

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1
มกราคม - มิถุนายน 2564

VOL.3 NO.1
JANUARY - JUNE 2021
ISSN 2697-5572
(ONLINE)

บทความวิจัย

- การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา: น้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา
- ความต้องการของผู้เรียนในการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
- แนวทางการปรับเปลี่ยนและพัฒนาการบริการของไร่องุ่นมอนชูเนเวลลีย์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19
- การออกแบบหน้ากากผ้าและอียาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม
- การออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส
- การทดลองใช้ประโยชน์จากเปลือกกล้วยผสมซีลี้อย เพื่อความเป็นไปได้ในการใช้เป็นวัสดุสำหรับงานออกแบบผลิตภัณฑ์
- กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในวัฒนธรรมการตอบการตักเตือนของคู่สนทนาที่มีเพศสภาพและความสนิทต่างกันภาษาไทย

บทความวิชาการ

- ปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม
- แนวคิด S-CURVE ระดับมหภาคและจุลภาค กรณีศึกษาอุตสาหกรรมใหม่ (New S-CURVE) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์
- CHANGES IN THE TOURIST SERVICES IN THE ERA OF DISRUPTIVE TECHNOLOGY

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

(RMUTK Journal of Liberal Arts)

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564

Vol.3 No.1 January - June 2021

ชื่อวารสาร วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ (RMUTK Journal of Liberal Arts)

เจ้าของ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

วัตถุประสงค์ของวารสาร

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ (RMUTK Journal of Liberal Arts) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คณาจารย์ ข้าราชการ นักวิชาการ ตลอดจน นิสิต นักศึกษา และบัณฑิต ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิชาการ งานวิจัย แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาการใหม่ ๆ ที่หลากหลายจากสถาบันต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์ความรู้ในสาขาศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์

ลักษณะของวารสาร

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ เป็นวารสารที่รวบรวม เผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ด้านศิลปศาสตร์ และสังคมศาสตร์ อาทิ ภาษา ภาษาศาสตร์ การท่องเที่ยว การโรงแรม อุตสาหกรรมบริการ ศิลปวัฒนธรรม การออกแบบผลิตภัณฑ์ การศึกษา หลักสูตรและการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษา กฎหมาย สังคมวิทยา มนุษยวิทยา จิตวิทยา นานา และบริหารธุรกิจ

นโยบายการจัดพิมพ์วารสาร

1. เรื่องที่จะนำลงพิมพ์ในวารสารนี้ต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสาร รายงาน หรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน
2. เนื้อหา บทความ หรือข้อคิดเห็นที่พิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียนเท่านั้น กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
3. เจ้าของบทความต้องรับรองเรื่องจริยธรรมนักวิจัยในเอกสารแบบฟอร์มรับรองสิทธิ์ก่อนส่งบทความ
4. ต้นฉบับจะต้องได้รับการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนตีพิมพ์

กำหนดออกวารสาร

ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

การส่งต้นฉบับ

- ส่งไฟล์ต้นฉบับในรูปแบบไฟล์ .doc และ .pdf
- ส่งผ่านระบบออนไลน์ สามารถเข้าไปได้ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/larts-journal> เท่านั้น
- เมื่อสมัคร (Register) และเข้าระบบ (Login) ให้กรอกข้อมูลประวัติ (View Profile) ประกอบด้วย ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ก่อนส่งเอกสาร
- เมื่อได้รับเอกสารตอบรับการพิจารณาบทความ ให้เจ้าของบทความส่ง แบบรับรองสิทธิ์บทความที่ลงพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

การติดต่อ

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

เลขที่ 2 ถนนนางลิ้นจี่ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120

โทรศัพท์ 02 287 9600 ต่อ 7330

ภาพถ่ายปก

นายเกียรติศักดิ์ แซ่โง้ว

ออกแบบปก

อาจารย์ ดร.ชนัญชิดา ยุกศิริรัตน์

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

อาจารย์สมพร	ปิยะพันธ์	รักษาราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จ่านง	แก้วเพชร	คณบดีคณะศิลปศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายชล	ชุดเจือจิ้น	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูริวัตร	คัมภีรภาพพัฒน์	ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้ทรงคุณวุฒิกองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.อรรถพร	วงศ์โสธร	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย	ช่วยบำรุง	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ศาสตราจารย์กิตติคุณ วัณณะ	จุฑะวิภาต	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ สุชาติ	เถาทอง	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา	รัตนอุบล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสวัตร	ณ ถกลาง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์	ศรีทอง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์	เลาหะเพ็ญแสง	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส	พานันท์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์	สังข์รักษา	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร.ดำรงค์	ฐานดี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ	ชนิษฐานันท์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์	ฉังชะ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ	โชคเหมาะ	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.รชพร	จันทร์สว่าง	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร	คงศิริรัตน์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา	เมฆคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองศาสตราจารย์สถาพร	ดิบุญมี ณ ชุมแพ	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
รองศาสตราจารย์สุรสิทธิ์	วิทยารัฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรดา	แพรวไบศรี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันทริน	รักษาสคร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริยา	คูหา	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรแก้ว	ภาวิเศษ	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชาญ	อมรากล	มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์	สินธุภัค	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรมสันต์	สุวรรณโรจน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลพร	เลิศมหาเกียรติ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติพงษ์	เกียรติวิภาค	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐภัทร	แก้วรัตนภัทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.ชนัญชิตา	ยุกติรัตน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
---------------------	------------	------------------------------------

รองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดัลลัด	พุกาธร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดารัตน์	งามสุขเกษมศรี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญาภัทร์	เลิศจันทร์ทรงกูร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
อาจารย์ธิติกานต์	แสงอากาศ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

กรรมการตรวจรูปแบบ พิสูจน์อักษร และตรวจการอ้างอิง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดัลลัด	พุกาธร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทนา	วงศ์หาญ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชฎาจันทร์	โชคนิรันดร์ชัย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
อาจารย์จิรรัตน์	เพชรรัตนโมรา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
อาจารย์ ดร.ปิยะรัตน์	พิพัฒน์ธาราสกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
อาจารย์รัตนสุวรรณ	ระวรรณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
อาจารย์ Dermot	P S White	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
อาจารย์ธิติกานต์	แสงอากาศ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

กรรมการจัดการงานเอกสารและประสานงาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญญาภา	แจ่งสี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์	งามสุขเกษมศรี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิ่นวรรณ	วาจางาม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทนา	วงศ์หาญ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
อาจารย์อำไพ	แสนหมื่น	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
อาจารย์อนุชา	กลมเกลี้ยง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญาภัทร์	เลิศจันทร์ทรงกูร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

กรรมการจัดการฐานข้อมูล

อาจารย์ธิติกานต์	แสงอากาศ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
อาจารย์อนุชา	กลมเกลี้ยง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
นายเกียรติศักดิ์	แซ่ไคว่	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

บทบรรณาธิการ

การศึกษาได้เข้าสู่ยุค Education Disruption และเดินทางไปยังโลกอนาคตด้วยเทคโนโลยี เป็นการเผชิญหน้าอย่างท้าทายของนักการศึกษากับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รับกับวิถีชีวิตใหม่ ส่งผลต่อการกระบวนการเรียนรู้ ที่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องปรับใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีการเรียนรู้ออนไลน์ พร้อมกับการจัดการชั้นเรียน เนื้อหาบทเรียน สื่อการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ การวิจัยเป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้เกิดความรู้ใหม่ในหลากหลายมิติ และภารกิจสำคัญของบุคลากรทางการศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย รวมถึงนักศึกษาในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา จากสถานการณ์ดังกล่าว ทางคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยเป็นอย่างยิ่ง และได้จัดทำวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ โดยคณะกรรมการกองบรรณาธิการวารสารมาอย่างต่อเนื่อง และปัจจุบันได้ดำเนินการมาเป็นปีที่ 3 ฉบับที่ 1 เผยแพร่ในระบบออนไลน์เดือน มกราคม - มิถุนายน 2564

วารสารฉบับนี้เป็นวารสารสายสังคมศาสตร์ จัดทำโดยคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ได้รวบรวมบทความวิชาการและบทความวิจัย ทั้งบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทุกบทความจะได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) พิจารณาน้อยเรื่องละ 2 คนที่มีความเชี่ยวชาญ หรือเกี่ยวข้องกับเนื้อหาบทความ ทั้งนี้ผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาจะไม่อยู่ในสังกัดเดียวกันกับผู้เสนอบทความ มีการประเมินแบบ Double-Blinded Review ทั้งบทความวิชาการ บทความวิจัยที่มีคุณภาพสูง มีประโยชน์ในวงการศึกษา จะได้รับการตีพิมพ์ในวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ ในรูปแบบออนไลน์

วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ได้มุ่งมั่นในการสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการในสายสาขาสังคมศาสตร์ อุตสาหกรรมบริการ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ เพื่อเป็นฐานกำลังสำคัญต่อบทบาทของนักวิชาการไทย ทั้งนี้กองบรรณาธิการขอขอบคุณนักการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความสนใจ และร่วมบทความเพื่อตีพิมพ์ รวมทั้งขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการกลั่นกรองทุกบทความคุณภาพ ทำให้วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์อย่างมีคุณค่า

ดร.ชนัญชิดา ยุกศิริรัตน์

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา: น้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา THE STUDY OF POTENTIAL OF ECO-TOURIST ATTRACTION: A CASE STUDY OF THAN TO WATERFALL, THAN TO DISTRICT, YALA PROVINCE ปัสมี บาฮิ, นูริฮัน เจะนอ, อานีรา สะมาแท, นิซาทินะห์ สาม๊ะ๊ะ, อัซวานี กือนางอ, วราวุฒิ วรณันตกุล, เจนตา แก้วไผ่ และ อรรพรรณ วรณันตกุล.....	1
ความต้องการของผู้เรียนในการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะ ภาษาต่างประเทศ LEARNERS'S NEEDS TO STUDY IN GRADUATE PROGRAM IN TEACHING THAI AS A FOREIGN LANGUAGE นพเก้า ณ พัทลุง.....	14
แนวทางการปรับเปลี่ยนและพัฒนาการบริการของไร่จันทน์มอนซอนแวลลีย์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ เชื้อไวรัสโควิด-19 GUIDELINE FOR SERVICE MODIFICATION AND DEVELOPMENT OF MONSOON VALLEY VINEYARD DURING THE COVID-19 PANDEMIC ระชานนท์ ทวีผล, กนกพร ธิตะโพธิ์, กรกนก ชัยศิลป์เจริญ, ณัฐณิชา เบญจวานิช, ณิชภัทร ตั้งกุลธนาภูมิ และ ศิริวรรณ หากลิ้นดี.....	25
การออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม A FACTOR ANALYSIS OF SELF-AUTONOMY FOR A DESIGN OF FABRIC MASK AND HIJAB OF MUSLIM WOMEN FOR DISEASE PREVENTION จันทรัตน์ ศิริวุฒิพงศ์, ลัดดา ส่วนล้าย, อารียา สารคำ, อารีญา แสงสง และ สถาพร ศรีสุข.....	38
การออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส THE DESIGN OF MEN'S RAINCOST FROM CLEAR PLASTIC SHEET พรพิมล เผ่าภูรี, สุภาพ ศรีวงษา, พิชญ์ธิดา หิรัญอักษรธีร์, ศุทธิณี สุขสุพัฒน์, และ อชิรญา นิลหันต์.....	49
การทดลองใช้ประโยชน์จากเปลือกลูกหอยผสมขี้เลื่อย เพื่อความเป็นไปได้ในการใช้เป็นวัสดุสำหรับงานออกแบบผลิตภัณฑ์ AN EXPERIMENT OF USING DRIED DIALIUM SHELL MIXED WITH SAWDUST AND ITS POSSIBILITY TO BE A MATERIAL FOR PRODUCT DESIGN เยาวรัตน์ สิริวัฒนานุสรณ์, จรัส รัตนโชตินันท์, วราภรณ์ แผงป้อง และ ชลัช โกดตระกูล.....	59
กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนของคู่สนทนาที่มีเพศ สถานภาพและความสนิทต่างกันภาษาไทย LINGUISTIC STRATEGIES USED FOR THE SPEECH ACT OF RESPONDING TO ADMONISHMENT OF DIFFERENT SEX, SOCIAL STATUS AND INTIMACY INTERLOCUTORS IN THAI สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์.....	72

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิชาการ

ปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม

PROBLEMS OF TAX EVASION IN VALUE ADDED TAXES

ธัญญา ธนะโสธร..... 88

แนวคิด S-CURVE ระดับมหภาคและจุลภาค กรณีศึกษาอุตสาหกรรมใหม่ (New S-CURVE) อุตสาหกรรมการบิน และโลจิสติกส์

CONCEPT OF S-CURVE AT THE MACRO AND MICRO LEVEL CASE STUDY OF THE NEW S-CURVE:

AVIATION AND LOGISTICS INDUSTRY

เกียรติขจร ไชยรัตน์..... 99

CHANGES IN THE TOURIST SERVICES IN THE ERA OF DISRUPTIVE TECHNOLOGY

Supaphorn Akkapiin..... 112

ภาคผนวก

ข้อมูลทั่วไปของวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ..... 105

รูปแบบและเกณฑ์ต้นฉบับวารสาร: วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ..... 105

การอ้างอิงในเนื้อเรื่องและรายการอ้างอิง..... 106

ขั้นตอนการจัดทำวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ..... 108

จริยธรรมในการตีพิมพ์..... 109

การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
กรณีศึกษา: น้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา

THE STUDY OF POTENTIAL OF ECO-TOURIST ATTRACTION:
A CASE STUDY OF THAN TO WATERFALL, THAN TO DISTRICT, YALA PROVINCE

บิสมิ บาฮี^{1*}, นูรีฮัน เจนโน², อาเนรา สะมาแฮ³, นิสากินะห์ สามเมาะ⁴, อัชวานี กือนางอ⁵

วราวุฒิ วรานันตกุล⁶, เจนตา แก้วไผ่⁷, และ อรวรรณ วรานันตกุล⁸

Bismee Bahee^{1*}, Nureehan Jehno², Aneera Samahae³, Nisakinah Samoh⁴, Aswanee Kenanga⁵

Warawut Waranantakul⁶, Jenta Kaewfai⁷ and Orawan Waranantakul⁸

^{1*, 2, 3, 4, 5, 6, 7} สาขาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา

⁸ สาขาการจัดการธุรกิจดิจิทัลและนวัตกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา

^{1*, 2, 3, 4, 5, 6, 7} Tourism Business Management, Yala Rajabhat University, Yala

⁸ Digital Business and Innovation Management Program, Yala Rajabhat University, Yala

Received: January 5, 2021, Revised: February 23, 2021, Accepted: February 24, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของน้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้ำตกธารโตกับการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว และ 3) เพื่อศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา การศึกษานี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานโดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามและใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีค่าอยู่ในระดับมาก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ พบว่า ศักยภาพด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้ำตกธารโตควรได้รับการพัฒนาใน 3 ประเด็นสำคัญ คือ ศักยภาพทางธรรมชาติ การประชาสัมพันธ์เชิงรุก และความพร้อมของหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อรักษาและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีคุณภาพและความยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: ศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยว จังหวัดยะลา

*Corresponding author. Tel.: 098 703 1148

Email address: bismee.ba@yru.ac.th

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the opinions of tourists towards the potential of eco-tourist attraction of Than To Waterfall, Than To district, Yala Province 2) to investigate the relationship between the potential of ecotourism of Than To Waterfall and the revisited trips of the tourists, and 3) to study the potentials and the guidelines to develop ecotourism destination of Than To Waterfall. This study applied the concept of mixed method. The instruments were 5-point Likert scale questionnaire and the in-depth interview of community leader and government officers who are responsible for Than To ecotourism destination in order to determine the guidelines for ecotourism development. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The results indicated four aspects of the tourists' opinions towards the potential of Than To ecotourism destination. The convenience to access tourist attraction was on high level. The facility in the ecotourism destination as well as the value and importance of ecotourism destination were on moderate level. Likewise, the local involvement was on moderate level. Furthermore, this study also found that the convenience to access tourist destination, the value and importance of tourism destination, and the local involvement had positive effects on the revisited trips of the tourists, indicating statistical significance at the 0.05. Regarding the development of ecotourism destination, there were three issues to concern: natural potential of the waterfall, proactive public relations, and readiness of the organization to maintain and improve the destination to be a qualified and sustainable ecotourism destination.

Keywords: Potential, Tourist attractions, Yala province

บทนำ

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ประกอบไปด้วยธุรกิจที่เชื่อมโยงเป็นลูกโซ่ ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจบริการอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ธุรกิจการขนส่ง และธุรกิจบริการ เป็นต้น ธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดรายได้สู่ท้องถิ่น (สำนักงานสถิติจังหวัดยะลา, ม.ป.ป.) ในปี พ.ศ. 2561 จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพิ่มขึ้น โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 2-5% ในขณะที่รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นถึง 10% คิดเป็นมูลค่ารวม 7,000 ล้านบาท รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยเฉพาะประเทศมาเลเซีย มีสัดส่วน 70% ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีสัดส่วน 30% ทั้งนี้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่ติดกับประเทศมาเลเซีย ดังนั้น จึงมีกลุ่มนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากเพราะการเดินทางสะดวก รวมถึงการได้รับข่าวสารถึงสภาพความเป็นจริงพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่ามีความปลอดภัยในการเดินทางมาท่องเที่ยว (ประชาชาติธุรกิจ, 2561)

จังหวัดยะลาเป็นหนึ่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจให้กับจังหวัดและชุมชน อาทิ อำเภอบาง และอำเภอธารโต เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา, ม.ป.ป.) น้ำตกธารโต ตั้งอยู่ที่ ตำบลลำทะลุ อำเภอธารโต จังหวัดยะลา เป็นน้ำตกที่มี 9 ชั้น แต่ละชั้นสูงประมาณ 20 เมตร มีสภาพเป็นป่าดงดิบชื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ และน้ำตกธารโตเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งที่กำลังเติบโต ได้รับความสนใจจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มี

ความหลากหลายของระบบนิเวศและความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ รวมถึงมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาจัดกิจกรรม และศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2558)

อย่างไรก็ตาม เมื่อการท่องเที่ยวเจริญเติบโต ก็มีนักท่องเที่ยวเข้ามาทำลายสภาพแวดล้อม จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อาทิ ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาการบุกรุกทำลายแหล่งท่องเที่ยวและปัญหาขยะมูลฝอย โดยในปี พ.ศ. 2559 มีปริมาณขยะมูลฝอย 2,029 ตัน/วัน แบ่งเป็น จังหวัดนราธิวาส มีปริมาณขยะมูลฝอย 748 ตัน/วัน รองลงมา คือ จังหวัดปัตตานี มีปริมาณขยะมูลฝอย 648 ตัน/วัน และจังหวัดยะลา มีปริมาณขยะมูลฝอย 597 ตัน/วัน (แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดชายแดนใต้, ม.ป.ป.) ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งส่งผลกระทบทำให้แหล่งท่องเที่ยวถูกทำลายและเสื่อมโทรมลงมาเรื่อย ๆ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542) ทำให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อยลง ดังนั้น จึงเกิดแนวคิดการท่องเที่ยวแบบใหม่ คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการจัดการและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในปี พ.ศ. 2560 ที่ผ่านมามีแนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 5% ต่อปี เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีความนิยมกิจกรรมผจญภัยมากขึ้น เช่น การปีนเขาและการปั่นจักรยาน นำมาสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวสมัยใหม่จะให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมากขึ้น (ประชาชาติธุรกิจ, 2561) นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังเป็นการสร้างงานให้กับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเพิ่มรายได้ เมื่อประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวก็จะช่วยลดความจำเป็นในการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อดำรงชีพ ด้วยเหตุผลดังกล่าว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินควบคู่กันไปได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน (วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี, 2559)

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา: น้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา เพื่อให้เป็นสารสนเทศสำหรับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างเหมาะสม และปลูกจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยว ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

จุดประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กับการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว น้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา
3. เพื่อศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องและให้ชุมชนท้องถิ่น สร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

นวรรตน์ ไกรพานนท์ (2545) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (Nature Conservation) และมุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่น (Local Development) เป็นประการสำคัญ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) กล่าวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งรวมถึงสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวกิจกรรม วัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่นและสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอาจปรากฏใน

ลักษณะรูปธรรม ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก ชายหาด หรืออาจปรากฏในลักษณะนามธรรม ที่ไม่สามารถจับต้องได้แต่สัมผัสได้ด้วยความรู้สึก เช่น ภาษา การละเล่น การแต่งกาย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

รุ่งราตรี อึ้งเจริญ และ ขวลิย์ ณ ถลาง (2560) การศึกษาศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาพแวดล้อม 2) ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว 3) ด้านองค์ประกอบของพื้นที่ 4) ด้านความสะดวกในการเข้าถึงด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 5) ด้านความมีชื่อเสียงด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 6) ด้านข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว

จุฑามาศ กันตพลธิติมา (2559) เรื่องวิจัย ภาพลักษณ์และทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ และทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ มีทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านภาพลักษณ์ด้านการเป็นเมืองตากอากาศและแสงแดด 2) ด้านภาพลักษณ์ด้านอากาศร้อนและความแออัด 3) ด้านภาพลักษณ์ด้านการเมืองที่ทันสมัย 4) ด้านภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวยามราตรี 5) ด้านภาพลักษณ์ด้านความโรแมนติกและอาชญากรรม 6) ด้านภาพลักษณ์ด้านลบ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ทัศนาศ เกื้อแสง, อารยา ชินวรโกมล, และเลิศยศ เพืออำนาจ (2557) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) ผลการศึกษา พบว่า การประเมินศักยภาพแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีระดับศักยภาพมาก พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาวและอุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาวเขาตันหยงมีความต้องการให้มีการพัฒนาในทุกด้าน ได้แก่ ด้านความสะดวกในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น และด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพและแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นด้านศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนลำปางหลวงรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย ได้แก่ ด้านอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักผ่อน ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวและด้านบริการเสริมอื่น ๆ โดยเฉพาะทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชุมชนที่น่าสนใจ มีการเดินทางที่สะดวกสบาย สามารถเลือกเดินทางได้หลากหลายรูปแบบ

พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา การจัดการบ้านโคกไคร จังหวัดพังงา พบว่า กลุ่มของการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไคร มีศักยภาพทางการจัดการใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านศักยภาพทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว 2) ด้านศักยภาพทางการบริการ และการให้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว 3) ด้านศักยภาพทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และ 4) ด้านศักยภาพทางการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนั้น ในการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลคนหนึ่งได้เดินทางไปอย่างแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเรียนรู้ชื่นชมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่อำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาการปรับปรุง หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง รวมถึงสิ่งที่น่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ว่ามีความเพียงพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของน้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา ประกอบด้วย 4 ด้าน

ด้านที่ 1 ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว คือ มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก มีป้ายชี้ทางที่ชัดเจน และสามารถใช้งานพาหนะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ด้านที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว คือ มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม มีห้องน้ำ มีถังขยะ และมีศาลานั่งพักผ่อน

ด้านที่ 3 คุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว คือ แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม มีลักษณะเด่นในตัว มีความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ มีภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ และวิถีชีวิตดั้งเดิม

ด้านที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น คือ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ประชาชนในท้องถิ่นมีการต้อนรับและบริการนักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจ

ศักยภาพการท่องเที่ยว ความพร้อมด้านแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึง และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อรองรับการท่องเที่ยวในสถานที่นั้น ๆ (วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์, 2559) ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสรุปได้เป็น 6 ลักษณะ คือ 1) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงาม ลักษณะเด่นในตัวเอง ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ความสำคัญทางลัทธิ และศาสนา บรรยากาศสภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ และวิถีชีวิต 2) ความสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทาง 3) สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการ ระบบ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และการรักษาความปลอดภัย 4) สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศ ระบบนิเวศ และสภาพอื่น ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว 5) ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดด้านพื้นที่ข้อจำกัดทางด้านการบริการสาธารณูปโภค ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว 6) ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นที่รู้จักของแหล่งท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลคนหนึ่งที่ได้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่งแล้วเกิดความประทับใจจากการมาท่องเที่ยวได้รับการตอบสนอง อาทิ สถานที่ท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์ หรือมีความสวยงามทางธรรมชาติ เมื่อนักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจส่งผลให้นักท่องเที่ยวอยากกลับมาท่องเที่ยวซ้ำได้ในอนาคต

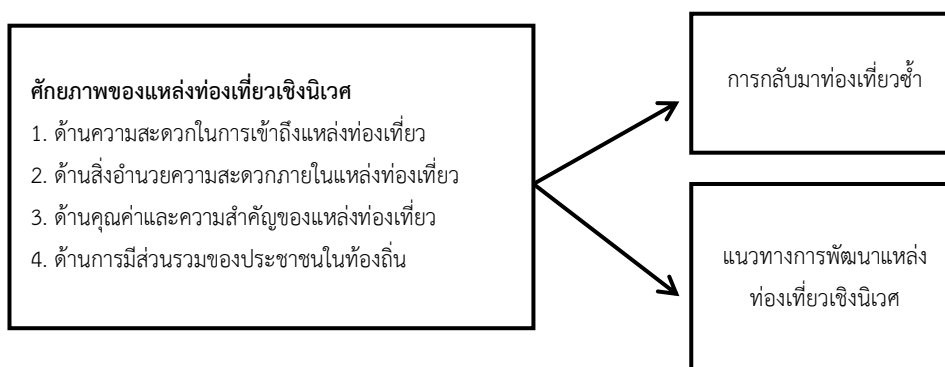
ทฤษฎีความพึงพอใจ

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2548) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึก หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะเป็นไปในทางบวก หรือทางลบ นอกจากนี้ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ยังสามารถอธิบายโดยใช้ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow, 1987) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับลำดับขั้นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ แบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ

1. ความต้องการด้านร่างกาย
2. ความต้องการความปลอดภัย
3. ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ
4. ความต้องการยอมรับนับถือจากผู้อื่น
5. ความต้องการความเป็นตัวตนที่แท้จริงของตนเอง

ทั้งนี้ จากการศึกษาทฤษฎีความพึงพอใจ อธิบายได้ว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อความต้องการที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว หรือจากการมาท่องเที่ยวได้รับการตอบสนอง อาทิ สถานที่ท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์ หรือมีความสวยงามทางธรรมชาติ เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองและเกิดความพึงพอใจ นักท่องเที่ยวก็จะเกิดการมาท่องเที่ยวซ้ำได้ในอนาคต

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากกรอบแนวคิดการวิจัย การทดสอบอิทธิพลของศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กับ การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวนำตกธารโต สามารถตั้งสมมติฐานได้ ดังนี้

สมมติฐาน 1 ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว

สมมติฐาน 2 สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว

สมมติฐาน 3 คุณค่า และความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว

สมมติฐาน 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่น้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา ระหว่างวันที่ 6 มีนาคม 2563 ถึง วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2563 จำนวน 400 คน โดยใช้สูตร (Yamane, 1973) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือในการวิจัย

1. แบบสอบถาม ประเมินค่า 5 ระดับ ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น้ำตกธารโต แบบสอบถามพัฒนามาจากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดคำถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูล 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ลักษณะของการเดินทางมาท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว 3) ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว 4) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นจะผ่านการตรวจสอบ แก้ไข ปรับภาษาเพื่อให้เกิดความชัดเจนเบื้องต้น และทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์งานวิจัย (IOC: Index of Item Objective Congruence) แล้วนำไปเก็บข้อมูลจำนวน 30 ชุด (Tryout) เพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยพบว่า ค่า Factor Loading และค่า Cronbach's Alpha มากกว่า 0.6 ถือว่าผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับ (รุ่งราตรี อึ้งเจริญ และชวลี ณ กลาง, 2560) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ตัวแปร	Factor Loading	Cronbach's Alpha
ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	0.781 - 0.859	0.840
สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว	0.809 - 0.879	0.790
คุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว	0.751 - 0.854	0.895
การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น	0.811 - 0.872	0.862
การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ	0.828 - 0.897	0.889

2. แบบสอบถามสัมภาษณ์เชิงลึก

การสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากการค้นคว้าตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดคำถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ด้วยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน กับหน่วยงานภาครัฐ เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยได้เตรียมคำถามไว้บางส่วนก่อนการสัมภาษณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยนี้ได้แก่

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังนี้

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย เพศ อายุ ที่อยู่ อาชีพ สถานภาพ และรายได้ วิเคราะห์ข้อมูล โดยแจกแจงความถี่และร้อยละ

1.2 ลักษณะของการเดินทางมาท่องเที่ยว วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่และร้อยละ

1.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่และร้อยละ

1.4 ความคิดเห็นต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 228 คน (ร้อยละ 57.0) อายุอยู่ในช่วง 15-19 ปี (ร้อยละ 46.3) พื้นที่อยู่ในจังหวัดยะลา (ร้อยละ 80.0) มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 85.8) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 89.0) และรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 86.0)

2. ลักษณะในการเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวที่น้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา ดังนี้ การท่องเที่ยวคือเหตุผลที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาที่น้ำตกธารโต (ร้อยละ 71.3) นักท่องเที่ยวไม่เคยได้รับข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 78.5) ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่เคยได้รับข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ได้ข้อมูลมาจากคนรู้จักแนะนำ (ร้อยละ 13.3) การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว จะใช้รถส่วนตัวและส่วนใหญ่เป็นรถจักรยานยนต์ (ร้อยละ 59.3) นอกจากนี้ จะเดินทางมากับกลุ่มเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.5) ไม่มีแผนที่จะไปท่องเที่ยวอื่น (ร้อยละ 86.8) โดยใช้เวลาในการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2 ชั่วโมง (ร้อยละ 57.0) และมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในระหว่างท่องเที่ยวประมาณ 200 บาท (ร้อยละ 43.5)

3. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้ 1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 97.3) 2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การวางแผนบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ร้อยละ 93.5) 3) นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะไม่ซื้อสินค้า หรือบริการที่ทำลายสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น สัตว์ป่าและโบราณวัตถุ (ร้อยละ 90.8) 4) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ตระหนักถึงการรักษาสภาพแวดล้อม (ร้อยละ 90.0) 5) นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ข้อแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด (ร้อยละ 89.5) 6) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรควบคุมจำนวนและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อป้องกันผลเสียที่จะเกิดตามมา ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 89.0) 7) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องมีป้ายสัญลักษณ์สื่อความหมายหรือฐานความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว (ร้อยละ 86.0) 8) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อให้เกิดความรู้แก่นักท่องเที่ยว (ร้อยละ 84.5) และ 9) การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องทำให้คนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการท่องเที่ยว (ร้อยละ 77.8)

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่น้ำตกธารโต 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความสะดวกสบายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 2) สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว 3) คุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว และ 4) การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่น้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่น้ำตกธารโต	$\bar{x}$	SD	ระดับ	ลำดับ
ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.64	1.016	มาก	1
สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว	3.32	0.909	ปานกลาง	4
คุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว	3.44	0.966	ปานกลาง	2
การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น	3.35	0.905	ปานกลาง	3
ภาพรวม	3.43	0.949	ปานกลาง	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่น้ำตกธารโต จังหวัดยะลา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.43$, $SD=0.949$) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน จากคะแนนมากไปน้อย พบว่า ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.64$, $SD=1.016$) คุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{X}=3.44$, $SD=0.966$) การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.35$, $SD=0.905$) และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$, $SD=0.909$) ตามลำดับ

ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก เพราะน้ำตกธารโตเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการบริหารจัดการ และพัฒนาด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างดี ทำให้มีเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกสบาย เช่น มีสภาพถนนที่ดี มียานพาหนะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีระยะทางที่ไม่ไกลจากถนนสายหลัก สามารถใช้ยานพาหนะ เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยตรง มีป้ายชี้ทางสื่อความหมายในการบอกเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวที่มีความชัดเจน ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปที่แหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ทศณา เกื้อแสง, อารยา ชินวรโกมล, และเลิศยศ เพื่ออำนาจ (2557) ศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) พบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีคะแนนศักยภาพอยู่ในระดับมาก คือ อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว และอุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาว แหล่งท่องเที่ยวทั้งสองเป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักทั่วไป มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และมีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้ดี เช่น มีระยะทางไม่ไกลจากถนนสายหลัก สามารถใช้ยานพาหนะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้รถยนต์และรถจักรยานยนต์เข้าได้ถึงที่ จึงทำให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการที่จะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกสบาย เช่น มีสภาพถนนที่ดี มียานพาหนะเข้าถึงแหล่ง มีระยะทางที่ไม่ไกลจากสายหลัก มีป้ายสื่อความหมายบอกทางที่ชัดเจน ย่อมทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นมีศักยภาพในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นมาก ตามธรรมชาติของมนุษย์ทุก ๆ คนมุ่งหวังแต่สิ่งดี ๆ เช่น เมื่อนักท่องเที่ยวได้เดินทางไปที่น้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา มีการบริการที่สะดวกและครบครันจึงทำให้ประทับใจในแหล่งท่องเที่ยว ย่อมส่งผลให้นักท่องเที่ยวอยากกลับมาใช้บริการใหม่ซ้ำ แต่หากนักท่องเที่ยวไม่ได้รับอย่างหวัง คือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกน้อย ย่อมส่งผลให้เกิดความพอใจน้อยลง ก็ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นมีศักยภาพน้อยลงเช่นกัน

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาที่ไม่ดีเท่าที่ควร เช่น ไม่มีร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่มมีจำนวนไม่เพียงพอ และไม่มีสถานที่พักผ่อน เช่น ศาลาในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวและขาดแคลนห้องน้ำที่เพียงพอสำหรับไว้บริการนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย (2560) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพและแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง พบว่า มีคะแนนศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง เพราะแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการอย่างเพียงพอ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวไม่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว

ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นรักษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมของตนไว้ได้น้อยส่วนใหญ่จะปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ตามบริบทของสังคม ดังนั้น ต้องปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่นเห็นคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นส่วนสำคัญทำให้เกิดความประทับใจในการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้ (ทศณา เกื้อแสง, อารยา ชินวรโกมล, และเลิศยศ เพื่ออำนาจ, 2557)

ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นบางส่วนยังไม่ทราบว่าควรเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2557) ศึกษาการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนศึกษา การจัดการบ้านโคกไคร จังหวัดพังงา พบว่า แหล่งท่องเที่ยวได้คะแนนศักยภาพปานกลาง เพราะท้องถิ่นไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น ควรสร้างการรับรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น หรือชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ร่วมกันในการบริหารจัดการ ตลอดจนการให้บริการนักท่องเที่ยวด้วยมิตรไมตรี ส่งผลให้เกิดความประทับใจในการมาท่องเที่ยว

5. จากตารางที่ 3 แสดงอิทธิพลของศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่มีต่อการกลับมาเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว นักทอธารโต พบว่า ศักยภาพด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\beta=0.089, p<0.05$) ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ($\beta=0.387, p<0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ($\beta=0.322, p<0.05$) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว ไม่พบอิทธิพลต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ รุ่งราตรี อึ้งเจริญ และชวลี ญ กลาง (2560) ศึกษาเรื่อง การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสาคร ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสาครได้อย่างมีนัยสำคัญ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอยู่ที่ร้อยละ 62 และเมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด ในรูปคะแนนมาตรฐานที่สามารถทำนายความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความมีชื่อเสียงและด้านองค์ประกอบของพื้นที่ จึงได้สมการพยากรณ์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสาคร ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางในจังหวัดสมุทรสาคร จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 1, 3 และ 4 ได้รับการยอมรับทางสถิติ และสามารถแสดงสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ} &= 0.089 (\text{ความสะดวกในการเข้าถึง}) + 0.387 (\text{คุณค่าและความสำคัญ}) \\ &+ 0.322 (\text{การมีส่วนร่วมของประชาชน}) \end{aligned}$$

ตารางที่ 3 อิทธิพลของศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่มีต่อการกลับมาเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักทอธารโต อำเภอนาทม จังหวัดยะลา	การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ		t	P-Value
	สัมประสิทธิ์ถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	0.000	0.032	0.000	1.000
ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	0.089	0.045	1.986	0.048**
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว	0.078	0.046	1.701	0.090
ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว	0.387	0.051	7.533	0.000***
ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น	0.322	0.046	6.992	0.000***

*** p< 0.05, **p< 0.05, Adj R²=0.581

6. ผลการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักทอธารโต โดยการวิเคราะห์ SWOT เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค แสดงในตารางที่ 4 เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักทอธารโต พบว่า

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักทอธารโต โดยการวิเคราะห์ SWOT

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
■ น้ำตกมี 9 ชั้น เป็น อัตลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่น ■ มีความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว ■ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ	■ ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างต่อเนื่อง ■ ขาดการนำเสนอรูปแบบกิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในน้ำตกธารโต	■ นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถเข้าเดินทางมาได้ โดยใช้เวลาไม่นาน ■ ประชาชนในชุมชนมีความต้องการพัฒนาและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา	■ ขาดแคลนงบประมาณมาใช้ในการบริหารจัดการ ในการบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเสี่ยงต่อการเสื่อมโทรมได้ง่าย

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)	โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
เส้นทางการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวสะดวกสบายและเข้าถึงได้ง่าย	- สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ห้องน้ำ ศาลานั่งพักผ่อน และถึงขยะ ยังมีไม่เพียงพอและด้อยคุณภาพ - ขาดการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง		- ยังไม่เป็นที่นิยมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างพื้นที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ - การไม่ตระหนักเรื่องการรักษาธรรมชาติของนักท่องเที่ยว

ด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้ำตกธารโต จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐและชุมชน พบว่า น้ำตกธารโต มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายของระบบนิเวศทางธรรมชาติ และมีกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ศึกษาระบบนิเวศ การพักผ่อนหย่อนใจ การชมทิวทัศน์ และการเล่นน้ำ กิจกรรมดังกล่าว สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ แต่ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น คือ การไม่ตระหนักเรื่องการรักษาธรรมชาติของนักท่องเที่ยว เกิดการทิ้งขยะลงในน้ำตก ส่งผลให้ระบบนิเวศทางธรรมชาติถูกทำลาย ดังนั้น หากแหล่งท่องเที่ยวได้รับการบริหารจัดการเรื่องขยะอย่างเป็นระบบ ก็จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามและอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งต้องสร้างการตระหนักรู้ให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในแหล่งท่องเที่ยว ให้ความร่วมมือในการดูแลความสะอาด ทิ้งขยะลงถังและหลีกเลี่ยงกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งผลทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การก่อกองไฟ

ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์เชิงรุก พบว่า แหล่งท่องเที่ยวธารโตขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงรุก ทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก และนิยมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างพื้นที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวธารโตควรได้รับการพัฒนาด้านช่องทางประชาสัมพันธ์ ให้สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายให้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น อาทิ สื่อสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็น Facebook, Instagram และ line เป็นต้น รวมทั้งเป็นช่องทางที่สามารถสร้างการรับรู้ให้เป็นที่รู้จักต่อสังคมวงกว้าง โดยไม่มีค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์

ด้านความพร้อมของหน่วยงานที่รับผิดชอบ จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานผู้รับผิดชอบมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการบริหารจัดการที่เพียงพอ เช่น อาคารที่รองรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเข้าค่ายพักแรม กิจกรรมลมหมาดที่รองรับนักท่องเที่ยวอิสลาม รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว ห้องน้ำ ศาลาพักผ่อน และการรักษาความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรคนและวัสดุอุปกรณ์กรณีเหตุฉุกเฉินที่เกิดกับนักท่องเที่ยว ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวธารโตควรเน้นหลักประสิทธิภาพในการดำเนินงานบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดผลลัพธ์สูงสุด จัดเรียงลำดับความสำคัญของกิจกรรมที่ต้องดำเนินการให้สามารถอำนวยความสะดวก หรือให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้เหมาะสมที่สุด ขณะเดียวกันหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องติดตามการของบประมาณ และการอนุมัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุด ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการเติบโตและความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวในระยะยาว

สรุปผลการวิจัย การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้ำตกธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา

จากการศึกษาสามารถสรุปผลได้ว่า การศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง 4 ด้าน พบว่า 1) ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีค่าอยู่ในระดับมาก 2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง 3) ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง 4) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ พบว่า ศักยภาพด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และนักท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาใน 3 ประเด็นสำคัญ คือ ศักยภาพทางธรรมชาติ การประชาสัมพันธ์เชิงรุกและความพร้อมของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีคุณภาพและความยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดการสภาพแวดล้อม เนื่องจากนักท่องเที่ยวให้ความเห็นต่อสภาพแวดล้อมมากที่สุด จึงควรมีการจัดการด้านสภาพแวดล้อมที่ดี เป็นระบบ และไม่กระทบต่อชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยว
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว จังหวัดยะลา มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดี แต่จากการวิจัย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดยะลาและจังหวัดใกล้เคียง นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดอื่น ๆ ยังมีจำนวนน้อย จึงควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์โดยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้ มากขึ้น เช่น การใช้ระบบโซเชียลมีเดีย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะวิทยาการจัดการที่เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ต่าง ๆ ไว้สำหรับศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ขอขอบคุณอาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันมีค่ายิ่งขอขอบคุณผู้บังคับบัญชาที่คอยให้คำแนะนำปรึกษาและเพื่อนร่วมงานทุกคน สิ่งที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลทำให้บทความฉบับนี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ขอขอบคุณผู้ใช้บริการที่ตอบแบบสอบถามทุก ๆ ท่านที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของบริการให้เป็นที่พึงพอใจของลูกค้าต่อไป และสุดท้ายนี้ขอขอบคุณชุมชนอำเภอธารโตที่ให้ความร่วมมือรวมถึงขอขอบคุณทุกที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่มีได้กล่าวมาแล้ว ณ โอกาสนี้

การอ้างอิง

กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย. (2560). ศักยภาพและแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนลำปาง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง.

วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยีลำปาง, 9(2), 1-11.

จุฑามาศ กันตพลธิติมา. (2559). ภาพลักษณ์และทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ฉบับไม่ได้อิงพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.

ทัศนดา เกื้อแสง, อารยา ชินวรโกมล, และเลิศยศ เมื่ออำนาจ. (2557). ศักยภาพของแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ฉบับไม่ได้อิงพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.

นวรรตน์ ไกรพานนท์. (2545). รูปแบบการท่องเที่ยว. สืบค้นจาก http://www.elfhs.ssru.ac.th/itsaree_ti/mod/resource/view.php?id=104

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. สืบค้นจาก http://www.sara-dd.com/index.php?option=com_content&view=article&id=219:sustainable-tourism&catid=25:the-project&Itemid=72

ประชาชาติธุรกิจ. (2561). การท่องเที่ยวใน3จังหวัดชายแดนภาคใต้. สืบค้นจาก <http://www.prachachat.com/>

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้. (ม.ป.ป.). ปัญหา3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. สืบค้นจาก https://www.osmsouth-border.go.th/news_develop

- พิมพ์ภัส พงศกรรังศิลป์. (2557). **การจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา:การจัดการบ้านโคกไครใน จังหวัด พังงา** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ฉบับไม่ได้ออกพิมพ์). มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, นครศรีธรรมราช.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2548). **ทฤษฎีความพึงพอใจ**. สืบค้นจาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER40/DRAWER002/GENERAL /DATA0000/00000268.PDF/>
- รุ่งราตรี อึ้งเจริญ และชวลีย์ ณ ถลาง. (2560). การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสาคร. **วารสาร วิทยาลัยดุสิตธานี**, 11(1), 133-148.
- วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี. (2559). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)**. สืบค้นจาก http://www.saradd.com/index.php?option=com_content&view=article&id=220:ecotourism-tourism&catid=25:the-project&Itemid=72
- สำนักงานอุทยานแห่งชาติ. (2558). **องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำทะลุ ตำบลถ้ำทะลุ อำเภอบ้านนิงस्ता จังหวัดยะลา**. สืบค้นจาก https://www.thumtalu.go.th/album_travel/view.php?album_id=7
- สำนักงานสถิติจังหวัดยะลา. (ม.ป.ป.). **การท่องเที่ยวจังหวัดยะลา**. สืบค้นจาก http://yala.nso.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=284&Itemid=588&fbclid=IwAR2kuhpXKp-UlOLEiuQ7_DHEkAR_jdD5yWckiQf6dFARHfK9zFG6-Fxlc-c
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา. (ม.ป.ป.). **ข้อมูลทั่วไปจังหวัดยะลา**. สืบค้นจาก <http://www.yalapao.go.th/2017/main/content.php?page=sub&category=23&id=77&fbclid=IwAR3H9kOFBliaZCt3kvmG9RaFDl4VyY3GOboS732fx57GM0bYMVxT6VoLWtc>
- Maslow A.H. (1987). A Theory of Human Motivation. **The Psychological Review**, 50(4), 370-396.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: an introductory analysis**. New York: New York: Harper & Row.

ความต้องการของผู้เรียนในการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

LEARNERS'S NEEDS TO STUDY IN GRADUATE PROGRAM IN TEACHING THAI AS A FOREIGN LANGUAGE

นพเก้า ณ พัทลุง^{1*}

Noppakao Naphatthalung ^{1*}

^{1*} สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา

^{1*} Department of Curriculum and Instruction Faculty of Education, Thaksin University, Songkhla

Received: January 16, 2021, Revised: February 28, 2021, Accepted: March 3, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจความต้องการของผู้เรียนในการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการของผู้เรียนในการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิง มีจำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 88.46 มากกว่าเพศชายจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.90 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู/อาจารย์หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.03 2) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อภายใน 3 ปี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 44.36 และต้องการศึกษาต่อมากกว่า 3 ปี จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 55.64 3) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ต้องการศึกษาต่อแผนการศึกษาแบบวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 57.44 ต้องการศึกษาด้านการศึกษาแบบสารนิพนธ์และศึกษารายวิชา จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 28.46 และต้องการศึกษาต่อแผนการศึกษาแบบวิทยานิพนธ์อย่างเดียวจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 ตามลำดับ 4) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อภาคพิเศษนอกเวลาราชการ (เสาร์-อาทิตย์) จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 65.38 ต้องการศึกษาด้านพิเศษนอกเวลาราชการ (ตั้งแต่ 17.00 น. เป็นต้นไป) จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.62 ต้องการศึกษาด้านพิเศษภาคเรียนฤดูร้อน (มีนาคม-เมษายน) จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.90 และต้องการศึกษาด้านภาคปกติ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 ตามลำดับ 5) ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการศึกษาในรูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียน จำนวน 315 คน คิดเป็นร้อยละ 80.77 ต้องการศึกษาด้านการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ และต้องการศึกษาแบบเชิญอาจารย์จากต่างประเทศมาให้ความรู้ จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 78.27 มากที่สุด 3 ลำดับแรก 6) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สนใจด้านการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ด้านการพัฒนาสื่อการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 321 คน คิดเป็นร้อยละ 82.31 ด้านการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 75.64 มากที่สุด 3 ลำดับแรก 7) ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการนำไปใช้พัฒนางานมากที่สุด จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 39.74 ต้องการพัฒนาศักยภาพ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 28.21 และต้องการเพิ่มวุฒิการศึกษา จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 32.05 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความต้องการของผู้เรียน การศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

*Corresponding author. Tel.: 061 794 5619

Email address: nop_pakao@hotmail.com

Abstract

The objective of this research was to study the learners' needs of pursuing Master of Education program in the field of teaching Thai as a foreign language. The research instrument was the questionnaire measuring the learners' needs to pursue a Master of Education program in the field of teaching Thai as a foreign language. Data analysis was executed by using frequency distribution and finding the percentages. The results indicated that 1) the number of female respondents was 345, representing 88.46%, while that of male respondent was 45 people or 11.54%; 140 respondents were under 30 years old, representing 35.90%, and most of the respondents were teachers from the government agencies, 82 people or 21.03%. 2) Most of the respondents planned to further their study within three years (173 people or 44.36%) and 217 people or 55.64% expected to graduate more than three years. 3) 224 respondents or 57.44 % anticipated to choose a thesis plan and coursework, whereas 111 respondents or 28.46% opted to choose a thematic plan plus coursework, and 55 people or 14.10% preferred the thesis plan only. 4) The majority of respondents (255 respondents or 65.38%) intended to study at the weekend (Saturday and Sunday); 57 people or 14.62% preferred after office hours (17.00 pm. onwards); 23 people or 5.90% during summer semester (March-April), and 55 people or 14.10% during regular semesters. 5) Regarding teaching/learning approach, 315 respondents or 80.77% favored a lecture-based approach, whereas 305 people or 78.27% would rather go online particularly by using social media including learning with native speakers. 6) 325 people or 83.33% were interested in teaching and learning Thai as a foreigner language, while 321 people or 82.31% were interested in the development of Thai language teaching materials, and 295 people or 75.64% were interested in the development of Thai language course as a foreigner language. These courses received the top three rankings of all. 7) With respect to learning goals, 155 people or 39.74% applied their knowledge for career development, whereas 110 people or 28.21% enhanced their knowledge and 125 people or 32.05% earned a higher degree.

Keywords: Learner's Need, Further study of the Master of Education program, Teaching Thai as a Foreign Language

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ภาษาไทยจึงได้ถูกกำหนดให้เด็กไทยทุกคนได้เรียน เป็น 1 ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

นอกจากภาษาไทยได้ถูกกำหนดให้เด็กไทยได้เรียนแล้ว ญัตติ สภาพรต (2553) กล่าวว่า การเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศกำลังเป็นที่แพร่หลาย มีชาวต่างประเทศสนใจและต้องการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมากขึ้น สอดคล้องกับ รุ่งฤดี แพลงผศ (2560) กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่มีความสนใจจากผู้เรียนชาวต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มสนใจเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี การเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศจึงเกิดขึ้น และมีพัฒนาการมาเป็นลำดับ เห็นได้จากการเปิดรับนักศึกษาชาวต่างประเทศเข้ามาเรียนในสถาบันต่าง ๆ ทั้งของรัฐและของเอกชนหลายแห่งในประเทศไทย รวมทั้งสถาบันการศึกษาในต่างประเทศหลายแห่งก็เปิดสอนภาษาไทยด้วยเช่นกัน

หลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศนั้น จำแนกได้เป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) หลักสูตรระดับปริญญาบัตร เป็นหลักสูตรที่จัดให้แก่ผู้เรียนที่เลือกเรียนภาษาไทยเป็นวิชาเอก หรือวิชาโท 2) หลักสูตรเฉพาะด้านเป็นหลักสูตรภาษาไทยที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรใหญ่ เช่น วิชาภาษาไทยที่อยู่ในหลักสูตรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา 3) หลักสูตรระยะสั้น เป็นหลักสูตรที่สถาบันการศึกษาจัดให้ผู้เรียนได้เรียนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง 4) หลักสูตรพิเศษ เป็นหลักสูตรที่ผู้สอนจัดทำตามจุดประสงค์ของผู้เรียน และ 5) หลักสูตรเร่งรัด เป็นหลักสูตรในช่วงเวลาสั้นๆ ที่สถาบันการศึกษาจัดให้ผู้เรียนที่มีเวลาน้อย (นวลทิพย์ เพิ่มเพชร, 2552) นอกจากนี้ ยังมีหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศสำหรับนักเรียนชาวต่างชาติ ในโรงเรียนนานาชาติ หลักสูตรต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ล้วนต้องอาศัยผู้สอน หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการสอนอย่างดี เพราะผู้สอนถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ที่ทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้

ข้อจำกัดประการหนึ่งในการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ คือ ปัญหาการขาดแคลนผู้สอน หรือผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการสอน การวัด การประเมินผล และสื่อการเรียนการสอน (ญัตติ สภาพรต, 2553) นอกจากนี้ผู้สอนในปัจจุบันจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการสอน การวัด การประเมินผล และสื่อการเรียนการสอนแล้ว จะต้องสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองจากการศึกษาวิจัย และสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ด้วย ในการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ช่วยผลิตบัณฑิตด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ตามที่ เรณูมาศ มาอุ่น (2559) กล่าวว่า หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาเป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วย ประสบการณ์ทางวิชาการเฉพาะด้านขั้นสูงที่ลุ่มลึก เพื่อความเป็นนักวิชาการชั้นสูงในสาขาวิชานั้น ๆ ของผู้เรียน มุ่งหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับนี้ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองจากการค้นคว้าวิจัย และสามารถนำองค์ความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสังคมประเทศชาติ

ดังนั้น สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาควรทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองจากการค้นคว้าวิจัย และสามารถนำองค์ความรู้นั้นไปใช้ในการพัฒนาประเทศชาติ พบว่า ปัจจุบันมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในระดับปริญญาตรี ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เช่น รายวิชาของมหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แต่ไม่มีสถาบันการศึกษาใดที่มีหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศโดยตรง รวมทั้งสถาบันการศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของไทย มหาวิทยาลัยทักษิณในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ จึงต้องพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ผลิตบัณฑิตทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีความรู้ ที่มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ จากการวิจัยทางด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ การพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว จะสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยทักษิณ (2561) คือ “มหาวิทยาลัยที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชุมชน ภายในปี 2580” แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. 2561-2580 กลยุทธ์ ข้อ 1.1 คือ การพัฒนาหลักสูตรที่มีมาตรฐานตามระบบคุณภาพระดับนานาชาติ และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และโครงการ/กิจกรรมสำคัญข้อ 1.1.4 คือ โครงการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ และรายวิชาที่ชาวต่างชาติสามารถเข้าเรียนได้

หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรที่มีคุณภาพจะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรวางไว้ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพเช่นกัน กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนั้น Taba (1962) ได้กล่าวว่าประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์ความต้องการ 2) กำหนดจุดมุ่งหมาย 3) คัดเลือกเนื้อหาสาระ 4) จัดรวบรวมเนื้อหาสาระ 5) คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) จัดรวบรวมประสบการณ์การเรียนรู้ 7) กำหนดวิธีวัดและประเมินผล ในขั้นตอนที่ 1 ตามที่กล่าวข้างต้น ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ช่วยให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญในการกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ในหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่ต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และวิเคราะห์ความต้องการที่จำเป็นต้องใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการของผู้เรียนในการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จะส่งผลให้หลักสูตรที่จะพัฒนาขึ้นมีคุณภาพ และเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสำรวจความต้องการของผู้เรียนในการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

สุมิตร สุวรรณ และจันทร์ทิมา จันทนารัต (2554) ได้สำรวจความต้องการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของครู และบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันตก ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ในเขตพื้นที่ภาคตะวันตก ได้แก่ จังหวัดนครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการศึกษาต่อที่คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 71.1 และไม่มีความต้องการศึกษาต่อ จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทในสาขาวิชาต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว และสาขาวิชาการวิจัยทางการศึกษา ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาการวิจัยทางการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ และสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว นอกจากนี้ ยังมีความต้องการให้จัดการศึกษา นอกเวลาราชการในวันเสาร์และอาทิตย์ ทุนการวิจัย หรือทุนการศึกษาบางส่วน รวมทั้งห้องทำงานสำหรับบัณฑิตพร้อมเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

ปัญญา อนันตนาชัย และคณะ (2560) ได้พัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศิลปการจัดการ สถาบันราชภัฏชัยภูมิ แบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สำรวจความต้องการของหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหลักสูตร และขั้นตอนที่ 3 ปรับปรุงหลักสูตรที่ผ่านการพัฒนาผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างด้านเนื้อหาวิชา ได้แก่ รายวิชาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภาษาอังกฤษ การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อการตัดสินใจ รวมถึงความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก

สุรินทร์ เมทะนี (2559) ได้พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนสาขาวิชานาฏศิลป์ตะวันตก ในระดับปริญญาบัณฑิตของประเทศไทยโดยวิธีการเทียบเคียง ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานหลักสูตรและการเรียนการสอนนาฏศิลป์ตะวันตก ในสถาบันอุดมศึกษาไทย เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 สภาพปัจจุบันและความต้องการ

ในการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ตะวันตกในสถาบันอุดมศึกษาที่มีการปฏิบัติ และมีความต้องการในการพัฒนา คือ สิ่งแวดล้อมในการเรียน ด้านอนุรักษ์และสร้างสรรค์วัฒนธรรม ด้านพัฒนาการเรียนการสอน ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านปรัชญา ความต้องการและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลการวิเคราะห์เทียบเคียงหลักสูตรนาฏศิลป์ตะวันตกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีผลการดำเนินงานต่างจาก Victorian College of Art

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ กลุ่มที่ต้องการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ได้แก่ กลุ่มนิสิต/นักศึกษา ที่ศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาภาษาไทย หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ บุคลากรทางการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Cochran (1977) กรณีที่ไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอน คำนวณที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นได้ 5% และสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ 0.50 คำนวณได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน เก็บแบบสอบถามได้จริง จำนวน 390 คน

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

แบบสอบถามความต้องการของผู้เรียนในการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม และความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
2. สร้างแบบสอบถามความต้องการของผู้เรียนในการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) 2) ความต้องการในการศึกษาต่อเป็นแบบสำรวจรายการ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบความสอดคล้องโดยหาค่า CVI (Content Validity Index) ด้านความต้องการในการศึกษาต่อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้านความสอดคล้องสัมพันธ์ มีค่า 0.67-1.00 ด้านความชัดเจนมีค่า 0.67-1.00
4. นำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้จริง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

สอบถามความต้องการของผู้เรียนในการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมายตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ค่าทางสถิติ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ในการสำรวจความต้องการของผู้เรียนในการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพ

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	45	11.54
	หญิง	345	88.46
	รวม	390	100.00
อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	140	35.90
	30 – 40 ปี	120	30.77
	41 ปี ขึ้นไป	130	33.33
	รวม	390	100.00
อาชีพ	กำลังศึกษาปริญญาตรีทางการศึกษา	70	17.95
	กำลังศึกษาปริญญาตรีสาขาอื่น ๆ	73	18.72
	ครู/อาจารย์หน่วยงานภาครัฐ	82	21.03
	ครู/อาจารย์หน่วยงานภาคเอกชน	75	19.23
	บุคลากรทางการศึกษาภาครัฐ	43	11.03
	บุคลากรทางการศึกษาภาคเอกชน	22	5.64
	อาชีพส่วนตัว	25	6.41
	รวม	390	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง มีจำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 88.46 มากกว่าเพศชาย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่น้อยกว่า 30 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็น ร้อยละ 35.90 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู/อาจารย์หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.03

ตอนที่ 2 ความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระยะเวลาในการตัดสินใจเพื่อศึกษาต่อ

ความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการตัดสินใจเพื่อศึกษาต่อ	ภายใน 3 ปี	173
	มากกว่า 3 ปี	217
รวม	390	100.00

จากตารางพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อภายใน 3 ปี จำนวน 173 คน คิดเป็น ร้อยละ 44.36 และต้องการศึกษาต่อมากกว่า 3 ปี จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 55.64

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแผนการศึกษา

ความต้องการ		จำนวน	ร้อยละ
แผนการศึกษา	วิทยานิพนธ์อย่างเดียว	55	14.10
	วิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา	224	57.44
	สารนิพนธ์และศึกษารายวิชา	111	28.46
รวม		390	100.00

จากตารางพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อแผนการศึกษาแบบวิทยานิพนธ์ และศึกษารายวิชา จำนวน 224 คน คิดเป็น ร้อยละ 57.44 ต้องการศึกษต่อแผนการศึกษาแบบสารนิพนธ์และศึกษารายวิชา จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 28.46 และต้องการศึกษาต่อแผนการศึกษาแบบวิทยานิพนธ์อย่างเดียวจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับช่วงเวลาการเรียนการสอน

ความต้องการ		จำนวน	ร้อยละ
ช่วงเวลาการเรียนการสอน	ภาคปกติเวลาราชการ	55	14.10
	ภาคพิเศษนอกเวลาราชการ (ตั้งแต่ 17.00 เป็นต้นไป)	57	14.62
	ภาคพิเศษนอกเวลาราชการ (เสาร์ – อาทิตย์)	255	65.38
	ภาคพิเศษภาคเรียนฤดูร้อน (มีนาคม – เมษายน)	23	5.90
รวม		390	100.00

จากตารางพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อภาคพิเศษนอกเวลาราชการ (เสาร์-อาทิตย์) จำนวน 255 คน คิดเป็น ร้อยละ 65.38 ต้องการศึกษต่อภาคพิเศษนอกเวลาราชการ (ตั้งแต่ 17.00 เป็นต้นไป) จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.62 ต้องการศึกษต่อภาคพิเศษภาคเรียนฤดูร้อน (มีนาคม-เมษายน) จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.90 และต้องการศึกษาต่อภาคปกติ จำนวน 55 คน คิดเป็น ร้อยละ 14.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน (ตอบได้หลายข้อ)

ความต้องการ		จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบการเรียนการสอน	การบรรยายในชั้นเรียน	315	80.77
	การเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์	305	78.21
	การศึกษาดูงานในประเทศ	85	21.79
	การศึกษาดูงานต่างประเทศ	95	24.36
	การฝึกปฏิบัติจริงในประเทศ	295	75.64
	การฝึกปฏิบัติจริงในต่างประเทศ	100	25.64
	การเชิญอาจารย์ในประเทศมาให้ความรู้	290	74.36
	การเชิญอาจารย์จากต่างประเทศมาให้ความรู้	305	78.21

จากตารางพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการศึกษาในรูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียน จำนวน 315 คน คิดเป็นร้อยละ 80.77 ต้องการศึกษแบบการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ และต้องการศึกษาแบบเชิญอาจารย์จากต่างประเทศมาให้ความรู้ จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 78.27 มากที่สุด 3 ลำดับแรก

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ที่สนใจ (ตอบได้หลายข้อ)

	ความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
รายวิชาที่สนใจ	หลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	295	75.64
	การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	325	83.33
	สื่อการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	321	82.31
	การวัดและประเมินผลภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	295	75.64
	วรรณคดี/วรรณกรรมในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	260	66.67
	การวิจัยภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	130	33.33
	ไวยากรณ์ไทยเพื่อการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	160	41.03
	ภาษาศาสตร์เพื่อการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	160	41.03

จากตารางพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สนใจด้านการเรียนการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ด้านการพัฒนาสื่อการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 321 คน คิดเป็นร้อยละ 82.31 ด้านการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ด้านการวัดและประเมินผลภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 75.64 มากที่สุด 3 ลำดับแรก

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเหตุผลในการศึกษาต่อ

	ความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
เหตุผลในการศึกษาต่อ	เพิ่มวุฒิการศึกษา	125	32.05
	พัฒนาความรู้	110	28.21
	พัฒนางาน	155	39.74
รวม		390	100.00

จากตารางพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการนำไปใช้พัฒนางานมากที่สุด จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 39.74 ต้องการพัฒนาความรู้ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 28.21 และต้องการเพิ่มวุฒิการศึกษา จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 32.05 ตามลำดับ

อภิปรายผล

ความต้องการในการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

1) ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เป็นสาขาที่ยังเป็นที่ต้องการสำหรับผู้ที่เข้าศึกษาต่อ เพราะชาวต่างชาติสนใจในการเรียนภาษาไทยมากขึ้น แต่ยังไม่มีความขาดแคลนผู้สอนผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางภาษาไทย ความรู้ทางการสอนและความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ โดยใช้กระบวนการวิจัย สอดคล้องกับ รุ่งฤดี แพลงสร (2560) กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่มีความสนใจจากผู้เรียนชาวต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มสนใจเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี การเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศจึงเกิดขึ้นและมีพัฒนาการมาเป็นลำดับ เห็นได้จากการเปิดรับนักศึกษาชาวต่างประเทศเข้ามาเรียนในสถาบันต่าง ๆ ทั้งของรัฐและของเอกชนหลายแห่งในประเทศไทย รวมทั้งสถาบันการศึกษาในต่างประเทศหลายแห่งก็เปิดสอนภาษาไทยด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาในระดับที่พัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถในการวิจัยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่าง ๆ ที่บุคคลต้องการมาพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับ เรณูมาศ มาอุ่น (2559) กล่าวว่า หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาเป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วยประสบการณ์ทางวิชาการเฉพาะด้านขั้นสูงที่ลุ่มลึก เพื่อความเป็นนักวิชาการขั้นสูงในสาขาวิชานั้น ๆ ของผู้เรียน มุ่งหวังให้

ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับนี้ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองจากการค้นคว้าวิจัย และสามารถนำองค์ความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสังคมประเทศชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมิตร์ สุวรรณ และจันทิมา จานงค์นารถ (2554) พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ร้อยละ 71.10 และงานวิจัยของ อานันท์ นิรมล, ชัชวาล ชุมรักษา และชรรค์ชัย แซ่แต้ (2559) พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาในระดับปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ร้อยละ 78.17

นอกจากนั้น ผลการศึกษาพบว่า 2) ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการศึกษาต่อทั้งแผนการศึกษาแบบวิทย์ยานิพนธ์อย่างเดียว และแผนการศึกษาแบบวิทย์ยานิพนธ์/สารนิพนธ์และศึกษารายวิชา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ตอบแบบสอบถามมีความหลากหลายทั้งในด้านของความรู้และประสบการณ์ เช่น บางกลุ่มที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัยเป็นอย่างดีอยู่แล้ว เช่น ครูชำนาญการพิเศษและครูเชี่ยวชาญ มีความรู้ ประสบการณ์การสอนภาษาไทย และมีความสามารถในการวิจัยเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะทางการสอนภาษาไทย กลุ่มดังกล่าวมีความต้องการศึกษาต่อแผนการศึกษาแบบวิทย์ยานิพนธ์อย่างเดียว แต่บางกลุ่ม เช่น กลุ่มนิสิต/นักศึกษาเพิ่งจบปริญญาตรี/ปริญญาโท หรือครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานทางการสอนภาษาไทยไม่มากนัก กลุ่มดังกล่าวมีความต้องการศึกษาต่อแผนการศึกษาแบบวิทย์ยานิพนธ์/สารนิพนธ์ และศึกษารายวิชา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อานันท์ นิรมล, ชัชวาล ชุมรักษา และชรรค์ชัย แซ่แต้ (2559) พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาในระดับปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ส่วนใหญ่มีความต้องการศึกษาต่อแผนการศึกษาแบบวิทย์ยานิพนธ์และศึกษารายวิชา 3) ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการศึกษาต่อภาคปกติเวลาราชการ ภาคพิเศษนอกเวลาราชการ (เสาร์-อาทิตย์) ภาคพิเศษนอกเวลาราชการ (ตั้งแต่ 17.00 เป็นต้นไป) และภาคพิเศษภาคเรียนฤดูร้อน (มีนาคม-เมษายน) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ตอบแบบสอบถามมีความหลากหลายทั้งในด้านของอาชีพ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น กลุ่มที่มีความต้องการศึกษาภาคปกติเป็นกลุ่มที่ลาศึกษาต่อจากงานประจำ หรือกลุ่มที่ยังไม่ได้ทำงานต้องการศึกษาในภาคปกติในเวลาราชการมีความเห็นว่าได้เรียนอย่างเต็มที่ ไม่ต้องกังวลเรื่องงานที่ทำอยู่ สำหรับกลุ่มที่มีความต้องการศึกษาภาคพิเศษในภาคเรียนฤดูร้อน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ทำงานในต่างจังหวัดที่เดินทางไกล หากเรียนในภาคพิเศษ (ภาคเรียนฤดูร้อน) จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และมีเวลาทุ่มเทในการเรียนอย่างเต็มที่ในช่วงเวลาดังกล่าว สำหรับกลุ่มที่มีความต้องการศึกษาภาคพิเศษ (เสาร์-อาทิตย์) เป็นกลุ่มที่ทำงานในต่างจังหวัด หรือต่างอำเภอที่เดินทางมาไม่ไกลมาก สามารถเดินทางมาเรียนเสาร์-อาทิตย์ได้ และมีเวลาทุ่มเทในการเรียนอย่างเต็มที่ และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อภาคพิเศษ (เสาร์-อาทิตย์) มากที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ บุญส่ง ไชเกษ และเลขา สมยีน (2552) สมิตร์ สุวรรณ และจันทิมา จานงค์นารถ (2554) และงานวิจัยของ อานันท์ นิรมล, ชัชวาล ชุมรักษา, และชรรค์ชัย แซ่แต้ (2559) ศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาภาคพิเศษ (เสาร์-อาทิตย์) มากที่สุด 4) ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการศึกษาในรูปแบบการเรียนการสอนต่าง ๆ เช่นแบบบรรยายในชั้นเรียน แบบการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ และแบบเชิญอาจารย์จากต่างประเทศมาให้ความรู้ เนื่องจากแต่ละบุคคลมีสไตล์การเรียนรู้ หรือวิธีการเรียนรู้ที่ต่างกัน ดังที่ Grasha & Reichman (1985 อ้างถึงใน อัจฉรา ธรรมาภรณ์, 2531) กล่าวว่า สไตล์การเรียนรู้ของบุคคลมีความแตกต่างกัน เช่น บางคนมีสไตล์การเรียนรู้แบบอิสระ (Independent) มีลักษณะเป็นคนชอบคิดและกระทำเรื่องราวต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง บางคนมีสไตล์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participant) มีความต้องการเรียนรู้เนื้อหาวิชา เข้าชั้นเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนการสอนมากที่สุด และมีส่วนร่วมน้อยมากในกิจกรรมนอกหลักสูตร 5) ผู้ตอบแบบสอบถามสนใจเนื้อหาต่าง ๆ ที่ต่างกัน เช่น หลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ สื่อการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ วิจัยทางการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศและภาษาศาสตร์ เพื่อการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เนื่องจากแต่ละบุคคลมีความสนใจและความถนัดที่แตกต่างกัน 6) ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการนำไปใช้ในการพัฒนางาน พัฒนาความรู้ และเพิ่มวุฒิการศึกษา เนื่องจากในปัจจุบันการศึกษาในทุกระดับ โดยเฉพาะระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาที่พัฒนาทั้งความรู้ การพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างดี มีประโยชน์ในการทำงานและประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

สรุปผลการวิจัย

1) ผู้ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง จำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 88.46 มากกว่าเพศชาย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.90 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู/อาจารย์หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.03 2) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อภายใน 3 ปี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 44.36 และต้องการศึกษาต่อมากกว่า 3 ปี จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 55.64 3) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อแผนการศึกษาแบบวิทยาลัยนพนธ์และศึกษารายวิชา จำนวน 224 คน คิดเป็น ร้อยละ 57.44 ต้องการศึกษาต่อแผนการศึกษาแบบสารนิพนธ์และศึกษารายวิชา จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 28.46 และต้องการศึกษาต่อแผนการศึกษาแบบวิทยานิพนธ์อย่างเดียวจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 ตามลำดับ 4) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อภาคพิเศษนอกเวลาราชการ (เสาร์-อาทิตย์) จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 65.38 ต้องการศึกษาคณะพิเศษนอกเวลาราชการ (ตั้งแต่ 17.00 เป็นต้นไป) จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.62 ต้องการศึกษาคณะพิเศษภาคเรียนฤดูร้อน (มีนาคม-เมษายน) จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.90 และต้องการศึกษาคณะปกติ จำนวน 55 คน คิดเป็น ร้อยละ 14.10 ตามลำดับ 5) ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการศึกษาในรูปแบบการเรียนการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียน จำนวน 315 คน คิดเป็นร้อยละ 80.77 ต้องการศึกษารูปแบบการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ และต้องการศึกษาแบบเชิญอาจารย์จากต่างประเทศมาให้ความรู้ จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 78.27 มากที่สุด 3 ลำดับแรก 6) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สนใจด้านการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ด้านการพัฒนาสื่อการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ จำนวน 321 คน คิดเป็นร้อยละ 82.31 ด้านการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ และด้านการวัดและประเมินผลภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศจำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 75.64 มากที่สุด 3 ลำดับแรก 7) ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการนำไปใช้พัฒนางานมากที่สุด จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 39.74 ต้องการพัฒนาคำขวัญ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 28.21 และต้องการเพิ่มวุฒิการศึกษา จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 32.05 ตามลำดับ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะนำไปพัฒนาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกคน รวมทั้งชาวต่างชาติทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ขอบพระคุณทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้ และได้ช่วยเหลือผู้วิจัย ซึ่งส่งผลให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คุณค่าของงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบแด่ บิดา มารดา และบูรพาจารย์ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. (2552). **การสอนทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยแก่ผู้เรียนชาวต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก๊อปปี.
- ณัฐวดี สภาพรต. (2553). **แบบเรียนภาษาไทยเรื่องวิถีชีวิตไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ฉบับไม่ได้ตีพิมพ์)**. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- บุญส่ง ไขเกษ และเลขา สมยีน. (2552). **รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การศึกษาความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกสาขาวิทยาศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัยความปลอดภัยของบุคลากรทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ**. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.

- ปัญญา อนันตนาชัย และคณะ. (2560). **การพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาศิลปการจัดการสถาบัน
รัชต์ภาคย์**. กรุงเทพฯ: สถาบันรัชต์ภาคย์.
- มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2561). **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. 2561-2580**. สงขลา: มหาวิทยาลัย
ทักษิณ.
- รุ่งฤดี แผลงศร. (2560). **ศาสตร์การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เรณูมาศ มาอ่อน. (2559). **การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ**. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 9(2),
169- 176.
- สุรินทร์ เมทะนี. (2559). **การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนสาขาวิชาภูมิศาสตร์สิ่งแวดล้อมในระดับปริญญาบัณฑิต
ของประเทศไทยโดยวิธีการเทียบเคียง (วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก ฉบับไม่ได้ตีพิมพ์)**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพฯ.
- อานันท์ นิรมล, ชัชวาล ชุมรักษา, และขรรค์ชัย แซ่แต้. (2559). **รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง ความต้องการศึกษาต่อ
หลักสูตรปริญญาเอกสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ**.
สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อัจฉรา ธรรมาภรณ์. (2531). **แบบการเรียน: องค์ประกอบช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน**. วารสารศึกษาศาสตร์,
4(10), 87-88.
- Cochran, W.G. (1977). **Sampling Techniques** (3rd ed.). New York: John Wiley and Sons Inc.
- Taba, H. (1962). **Curriculum Development: Theory and Practice**. New York: Harcourt. Brace and World.

แนวทางการปรับเปลี่ยนและพัฒนาการบริการของไร่่องุ่นมอนซอนแวลลีย์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

GUIDELINE FOR SERVICE MODIFICATION AND DEVELOPMENT OF MONSOON VALLEY VINEYARD DURING THE COVID-19 PANDEMIC

ระชานนท์ ทวีผล^{1*}, กนกพร ทิตะโพธิ์², กรกนก ชัยศิลป์เจริญ³, ณัฐธินิชา เบญจวานิช⁴

ณิชชภัทร ตั้งกุลธนาวุฒิ⁵ และ ศิริวรรณ หากลันดี⁶

Rachanon Taweephon^{1*}, Kanokporn Titapho², Kornkanok Chaisinjaroen³, Natthanicha Benjawanich⁴,
Nichapat Tangkunthanawut⁵ and Siriwan Haklindee⁶

^{1*,2,3,4,5,6} คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{1*,2,3,4,5,6} Faculty of Management Sciences, Silpakorn University

Received: November 30, 2020, Revised: January 8, 2021, Accepted: January 26, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิทยาการศึกษากรณีเฉพาะ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ปัญหาและอุปสรรคในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (2) แนวทางการปรับเปลี่ยนและพัฒนาการบริการ ในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของไร่่องุ่นมอนซอน แวลลีย์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ผู้จัดการ ผู้ให้บริการ และผู้รับบริการที่เคยมาใช้บริการ ผลการศึกษาพบว่า (1) พบปัญหาและอุปสรรคที่ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดจากวัตถุดิบที่กลายเป็นของเสียในช่วงปิดกิจการชั่วคราว รวมทั้งจำนวนผู้รับบริการชาวต่างชาติลดลง และไม่สามารถส่งออกสินค้าไปยังตลาดต่างประเทศได้ (2) ต้องการปรับเปลี่ยนและพัฒนารูปแบบการบริการ ที่ผู้ประกอบการต้องระบุคุณลักษณะการบริการให้มีมาตรฐานที่ปลอดภัย พร้อมกับมีการวางแผนขั้นตอนรับมือการแพร่ระบาดที่อาจเกิดขึ้น จากกระบวนการให้บริการที่จะต้องสร้างความเชื่อมั่นทั้งผู้รับบริการและผู้ให้บริการ ข้อเสนอแนะที่ผู้ประกอบการสามารถเพิ่มเติม คือ การสำรองบริการที่นิ่งผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป อาทิ โอนไลน์ ซึ่งยังสามารถใช้เป็นอีกหนึ่งช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้รับบริการรับทราบข่าวสารได้โดยตรง

คำสำคัญ : ธุรกิจบริการอาหารและเครื่องดื่ม การบริการ โควิด-19 ไร่่องุ่น

* Corresponding author. Tel.: 088 611 6969

E-mail address: rachanon@ms.su.ac.th

Abstract

This research is a qualitative research using Case Study Approach. It aimed to study problems and obstacles during the COVID-19 pandemic as well as the guideline to modify and develop services to cope with the COVID-19 virus outbreak of Monsoon valley vineyard. The data were collected by using in-depth interviews with 13 main respondents, consisted of a manager, service providers and former service recipients. The results found that problems and obstacles were caused by the costs of wasting raw materials during the temporary closure, the decreased numbers of foreign service recipients, and the inability to export products to foreign markets. Regarding Modification and development of service, the operators have to specify services with safety standard and plan the procedures to deal with possible pandemic that may occur. Moreover, the service process needs to enhance confidence of both service recipients and service providers. There were also some recommendations that the operator can add seat reservations via a program, such as Line application, which can be used as another channel for direct public relations to service recipients.

Keywords: Food and beverage business, Service, COVID-19, Vineyards

บทนำ

อุตสาหกรรมบริการเป็นกระบวนการรวบรวมกิจกรรมที่เกิดขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกสบายให้กับกลุ่มผู้ใช้บริการ คุณค่าของการบริการขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นสำคัญ รวมถึงการพิจารณากระแสความนิยมที่เกี่ยวข้องภายในประเทศและสากล กลุ่มผู้ประกอบการต่างมุ่งหวังที่จะสร้างสิ่งจูงใจให้กับกลุ่มเป้าหมายในลักษณะการบริการส่วนบุคคล และการบริการสาธารณะ การให้บริการเหล่านี้อาจก่อให้เกิดการสร้างรายได้ให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง (ชนสิน จันทเดช, 2560) กลุ่มธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมบริการที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย การกำหนดจุดขายของผู้ประกอบการแต่ละแห่งต้องนำเสนอรูปแบบการบริการที่แตกต่างจากคู่แข่ง การเชื่อมโยงกับการแสดงดนตรีสดที่เป็นกิจกรรมบันเทิงเข้ามาเป็นหนึ่งในกระบวนการบริการ หรือการตกแต่งสภาพแวดล้อมทางกายภาพและภูมิสถาปัตย์ ให้สวยงามเหมาะสมแก่การถ่ายภาพ เช่นเดียวกับการนำรูปแบบของธุรกิจเกษตร ในลักษณะธุรกิจร้านอาหารที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเยี่ยมชมไร่และแปลงสาธิต อีกทั้งพืชผลทางการเกษตรยังนำไปแปรรูปเป็นสินค้าของฝาก และเป็นสินค้าส่งออกในระดับนานาชาติ (เออีซีพลัส บิสซิเนส แอดวิสซอรี่, 2562) ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและกรมส่งเสริมการเกษตรให้ความสำคัญกับการระบุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในไร่องุ่นที่มีการเพาะปลูกเพื่อนำมาผลิตไวน์เข้าไปด้วย อีกทั้งการส่งเสริมให้เป็นที่ยอมรับจากรัฐบาลมากยิ่งขึ้นจากอดีตที่ประเทศไทยมีเพียงการปลูกองุ่นเพื่อบริโภค รวมทั้งการศึกษาวินัยค้นคว้าวิทยาการยังถูกนำมาใช้ในการพัฒนาสายพันธุ์ที่สามารถเติบโตในพื้นที่เขตร้อนอย่างประเทศไทยได้ (เพ็ญวิภา ทรงบัณฑิต, 2553)

ไวน์ยังได้รับยกย่องว่าเป็นเครื่องดื่มที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นถึงรสนิยมของผู้ดื่มที่เพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่มีการนำเข้าจากทั่วโลก และการเลือกไวน์เพื่อนำมาเสนอให้เขารายการอาหารแต่ละประเภท ต้องประเมินช่องการจัดจำหน่ายที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ เป็นหนึ่งในส่วนประสมทางการตลาดที่สร้างแรงจูงใจต่อผู้บริโภคเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการทางธุรกิจ เป็นแนวทางช่วยธุรกิจบริการร้านอาหาร เป็นพื้นฐานสำหรับการวางแผนการสื่อสารการตลาดไวน์ และยังช่วยให้ธุรกิจร้านอาหารได้พัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (กมลชนก เศรษฐบุตร, 2560) อุตสาหกรรมบริการได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง กระทั่งมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือโควิด-19 (COVID-19) จากประเทศจีน ที่มีการติดเชื้อจากคนสู่คนในช่วงต้นเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 จากจำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตเพิ่มสูงขึ้นมากกว่า 114 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกระดำเนินชีวิตวิถีใหม่ที่มีความสำคัญกับการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ลดกิจกรรมการพบปะและการเดินทางไปสถานที่ที่มีผู้คนเป็นจำนวนมาก เป็นวิธีการป้องกันการแพร่

ระบาดไวรัสดังกล่าว จนกว่าจะมีการพัฒนาวัคซีนป้องกันเชื้อไวรัสได้สำเร็จ (กนกพรรณ อรรถนสกุล, รุจิรัตน์ โชติช่วงสถาพร และ สุธาสนี เลิศวัชรสารกุล, 2563) จากการวิเคราะห์ผลกระทบของเชื้อไวรัสโควิด-19 ผ่านมุมมองของบิล เกตส์ อธิบายว่า ธุรกิจบริการประเภทโรงแรม ร้านอาหาร ท่องเที่ยว และอินเทอร์เน็ต อาจได้รับผลกระทบด้านรายได้ที่ยาวนานกว่า 4 ปี จึงจะเข้าสู่สภาวะปกติ สำหรับธุรกิจร้านอาหารได้เริ่มปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริการไปก่อนล่วงหน้าในลักษณะของคลาวด์คิทเชน (Cloud Kitchen) ที่มีเพียงครัวเป็นที่ประกอบอาหารเท่านั้น โดยผู้ประกอบการพึ่งพาตัวแทนคนกลางผ่านระบบโปรแกรมสำเร็จรูปบนมือถือเพื่อการกระจายอาหารและเครื่องดื่มตามคำสั่งซื้อในแต่ละครั้ง ในขณะที่หน่วยงานของรัฐก็นำกำลังออกมาตรการควบคุม และเฝ้าระวังความปลอดภัยทั้งในส่วนผู้รับบริการและผู้ให้บริการ เปิดโอกาสให้กลุ่มธุรกิจบริการได้กลับมาดำเนินกิจการอีกครั้งอย่างมีมาตรฐาน ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม ยึดถือแนวทางการปฏิบัติตั้งแต่กระบวนการคัดกรองควบคุมกับการบันทึกประวัติของผู้รับบริการ การจำกัดจำนวนที่นั่ง และการขอความร่วมมือในกลุ่มผู้รับบริการสวมหน้ากากอนามัยตลอดระยะเวลาการเข้าใช้บริการ มีการตรวจประเมินความพร้อมในแต่ละกิจการ พร้อมกับการถ่ายทอดความรู้จากผู้ประกอบการไปสู่ผู้ให้บริการได้อย่างถูกต้องตามเงื่อนไขของรัฐ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2563) สำหรับโรงแรมมณชูน แวลลีย์นั้น ถูกก่อตั้งในปี พ.ศ. 2544 บนพื้นที่ขนาด 700 ไร่ กิจกรรมภายในไร่สำหรับกลุ่มผู้รับบริการมีหลากหลายรูปแบบ เริ่มจากการเปิดประสบการณ์ทัวร์ไร่ร้อน เรียนรู้วิถีชีวิตและสัมผัสต้นองุ่นชั้นเยี่ยม ผู้รับบริการสามารถเลือกการทัวร์ไร่ร้อนด้วยวิธีการที่ตนเองต้องการ อาทิ การปั่นจักรยานเลาะภูเขาในเส้นทางวิภาวาระทางกว่า 3 กิโลเมตร ทางไร่มีร้านอาหารเป็นโรงครัวสำหรับผู้รับบริการที่ต้องการทดลองชิมอาหารคู่กับไวน์เลิศรส หากผู้รับบริการต้องการซื้อของฝากติดมือกลับบ้านไป ทางไร่มีบริการให้ทดลองชิมไวน์องุ่นก่อนที่จะตัดสินใจ จุดเด่นของไร่ร้อนมณชูน แวลลีย์ ที่มีความพิเศษกว่าไร่ร้อนเขตพื้นที่อื่น ๆ คือ การเป็นต้นกำเนิดของไวน์ละติจูดใหม่ของไทย ที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันไวน์นานาชาติมากมาย และวางจำหน่ายอยู่ในภัตตาคารไทยชั้นนำกว่า 15 ประเทศทั่วโลก (มณชูน แวลลีย์, 2562) อย่างไรก็ตาม หลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้กระจายจากกรุงเทพมหานครไปสู่ภูมิภาค ประกอบกับราชกิจจานุเบกษา มาตรการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งความปลอดภัยของประชาชน ทำให้เกิดการสูญหายของกลุ่มผู้รับบริการชาวต่างชาติที่ไม่สามารถเข้าประเทศไทยได้ นำไปสู่การตัดสินใจหยุดการให้บริการเป็นระยะเวลา 3 เดือนหลังจากที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรใน วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2563

จากประเด็นที่กล่าวมา พบว่า ไร่ร้อนมณชูน แวลลีย์ มีทรัพยากรทางการเกษตรที่สามารถสร้างมูลค่าด้วยเทคนิคการดึงดูดกลุ่มผู้รับบริการภายในประเทศ และกลุ่มผู้รับบริการชาวต่างชาติที่กำลังจะมาถึงในอนาคต รวมทั้งยังมีโรงบ่มที่มีกำลังการผลิตมากกว่า 30 ล้านลิตรต่อปี (ไทยรัฐฉบับพิมพ์, 2563) อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้ไร่ร้อนต้องเผชิญหน้ากับปริมาณของนักท่องเที่ยวที่ลดลง ส่งผลต่อรายได้ของทางไร่ ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการให้บริการ ให้สอดคล้องกับสภาวะวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งผลการศึกษาจะช่วยยกระดับการบริการให้เกิดคุณภาพบริการ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของกลุ่มผู้รับบริการภายใต้การดำเนินชีวิตวิถีใหม่ หรือ New Normal ได้ในอนาคต

จุดประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของไร่ร้อนมณชูน แวลลีย์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับเปลี่ยนและพัฒนาการบริการในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของไร่ร้อนมณชูน แวลลีย์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. การบริการ (Service) หมายถึง กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และก่อให้เกิดความพึงพอใจหลังการซื้อขาย หรือเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นรวมกับการขายสินค้า (ฉัตยาพร เสมอใจ, 2545) ในขณะที่ ชัยสมพล ชาวประเสริฐ (2546) อธิบายว่า การบริการ หมายถึง กระบวนการส่งมอบสินค้าที่ไม่มีตัวตนของธุรกิจให้กับผู้ให้บริการ สินค้านั้นจะต้องตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ จนนำไปสู่ความพึงพอใจได้มากที่สุด สามารถแบ่งเป็นประเภทบริการต่าง ๆ ได้แก่ (1) บริการหลัก (Core Service) เป็นไปตามลักษณะของการจดทะเบียนทางธุรกิจ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร สายการบิน โรงพยาบาล แหล่งท่องเที่ยว (2) บริการเสริม (Support Service) เป็นรูปแบบบริการเพิ่มเติมที่ช่วยสร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการ และ (3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) เป็นเครื่องมืออุปกรณ์ที่ถูกจัดสรรไว้ในสถานที่ นอกจากนี้ การบริการ ยังหมายถึง การปฏิบัติที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความพอใจและสะดวกสบาย ซึ่งผู้รับบริการทุกคนมีความต้องการและความคาดหวังต่างกัน (ศิริพร ตันติพิบูลวินัย, 2538) สำหรับเครื่องมือที่จะนำมาใช้ประเมินทิศทางการยกระดับการบริการให้มีคุณภาพเกิดจากหลากหลายองค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) เป็นมาตรฐานที่ประกาศออกไปเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่น (2) การรับประกัน (Assurance) เป็นเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ที่ยืนยันถึงศักยภาพของการให้บริการ (3) การตอบสนอง (Responsiveness) เป็นการกำหนดเวลาการบริการที่สั้นกระชับไม่ยาวนาน (4) ความเอาใจใส่ (Empathy) เป็นการแสดงทักษะของผู้ให้บริการให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการแบบรายบุคคล (5) ลักษณะทางกายภาพ (Tangible) เป็นการจัดระเบียบความพร้อมของสถานที่และเครื่องมืออุปกรณ์ให้เป็นระเบียบ เพื่อรองรับความต้องการของกลุ่มผู้รับบริการ (ปริญญานา นาคปทุม และระชานนท์ ทวีผล, 2561)

2. ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม อาหารและเครื่องดื่มเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์ต้องการสารอาหาร เพื่อการเจริญเติบโตที่สมบูรณ์และซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของร่างกาย อาหารยังให้พลังงานที่จำเป็นและมีประโยชน์ที่ทำให้มนุษย์สามารถประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้อย่างสมบูรณ์ (กุลดิษฐ์ ชีรนรวิชัย, 2553) การแบ่งประเภทของธุรกิจร้านอาหาร หรือธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ตามแนวคิดของ ดวงพร ทรงวิวะ (2559) พิจารณาจากรูปแบบการให้บริการจำแนกออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ (1) ร้านอาหารที่มีการบริการแบบเต็มรูปแบบ (Fine Dining) ให้บริการเป็นมาตรฐานระดับสากลด้วยรายการอาหารและเครื่องดื่ม มีเครื่องมือที่ใช้ในการรับประทานอาหารเป็นวัสดุที่แข็งแรง และมีจำนวนพนักงานให้บริการเป็นจำนวนมาก (2) ร้านอาหารที่มีการบริการแบบกึ่งเต็มรูปแบบ (Casual Dining) มีความพิเศษของรายการอาหารจะปรับเปลี่ยนให้มีความเป็นกันเองกับพนักงานผู้ให้บริการ อาทิ ร้านอาหาร ที่อยู่ภายในห้างสรรพสินค้าและร้านอาหารประเภทคาเฟ่ (3) ร้านอาหารแบบบริการอย่างรวดเร็ว (Quick Service) มีการกำหนดวิธีการที่ผู้รับบริการต้องเดินไปสั่งอาหารเองที่เคาน์เตอร์ด้วยตนเอง และ (4) ร้านอาหารแบบเคลื่อนย้ายได้ (Mobile Restaurant) มีบริการอาหาร และเครื่องดื่มที่ไม่ยึดติดกับสิ่งปลูกสร้างถาวร ใช้สิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถพับเก็บได้ อีกทั้งคุณลักษณะของร้านอาหารจะเป็นรูปแบบการเคลื่อนย้ายตามสถานที่ต่าง ๆ เป็นการชั่วคราว (Pop-up Restaurant)

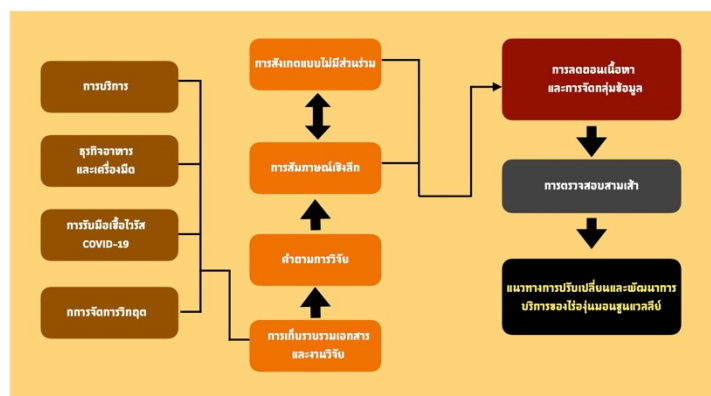
3. การรับมือเชื้อไวรัสโควิด-19 ในประเทศไทยกระทรวงสาธารณสุข (2563) นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับมาตรการป้องกันควบคุมเชื้อไวรัส COVID-19 ในหลายพื้นที่ และการประเมินเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อ โดยเฉพาะการควบคุมรูปแบบการให้บริการในลักษณะของการจำกัดระยะเวลาและจำนวนผู้รับบริการ หลักปฏิบัติของกลุ่มผู้ประกอบการต้องเตรียมอุปกรณ์และสถานที่ การทำความสะอาดสถานที่ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค สำหรับกรณีที่มีการใช้ชั้นสูง ไอ จาม จะยกเลิกการให้บริการทันที รวมทั้งมีการใช้ช่องทางออนไลน์ในการสำรองการบริการและการชำระเงิน พร้อมกับการเพิ่มมาตรการติดตามและประเมินผลด้วยแอปพลิเคชันที่ชื่อว่าไทยชนะ เพื่อบันทึกข้อมูลที่แสดงรายละเอียดของผู้รับบริการ สามารถนำกลับมาตรวจสอบย้อนหลังในกรณีเกิดเหตุวิกฤตฉุกเฉินที่เฝ้าระวังการแพร่ระบาด

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2563) ได้กำหนดมาตรการควบคุมวิกฤตการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 โดยมาตรฐานความปลอดภัยด้านสาธารณสุข ผนวกกับมาตรฐานการให้บริการของธุรกิจอุตสาหกรรมการบริการ เพื่อช่วยลดความเสี่ยงจากเชื้อไวรัสในประเทศไทย ภายใต้ตราสัญลักษณ์ SHA (Amazing Thailand Safety & Health Administration)

ครอบคลุมธุรกิจบริการประเภทภัตตาคาร หรือร้านอาหาร ที่ผู้ประกอบการ ผู้ให้บริการ และผู้รับบริการจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขแต่ละด้าน ได้แก่ (1) ด้านสุขลักษณะของอาคารและอุปกรณ์ที่ใช้ ด้วยการทำความสะอาดพื้นที่ส่วนกลางและเครื่องปรับอากาศ (2) การจัดอุปกรณ์ เพื่อป้องกันการแพร่กระจาย อาทิ จุดล้างมือ การจัดการขยะ (3) การป้องกันสำหรับผู้ให้บริการที่จะต้องเอาใจใส่ด้านสุขภาพของตนเองเป็นหลัก และการเฝ้าระวัง หรือสังเกตพฤติกรรมของผู้รับบริการ

4. การจัดการความเสี่ยง สภาวะวิกฤต (Crisis) หมายถึง สิ่งคุกคามที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคลและองค์กร ผ่านกระบวนการรับรู้ ในลักษณะของการสร้างผลกระทบต่อจิตใจ อารมณ์ การเข้าสังคม ภาพลักษณ์ นำไปสู่การเกิดความเครียด และการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตที่กำหนดไว้ อาจมีการรอคอยความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนจากผู้อื่นที่มีความรู้ความเข้าใจสาเหตุของสภาวะวิกฤตนั้น ๆ ในขณะที่การดำเนินธุรกิจยังคงต้องเผชิญกับข้อจำกัดและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้การดำเนินกิจการหยุดชะงักและขาดผลกำไร (อังสนันท์ อินทรกำแหง และทัศนยา ทองภักดี, 2553) ขณะที่ Davor, Andrijana & Julija (2018) นำเสนอการจัดการสภาวะวิกฤตที่ปรากฏในลักษณะของแผนการที่ช่วยให้การดำเนินธุรกิจสามารถขับเคลื่อนต่อไปได้ จำเป็นต้องเข้าใจถึงสาเหตุการเกิด และผลกระทบต่อเนื่อง หากกิจการยังไม่สามารถจัดการได้สำเร็จ แผนการจัดการวิกฤตที่ดีต้องแก้ไขปัญหาได้ระหว่างและหลังวิกฤตสิ้นสุด ซึ่งเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ที่ใช้เป็นมาตรการการป้องกันลดผลกระทบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) การกำหนดกิจกรรมการป้องกันสาเหตุของการนำมาซึ่งวิกฤตในการดำเนินงาน (2) การประสานงานกับบุคลากรและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการเฝ้าระวังและการจัดการความเสี่ยง และ (3) การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรให้สอดคล้องกับสภาวะวิกฤต

การทบทวนวรรณกรรมจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการ ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม การรับมือไวรัสโควิด-19 ในประเทศไทย และการจัดการความวิกฤต คณะผู้วิจัยสามารถนำเสนอออกมาเป็นกรอบแนวคิดเชิงขั้นตอนเพื่อแนวทางการศึกษาดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก การศึกษาครั้งนี้ คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) จากคุณลักษณะเฉพาะล่วงหน้าแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากมุมมองของผู้ให้บริการและผู้รับบริการชาวไทย ภายในร้านจุ่มมอนชูน แวลลีย์ ประกอบด้วย ผู้จัดการ 1 คน ที่ก่อตั้งและดำเนินการ ผู้บริหารระดับหัวหน้างาน 2 คน ได้รับคำสั่งควบคุมทรัพยากรภายในร้านไม่น้อยกว่า 3 ปี ได้รับมอบหมายให้ข้อมูลเชิงกลยุทธ์จากผู้ประกอบการ พนักงานบริการ 4 คน มีประสบการณ์การบริการในห้องอาหารและบริการภายในร้านไม่น้อยกว่า 1 ปี และผู้รับบริการ 6 คน ที่เดินทางมารับบริการไม่เกิน 6 เดือน รวมทั้งหมด 13 คน โดยอ้างอิงตามเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักระหว่าง 13-17 คน มีระดับค่าความคาดเคลื่อนลดลงอยู่ที่ 0.04 (Macmillan, 1971) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ด้วยข้อคำถามปลายเปิดที่ผ่านกระบวนการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ (Systematic Review) ได้ทั้งสิ้น 2 ชุดละ 2 ข้อ ได้แก่

1.1 ชุดที่ 1 สำหรับผู้จัดการและผู้ให้บริการ

1.1 ทางไรพบปัญหาและอุปสรรคด้านใดบ้างในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

1.2 ทางไรมีแนวทางการปรับเปลี่ยนการบริการอย่างไรเพื่อสร้างมาตรการในการรับมือการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

1.2 ชุดที่ 2 สำหรับผู้รับบริการ

2.1 ทางไรควรยกระดับมาตรการในการรับมือการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อย่างไร

ระหว่างการสัมภาษณ์คณะผู้วิจัยจะมีสมุดจดบันทึก ปากกา กล้องบันทึกภาพ และเทปบันทึกเสียง โดยใช้เวลามากกว่า 45 นาทีต่อคน ควบคู่กับการสังเกตปรากฏการณ์กระบวนการให้บริการหลักที่เป็นกลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม รวมทั้งการบริการสนับสนุนอื่น ๆ ของทางไรในลักษณะของการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation Observation) ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยในฐานะผู้สัมภาษณ์จะต้องคำนึงถึงการติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้ควบคุมการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดช่วงวันและเวลา เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์ พร้อมขออนุญาตบันทึกเสียงการสัมภาษณ์และภาพถ่าย

2. วิธีวิทยาการวิจัย การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีวิทยาการศึกษาเฉพาะกรณี (Case study approach) เป็นแนวทางศึกษาตามประเด็นที่สนใจ มุ่งเน้นส่วนที่ต้องการศึกษา มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และกำหนดขอบเขตการศึกษาที่ชัดเจน โดยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลวิเคราะห์เขียนสรุป และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Research) (ชาย โพธิ์สิตา, 2554) ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีการถอดเทปบันทึกเสียงมาเป็นรูปแบบของข้อความตัวอักษรตามลำดับข้อคำถาม ด้วยการค้นหาคำอธิบายจากการสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในแต่ละข้อ ใช้การเทียบเคียงข้อมูลที่มีความซ้ำซ้อนกัน จัดเรียงด้วยการจับคู่ข้อมูล ร่วมกับการลดทอนเนื้อหาที่ไม่จำเป็นและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Yin, 2008) ขอบเขตระยะเวลาของการวิจัยครั้งนี้ เริ่มต้นในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 ถึง ตุลาคม พ.ศ. 2563

3. วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล: ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า เป็นการพิสูจน์ข้อมูลเพื่อยืนยันข้อมูล (Confirmation) โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้ (1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulate) เป็นการพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งที่มาต่าง ๆ พิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกันหรือไม่ และถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ (2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigation Triangulate) เป็นการตรวจสอบว่า ผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลมาต่างกันหรือไม่ และอย่างไร โดยใช้ผู้วิจัยหลายคนในการรวบรวมข้อมูล ทั้งผู้สัมภาษณ์ หรือการสังเกต (3) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulate) เป็นการตรวจสอบว่าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิม จะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เป็นวิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ยากกว่าแบบอื่น ๆ (4) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulate) เป็นการใช่วิธีการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายเพื่อรวบรวมข้อมูลเดียวกัน ในกรณีที่ไม่นับในคุณภาพของข้อมูลควรกำหนดให้มีผู้วิจัยหลายคนในการรวบรวมข้อมูล และใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน แต่รวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตควบคู่ไปกับการซักถาม พร้อมทั้งศึกษาเอกสารประกอบ เป็นต้น (บุษกร เชี่ยวจินดาการณ์, 2561)

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ปัญหาและอุปสรรคในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของไร่องุ่นมอนซูน แวลลีย์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ทางไรมีผู้รับบริการมีจำนวนลดน้อยลงโดยเฉพาะช่วงเดือน กุมภาพันธ์-เมษายน ของทุกปี จะเป็นที่ได้รับนิยามสูงสุด เนื่องจากเป็นช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวผลงุ่นสำหรับแปรรูป รวมทั้งยังไม่สามารถส่งออกผลิตภัณฑ์ของทางไรไปยังตลาดต่างประเทศได้ และสูญเสียรายได้จากสถานการณ์ปกติมากกว่าร้อยละ 50 ในขณะที่วัตถุดิบสำหรับใช้ประกอบอาหารจำนวนมาก ทั้งประเภทอาหารสด อาหารบรรจุกระป๋อง และเครื่องดื่มในบางรายการเริ่มทยอยหมดอายุในคลังจัดเก็บสินค้า เนื่องจากไม่สามารถนำไปประกอบอาหาร

หรือแปรรูปจำหน่ายได้ เช่นเดียวกับค่าตอบแทนพิเศษจากการบริการลดลงทั้งในห้องอาหารและกิจกรรมการนำชมแหล่งท่องเที่ยวภายในไร่ ในขณะที่เกี่ยวกับการลงทุนเพื่อซื้ออุปกรณ์ในการคัดกรอง และแผ่กระจายการแพร่กระจายของเชื้อโรค กลายเป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกอบการต้องจัดซื้อใช้ในระยะเวลาอันเร่งด่วน อีกทั้งผู้ประกอบการกำหนดนโยบายช่วยเหลือพนักงานบริการภายในไร่ โดยไม่มีการสั่งปลดและลดอัตราเงินเดือนในทุกสายงาน ตลอดจนการค้นพบข้อจำกัดด้านทำเลที่ตั้ง ที่กลายเป็นปัญหาสืบเนื่องที่ยากลำบากต่อการเดินทางเข้าสู่ไร่แห่งนี้ โดยเฉพาะป้ายบอกทางไม่ชัดเจน และพื้นที่สำหรับใช้ลานจอดรถไม่เพียงพอต่อความต้องการ นอกจากนี้ การจัดที่นั่งตามมาตรการ Social Distancing ทำให้พื้นที่รองรับการให้บริการลดลงจำนวนลงช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ ในเวลาประมาณ 11.00-14.00 น.

2. แนวทางการปรับเปลี่ยนและพัฒนารูปแบบการบริการ เพื่อรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของไร่จุ่นมอนชูน แวลลีย์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผ่านการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่แตกต่างกันดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การจับคู่ความสอดคล้องของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักตามหลักการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล

	การระบุ คุณลักษณะ การบริการ	การวางแผนขั้นตอน การรับมือ	การกำหนด แนวทาง การปฏิบัติ	การสร้างมิติ ต่อผู้รับบริการ	การสร้าง ความ น่าเชื่อถือ
ผู้จัดการ	✓	✓	✓	✓	✓
ผู้ให้บริการ		✓		✓	✓
ผู้รับบริการ	✓		✓	✓	✓

จากตารางที่ 1 แสดงการรายงานผลการศึกษาด้วยวิธีการจับคู่ประเด็นจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามหลักการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูลที่อยู่ภายใต้บริบทเดียวกัน สามารถนำเสนอแนวทางการปรับเปลี่ยนและพัฒนาแบบการบริการในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของไร่จุ่นมอนชูน แวลลีย์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

2.1 การระบุคุณลักษณะการบริการให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้รับบริการ พบว่า ทางไร่เปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายของผู้รับบริการจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นนักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย รวมทั้งกลุ่มสัมมนาและศึกษาดูงานนอกสถานที่เข้ามาทดแทน นับว่าเป็นจำนวนกลุ่มผู้รับบริการที่ยังคงมีน้อยลง และมีกำลังซื้อไม่สูงเมื่อเทียบกับก่อนการแพร่ระบาด เนื่องจากก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทางไร่จุ่นเคยมีกลุ่มผู้รับบริการหลักเป็นชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยว แต่เมื่อทางรัฐบาลประกาศปิดประเทศ (Lockdown Exit) ทำให้กิจการสูญเสียรายได้อย่างต่อเนื่องติดต่อกันเป็นระยะเวลาเกือบ 1 ปี อีกทั้งยังสร้างกิจกรรมส่งเสริมการขายควบคู่ไปกับสินค้า โดยการคัดเลือกรายการอาหารจานหลักคู่กับเครื่องดื่มในราคาประหยัดให้สอดคล้องกับสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในขณะนี้ กลุ่มผู้บริโภคทั่วไปมีรายได้ลดลง ประกอบกับค่าครองชีพที่ทะยานสูงขึ้นอย่างไร้ทิศทาง ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า หรือการเกิดค่าใช้จ่ายบางรายการจะต้องมีความระมัดระวังอย่างรอบคอบ

2.2 การวางแผนขั้นตอนรับมือพบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เริ่มคลี่คลายปรับตัวดีขึ้น ทางไร่กำหนดอัตราค่าบริการที่ลดลงในทุกรายการ เพื่อให้ได้ระดับราคาที่ยอมรับได้แก่ผู้รับบริการที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก นอกจากนี้ ยังคงให้ความสำคัญเรื่องสุขอนามัยจากมาตรการของรัฐบาลที่มีมาตรการรับตราสัญลักษณ์ SHA รวมทั้งให้ความสำคัญด้านสุขอนามัยที่เข้มงวดมากกว่าเดิม เนื่องจากความสะอาดกลายเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินธุรกิจที่ผู้รับบริการคำนึงถึงมากที่สุดเป็นอันดับแรก ทางไร่จึงจำเป็นต้องรักษาความสะอาดมากขึ้นตามมาตรฐานเพื่อดึงดูดผู้รับบริการ เริ่มด้วยการจัดให้มีจุดบริการเจลแอลกอฮอล์สำหรับล้างมือในบริเวณทางเข้าร้านอาหาร การบริหารพื้นที่คอยการให้บริการที่ต้องมีระยะห่างของผู้รับบริการอย่างน้อย 1 เมตร การออกกระเป๋ายาทำความสะอาดโต๊ะอาหาร ภาชนะประเภทต่าง ๆ ด้วยน้ำยาอย่างน้อย 3 ครั้ง และสำหรับบริเวณผิวสัมผัสร่วมในทุก ๆ 2 ชั่วโมง และกำหนดให้มีการตรวจวัดอุณหภูมิในบริเวณจุดคัดกรองที่มีทางเข้า-ออกเพียงทางเดียวเท่านั้น พร้อมกับการดูแลระบบระบายอากาศภายในร้านให้หมุนเวียน

2.3 การกำหนดแนวทางการปฏิบัติของผู้ให้บริการ พบว่า ทางไร้มีการจัดการอบรมให้แก่บุคลากร เพื่อช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้รับบริการ โดยผู้ให้บริการทุกคนต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของรัฐบาล ในช่วงที่รัฐบาลประกาศให้มีการ Lockdown Exit ผู้ประกอบการตัดสินใจยุติการบริการส่วนของร้านอาหารไประยะเวลาหนึ่ง ทำให้ทางไร้ต้องนัดหมายเพื่อพูดคุยรายละเอียดการปฏิบัติงานทุกอย่างอย่างสม่ำเสมอ เป็นการสื่อสารและกระตุ้นให้ผู้ให้บริการมีเป้าหมายใน การทำงานในทิศทางเดียวกัน รวมถึงการแก้ไขปัญหาปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น นอกจากนี้ ผู้ให้บริการปรับปรุงการทำงานด้วยการเพิ่มเติมความรู้เรื่องไวรัสโควิด-19 แก่ผู้รับบริการ เป็นแนวทางการปฏิบัติให้ถูกต้อง อีกทั้ง ยังมอบหมายผู้ให้บริการระดับผู้จัดการเพิ่มมาตรการควบคุมและตรวจสอบการทำงานของผู้ให้บริการทุก 15 นาที ทุกแผนกต้องดูแลรักษานามัย ให้สวมกระบังป้องกันน้ำลาย (Face Shield) ระหว่างการปรุงและเสิร์ฟอาหาร พร้อมสวมถุงมือในกรณีที่สัมผัสกับภาชนะแต่ละชนิดและเงินทองจากผู้รับบริการทุกครั้ง ใช้ภาชนะครอบอาหารที่ปรุงสุกแล้ว เพื่อลดการปนเปื้อน รวมทั้งการปลูกฝังวินัยกลุ่มผู้ให้บริการทำความสะอาดมือทุกครั้ง เว้นระยะห่างระหว่างการบุคคลอย่างน้อย 1 เมตร กรณีที่ผู้ให้บริการมีอาการไอสูง มีน้ำมูก หายใจติดขัดต้องแจ้งหัวหน้าแผนกที่ควบคุมการปฏิบัติงานทันที หากผู้ให้บริการไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะถูกตักเตือนด้วยวาจาจากหัวหน้าแผนกทันทีเมื่อพบเห็น และการออกเป็นหนังสือตักเตือน เมื่อมีการพบเห็น หรือได้รับการร้องเรียนเป็นครั้งที่ 2

2.4 การสร้างไมตรีต่อผู้รับบริการ พบว่า ทางไร้ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรที่สะท้อนถึงความเอาใจใส่ ใช้เวลาพูดคุยกับกลุ่มผู้รับบริการ รับรู้ประเด็นการรักษาความสะอาดภายในพื้นที่บริการในช่วงที่ยังมีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ดูแลความปลอดภัยด้านสุขภาพของผู้รับบริการ ในขณะเดียวกัน การพูดคุยสื่อสารเกี่ยวกับปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงานถือเป็นการค้นหาข้อบกพร่องและป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำในการให้บริการครั้งต่อไป เพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ผู้รับบริการ โดยเฉพาะรสชาติอาหาร เครื่องดื่ม และกระบวนการให้บริการ อีกทั้งเพิ่มช่องทางการให้บริการควบคู่กับการส่งเสริมการขายในรูปแบบใหม่ที่จะช่วยเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ อาทิ การจำหน่ายสินค้าของทางไร้ผ่านระบบบัตรสมาชิก เพื่อรับสิทธิประโยชน์จากทางไร้ รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้รับบริการสามารถชำระสินค้าและบริการ ในรูปแบบระบบโอนเงิน หรือพร้อมเพย์ทดแทนการสัมผัสเงินสดโดยตรง ขณะที่การดูแลผู้รับบริการในช่วงการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส มีการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายและการสวมหน้ากาก หรือหน้ากากอนามัยในระหว่างการให้บริการ ภายใต้เงื่อนไขระยะเวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง

2.5 การสร้างความน่าเชื่อถือ พบว่า ทางไร้ใช้มาตรฐานของ SHA จากกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นเครื่องหมายยืนยันความน่าเชื่อถือ และความปลอดภัยในการเข้าใช้บริการ มาจัดแสดงไว้หน้าร้านและเว็บไซต์ อีกทั้งมีการเฝ้าระวังและเคร่งครัดต่อการรักษาความสะอาดตามมาตรการที่รัฐบาลได้ขอความร่วมมือ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสต่อผู้รับบริการ ร่วมกับการขอความร่วมมือจากผู้รับบริการในการรักษาความสะอาด ในขณะที่กลุ่มของผู้ให้ข้อมูลหลักในแผนกบริการ (Waiter) ให้ความเห็นว่า การสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยจากเชื้อไวรัสโควิด-19 ควรเริ่มต้นจากการบริหารงานของจังหวัด ที่ต้องระบุให้กลุ่มธุรกิจในอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยวกำหนดวิธีการทำงานที่เป็นลำดับขั้นตอน ทางผู้รับบริการจะเกิดความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัย และเดินทางเข้ามาบริการในจังหวัดมากขึ้น ทางไร้คาดว่าจะนำไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ การสร้างความน่าเชื่อถือยังสามารถอธิบายความสอดคล้องของแนวทางการปฏิบัติที่ปรากฏในทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับ SHA และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตตั้งตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแหล่งวรรณกรรมและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านทฤษฎีและด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประกอบการ	ผู้ให้บริการ	ผู้รับบริการ
1. การคัดกรอง	1. พนักงานดูแลรักษาสุขอนามัยด้วยการสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า	1. สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าระหว่างเข้ารับบริการ
1.1 มีทางเข้า-ออกเพียงทางเดียว		
1.2 ตรวจวัดอุณหภูมิผู้ให้บริการและผู้รับบริการ	2. การเว้นระยะห่างระหว่างการปฏิบัติหน้าที่อย่างน้อย 1 เมตร	2. ให้ความร่วมมือในการตรวจวัดอุณหภูมิและบันทึกประวัติการเข้าใช้บริการ
1.3 จำกัดจำนวนคนเข้าร้านลดลงร้อยละ 50 จากที่นั่งเดิมทั้งหมด	3. ล้างมือด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ในช่วงที่มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรม	3. ล้างมือด้วย สบู่ หรือ เจล แอลกอฮอล์ก่อนและหลังรับบริการ
2. การสร้างแนวทางปฏิบัติ	4. หากมีไข้ขึ้นสูงต้องยุติการปฏิบัติหน้าที่	3. การรับบริการไม่เกิน 1 ชั่วโมง
2.1 ความสะอาดอุปกรณ์และวัสดุสัมผัสอย่างน้อยวันละ 3 ครั้ง		
2.2 มีฝาท่อระบายน้ำอาหาร		
2.3 มีการปรับสภาพแวดล้อมให้มีการถ่ายเทอากาศ		
2.4 การใช้วิธีการชำระเงินแบบออนไลน์ลดการสัมผัสธนบัตร		
2.5 การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่ออธิบายวิธีการปฏิบัติ		

อภิปรายผล

1. ปัญหาและอุปสรรคช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของไร่จุงม่อนชุน แวลลีย์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์: ผลการศึกษาพบว่า ทางไร่ประสบปัญหาผู้รับบริการมีจำนวนลดลง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด-19 นักท่องเที่ยวต่างชาตินานาชาติจำนวนมากไม่สามารถเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยได้ รวมทั้งไม่สามารถส่งออกสินค้าประเภทไวน์และบริการอื่น ๆ ไปยังต่างประเทศได้ ทำให้มีโครงสร้างรายได้ลดลงมากกว่าร้อยละ 50 เห็นได้จากการกำหนดอัตราค่าบริการของทางไร่แต่ละประเภทมีราคาสูง อาทิ รายการอาหารและเครื่องดื่มไวน์ ที่เหมาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ผู้รับบริการชาวไทยที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระดับปานกลาง 15,000 บาทขึ้นไป และชาวต่างชาติที่มีกำลังการซื้อสูงกว่ากลุ่มชาวไทย อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยตกต่ำอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในธุรกิจอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ดี ศิริภัทรโสภณ. (2563) ที่อธิบายว่า การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของนานาประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยอย่างรุนแรง คาดว่าทางผู้ประกอบการต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการบริการที่เป็นนิยามใหม่ จากผลกระทบดังกล่าวทางไร่จึงคิดกลยุทธ์ต่าง ๆ นอกเหนือจากการสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดแล้วผู้ประกอบการได้มีการออกนโยบาย เพื่อช่วยเหลือบุคลากร ไม่มีการลดอัตราของบุคลากร และยังคงจ่ายเงินเดือนตามปกติ ทางไร่คาดการณ์พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของผู้รับบริการในด้านการเดินทางและด้านสุขอนามัย ซึ่งในปัจจุบันผู้รับบริการมีการเดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนตัวเพิ่มมากขึ้น ทำให้พบปัญหาการใช้รถโดยสารสาธารณะของทางไร่ลดน้อยลงและปัญหาของเส้นทางที่เดินทาง ในขณะที่ทางผู้ประกอบการและผู้จัดการควรให้ความสำคัญกับการทำป้ายบอกทางที่ชัดเจน ขยายลานจอดรถ การสวมหน้ากากอนามัยระหว่างการให้บริการในไร่ แนวทางของทางไร่ดังกล่าวสอดคล้องกับวิจัยของ วาสนา จรูญศรีโชติกำจร และคณะ (2560) ที่อธิบายว่า ธุรกิจบริการควรมีการพัฒนาสภาพเส้นทางจราจรให้ดีขึ้น การพัฒนาการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และป้ายบอกทางให้ชัดเจน รวมถึงการพัฒนากระบวนการขนส่งมวลชนที่สามารถรองรับผู้รับบริการให้เพียงพอ

2. แนวทางการปรับเปลี่ยนและพัฒนารูปแบบการบริการในการรับมือกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของไร่จุงม่อนชุน แวลลีย์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 การระบุคุณลักษณะการบริการให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้รับบริการ: ผลการศึกษาพบว่า ทางไร่ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายของผู้รับบริการ ร่วมกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายที่น่าสนใจ เพื่อทดแทนกลุ่มผู้รับบริการต่างประเทศที่ไม่สามารถเดินทางเข้ามาใช้บริการได้ และรักษารายได้ให้แก่ทางไร่ อีกทั้งการให้บริการที่สอดคล้องกับกลุ่มผู้รับบริการ และสถานการณ์ปัจจุบัน มีการใช้ส่วนลดค่าอาหารและเครื่องดื่มจากบัตรเข้าชมไร่ กระตุ้นความต้องการของกลุ่มผู้รับบริการรายใหม่ที่อาจไม่คุ้นเคยกับสินค้าและบริการของทางไร่มาก่อน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรเดช สุเมธาวีวัฒน์ (2562) พบว่า การส่งเสริมการขาย

ด้วยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้านความรู้สึก และเร่งพฤติกรรมการซื้อสินค้า หรือบริการได้เร็วขึ้นกว่าปกติ ช่วยดึงดูดการเข้ามาใช้บริการของผู้รับบริการได้อย่างดี ทางไรรยังนำเสนอวิธีการจำหน่ายอาหารพร้อมเครื่องดื่มในราคาถูกกว่าปกติ พร้อมทั้งยังซื้อไวน์ของทางไร่กลับบ้านในราคาถูกกว่าซื้อดื่มที่ร้าน และยังคงคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตยา เรืองเนตร และสุทธาวรรณ จีระพันธุ์ ขาโต้ (2562) ที่อธิบายว่า การให้บริการด้วยความรวดเร็ว เป็นแนวทางการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการประเมินส่วนแบ่งตลาดที่มีความหลากหลายของพฤติกรรมผู้รับบริการ จากนั้นจึงเลือกกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสินค้าของผู้ประกอบการ

2.2 การวางแผนขั้นตอนรับมือ ผลการศึกษาพบว่า ทางไร่ปรับอัตราค่าบริการถูกลงกว่าช่วงสถานการณ์ปกติ เป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์การสร้างแตกต่างทางการแข่งขันด้วยต้นทุนต่ำ เพื่อให้สอดคล้องกับอัตราค่าจ้างของผู้รับบริการชาวไทยที่มีรายได้ไม่สูงมากนัก และมีความถี่ในการกลับมาซื้อซ้ำต่ำกว่า นอกจากนี้ ยังเพิ่มมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่เข้มงวดมากขึ้นกว่าเดิม และยังคงพบว่ากลุ่มผู้รับบริการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ตระหนักถึงความสำคัญของสุขอนามัยและความปลอดภัยในชีวิตมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมภพ อุดจรงค์ (2563) ที่อธิบายว่า ผู้ให้บริการควรตระหนักถึงการกำหนดราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพ หากเป็นระดับราคาเป็นสิ่งที่ผู้รับบริการสามารถซื้อได้ หรือตั้งราคาสูงกว่าคู่แข่ง จะช่วยสนับสนุนกลยุทธ์การตลาดไปใช้ในการดำเนินธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับสถานการณ์ปัจจุบันผู้รับบริการมีแนวโน้มจะปรับพฤติกรรมการซื้อ ด้วยการหาข้อมูลสินค้าจากหลายแหล่งข้อมูลและเปรียบเทียบราคาสินค้า เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจซื้อแต่ละครั้ง อย่างไรก็ตาม ธุรกิจบริการควรคำนึงถึงจำนวนของผู้รับบริการให้เพียงพอต่อสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

2.3 การกำหนดแนวทางการปฏิบัติของผู้ให้บริการ ผลการศึกษาพบว่า ทางไร่คำนึงถึงภาพลักษณ์และมาตรฐานของการให้บริการที่ได้รับจากการตรวจสอบประเมิน การรับรองผลการปรับปรุงสถานประกอบการ ตามข้อบังคับของรัฐที่กำหนดในช่วงวิกฤตการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ผ่านการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้แก่กลุ่มผู้ให้บริการทั้งแผนกครัวและบริการ ที่ต้องคำนึงถึงความสะดวกถูกหลักอนามัยและความปลอดภัยในกระบวนการให้บริการแต่ละขั้นตอน อาทิ มีการจัดบริการหน้ากอกอนามัยเจลแอลกอฮอล์ล้างมือสำหรับผู้รับบริการ การรักษาระยะห่างกับผู้รับบริการและมีภาชนะปิดอาหารที่ปรุงสุกแล้วในระหว่างการเคลื่อนย้ายจากแผนกครัวมาสู่พนักงานบริการ รวมทั้งแต่ละขั้นตอนการบริการมีการตรวจสอบโดยหัวหน้าแผนกอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำทิพย์ เจริญการ และนฤมล นันทรักษ์ (2558) ที่อธิบายว่า ธุรกิจร้านอาหารไม่ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านรสชาติเพียงอย่างเดียวเท่านั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณาควบคู่ไปด้วย คือ ความสะอาด และความปลอดภัยของอาหารแต่ละรายการ เนื่องจากในแต่ละวันขั้นตอนการให้บริการมีสิ่งทำให้เกิดเชื้อโรคหลายชนิดเข้าสู่ร่างกายของผู้รับบริการ และยังเป็น การให้ความร่วมมือกับมาตรการทางกฎหมายของหน่วยงานที่คอยกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง

2.4 การสร้างมิตรต่อผู้รับบริการ ผลการศึกษาพบว่า ทางไร่แสดงความเอาใจใส่ในการให้บริการมากขึ้นกว่าในช่วงสถานการณ์ปกติ โดยอาศัยวิธีการสอบถามความพึงพอใจที่ผู้รับบริการได้รับ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นเชิงลึกที่สามารถระบุได้ถึงมุมมองความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการอย่างแท้จริง พร้อมกับการบอกเล่าถึงความเป็นมาของไร่เอง และการแนะนำกิจกรรมที่น่าสนใจให้แก่ผู้รับบริการ อาทิ การนำชมไร่ กิจกรรมให้อาหารช้าง ก็เช่นกันเป็นแนวทางการนำเสนอรูปแบบการบริการที่เป็นตัวเลือกเพิ่มเติมและยังเป็นโอกาสที่จะสร้างรายได้ และยังเป็นการแสดงออกถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ของผู้ให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรเสริญ สัตถาวร (2563) พบว่า คุณภาพการบริการด้วยการใช้อัตยาศัยมิตรจิตจากผู้ให้บริการมีผลต่อความพึงพอใจของกลุ่มผู้รับบริการ ดังนั้น ทางไร่สามารถพัฒนาการบริการที่สร้างมิตรจิตต่อผู้รับบริการ โดยกำชับแนวทางการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มใจผ่านการสังเกตและวิเคราะห์สิ่งที่ผู้รับบริการต้องการเพื่อสร้างความสุขในการทำงานอย่างแท้จริงแก่ผู้ให้บริการ

2.5 การสร้างความน่าเชื่อถือ ผลการศึกษาพบว่า ทางไร่ใช้เทคนิคการดึงดูดความสนใจกลุ่มผู้รับบริการให้กลับมาใช้บริการซ้ำอีกครั้ง จำเป็นต้องมีสิ่งยืนยันความปลอดภัยในการเข้าใช้บริการด้วยมาตรฐานความสะอาดที่ได้รับการตรวจสอบจากกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พร้อมกับการนำเสนอข้อมูลที่เป็นแนวทางการปฏิบัติระหว่างการรับบริการด้วยป้ายประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้รับบริการเกี่ยวกับไวรัสโควิด-19 รวมทั้งเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานที่ได้รับการรับรองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นการอธิบายกฎระเบียบ หรือเงื่อนไขที่ส่งเสริมความปลอดภัยให้แก่ผู้รับบริการและผู้ให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัย

ของ ธรรมพณ แสงประเสริฐ (2558) ที่อธิบายว่า ความน่าเชื่อถือที่ส่งผลต่อกลุ่มผู้รับบริการ อาจเกิดมาจากเอกสารรับรองความสะอาดเรียบร้อยในการปฏิบัติงาน การดูแลรักษาอุปกรณ์ และคุณภาพในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการคำนึงถึงความรู้ ความเข้าใจในการให้ความร่วมมือกับมาตรการที่เพิ่มขึ้นเหล่านี้ต่อไปในระยะยาวจนกว่าวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดทั่วโลกจะสิ้นสุดลง

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษา แนวทางการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริการของร้านอาหารภายใต้วิกฤตการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ผู้ประกอบการ ผู้จัดการ และกลุ่มผู้ให้บริการ จำเป็นต้องเรียนรู้แนวทางการปฏิบัติเพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการที่เหมาะสมกับบริบทของ New Normal พร้อมปรับปรุงการบริการให้ได้คุณภาพทั้งด้านโครงสร้างทางกายภาพ ทักษะบุคลากร และ การใช้เครื่องมืออุปกรณ์เข้ามาอำนวยความสะดวก รวมถึงการกำหนดเป้าหมาย เพื่อเข้าตรวจประเมินตามมาตรฐาน SHA จากหน่วยงานของรัฐ ให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่นและรับรู้ได้ถึงความปลอดภัยจากสินค้าและบริการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย

1.1 จากการศึกษาพบว่า แม้ชื่อเสียงของทางร้านจะเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้ผู้คนจำนวนมากมาใช้บริการที่ร้าน แต่เนื่องด้วยเส้นทางที่ยากลำบาก หากไม่ใช้คนพื้นที่อาจไม่สามารถเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางได้ เนื่องจากป้ายบอกทางไม่ชัดเจน และมีจำนวนน้อย อีกทั้ง เส้นทางที่ใช้ในการสัญจรไปยังร้านไม่ได้รับการซ่อมบำรุง ถึงแม้จะเป็นปัจจัยภายนอกที่ทางร้านไม่สามารถควบคุมได้ ดังนั้น ทางร้านควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องระดับจังหวัด เพื่อเสนอพิจารณาดำเนินการซ่อมบำรุงเส้นทางสัญจรให้มีคุณภาพ และเพิ่มจำนวนป้ายบอกทาง

1.2 จากการศึกษาพบว่า บรรยากาศและการตกแต่งของทางร้านสร้างความรู้สึกประทับใจแก่ผู้รับบริการ มีพื้นที่ให้ถ่ายภาพและทำกิจกรรมมากมาย แต่มีเพียงแค่จุดเดียวเท่านั้นที่ผู้รับบริการสามารถชื่นชมทัศนียภาพโดยรอบได้ นอกจากส่วนของภัตตาคารแล้วไม่มีบริเวณอื่นอีก ทางร้านควรเพิ่มจุดบริการชมทัศนียภาพ และการปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามเอาไว้รองรับ พร้อมกับการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น และธุรกิจบริการอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกับทางร้าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ หรือการทาสัญญาที่เช่าที่จอดรถยนต์โดยสารในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ ที่มีปริมาณผู้รับบริการเป็นจำนวนมาก

1.3 จากการศึกษาพบว่า ทางร้านได้รับรางวัลและคำชื่นชมจากผู้รับบริการมากมาย จากการให้บริการที่ดีเยี่ยม นอกจากนี้ ผู้ให้บริการยังสามารถดูแลเอาใจใส่ผู้รับบริการเป็นอย่างดี อาทิ การแนะนำเมนูอาหารและเครื่องดื่มที่เข้าคู่กัน การบอกถึงองค์ประกอบของอาหารได้อย่างถูกต้อง การบอกเล่าถึงความเป็นมาของร้าน แต่ในทางกลับกัน การติดต่อทางร้านเพื่อสำรองที่นั่งกลับอย่างยากลำบาก เนื่องจากไม่มีการตอบรับของผู้ให้บริการ ทำให้ผู้รับบริการต้องพยายามติดต่อหลายครั้ง ดังนั้น ทางร้านควรมีผู้ให้บริการตอบรับการติดต่อผ่านทางโทรศัพท์ประจำอยู่เสมอ หรือการเพิ่มช่องทางการติดต่อทาง Line Application เพื่ออำนวยความสะดวกในการสำรองที่นั่ง หรือเข้าใช้บริการ และยังเป็นช่องทางสำหรับการจัดส่งกิจกรรมส่งเสริมการขายให้แก่ผู้รับบริการ และแนวทางการเข้าถึงกลุ่มผู้รับบริการภายในประเทศที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทดแทนในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากไวรัสโควิด-19

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยที่สนใจสามารถนำข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ เป็นแนวทางประยุกต์ใช้เรื่องแนวทางการพัฒนาบริการของร้านอาหารในเขตพื้นที่อื่น ๆ อาทิ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น นอกจากนี้ยังนำไปประยุกต์ศึกษาในกลุ่มของธุรกิจประเภทอื่น เช่น ธุรกิจบริการอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจคาเฟ่ สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการวิจัยด้วยวิธีเชิงปริมาณ พร้อมเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้รับบริการชาวไทย เพื่อศึกษาพฤติกรรมโดยใช้ตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ เช่น ส่วนประสมทางการตลาด แรงจูงใจ การบริการที่เป็นเลิศ ความต้องการ องค์ประกอบของธุรกิจร้านอาหาร คุณภาพบริการ

2.2 การวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยที่สนใจสามารถศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใช้บริการ และวิธีการแก้ไขปัญหาร้านอาหารในช่วงก่อนและหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เพื่อนำไปพัฒนาศักยภาพ หรือการกำหนด

โครงสร้างเชิงนโยบายการขับเคลื่อนของธุรกิจร้านอาหารประเภทโร่งร้อนต่อไป เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในพื้นที่เท่านั้น การขยายขอบเขตการศึกษาควรมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกันนโยบายทางธุรกิจ เช่น สมาคมร้านอาหารแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข อีกทั้ง การวิจัยในลักษณะนี้ยังสามารถใช้เป็นแนวทางการปรับเปลี่ยนศึกษาในกรณีที่เกิดการแพร่ระบาดรอบใหม่ หรือแม้กระทั่งการอุบัติของโรคระบาดชนิดอื่น ๆ รวมทั้งยังเป็นการนำไปใช้วิเคราะห์แก้ไขปัญหาระดับมหภาคที่เป็นปัจจัยภายนอกองค์กรที่อาจส่งผลกระทบต่อภาคการดำเนินกิจการ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

การนำไปใช้ประโยชน์ในการทำวิจัย

1. ผลการศึกษาทำให้ทราบสาเหตุของการเกิดปัญหา ข้อจำกัดที่อาจเกิดจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร ภายใต้ขอบเขตพื้นที่การศึกษาที่กำลังเผชิญหน้ากับการแก้ไขการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 จากมุมมองของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย ได้แก่ ผู้ประกอบการ ผู้จัดการ ผู้ให้บริการ และผู้รับบริการ เพื่อนำไปใช้เป็นทิศทางใช้สนับสนุนให้ธุรกิจเติบโตได้อย่างมั่นคงหลังการแพร่ระบาดสิ้นสุดลง รวมทั้งยังสามารถนำไปใช้วางแผนการจัดสรรงบประมาณแก่ผู้ประกอบการ ภายใต้เงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนด

2. ผลการศึกษายังสามารถนำไปใช้ปรับปรุงธุรกิจให้เหมาะกับยุคสมัยปัจจุบันที่ต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ รวมทั้งยังส่งผลกระทบโดยตรงต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ข้อค้นพบสามารถนำไปใช้เป็นมาตรการเตรียมความพร้อมแก้ไขคุณลักษณะของสินค้า และบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการต่อไป โดยมุ่งเน้นรักษาความสะอาดและปลอดภัยแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกิจร้านอาหาร

การอ้างอิง

- กนกพรรณ อรรถันสกุล, รุจิรัตน์ โชติช่วงสถาพร และสุธาสินี เลิศวัชรสารกุล. (2563). **คู่มือเอาตัวรอดจากไวรัสฉบับกะทัดรัด**. กรุงเทพฯ: อะเคย์.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). **คู่มือการปฏิบัติตามมาตรการผ่อนปรนกิจการและกิจกรรมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สำหรับประเภทกิจการและกิจกรรม กลุ่มที่ 1**. กรุงเทพฯ: อักษรกราฟฟิคแอนด์ดีไซน์.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). **แผนการดำเนินงานโครงการแนวทางการความปลอดภัยด้านสุขอนามัย**. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายสินค้าการท่องเที่ยว ด้านสินค้าและธุรกิจการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กุลดิษฐ์ ชีรนวนิชย์. (2553). **กลยุทธ์การประกอบการและปัจจัยการเลือกใช้บริการร้านอาหาร บริเวณชุมชนสวนอ้อย เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร** (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ฉบับไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ฉัตยาพร เสมอใจ. (2545). **การตลาดธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เพอร์เน็ท.
- ชัยสมพล ชาวประเสริฐ. (2546). **การตลาดบริการ**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2554). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ดวงพร ทรงวิเศษ. (2559). **71415 การจัดการบริการอาหารในสถาบัน**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไทยรัฐฉบับพิมพ์. (2563). **ภารกิจยิ่งใหญ่ของ “เฉลิม อยู่วิทยา” ปันโฉมไทยโด่งดังทั่วโลกเทียบเรดบูล**. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/1783583>.
- ธนสิน จันทเดช. (2560). **แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการผลิตบุคลากรกลุ่มอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแผนกบริการส่วนหน้า เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในประชาคมอาเซียน**. วารสารวิจัยและพัฒนาโลยลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 12(2), 89-102.
- ธรรมพฤษณ์ แสงประเสริฐ. (2558). **การศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของ ผู้บริโภค กรณีศึกษา บริษัท เทสดี อินสทูลเมนต์ จำกัด**. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจปริญญาโทมหาบัณฑิต ฉบับไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

น้ำทิพย์ เจริญการ และนฤมล นันทรักษ์. (2558). การวิจัยและพัฒนาร้านอาหารให้ได้มาตรฐาน อาหารสะอาด รสชาติอร่อย.

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย, 11(3), 153-161.

บุษกร เขียวจินดาภานต์. (2561). เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา. **วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์, 13 (25), 103-118.**

ปริญญานาคปทุม และระชนนัท ทวีผล. (2561). การพัฒนาคุณภาพงานบริการทางการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 12(1), 254-269.**

เพ็ญวิภา ทรงบัณฑิต. (2553). **คุณภาพการบริการของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในไร่องุ่น (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ฉบับไม่ได้อัพเดท).** มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, นครราชสีมา.

มอนซอน แวลลีย์. (2562). **ของขวัญสู่คนรุ่นใหม่.** สืบค้นจาก <https://www.monsoonvalley.com/th/our-story>.

วาสนา จรูญศรีโชติกำจร, สุภาภรณ์ หมั่นหา, การันต์ เจริญสุวรรณ, กนิษฐา ศรีภิรมย์, วราญ์ งามบุตร และชลธิชา แสงงาม.

(2560). ประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดกำแพงเพชร. **วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 10(2), 213-229.**

ศักดิ์ดา ศิริภัทรโสภณ. (2563). โรคระบาดไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19): ผลกระทบต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยและกลยุทธ์ในการฟื้นฟูกิจการ. **วารสารสมาคมนักวิจัย, 25(2), 10-30.**

ศิริพร ตันติพิบูลย์. (2538). **การพัฒนาคน พัฒนาคุณภาพงาน.** ชลบุรี: งามาธิดีพญาบาลสาร.

สมภาพ อุดงจรงค์. (2563). กลยุทธ์การตลาดสินค้าออนไลน์. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 12(1), 384-39.**

สรเสรี สัตถาวร. (2563). อิทธิพลของคุณภาพการบริการ ความคุ้มค่า และบรรยากาศที่มีต่อความพึงพอใจในการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น. **วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร, 17(1), 179-197.**

สุเดช สุขธนาวัฒน์. (2562). กลยุทธ์ส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภคในยุค Digital Marketing, 5(1), 172-177.

อาทิตย์ยา เรื่องเนตร และสุทธาวรรณ จีระพันธุ์ ชาติ. (2562). ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารอาคารสงเคราะห์ในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. **วารสารบัณฑิตวิทยาลัย, 11(3), 1711-1722.**

อังคนันท์ อินทรกำแหง และทัศนากา ทอภักดี. (2553). ผลการใช้วิธีการจัดการภาวะวิกฤตชีวิตด้วยตนเองตามแนวตะวันออกที่มีต่อ ภาวะวิกฤตชีวิต และความสุข ใจของสตรีไทยสมรสวัยกลางคนในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

เออีซีพลัส บิสซิเนส แอดวิสซอรี่. (2562). **อนาคตเกษตรในไทยแลนด์ 4.0.** สืบค้นจาก <https://marketeeronline.co/archives/7375>.

Davor, L., Andrijana, P. & Julija, P. (2018, April). Evolving Crisis Management-Current Jobs and Required Employee's Skills & Characteristics Analysis. In **6th International OFEL Conference on Governance.** Management and Entrepreneurship New Business Models and Institutional Entrepreneurs: Leading Disruptive Change, Dubrovnik.

Macmillan, T. (1971). **The Delphi Technique, Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development.** Monterey: California.

Yin, R. K. (2008). **Case Study Research: Design and Methods** Thousand Oaks. CA: Sage Publications.

การออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม

A DESIGN OF FABRIC MASK AND HIJAB OF MUSLIM WOMEN

FOR DISEASE PREVENTION

จันทร์รัตน์ ศิริวุฒิพงศ์^{1*}, ลัคคณา ส่วนลม้าย², อารียา สารคำ³, อารีญา แสงส่ง⁴ และ สถาพร ศรีสุข⁵

Jantrarat Sirivoottipong^{1*}, Lakkana Suanlamai², Areeya Sarakum³, Areeya Sangsong⁴ and Sataporn Sisuk⁵

^{1*, 2, 3, 4, 5} สาขาเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพตเทิร์น, คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

^{1*, 2, 3, 4, 5} Department of Pattern and Garment Technology, Faculty of Home Economics Technology,
Rajamangala University of Technology Krungthep

Received: December 16, 2020, Revised: February 21, 2021, Accepted: March 3, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษา เรื่องการออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลของรูปแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบในปัจจุบัน เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม 2) เพื่อออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหญิงมุสลิมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ที่มีต่อหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรค กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิงมุสลิม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 44 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความพึงพอใจการออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประเมินส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 20-21 ปี สิ่งที่คุณประเมินพิจารณาอันดับแรก คือ ด้านประโยชน์ใช้สอย วิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลทางสถิติด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม มีภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.31, SD=0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แบบที่ 2 อยู่ในระดับความพึงพอใจมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X}$ =4.41, SD=0.61) รองลงมา คือ แบบที่ 1 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =4.27, SD=0.70) และน้อยที่สุด คือ แบบที่ 3 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X}$ =4.26, SD=0.76) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ การป้องกันเชื้อโรค สตรีมุสลิม

*Corresponding author. Tel.: 087 042 2728

Email address: Jantrarat.s@mail.rmutk.ac.th

Abstract

This research was to study a design of fabric mask and hijab of Muslim women for disease prevention. The objectives of this research are 1) To study and gather information of the current trend of face mask and hijab pattern for Muslim women to prevent disease. 2) To design face mask and hijab for Muslim women to prevent disease. 3) To evaluate the satisfaction of fabric mask and hijab design from female Muslim students of Rajamangala University of Technology Krungthep. The sample of the research was 44 female Muslim students of Rajamangala University of Technology Krungthep selected by purposive sampling method. The data was collected by using satisfaction questionnaire. The result showed that most of the participants are 20-21 year of age. The efficiency from the use of the mask and hijab was the main concern to use these garments. The data analyzed by using statistical data, percentile, mean, and standard deviation. The result from the participants' opinions towards the design of face mask and hijab for Muslim women to prevent disease showed overall score in a good level ($\bar{X}$ =4.31, SD=0.69) It has been found that the design 2 was in a high level of satisfaction ($\bar{X}$ =4.41, SD= 0.61), followed by the design 1 with the satisfaction level of $\bar{X}$ =4.27, SD= 0.70. And the lowest score was the design 3 with the satisfaction level of $\bar{X}$ =4.26, SD=76, respectively.

Keyword: Design face mask and hijab, disease prevention, Muslim women

บทนำ

ตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาการแต่งกายของสตรีมุสลิมจะมีความเป็นเอกลักษณ์ คือ การสวมใส่ผ้าคลุมฮิญาบ ถือเป็นข้อบัญญัติที่ชาวมุสลิมให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ศาสนาอิสลามระบุให้สตรีสวมผ้าคลุมปิดผมจนปิดหน้าอก เหตุผลเพราะเป็นเรื่องความเหมาะสมและความปลอดภัย จากคำสอนของศาสนา สตรีมุสลิมจึงต้องสวมฮิญาบ (แปลว่า การปิดกั้น และความอ่อนน้อมถ่อมตน) เพื่อเป็นการปกปิดร่างกายให้มิดชิด เป็นการสำรวม และไม่แต่งเติมความงามบนใบหน้าด้วยเครื่องสำอางใด ๆ การคลุมผ้าของสตรีมุสลิมนั้นไม่ใช่ประเพณีของชาวอาหรับ แต่เป็นบทบัญญัติของศาสนา การคลุมฮิญาบของสตรีนั้น โดยทั่วไปจะเปิดเผยแค่ใบหน้าและฝ่ามือ จากสถานการณ์ปัจจุบันได้เกิดโรคอุบัติใหม่ที่ชื่อว่า โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสเป็นอันตรายต่อปอดมีความรุนแรงถึงเสียชีวิต สามารถติดต่อกันได้หลายทางเช่น จากการสัมผัสมือ ใช้สิ่งของร่วมกัน ไอ จามใส่กัน ล้วนแล้วแต่เป็นสาเหตุของการติดต่อของเชื้อโรค และยังไม่สามารถผลิตวัคซีนมาใช้ในการรักษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหาวิธีป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดการติดต่อจากโรคเหล่านี้ สิ่งที่ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายและสะดวก คือ การสวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากทางการแพทย์ ในท้องตลาดเรียกว่า N95 หน้ากากชนิดนี้ มีประสิทธิภาพในการกรอง 78% ตามมาด้วยหน้ากากอนามัยทางการแพทย์ มีประสิทธิภาพในการกรอง 65% (มณีรัตน์ องค์กรธนดี และพงศธร ชมดี, 2563) นอกจากช่วยป้องกันเชื้อโรคแล้วยังสามารถเป็นชั้นกรองสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านเข้าไปในระบบทางเดินหายใจจากมลพิษ สารพิษ ในหลายกรณี แพทย์แนะนำให้ใช้หน้ากากอนามัย เพื่อป้องกันโรคที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจ หน้ากากอนามัยมีความจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน ไม่เพียงแต่บุคลากรทางการแพทย์เท่านั้น เนื่องจากเป็นวิธีการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อแบคทีเรีย หรือเชื้อไวรัสจากคนสู่คนได้ หากวิธีใช้ที่ถูกต้องก็จะช่วยให้การป้องกันนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น หน้ากากอนามัยส่วนใหญ่ ผลิตขึ้นจากผ้า หรือพอลิโพรไพลีน เป็นพลาสติกชนิดหนึ่งที่มีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ โดยหน้ากากอนามัยที่มีคุณภาพจะต้องมีชั้นกรองอย่างน้อย 3 ชั้น ป้องกันละอองฝอยและสารคัดหลั่ง มีความสามารถในการยับยั้งเชื้อโรค พร้อมทั้งช่วยดูดซับสารคัดหลั่งจากผู้สวมใส่ หรือความชื้นที่มาจากผู้ใช้ป้องกันเชื้อโรคแพร่กระจายสู่ผู้อื่น

คณะผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของหน้ากากผ้าและอียาบ เพื่อป้องกันโรคของสตรีมุสลิม จึงมีความสนใจในการออกแบบและตัดเย็บหน้ากากผ้าและอียาบ ให้เกิดความสะดวกในการสวมใส่หน้ากากเข้ากับผ้าคลุมอียาบ และเป็นการออกแบบประยุกต์ใช้ให้เกิดความปลอดภัยจากเชื้อโรค สวยงาม และทันสมัยมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนิรัตน์ องค์กรวัฒนดี และพงศธร ชมดี (2563) ได้ศึกษา การประเมินประสิทธิภาพของวัสดุทำหน้ากากสำหรับกรองฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดประสิทธิภาพของวัสดุที่ทำหน้ากากในการกรองฝุ่นละอองเล็กกว่า 2.5 ไมครอน ในบรรยากาศโดยจำลอง การสวมหน้ากากกับใบหน้าของหุ่นฝึกทางการแพทย์ให้แนบสนิท ใช้เครื่องดูดเสมหะดูดอากาศด้วยอัตรา 15 ลิตรต่อนาที ผ่านหน้ากากที่ทดสอบได้แก่ หน้ากากอนามัยทางการแพทย์ หน้ากาก N95 ที่จำหน่ายในประเทศมีประสิทธิภาพการกรอง 95 เปอร์เซ็นต์ ตามมาด้วยหน้ากากอนามัยทางการแพทย์ มีประสิทธิภาพ 65 เปอร์เซ็นต์ ใกล้เคียงกับหน้ากากผ้าที่ใช้หน้ากากอนามัยดังกล่าวเป็นไส้กรอง หรือใช้แผ่นกรองฝุ่นระดับ MERV 11 จำนวน 3 แผ่นซ้อนกัน ในขณะที่การใช้หน้ากากผ้าฝ้ายเพียงอย่างเดียวมีประสิทธิภาพ 6 เปอร์เซ็นต์ และการใช้กระดาษทิชชูเป็นไส้กรองไม่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพได้ ทั้งนี้ ประสิทธิภาพไส้กรองฝุ่นละอองของหน้ากากเมื่อสวมใส่จริงอาจมีค่าต่ำกว่าที่วัดได้ ขึ้นอยู่กับความแนบสนิทกับใบหน้าของผู้สวมใส่ สำหรับการฆ่าเชื้อโรคบนหน้ากากอนามัยทางการแพทย์ ใช้วิธีด้วยการพ่นเอทานอล 70 เปอร์เซ็นต์ ไม่ได้ทำให้โครงสร้างทางกายภาพและเคมีของเส้นใยโพลีโพรพิลีนของหน้ากากเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จึงอาจจะเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับยี่ห้ออายุการใช้งานหน้ากากอนามัยในช่วงขาดแคลน เช่น การระบาดของโรคโควิด 19

สมหมาย ผิวสอาด (2563) ศึกษาการหน้ากากอนามัยชนิดใช้แล้วทิ้ง ถือเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่ง เปรียบเสมือนผลิตภัณฑ์ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน ไม่เพียงแต่ บุคลากรทางการแพทย์เท่านั้น ผู้คนส่วนใหญ่มีความต้องการใช้งานหน้ากากอนามัย โดยหน้ากากอนามัยชนิดมาตรฐานนี้ ประกอบด้วยโครงสร้างผ้าแบบนอนวูฟเวนจำนวน 3 ชั้น ได้แก่ สปันบอนด์/เมลท์โบริน/สปันบอนด์ โดยชั้นที่มีความสำคัญในการกรอง คือ ชั้นเมลท์โบริน ซึ่งมีขนาดเส้นใยขนาดเล็ก และช่องว่างในโครงสร้างต่ำมาก หรือน้อยกว่า 2.5 ไมครเมตร ทำให้สามารถกรองอนุภาคที่มีขนาดเล็ก หรือหยดละอองของเหลวได้ (Droplets) ที่มีขนาดมากกว่าช่องว่างในโครงสร้างชั้นกรองได้ งานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาและพัฒนาแผ่นกรองชั้นเมลท์โบรินที่มีขนาดละเอียดจากพอลิแลคติกแอซิด (Polylactic acid, PLA) หนึ่งในพอลิเมอร์ทางชีวภาพ สังเคราะห์ได้จากกรดแลคติกแอซิด ได้มาจากแหล่งทรัพยากรที่สามารถปลูกทดแทนได้ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง เมื่อใช้แล้วทิ้งในระบบฝักรวมที่มีสภาวะเหมาะสม สามารถย่อยสลายได้ในระยะเวลา 4-6 เดือน มีประสิทธิภาพในการกรองสูง

จุรีรัตน์ บัวแก้ว และคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การสร้างมูลค่าเพิ่มผ้าคลุมผสมสตรีมุสลิมด้วยลายจวนตานี วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการสร้างมูลค่าเพิ่มผ้าคลุมผสมสตรีมุสลิม โดยใช้ลายจวนตานีมาประยุกต์ให้เหมาะกับการปกคลุมผ้าคลุมผสมสตรีมุสลิมเป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ เก็บข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จัดอบรมการปักลายจวนตานีประยุกต์และสัมภาษณ์เชิงลึกกับสมาชิกกลุ่มมุสลิมมะฮ์บูหาตันหยง ผลการวิจัยพบว่า เมื่อนำลายจวนตานีมาปักลงบนผ้าคลุมผสมสตรีมุสลิมทำให้ได้ผ้าคลุมผสมสตรีมุสลิมรูปแบบใหม่ที่มีลวดลายแตกต่างไปจากลายจวนตานีดั้งเดิม ทั้งนี้ เพราะลายจวนตานีมีความละเอียดและมี 3-5 สี ส่วนผ้าขาวามีลักษณะบางเบา จึงต้องปรับลายจวนตานีให้มีขนาดเล็ก และลดความซับซ้อนของลวดลายใช้สีของด้ายในการปักน้อยลง เพื่อให้สอดคล้องกับรสนิยมของผู้บริโภคที่ต้องการลวดลายขนาดเล็ก สีสันกลมกลืนกับผืนผ้าที่ปัก และใช้สวมใส่กับเครื่องแต่งกายได้หลายชุด แม้ว่าผ้าคลุมผสมสตรีมุสลิมรูปแบบใหม่นี้ ไม่สามารถปักลายจวนตานีได้เหมือนต้นแบบก็ตาม แต่ทำให้กลุ่มผลิตผ้าคลุมผสมสตรีมุสลิมมีผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้ซื้อมากขึ้น และสามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกปักผ้าคลุมผสมสตรีมุสลิมได้

ฐปนีย์ ศรีแก้ว และตติยา เทพพิทักษ์ (2560) ได้ศึกษาการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียว จุดมุ่งหมาย คือ 1) ศึกษาการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีและศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคกลุ่มสีเขียว 2) สร้างแนวทางการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียว และ 3) ประเมินการรับรู้ที่มีต่อเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียว ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบประเมินผลการออกแบบ และแบบประเมินการรับรู้ ที่มีต่อเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียว โดยประเมินการรับรู้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกใน Facebook Fanpage “รวมพลังผู้บริโภคสีเขียว - Green Consumer Society” จำนวน 121 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริโภคสีเขียว คือ ผู้ที่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับสิ่งแวดล้อมผ่านการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยินดีจ่ายเงินมากขึ้นให้กับผลิตภัณฑ์ประเภทนี้ เพศหญิงมีแนวโน้มเป็นผู้บริโภคสีเขียวมากกว่าเพศชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงอายุ 25-35 ปี ในงานวิจัยนี้พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินการรับรู้ส่วนใหญ่เป็นผู้บริโภคสีเขียวที่จัดอยู่ในกลุ่มผู้บริโภคที่ไม่ได้มีความคิดเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง มีส่วนร่วมปฏิบัติบ้างในบางครั้ง 2) แนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียว ควรจะกำหนดโครงสร้างชุดในรูปแบบที่สวมใส่สบาย การกำหนดฤดูกาล ไม่ควรอิงกับฤดูกาลหลัก ภาพลักษณ์ควรเป็นรูปแบบดูเป็นธรรมชาติ ตำแหน่งที่ตั้งทางการตลาดควรจะเป็นระดับกลาง หรือเครื่องแต่งกายพร้อมสวมใส่ ควรใช้ผ้าและวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ลดปริมาณการใช้ผ้าในการตัดเย็บ สวมใส่สบายและสวมใส่ง่าย สีควรเป็นโทนสีธรรมชาติ มีราคาโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 1,000-2,500 บาท ต่อชิ้น และควรสื่อสารกับผู้บริโภคผ่านการจัดทำโปสเตอร์โฆษณา 3) ผลการประเมินการรับรู้ที่มีต่อเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียวของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ความเหมาะสม ในประเด็นการรับรู้ที่มีต่อเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียว โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ภักฎิญา สดภิบาล, พงศ์ ทรดาล และสมเดช ฉะไชย (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การออกแบบเสื้อสำเร็จรูปสตรีด้วยผ้าปักชาวเขาเผ่าม้งการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อออกแบบเสื้อสำเร็จรูปสตรีด้วยผ้าปักชาวเขาเผ่าม้ง ให้มีความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงาม และด้านขั้นตอนการผลิต โดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมของแบบเสื้อสำเร็จรูปสตรีด้วยผ้าปักชาวเขาเผ่าม้ง รูปแบบที่ 3 ด้านประโยชน์ใช้สอย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด ด้านความสวยงาม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด และด้านขั้นตอนการผลิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด

จุดประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบในปัจจุบัน เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม
2. เพื่อออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหญิงมุสลิมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพที่มีต่อหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรค

ขอบเขตงานวิจัย

ตัวแปร

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบผ้าหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลความพึงพอใจในรูปแบบของหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคสำหรับสตรีมุสลิม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นของการออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม ได้แก่ สตรีมุสลิม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาหญิงมุสลิม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อายุ 18-25 ปี จำนวน 44 คน จากกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักศึกษาหญิงมุสลิมจำนวน 44 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง

วิธีดำเนินการวิจัย

การออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคสำหรับสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้ลำดับการศึกษา ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการรูปแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบในปัจจุบัน เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม
2. ออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม ด้วยโปรแกรม Adobe Illustrator และ Adobe photoshop ในการออกแบบจำนวน 10 รูปแบบ แบบคัดเลือกชิ้นงาน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ให้เหลือเพียง 3 รูปแบบ เพื่อนำมาทดลองตัดเย็บชุดต้นแบบ
3. นำรูปแบบของภาพวาดหน้ากากผ้าและฮิญาบ ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 รูปแบบมาทำการสร้างแบบและตัดเย็บต้นแบบ แล้วนำมาประเมินความพึงพอใจโดยกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินรูปแบบหน้ากากผ้า เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม จำนวน 2 ครั้ง

1. การประเมินรูปแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
2. แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ต้นแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบประเมินการออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม โดยการใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามความเหมาะสมของผลการประเมินรูปแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560) ดังนี้

5	คะแนน	มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด
4	คะแนน	มีความเหมาะสมระดับมาก
3	คะแนน	มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
2	คะแนน	มีความเหมาะสมระดับน้อย
1	คะแนน	มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

2. กำหนดเกณฑ์แปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับมาก
2.50-3.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
1.51-2.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับน้อย
0.00-1.49	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 ค่าร้อยละของผู้ประเมินทั้งหมด จำแนกตามอายุ (n = 44)

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
18-19	12	27.27
20-21	17	38.36
22-23	11	25.00
24-25	4	09.09
รวม	44	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงค่าร้อยละของผู้ประเมินทั้งหมด จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ประเมินเป็นอายุ 20-21 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 38.36 รองลงมาอายุ 18-19 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 รองลงมาอายุ 22-23 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และอายุ 24-25 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 09.09 ตามลำดับ

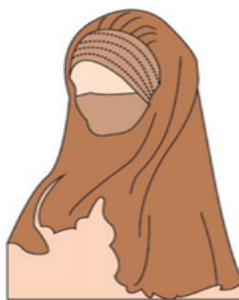
รูปแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบที่ได้ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ

ภาพที่ 1 การออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ (แบบที่1)

ภาพที่ 2 การออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ (แบบที่ 2)

ภาพที่ 3 การออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ (แบบที่ 3)

หน้ากากผ้าและฮิญาบที่ตัดเย็บสำเร็จแล้ว

ภาพที่ 4 รูปแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบที่สำเร็จ (แบบที่ 1)

ภาพที่ 5 รูปแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบที่สำเร็จ (แบบที่ 2)

ภาพที่ 6 รูปแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบที่สำเร็จ (แบบที่ 3)

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบหน้ากากผ้าและอียูบเพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิมในแต่ละด้าน แบบที่ 1 (n=44)

แบบที่ 1	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านรูปแบบของหน้ากากผ้าและอียูบ	4.21	0.69	มาก
2. ด้านความเหมาะสมในการใช้วัสดุ	4.30	0.68	มาก
3. ด้านประโยชน์ใช้สอย	4.32	0.62	มาก
ความคิดเห็นโดยภาพรวม	4.27	0.66	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบหน้ากากผ้าและอียูบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิมในแต่ละด้าน แบบที่ 1 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, $SD=0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, $SD=0.62$) รองลงมา คือ ด้านความเหมาะสมในการใช้วัสดุ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, $SD=0.68$) และน้อยที่สุดด้านรูปแบบของหน้ากากผ้าและอียูบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$, $SD=0.69$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การออกแบบหน้ากากผ้าและอียูบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิมในแต่ละด้าน แบบที่ 2 (n=44)

แบบที่ 2	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านรูปแบบของหน้ากากผ้าและอียูบ	4.38	0.62	มาก
2. ด้านความเหมาะสมในการใช้วัสดุ	4.39	0.58	มาก
3. ด้านประโยชน์ใช้สอย	4.45	0.64	มาก
ความคิดเห็นโดยภาพรวม	4.40	0.61	มาก

จากตารางที่ 3.14 ผลการวิเคราะห์การออกแบบหน้ากากผ้าและอียูบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิมในแต่ละด้าน แบบที่ 2 โดยภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$, $SD=0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.45$, $SD=0.64$) รองลงมา คือ ด้านความเหมาะสมในการใช้วัสดุ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$, $SD=0.58$) และน้อยที่สุดด้านรูปแบบของหน้ากากผ้าและอียูบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$, $SD=0.62$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การออกแบบหน้ากากผ้าเพื่อป้องกันเชื้อโรคสำหรับสตรีมุสลิมในแต่ละด้าน แบบที่ 3 (n=44)

แบบที่ 3	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านรูปแบบของหน้ากากผ้าและอียูบ	4.18	0.79	มาก
2. ด้านความเหมาะสมในการใช้วัสดุ	4.28	0.74	มาก
3. ด้านประโยชน์ใช้สอย	4.33	0.75	มาก
ความคิดเห็นโดยภาพรวม	4.26	0.76	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การออกแบบหน้ากากผ้าและอียูบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิมในแต่ละด้าน แบบที่ 3 โดยภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$, $SD=0.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$, $SD=0.75$) รองลงมา คือ

ด้านความเหมาะสมในการใช้วัสดุ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, $SD=0.74$) และน้อยที่สุด คือ ด้านรูปแบบของหน้ากากผ้าและอียูบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$, $SD=0.79$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การออกแบบหน้ากากผ้าและอียูบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคสำหรับสตรีมุสลิมทั้ง 3 แบบ (n=44)

หน้ากากผ้าเพื่อป้องกันเชื้อโรค	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. แบบที่ 1	4.27	0.70	มาก
2. แบบที่ 2	4.41	0.61	มาก
3. แบบที่ 3	4.26	0.76	มาก
ความคิดเห็นโดยภาพรวม	4.31	0.69	มาก

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การออกแบบหน้ากากผ้าและอียูบ เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม ทั้ง 3 แบบ โดยภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, $SD=0.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในแบบที่ 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$, $SD=0.61$) รองลงมา คือ แบบที่ 1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, $SD=0.70$) และน้อยที่สุด แบบที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$, $SD=0.69$) ตามลำดับ

การสรุปผลวิจัย

จากการศึกษารูปแบบหน้ากากผ้าและอียูบในปัจจุบัน เพื่อป้องกันเชื้อโรคของสตรีมุสลิม เห็นได้ว่าหน้ากากมีความหลากหลายให้เลือกในท้องตลาด สำหรับหน้ากากที่ใช้ป้องกัน สารพิษ มลพิษ และเชื้อโรค ได้ดีมาก คือ หน้ากากอนามัย N95 เป็นหน้ากากอนามัยที่สามารถป้องกันเชื้อโรคมีประสิทธิภาพสูงกว่าหน้ากากทั่วไป สามารถดักจับอนุภาคขนาดเล็ก PM2.5, PM10 ได้ไม่น้อยกว่า 95 เปอร์เซ็นต์ เมื่อศึกษาหน้ากากที่ทำจากผ้าจะเห็นว่า ผ้าแต่ละชนิดมีคุณสมบัติที่ไม่เหมือนกัน ผ้าที่สามารถนำมาตัดเย็บหน้ากากเหมาะกับเส้นใยที่มาจากธรรมชาติ เช่น ผ้าฝ้าย ไหม หรือชีพอง ซึ่งมีคุณสมบัติในการกรองฝุ่นป้องกันเชื้อโรค หรือเชื้อรา เป็นหน้ากากที่สามารถสวมใส่ได้ สามารถซักได้ ส่วนอียูบ เป็นเครื่องประกอบการแต่งกายของสตรีมุสลิม ที่บ่งบอกถึงความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว ผ้าคลุมอียูบได้คิดค้นจากภูมิปัญญา มีการตัดเย็บอย่างประณีตปัจจุบันรูปแบบของอียูบมีมากมาย มีความทันสมัย สีสันเป็นไปตามแฟชั่น สามารถสวมใส่กับเสื้อผ้าได้หลายรูปแบบ

การออกแบบหน้ากากผ้าและอียูบเพื่อป้องกันเชื้อโรค ผู้วิจัยได้นำเอาหลักการออกแบบมาใช้ ประกอบด้วย เส้น สัดส่วน สมดุล จังหวะ การตัดกัน จุดเด่น ความกลมกลืน การเลือกใช้วัสดุ แบบถูกคัดเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญเหลือเพียง 3 แบบ แบบที่ 1 เป็นแนวคิดการผสมผสานประยุกต์หมวกกับผ้าคลุมไหล่เข้าด้วยกัน เป็นการออกแบบให้ง่ายต่อการสวมใส่ เป็นลักษณะอียูบสำเร็จรูป ลดขั้นตอนในการถอดและสวมใส่สามารถเปิดด้านข้าง หน้ากากเย็บติดกับตัวในของขึ้นหมวก รูปแบบนี้ทำให้สวมใส่ได้ง่าย ใช้ได้กับหลายโอกาสเหมาะสำหรับสวมใส่เป็นชุดลาลอง แบบที่ 2 เป็นการออกแบบ โดยใช้ผ้าคลุมศีรษะเพียงผืนเดียว ส่วนด้านในจะมี Inner และหน้ากากจะสวมทับ Inner มีสายคล้องไปด้านหลังดูมีความทันสมัยหรูหรา แบบที่ 3 เป็นการออกแบบตกแต่งผ้าคลุมตัวนอกโดยวิธีการเย็บตะเข็บและตกแต่งด้วยวิธีการตัดต่อ และรูปร่างรอยต่อทั้งชายให้เรียบร้อย เพื่อให้ดูอ่อนหวานเหมาะที่ใส่ได้กับชุดลาลองหน้ากาจะเกาะเกี่ยวไว้ด้านหลังของผู้สวมใส่

การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหญิงมุสลิมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพที่มีต่อหน้ากากผ้าและอียูบเพื่อป้องกันโรค พบว่า ผู้ประเมินมีความพึงพอใจในด้านประโยชน์การใช้สอยสูงสุด รองลงมาด้านความเหมาะสมในการใช้วัสดุ และด้านรูปแบบของหน้ากากและอียูบตามลำดับ ทั้ง 3 ด้าน ผู้ประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเหมาะสมกับการใช้งานได้จริง

การอภิปรายผล

1. จากการศึกษารูปแบบหน้ากากผ้าที่จำหน่ายในท้องตลาดทั่วไป พบว่า รูปแบบส่วนใหญ่ การยัดติดจะเป็นสายคล้องเกี่ยวกับหู ไม่สะดวกสำหรับสตรีมุสลิมที่ต้องสวมผ้าคลุมศีรษะ (ฮิญาบ) จำเป็นต้องนำมาประยุกต์หน้ากากผ้าให้สามารถสวมใส่กับฮิญาบ โดยไม่ต้องใช้ห่วงคล้องกับหู ดังนั้น จึงได้พัฒนารูปแบบหน้ากากผ้าให้รับกับฮิญาบ เพื่อให้ง่ายต่อการสวมใส่และถอดออก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐปณีย์ ศรีแก้ว และตติยา เทพพิทักษ์ (2562) นั้นว่า การออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีที่ช่วงอายุ 25-35 ปี ใช้รูปแบบที่สวมใส่สบายและสวมใส่ง่าย

2. จากการออกแบบหน้ากากผ้ายังได้บูรณาการเข้ากับฮิญาบ เพื่อให้เกิดความกลมกลืนพัฒนารูปแบบเชิงสร้างสรรค์ เป็นทางเลือกใหม่ของสตรีมุสลิม การออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบ ให้เข้ากันได้ยังสามารถสวมใส่ได้กับหลายโอกาส มี 3 แบบคือ

แบบที่ 1 แบบประยุกต์ผ้าคลุมไหล่ร่วมกับหมวก หน้ากากเย็บติดกับหมวกสามารถเปิดออกด้านข้าง เหมาะสำหรับใส่กับชุดลำลอง

แบบที่ 2 เป็นแบบที่เน้นการใช้ผ้าคลุมศีรษะสีดำและหน้ากากตัดเย็บด้วยผ้าฝ้าย ตกแต่งด้วยลูกไม้ เพื่อเพิ่มความหรูหราเหมาะแก่การสวมใส่กับชุดที่เป็นทางการสร้างความสง่างามดูแปลกใหม่ส่วนหน้ากากเป็นสายคล้องไปด้านหลัง

แบบที่ 3 เป็นการออกแบบเน้นการเย็บตะเข็บแบบเดินคิ้วตกแต่งมีการตัดต่อ และจีบรัดทำให้อ่อนหวานนุ่มนวลเหมาะกับวัยรุ่นใช้ได้กับหลายโอกาส หน้ากากมีการตกแต่งด้วยลูกไม้สีดำทำให้เกิดความโดดเด่นน่ามอง ผลการคัดเลือกพบว่าแบบที่ 2 เป็นรูปแบบประยุกต์ ที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุรีรัตน์ บัวแก้ว และคณะ (2561) ที่พบว่าสตรีมุสลิมชอบผ้าคลุมศีรษะรูปแบบใหม่ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับกลุ่มผู้ซื้อ

3. จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหญิงมุสลิมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพที่มีต่อหน้ากากผ้าและฮิญาบ พบว่า การออกแบบหน้ากากและฮิญาบ ทั้ง 3 รูปแบบ สิ่งที่คุณประเมินมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านประโยชน์ของการใช้สอย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทริญา สดภิบาล, พงศ์ ทรดาล และสมเดช เมยไธย (2553) ที่พบว่า ผู้บริโภคสตรีมีความพึงพอใจด้านประโยชน์การใช้สอย ของเสื้อสำเร็จรูปมากที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัย เรื่องการออกแบบหน้ากากผ้าและฮิญาบเพื่อป้องกันเชื้อโรคสำหรับสตรีมุสลิม ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คณะผู้วิจัยทำขอขอบคุณผู้ที่ส่วนร่วมในการจัดทำที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไขโครงการจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ทำให้การจัดทำวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่าง สตรีมุสลิม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ที่ได้ประเมินความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำวิจัยในครั้งนี้

คุณความดีและประโยชน์อันเกิดจากการวิจัยของคุณผู้จัดทำขอขอบแต่บิดา มารดา อาจารย์ และเพื่อน ๆ ทุกคน ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ ที่คอยให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

จุรีรัตน์ บัวแก้ว และคณะ. (2561). การสร้างมูลค่าเพิ่มผ้าคลุมผมสตรีมุสลิมด้วยลายจวนตานี. วารสารศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 10(2), 137-155.

ฐปณีย์ ศรีแก้ว และ ตติยา เทพพิทักษ์. (2560). การออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสี่เขียว. วารสารศิลปะ

สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 8(1), 125-141.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ:

สามัญปิสิกเนสอาร์แอนด์ดี.

ภักดีภิญญา สดภิบาล, พงศ์ หรดาล และสมเดช เฉยไสย. (2553). การออกแบบเสื้อสำเร็จรูปสตรีด้วยผ้าปักชาวเขาเผ่าม้ง.

วารสารนักบริหาร, 30(3), 231-238.

มณีนีรัตน์ องค์กรวรรณดี และพงศธร ชมดี. (2563). การประเมินประสิทธิภาพของวัสดุทำหน้ากากสำหรับกรองฝุ่นละอองขนาดเล็ก

เกิน 2.5 ไมครอน. วารสารสิ่งแวดล้อม, 24(3), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

สมหมาย ผิวสอาด. (2563). ศึกษาการหน้ากากอนามัยชนิดใช้แล้วทิ้ง. สืบค้นจาก <https://1th.me/YYtMU>

การออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส

THE DESIGN OF MEN'S RAINCOAT FROM CLEAR PLASTIC SHEET

พรพิมล เป่าบุรี^{1*}, สุภาพ ศรีวงษา², พิษณุธิดา หิรัญอักษร³, ศุทธิณี สุขสุพุม⁴, และ อชิรญา นิลหันต์⁵Pornpimol Poupuree^{1*}, Supap Sriwongsa², Phittida Hiranakarathee³,Suttinee Suksuput⁴, and Achiraya Nilhant⁵^{1*, 2, 3, 4, 5} สาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพตเทิร์น, คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ^{1*, 2, 3, 4, 5} Department of Pattern and Garment Technology, Faculty of Home Economics Technology,

Rajamangala University of Technology Krungthep

Received: December 22, 2020, Revised: February 18, 2021, Accepted: February 22, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษาโครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษ ที่มีลักษณะเฉพาะตัว ด้วยการใช้แผ่นพลาสติกใส 2) ศึกษาความคิดเห็นในการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาชายระดับปริญญาตรี มีอายุระหว่าง 18-24 ปี สาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพตเทิร์น สาขาวิชาการออกแบบแฟชั่น และสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 127 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายมีอายุระหว่าง 19-20 ปี สิ่งที่คุณประเมินพึงพอใจในกระเป๋าเมื่อเข้าหน้าฝนมากที่สุด คือ ร่ม และนิยมสวมใส่ชุดกันฝนแบบคลุม สิ่งที่พิจารณาก่อนการเลือกซื้อชุดกันฝน คือ รูปแบบเป็นอันดับแรก การใช้งานชุดกันฝนคือ เก็บใส่ตู้ไว้ใช้ครั้งต่อไป และราคาส่วนใหญ่ที่คุณประเมินนิยมซื้อในราคา 150-200 บาท ผลการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส ประกอบด้วย ชุดที่ 1 ชุดที่ 2 และชุดที่ 3 จำนวน 3 ชุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.69$, $SD=0.72$) เมื่อพิจารณา ตามด้านต่าง ๆ พบว่า ด้านการออกแบบ มีความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{X}=4.41$, $SD=0.62$) ด้านรูปแบบชุดกันฝน มีความคิดเห็นมาก ($\bar{X}=3.98$, $SD=0.66$) ด้านวัสดุ มีความคิดเห็นระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$, $SD=0.77$) และด้านการนำไปใช้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.15$, $SD=0.83$) ชุดกันฝนสำหรับบุรุษที่มีความคิดเห็นโดยรวมสูงสุด คือ ชุดกันฝนชุดที่ 3 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.73$, $SD=0.73$) จากผลการประเมินความคิดเห็นจะเห็นได้ว่าชุดกันฝนทั้ง 3 ชุด มีความโดดเด่นด้านการออกแบบ และด้านรูปแบบชุดกันฝน เนื่องจากการออกแบบมีความทันสมัย รูปแบบมีการตกแต่งวางตำแหน่งผ้าฝ้ายหลากหลาย เหมาะที่จะใส่กันฝน สวมใส่สะดวก และป้องกันน้ำได้

คำสำคัญ: การออกแบบ ชุดกันฝน แผ่นพลาสติกใส

* Corresponding author. Tel.: 085 126 0025

E-mail address: pornpimol.p@mail.rmutk.ac.th

Abstract

The purposes of this study were to 1) study the design of men's raincoat to be characteristic by using clear plastic sheet 2) gather opinions for designing men's raincoat from clear plastic sheet using questionnaires as a tool for data collection from 127 undergraduate male students with age ranging from 18-24. The participants are from the Department of Apparel Technology and Pattern, the Department of Fashion Design, and the Department of Food and Nutrition, Faculty of Home Economics Technology, Rajamangala University of Technology Krungthep. The participants were selected by accidental sampling method. The result was analyzed by using percentage, mean, and standard deviation. From the response of male students aged 19-20, they carried umbrellas the most when entering the rainy season and wore protective raincoats. They took style of the raincoat into consideration when buying. The raincoats that they bought are reusable and pocketable. And most of the prices that evaluators buy are at 150-200 Bath. Study results of the samples toward the design of raincoat for men from clear plastic sheet consisted of 1st set, 2nd set, and 3rd set, total 3 sets. Overall agreement to the sets is in high level ($\bar{X}=3.96$, $SD=0.72$). Considering from various aspects, the result indicated that the design is agreed at high level ($\bar{X}=4.41$, $SD=0.62$), the raincoat pattern is agreed at high level ($\bar{X}=3.98$, $SD=0.66$), the material is agreed at moderate level ($\bar{X}=3.23$, $SD=0.77$), the usage is agreed at moderate level ($\bar{X}=3.15$, $SD=0.83$). The 3rd raincoat for men received the highest overall opinion. The agreement is in high level ($\bar{X}=3.73$, $SD=0.73$). The results showed that all of the raincoat had outstanding designs and styles due to stylish design. There are a variety of cotton pattern positioning decorations, convenient to wear and waterproof.

Keywords: Designing, Raincoat, Clear plastic sheet

บทนำ

เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์นำมาใช้เป็นเครื่องห่อหุ้มร่างกาย ยุคก่อนประวัติศาสตร์มนุษย์ใช้สิ่งของจากธรรมชาติ เช่น ใบไม้ หนังสัตว์ ฯลฯ มีจุดประสงค์ เพื่อให้ร่างกายอบอุ่น ปัจจุบันมนุษย์ได้มีการพัฒนาเกี่ยวกับการผลิตเสื้อผ้าขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยการนำเอาเส้นใยมา ถัก ทอ ให้ได้เป็นผืนผ้าแล้วจึงนำมา ตัดเย็บประกอบให้เป็นตัวเสื้อผ้า และนอกจากจะทำให้ร่างกายอบอุ่นแล้วยังช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีให้กับผู้สวมใส่ จนเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มกลายเป็นปัจจัยหลักในชีวิตประจำวันของมนุษย์ (เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม, 2553) การออกแบบเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มเป็นการกำหนดลักษณะของเสื้อผ้าหรือชิ้นงานตามแนวความคิดจินตนาการ ผลงานที่ปรากฏจะสวยงาม และมีคุณค่าความรู้ความเข้าใจในหลักการของการออกแบบ และรู้จักนำองค์ประกอบทางศิลปะที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานพร้อม ๆ กับวิวัฒนาการของมนุษย์นำมาใช้ เพื่อให้การออกแบบที่ปรากฏออกมาให้มีความสวยงาม และสร้างความพอใจให้กับผู้สวมใส่ ชุดกันฝนมักเคลือบด้วยยางพารา (ธนสิทธิ์ เหล่าประเสริฐ, 2455; สถาปนวิจิตร , 2550) ลักษณะของชุดกันฝนเป็นชุดคลุมที่มีความยาวถึงหัวเข่าใช้สวมทับเสื้อตัวใน เพื่อป้องกันการเปียกจากน้ำฝนแต่ไม่ค่อยระบายความชื้น จึงนำพลาสติกใสมาทำเป็นชุดกันฝนที่มีสมบัติคล้ายกับน้ำยางที่สามารถกันน้ำได้ ป้องกันการฉีกขาดมาใช้ พลาสติกใสผลิตจากเม็ดพลาสติก PVC (Polyvinyl Chloride) (อรอุมา สันตวิธิ, 2548) เป็นพลาสติกที่มีความใส มั่นคง มีคุณสมบัติ คือ ทนต่อการกัดกร่อน แรงขัดถู กันน้ำซึมได้ ผิวเรียบเนียน ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศได้ดี (การออกแบบและเครื่องใช้ประเภทผ้า, 2563)

ชุดกันฝนเป็นชุดที่สามารถกันการเปียกจากน้ำฝน ปัจจุบันมีชุดกันฝนที่ออกแบบให้มีรูปร่างแบบต่าง ๆ เสื้อกันฝนบางชุดใช้พลาสติกหนา บางชุดใช้พลาสติกบาง และมีความยาวของชุดที่แตกต่างกันไป ดังนั้น คณะผู้จัดทำจึงมีแนวความคิดที่จะนำพลาสติกใส และผ้าฝ้ายมาใช้เป็นวัสดุในการตัดเย็บชุดกันฝน มีการพัฒนาเกี่ยวกับการผลิตเสื้อผ้าใน รูปแบบต่าง ๆ ให้ชุดกันฝนมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น จึงได้จัดทำชุดกันฝนโดยใช้แผ่นพลาสติกใสและผ้าฝ้าย มาทำเป็นชุดกันฝนรูปแบบยาวเต็มตัว ได้แรงบันดาลใจมาจากกระเป๋าสตางค์ที่ทำมาจากผ้าสองชั้นใช้ผ้าฝ้ายด้านในและด้านนอก คลุมด้วยแผ่นพลาสติกใสศึกษาสมบัติของพลาสติกและผ้าฝ้าย เป็นการใช้วัสดุที่แตกต่างกันไปสร้างเสริมและออกแบบ ให้เหมาะสมกับชุดกันฝนสำหรับบุรุษ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น

จุดประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษให้มีลักษณะเฉพาะตัว โดยใช้แผ่นพลาสติกใส
2. เพื่อประเมินความคิดเห็นในการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การออกแบบ หมายถึง การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หรือปรับปรุงดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น และมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากเดิม การถ่ายทอดรูปแบบจากความคิดออกมาเป็นผลงานที่ผู้อื่นสามารถมองเห็น รับรู้ หรือสัมผัสได้ การออกแบบครอบคลุมถึงการออกแบบวัสดุ หรือปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์และยังรวมไปถึงเชิงออกแบบ (Design Thinking) (TCDC, ม.ป.ป.) แบบที่ออกมาอาจเป็นสิ่งที่เป็นไปได้จริง หรือแบบที่เป็นเพียงนามธรรมก็ได้ หลักการและแนวคิดการออกแบบ ผู้ที่ออกแบบ หรือนักออกแบบ หมายถึง คนที่ทำงานวิชาชีพในสาขาการออกแบบที่แตกต่างกันไป เช่น นักออกแบบแฟชั่น นักออกแบบสิ่งทอ หรือนักออกแบบลายผ้า และเนื้อผ้า ให้เกิดความสวยงามเหมาะสมและคุ้มค่าสามารถนำไปใช้ได้ยาวนาน ผู้ออกแบบควรคำนึงถึงความสวยงามเหมาะสม เสื้อผ้าบางแบบอยู่ในสมัยนิยมแต่ไม่เหมาะกับบุคลิกของผู้สวมใส่ ทั้งนี้ ผู้ออกแบบเสื้อผ้าจึงควรมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อนำหลักการไปใช้ในการออกแบบให้เหมาะสม ช่วยอำพรางส่วนที่บกพร่อง และช่วยเสริมจุดเด่นให้มีบุคลิกลักษณะที่ดียิ่งขึ้น การสร้างสรรค์งานศิลปะ ผู้ออกแบบต้องทำความเข้าใจกับองค์ประกอบศิลป์เป็นพื้นฐาน เช่น การร่างภาพ (วาดเส้น) การจัดวางให้เกิดความงาม (จัดภาพ) และการใช้สี (ทฤษฎีสี) (สุนทรพจน์ จันทระ, 2561) ซึ่งแต่ละอย่างเป็นพื้นฐานสำคัญที่รวบรวมความรู้ไว้ด้วยกันสำหรับสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการนำมาออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส ได้แก่ รูปแบบของชุดกันฝน พบว่า ชนิดชุดกันฝนแบบเต็มตัว นิยมมากที่สุด มีสมบัติกันน้ำได้ มีความหนา และทนทานต่อการใช้งาน ใช้บังแดด หรือกันลม และประเภทของพลาสติกที่ใช้ทำชุดกันฝน ใช้พลาสติก PE หรือ Polyethylene เป็นโพลิเมอร์ตระกูล โพลีโอลิฟิน (Polyolefins) ผลิตจากเม็ดพลาสติก เป็นพลาสติกที่มีความใส มันเงามีคุณสมบัติ คือ ทนต่อแรงขัดถู กันน้ำซึมได้ ผิวเรียบ ทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศได้ดี และสามารถนำไปใช้งานได้หลากหลายกว่ายางพาราที่เป็นยางธรรมชาติ ที่มีคุณสมบัติดังกล่าวด้อยกว่า เทคนิคการนำผ้าฝ้ายมาร่วมในการออกแบบ คือ ผ้าฝ้ายมีคุณสมบัติถ่ายเทอากาศได้ดี สวมใส่สบาย ไม่ร้อน และสามารถทำให้พลาสติกใส โดดเด่นขึ้นมาด้วยลวดลายที่อยู่บนผ้าฝ้าย (การออกแบบและเครื่องใช้ประเภทผ้า, 2563)

ขวัญชนก กิริติมาพงศ์, ธงชัย ลักมาศ และปภาพรณ เพชรทัต (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การออกแบบเสื้อกันฝนจากกระดาษไวเทค โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการออกแบบเสื้อกันฝนจากกระดาษไวเทค สะดวกในการพกพา และทดสอบความสามารถในการกันฝน โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพตเทิร์น คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 120 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่พร้อมเมื่อเข้าหน้าฝน และนิยมซื้อเสื้อกันฝนแบบมีซิปปาด้านหน้า โดยเลือก

ซื้อเสื้อกันฝนจากผ้าใบพลาสติก และเลือกซื้อตามลักษณะการใช้งาน มีความถี่ในการใช้งานเป็นบางครั้ง ความพึงพอใจในด้านภาพรวมของเสื้อกันฝนจากกระดาษไวเทคทั้ง 3 แบบ พบว่า เสื้อกันฝนรูปแบบจัมเอมมีความพึงพอใจมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส ได้แก่ นักศึกษาชายมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพตเทิร์น สาขาวิชาการออกแบบแฟชั่น และสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ ระดับปริญญาตรี มีอายุระหว่าง 18-24 ปี จำนวน 190 คน ประชากรกลุ่มนี้เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนทางด้านการออกแบบแฟชั่น และไม่ได้เรียนทางด้านการออกแบบแฟชั่นเพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่หลากหลาย

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส คือนักศึกษาชาย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพตเทิร์น สาขาวิชาการออกแบบแฟชั่น และสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ ระดับปริญญาตรี มีอายุระหว่าง 18-24 ปี จำนวน 127 คน จากตารางสำเร็จรูปคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560)

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากพลาสติกใส

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

โดยแบ่งข้อคำถามความคิดเห็นออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการออกแบบ ประกอบด้วย

- 1.1 ความสวยงามของชุด
- 1.2 ความแปลกใหม่ของชุด
- 1.3 ความทันสมัย
- 1.4 ความเหมาะสมกับการใช้งาน

2. ด้านรูปแบบชุดกันฝน ประกอบด้วย

- 2.1 รูปแบบทันสมัย
- 2.2 ขนาดเหมาะสม
- 2.3 รูปแบบตำแหน่งที่ตกแต่ง

3. ด้านวัสดุ ประกอบด้วย

- 3.1 น้ำหนักเบา
- 3.2 การพกพา และการจัดเก็บสะดวก
- 3.3 การเย็บตะเข็บ

4. ด้านการนำไปใช้ ประกอบด้วย

4.1 สามารถกันน้ำแทรกซึมได้จริง

4.2 สะดวกต่อการจัดเก็บ

4.3 สะดวกต่อการพกพาไปใช้งาน

4.4 ง่ายต่อการดูแลรักษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอความร่วมมือจากนักศึกษาชาย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพตเทิร์น สาขาวิชาการออกแบบแฟชั่น และสาขาอาหารและโภชนาการ ระดับปริญญาตรี จำนวน 127 คน โดยการทำแบบสอบถามความคิดเห็นและเก็บรวบรวมโดยคณะผู้จัดทำโครงการ นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ได้รับมาตรวจสอบเพื่อนำมาวิเคราะห์ และแปลผลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาชาย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพตเทิร์น สาขาวิชาการออกแบบแฟชั่น และสาขาอาหารและโภชนาการ ระดับปริญญาตรี ผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยร้อยละ (Percentage) เป็นการเปรียบเทียบความถี่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายที่มีอายุระหว่าง 19-20 ปี พกร่มในกระเป๋าเมื่อเข้าหน้าฝนมากที่สุด และนิยมสวมใส่ชุดกันฝนแบบคลุม เลือกซื้อชุดกันฝนพิจารณารูปแบบเป็นอันดับแรก ใช้งานแบบเก็บใส่ถุงไว้ใช้ในครั้งต่อไป และนิยมซื้อชุดกันฝนในราคา 150-200 บาท

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส ชุดที่ 1

ชุดที่ 1	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการออกแบบ	4.41	0.71	มาก
2. ด้านรูปแบบชุดกันฝน	3.90	0.72	มาก
3. ด้านวัสดุ	3.16	0.76	ปานกลาง
4. ด้านการนำไปใช้	3.09	0.80	ปานกลาง
ความคิดเห็นโดยภาพรวม	3.64	0.74	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใสในแต่ละด้าน ชุดที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.64$, $SD=0.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการออกแบบ ว่าเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$, $SD=0.71$) รองลงมา คือ ด้านรูปแบบชุดกันฝน ได้เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, $SD=0.72$) ด้านวัสดุ ได้เห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.16$, $SD=0.76$) และน้อยที่สุด ด้านการนำไปใช้ ได้เห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.09$, $SD=0.80$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส ชุดที่ 2

ชุดที่ 2	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการออกแบบ	4.41	0.64	มาก
2. ด้านรูปแบบชุดกันฝน	4.01	0.61	มาก
3. ด้านวัสดุ	3.25	0.79	ปานกลาง
4. ด้านการนำไปใช้	3.17	0.83	ปานกลาง
ความคิดเห็นโดยภาพรวม	3.71	0.71	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใสในแต่ละด้าน ชุดที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็น ว่าเห็นด้วยในมาก ($\bar{X}=3.71$, $SD=0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านออกแบบ ได้เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$, $SD=0.64$) รองลงมา ด้านรูปแบบชุดกันฝน ได้เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$, $SD=0.61$) ด้านวัสดุ ได้เห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.25$, $SD=0.79$) และน้อยที่สุด ด้านการนำไปใช้ ได้เห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$, $SD=0.71$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส ชุดที่ 3

ชุดที่ 1	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการออกแบบ	4.41	0.62	มาก
2. ด้านรูปแบบชุดกันฝน	4.05	0.66	มาก
3. ด้านวัสดุ	3.28	0.78	ปานกลาง
4. ด้านการนำไปใช้	3.21	0.88	ปานกลาง
ความคิดเห็นโดยภาพรวม	3.73	0.73	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใสในแต่ละด้าน ชุดที่ 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็น ว่าเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}=3.73$, $SD=0.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านออกแบบ ได้เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$, $SD=0.62$) รองลงมา คือ ด้านรูปแบบชุดกันฝน ได้เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, $SD=0.66$) ด้านวัสดุ ได้เห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$, $SD=0.78$) และน้อยที่สุด ด้านการนำไปใช้ ได้เห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.21$, $SD=0.88$)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส ทั้ง 3 ชุด

ชุดที่ 1	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
ชุดที่ 1	3.64	0.74	มาก
ชุดที่ 2	3.71	0.71	มาก
ชุดที่ 3	3.73	0.73	มาก
ความคิดเห็นโดยภาพรวม	3.69	0.72	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากพลาสติกใสทั้ง 3 ชุด ภาพรวมความคิดเห็น ว่าเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$, $SD=0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชุดพบว่า ชุดที่ 3 ได้เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}=3.73$, $SD=0.73$) รองลงมาชุดที่ 2 ได้เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$, $SD=0.71$) และ ชุดที่ 1 ได้เห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$, $SD=0.74$) ตามลำดับ

ต้นแบบชิ้นงานชุดกันฝนแบบยาวเต็มตัว 3 ชุด มีดังนี้

ภาพที่ 1 ต้นแบบชิ้นงานชุดกันฝนแบบยาวเต็มตัวที่มีการตกแต่งด้วยผ้าฝ้ายครึ่งตัว และแขน ชุดที่ 1

ภาพที่ 2 ต้นแบบชิ้นงานชุดกันฝนแบบยาวเต็มตัวที่มีการตกแต่งด้วยผ้าฝ้ายจากเอวลงมา และแขน ชุดที่ 2

ภาพที่ 3 ต้นแบบชิ้นงานชุดกันฝนแบบยาวเต็มตัวที่มีการตกแต่งด้วยผ้าฝ้ายเหนือก และหมวกคลุมศีรษะ ชุดที่ 3

อภิปรายผล

จากผลการประเมินการทำชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส ที่มีลักษณะเป็นชุดกันฝนแบบเต็มตัว และนำผ้าฝ้ายมาเย็บด้านในของชุดกันฝนที่มีแรงบันดาลใจมาจากกระเป๋ากล่องที่นำพลาสติกมาคลุมด้านนอกของตัวกระเป๋าคงทำให้ดูแปลกใหม่ ด้านผิวสัมผัสภายนอกนั้น รูปทรงแข็งแรง ลวดลายที่มองจากพลาสติกใสเข้าไปแปลกตา กันน้ำได้ และทำความสะอาดได้ง่าย ผลการวิเคราะห์พบว่า 1) ด้านการออกแบบ กล่าวคือ ความสวยงามของชุด ความแปลกใหม่ของชุด ความทันสมัย และความเหมาะสมกับการใช้งาน มีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เหตุผลเป็นเพราะมีความแปลกที่นำผ้าฝ้ายที่มีลวดลายมารองอยู่ด้านล่างของพลาสติก และตัดเย็บออกมาเป็นชุดกันฝน ทำให้ผิวสัมผัสภายนอกนั้น ภายในมีความอ่อนนุ่มของผิวสัมผัสผ้าฝ้าย รูปทรงของชุดมีความอยู่ตัว ลวดลายที่มองจากพลาสติกใสลงไปแปลกตาน่าสนใจ กันน้ำได้ และทำความสะอาดได้ง่าย เหมาะสมกับการใช้งาน 2) ด้านรูปแบบชุดกันฝน กล่าวคือ รูปแบบทันสมัย ขนาดเหมาะสม และรูปแบบตำแหน่งที่ตกแต่งมีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สืบเนื่องมาจากก่อนทำการศึกษามีการสำรวจความนิยมของแบบชุดกันฝนก่อน 3) ด้านวัสดุ กล่าวคือ น้ำหนักเบา การพกพาและการจัดเก็บสะดวก การเย็บตะเข็บมีความเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เป็นการศึกษาความคิดเห็นเชิงสำรวจไม่ได้ทดลองให้กลุ่มตัวอย่างสวมใส่ขณะฝนตกจริง เป็นข้อผิดพลาดที่นักวิจัยต้องศึกษาต่อเนื่อง โดยให้กลุ่มตัวอย่างทดลองสวมใส่จริงในขณะฝนตกเพื่อดูการซึมของน้ำตามแนวเย็บของตะเข็บ 4) ด้านการนำไปใช้ กล่าวคือ สามารถกันน้ำแตรกซึมได้จริง สะดวกต่อการจัดเก็บ สะดวกต่อการพกพาไปใช้งาน และง่ายต่อการดูแลรักษา มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางที่นักวิจัยต้องศึกษาเชิงทดลองด้านการนำไปใช้ต่อเนื่อง เพื่อออกแบบและพัฒนาชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส ให้เป็นที่รู้จักของตลาดแฟชั่น และควรมีการศึกษาช่องทางการจำหน่ายให้เป็นที่แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใสมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษให้มีลักษณะเฉพาะตัว โดยใช้แผ่นพลาสติกใส 2) การศึกษาความคิดเห็นในการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาชายระดับปริญญาตรี อายุระหว่าง 18-24 ปี สาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพตเทิร์น สาขาวิชาการออกแบบแฟชั่น และสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 127 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ วิเคราะห์โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายที่มีอายุระหว่าง

19-20 ปี พกร่มในกระเป๋ามาเมื่อเข้าหน้าฝนมากที่สุด และนิยมสวมใส่ชุดกันฝนแบบคลุม เลือกซื้อชุดกันฝนพิจารณาแบบเป็นอันดับแรก ใช้งานแบบเก็บใส่ถุงไว้ใช้ในครั้งต่อไป และนิยมซื้อชุดกันฝนในราคา 150-200 บาท

ผลการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส ชุดกันฝนสำหรับบุรุษที่มีความคิดเห็นโดยรวมสูงสุด คือ ชุดกันฝนแบบยาวเต็มตัวที่มีการตกแต่งด้วยผ้าฝ้ายเหนือกขึ้นไป และหมวกคลุมศีรษะ ชุดที่ 3 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.73$, $SD=0.73$) การนำผ้าฝ้ายและพลาสติกใสมาออกแบบและตัดเย็บชุดกันฝนสำหรับบุรุษเป็นการผสมผสานวัสดุที่มีความแตกต่างทางโครงสร้าง และคุณสมบัติระหว่างวัสดุที่ได้จากธรรมชาติ (ผ้าฝ้าย) และวัสดุที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น (พลาสติกใส) มีแนวความคิดจากการเป่าถั่วที่สามารถกันน้ำได้มาออกแบบรวมกันเป็นชุดกันฝน ทำให้ดูแปลกใหม่ ด้านผิวสัมผัสภายนอกเรียบ รูปทรงแข็งแรงขึ้น ลวดลายที่มองจากพลาสติกใสลงไปแปลกตา กันน้ำได้ และทำความสะอาดได้ง่าย ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ที่น่าสนใจ และผลการประเมินความคิดเห็น ชุดกันฝนทั้ง 3 ชุด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีความโดดเด่นด้านการออกแบบ และด้านรูปแบบชุดกันฝน เนื่องจากการออกแบบมีความทันสมัย รูปแบบมีการตกแต่งวางตำแหน่งผ้าฝ้ายหลากหลาย เหมาะที่จะใส่กันฝน สวมใส่สะดวก และป้องกันน้ำได้ ทั้งนี้ ผลการประเมินความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ ด้านวัสดุ และด้านการนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยควรออกแบบเพื่อการพัฒนาชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใสโดยคำนึงถึงด้านวัสดุ และความสะดวกสบายของการนำไปใช้ให้ครอบคลุมมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง การออกแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษจากแผ่นพลาสติกใส คณะผู้จัดทำโครงการขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ คณาจารย์ในสาขาวิชาที่ได้สนับสนุนสถานที่ อุปกรณ์ ข้อมูลความรู้ และขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีเสื้อผ้าและแพตเทิร์น สาขาวิชาออกแบบแฟชั่น และสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ ปริญญาตรี ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี

การอ้างอิง

การออกแบบและเครื่องใช้ประเภทผ้า. (2563). สืบค้นจาก <https://booksworm.myreadywed.com>

ขวัญชนก กิตติมาพงศ์, ธงชัย ลักมาศ และปภาพรณ เพชรทัต. (2556). รายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การออกแบบเสื้อกันฝนจากกระดาษไวเทค. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: สามัญปศิชนสารแอนดัดดี.

ธนสิทธิ์ เหล่าประเสริฐ. (2455). เสื้อกันฝน ทางแก้ปัญหาการติดยางหน้าฝน ใช้ได้ดีที่สถานีวิทยุระนอง. สืบค้นจาก <http://lib3.dss.go.th/fulltext/clipping/c3693.pdf>

ประเภทของพลาสติก. (2563). สืบค้นจาก <https://www.vandapac.com>

ประเภทของพลาสติกที่ทำชุดกันฝน. (2563). สืบค้นจาก <https://www.bizsoft.co.th>

ฝ้าย. (2563). สืบค้นจาก <http://th.wikipedia.org>

รูปแบบชุดกันฝนสำหรับบุรุษ. (2563). สืบค้นจาก <https://my-best.in.th>

สถาบันวิจัยยาง. (2550). การกรีดยาง และการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการเกษตร.

สุนทรพไท จันทะ. (2561). ศิลปะและการร่างภาพเพื่อการออกแบบ (เอกสารประกอบการสอน). หนองคาย: สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1.

เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม. (2563). สืบค้นจาก <http://sties.google.com>

อรอุมา สันตวิธิ. (2548). ผลของโครงสร้างโมเลกุลและองค์ประกอบของความเป็นกึ่งของพอลิเอทีลีนที่มีต่อกลไกการสลายตัวของพอลิไวนิลคลอไรด์ในพอลิเมอร์ผสมของพอลิไวนิลคลอไรด์และพอลิเอทีลีน (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต ฉบับไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

TCDC. (ม.ป.ป.). การคิดเชิงออกแบบ: เรียนรู้ด้วยการลงมือทำ. สืบค้นจาก <http://resource.tcdc.or.th/ebook/Design.Thinking.Learning.by.Doing.pdf>

การทดลองใช้ประโยชน์จากเปลือกลูกหอยผสมขี้เลื่อย เพื่อความเป็นไปได้ในการใช้ เป็นวัสดุสำหรับงานออกแบบผลิตภัณฑ์

AN EXPERIMENT OF USING DRIED DIALIUM SHELL MIXED WITH SAWDUST AND ITS POSSIBILITY TO BE A MATERIAL FOR PRODUCT DESIGN

เยาวรัตน์ สิริวัฒนานุสรณ์^{1*}, จรัล รัตนโชตินันท์², วราภรณ์ แพงป่อง³ และ ชลัช โกตระกุล⁴

Yaowarat Siriattananusorn^{1*}, Jaran Ratanachotinun², Waraporn Paengpong³ and Charath Kotrakul⁴

^{1*}นักวิจัยอิสระ, กรุงเทพฯ

^{2, 4}คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ

³คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี

^{1*}Independent researcher, Bangkok

^{2, 4}Faculty of Science Chandrakasem, Rajabhat University, Bangkok

³Faculty of Industrial Technology, Rajabhat University Kanchanaburi, Kanchanaburi

Received: February 23, 2021, Revised: April 1, 2021, Accepted: April 5, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาและทดลองการผลิตวัสดุเปลือกลูกหอยผสมขี้เลื่อยไม่ยวบยาราคาคุณสมบัติของวัสดุในการอัดขึ้นรูป 2. ทดสอบคุณสมบัติทางกายภาพ ความสามารถในการรับน้ำหนัก เพื่อนำไปสู่ความเป็นไปได้ในการใช้เป็นของวัสดุสำหรับงานออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยการดำเนินการเป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้วัสดุจากเปลือกลูกหอยผสมขี้เลื่อย และใช้กาวแบ่งเปือกเป็นตัวประสาน อัตราส่วนนี้ใช้เป็นอัตราส่วนที่ทดสอบขึ้นเพื่อให้ได้ค่าที่เหมาะสม คือ เปลือกลูกหอย 35% กาวแบ่งเปือก 60% ขี้เลื่อยไม่ยวบยาราคา 5 % ผสมและอัดขึ้นรูป ตากแดดจัด 7 วัน การทดสอบแบ่งเป็น 2 ชนิด Test ก เปลือกลูกหอยผสมขี้เลื่อยหยาบ ขนาด 6.5x18.5x1.5 ซม. และ Test ข เปลือกลูกหอยผสมขี้เลื่อยละเอียด ขนาด 6.5x18.5x2 ซม. ใช้ตัวทดลองทั้งหมด 4 ตัวทดลอง และทำการหาค่าความชื้นและความสามารถในการรับน้ำหนัก ค่าเฉลี่ยความชื้นของวัสดุ Test ก1 ความชื้น 11.5 % Test ก2 ความชื้น 13 % Test ข1 ความชื้น 10.5% Test ข2 ความชื้น 12.75% ความสามารถในการรับน้ำหนัก โดยมีค่าเฉลี่ย Test ก1 สามารถรับน้ำหนักได้ 2.725 กก./ตร.ซม. Test ก2 สามารถรับน้ำหนักได้ 3.475 กก./ตร.ซม. และ Test ข1 สามารถรับน้ำหนักได้ 3.625 กก./ตร.ซม. Test ข2 สามารถรับน้ำหนักได้ 4.075 กก./ตร.ซม. ความสามารถในการรับน้ำหนักของแต่ละชนิดวัสดุ จะเห็นว่า Test ข จะมีการรับน้ำหนักได้ดีกว่า แต่ทั้งสองชนิดการทดลองมีความเป็นไปได้ในการใช้เป็นของวัสดุสำหรับงานออกแบบผลิตภัณฑ์

คำสำคัญ: เปลือกลูกหอย ขี้เลื่อย ความเป็นไปได้ของวัสดุ งานออกแบบผลิตภัณฑ์

*Corresponding author. Tel.: 094 949 4549,

Email address: yaowarat.siri@gmail.com

Abstract

The objectives of this research are to 1. Study and experiment on making a material from the extrusion of dialium shell mixed with sawdust from rubber wood. 2. Test on the physical properties, load capacity, and the possibility to be used as a material for product design. This was conducted as an experimental research with using of dialium shell mixed with sawdust, and wet powder liquid glue as an adhesive agent. The ratio used on the test to obtain the optimum values is dialium shell 35%, wet powder liquid glue 60%, and sawdust from rubber wood 5%. Those were mixed, extruded, then sun dried for 7 days. The test was divided into 2 types which are Test A is a test on mixture and extrusion of dialium shell with coarse sawdust: dimension 6.5x18.5x1.5 cm. And Test B is from dialium shell and fine sawdust: dimension 6.5x18.5x2 cm. 4 samples of each types were used. And the moisture and weight-bearing capacity were determined. The average moisture content of the material indicated Test A1 with moisture 11.5%, Test A2 with moisture 13%, Test B1 with Moisture 10.5%, and Test B2 with Moisture 12.75%. The average weight-bearing capacity with Test A1 was 2.725 Kg. / Sq.cm., the Test A2 can hold 3.475 kg./ Sq.cm., while Test B1 can support 3.625 kg./ Sq.cm., and Test B2 can hold 4.075 kg./ Sq.cm. The ability of the Test B to carry weight was better. The experiment of capacity of both types pointed out positive possibility of being used as a material for product design.

Keywords: Dialium Shell, Sawdust, Possibility of material, Product Design

บทนำ

ประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ ในแต่ละท้องถิ่นจะมีทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกันไป และมีทรัพยากรบางชนิดที่ไม่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์หรือถูกทิ้งไปอย่างน่าเสียดาย ถ้าได้ศึกษาค้นคว้าและสำรวจสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้หลากหลายรูปแบบ เกิดการเสริมสร้างสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ชุมชน และประเทศได้ โดยเฉพาะการนำวัสดุจากธรรมชาติมาใช้กับงานออกแบบ เพื่อประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย โดยการนำทฤษฎีทางด้านออกแบบผลิตภัณฑ์มาร่วมพัฒนา (ทรงวุฒิ เอกวุฒิมังศา, 2557) เพราะการออกแบบผลิตภัณฑ์กับวัสดุนั้นเดินทางคู่เคียงกันมาตลอด และต่างมีส่วนในการเป็นแรงผลักดันซึ่งกันและกัน วัสดุที่มีประสิทธิภาพสามารถเอื้อให้งานออกแบบเป็นไปได้อย่างที่คิด ส่วนแนวความคิดการออกแบบที่ก้าวหน้าก็สามารถผลักดันการคิดค้นวัสดุและเทคนิคใหม่ เพื่อตอบสนองพัฒนาการด้านนวัตกรรมตลอดเวลา (อาศิรา พนาราม, 2554) ดังนั้น ถ้าสามารถนำวัสดุจากธรรมชาติโดยเฉพาะวัสดุที่ไร้ประโยชน์เหลือทิ้งกับพัฒนาการนวัตกรรมก็สามารถสร้างวัสดุนั้นให้เกิดมูลค่า สร้างเศรษฐกิจแก่ชุมชนและครอบครัว

ในโลกปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น การขยายตัวของเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมได้เป็นไปอย่างกว้างขวางทั่วโลก ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของประชากรของโลกอย่างรวดเร็ว สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติได้ถูกคุกคามและทำลายลงโดยการกระทำของมนุษย์ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และได้ส่งผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติอย่างรุนแรงตามระยะเวลาที่ผ่านมา (ประเวศ อินทองปาน, 2559 อ้างถึงใน จันทรธรรม อินทรีเกิด และบุญเลิศ โอธูฐ, 2563) ทำให้ผู้คนหันมาให้ความสำคัญกับการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ หรือวัสดุรีไซเคิลกันมากขึ้น จนเกิดเป็นเทรนด์รักษ์โลก เทรนด์นี้ไม่ใช่เพียงแค่กลุ่มผู้บริโภคเท่านั้นที่ให้ความสนใจ แต่บริษัทผู้ผลิตไปจนถึงนักออกแบบก็หันมาให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน วัสดุรีไซเคิลจากธรรมชาติตอบรับเทรนด์รักษ์โลก เป็นวัสดุที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้กับงานตกแต่ง ไปจนถึงผลิตเป็นของใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น จะพบว่าของใช้ต่าง ๆ ที่ผู้คนใช้กันในโลกนี้ มักจะมีวัสดุที่ใช้เวลาในการย่อยสลายเป็นเวลานานอยู่เสมอ จะดีแค่ไหนหากมีวัสดุที่

สามารถย่อยสลายและนำกลับมาใช้ซ้ำได้อีกหลาย ๆ ครั้ง หรือเป็นวัสดุจากธรรมชาติที่เราเคยมองข้ามไปอย่าง เปลือกลูกหิย เหลือทิ้งจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์เหลือทิ้งจำนวนมากนั้นมาใช้ประโยชน์ได้ ด้วยเปลือกนั้นมีลักษณะที่สวยงามและแปลกตา ผิวไม่แข็ง เราสามารถนำมาทดลองทำเป็นวัสดุใหม่หรือใช้เลื่อยจากอุตสาหกรรมไม้ เป็นผลพลอยได้จากการเลื่อยไม้ มีลักษณะ เป็นผงไม้ละเอียด และหยาบที่มีจำนวนมาก แต่ใช้เลื่อยนั้นมีประโยชน์ เช่น ใช้ทำความสะอาดคราบน้ำมัน คลุมแทนหญ้า ใช้ทำความสะอาดที่อยู่ของสัตว์เลี้ยง เป็นเชื้อไฟ เหมาะมากสำหรับปลูกต้นไม้ อดุโพรงไม้ ฆ่าวัชพืช แต่ถ้าเราสามารถเพิ่มมูลค่าของ วัสดุที่เหลือให้มีประโยชน์มากขึ้น การเลือกใช้เทคนิคในการผลิตที่เหมาะสม การเลือกใช้วัสดุอย่างคุ้มค่า การใช้ทรัพยากรอย่าง ยั่งยืน (Sustainable) ในสถานการณ์ปัจจุบันภาวะการขาดแคลนวัสดุ และต้องมีการปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้าง มูลค่าและคุณค่าเพิ่มให้กับตัวสินค้า การนำเศษวัสดุเหลือใช้มาทำให้กลับมีคุณค่า (ตระกูลพันธ์ พชรเมธา, 2558)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของวัสดุเหลือทิ้งจากเปลือกลูกหิยและใช้เลื่อยจึงได้ทำการทดลองการใช้ประโยชน์ จากวัสดุทั้งสองนี้ เพื่อความเป็นไปได้ของวัสดุสำหรับงานออกแบบผลิตภัณฑ์ต่อไป

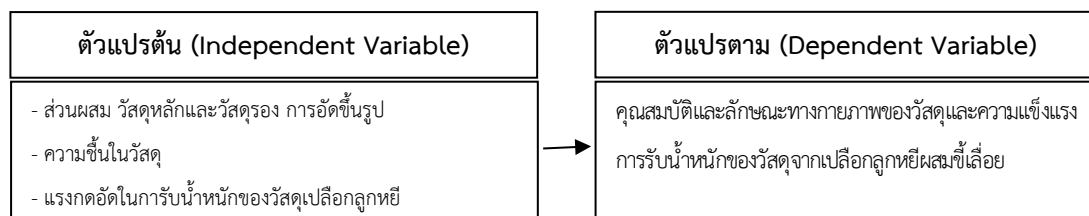
จุดประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและทดลองการผลิตวัสดุเปลือกลูกหิยผสมใช้เลื่อยไม้อย่างพาราคุณสมบัติของวัสดุในการอัดขึ้นรูป
2. ทดสอบคุณสมบัติทางกายภาพ ความสามารถในการรับน้ำหนัก เพื่อนำไปสู่ความเป็นไปได้ในการใช้เป็นของ วัสดุสำหรับงานออกแบบผลิตภัณฑ์

สมมติฐานการวิจัย

เปลือกลูกหิยผสมใช้เลื่อย ละเอียด หยาบ เมื่ออัดขึ้นรูปแล้วมีผลดลยที่แปลกใหม่ มีความแข็งแรงและสามารถรับ น้ำหนักได้ เหมาะที่จะนำไปใช้เป็นวัสดุสำหรับงานออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้ดี

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ต้นไม้หิย เป็นไม้ยืนต้นเนื้อแข็งขนาดใหญ่มีอายุยืนนับร้อยปี มีถิ่นกำเนิดอยู่ในรัฐซาบาห์ และซาราวักของ ประเทศมาเลเซีย และพบมีการกระจายพันธุ์อยู่ในอีกหลายประเทศ ซึ่งผลไม้ลูกหิย เป็นผลไม้พื้นเมืองภาคใต้ชนิดหนึ่ง สามารถเจริญเติบโตได้เองตามธรรมชาติ มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า *Dialium indum* linn อยู่ในวงศ์ Leguminosae สามารถ รับประทานได้เมื่อสุกลักษณะผลเป็นพวง ผลดิบมีสีเขียว เมื่อสุกเปลือกจะมีสีดำ เนื้อในเป็นสีน้ำตาลสหวานอมเปรี้ยว แตนิยม เอามาปรุงรสมากกว่าจะรับประทานสด ๆ ทำได้หลายอย่าง เช่น ลูกหิยกวน ลูกหิยทรงเครื่อง ลูกหิยสามรส

1.1 การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวโดยอาศัยแรงงานคนที่ชำนาญในการปีนป่ายต้นหิย โดยการตัดกิ่ง จากนั้นทำ การตัดขอลูกหิยให้เหลือก้านคั่วผลออกจากกิ่ง โดยคัดเลือกเฉพาะผลแก่จัดที่มีเปลือกสี ใ้แก่ไว้ในที่มืดชดป้องกันแมลง และ ความชื้น ในช่วง 4-7 วัน ให้ลูกหิยเกิดการดูดซึ่อาหาร และลดความชื้นในเนื้อก่อนนำมาตากแห้งต่อไป

1.2. การกะเทาะเปลือกลูกหยา ลูกหยาที่ผ่านการตากแดดแล้วนำมาตากในที่ร่มอีก 1 คืน เพื่อให้ลูกหยาคลายความร้อน การกะเทาะเปลือกลูกหยาสามารถทำได้โดยใช้แรงคนหรือเครื่องกะเทาะเปลือก กะเทาะเปลือกลูกหยาออกแล้ว นำมาใส่ภาชนะร้อนเอาเปลือกออก กรณีที่มีเปลือกติดอยู่บนเนื้อลูกหยาให้คัดแยกออก จากนั้นนำไปตากแดดอีกครั้งในลานตาก หรือตากในโรงตากพลังงานแสงอาทิตย์ ทำการเทและเกลี่ยผลลูกหยากะเทาะเปลือกให้ทั่ววัสดุรองรับ ในระหว่างวันพลิกกลับผลลูกหยากะเทาะเปลือกให้ได้รับความร้อนอย่างทั่วถึงในช่วง 1-2 วัน จากนั้นรวบรวมเก็บใส่กระสอบหรือบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมเก็บไว้ในที่มิดชิดป้องกันแมลงและความชื้น เพื่อรอจำหน่ายหรือนำมาแปรรูปต่อไป ส่วนเปลือกก็นำไปใส่โคนต้นไม้หรือเผาทิ้ง

1.3 วัสดุเหลือทิ้งจากการแปรรูปลูกหยา การแปรรูปลูกหยีนี้นั้นมีหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นลูกหยาแบบใบไม้ เมล็ด ลูกหยาแบบทรวงเครื่อง ลูกหยาแบบไม่มีเมล็ด และลูกหยาแบบหยาแบบไม่มีเมล็ด ก็จะมีวัสดุเหลือทิ้งจากการแปรรูป เช่น เปลือกที่กะเทาะออกจากผล เมล็ดที่แกะออกจากเนื้อ ซึ่งเมล็ดก็จะนำไปขยายพันธุ์ต่อไปส่วนเปลือกก็จะนำไปทำเป็นส่วนใหญ่ก็นำไปใส่ต้นไม้ แต่จริง ๆ แล้วลูกหยาที่มีความเปรี้ยวการนำไปใส่ต้นไม้อาจทำให้ดินเปรี้ยวได้

2. ไม้ยางพารา ที่นำมาใช้ในอุตสาหกรรมไม้ปัจจุบันนี้ ล้วนแต่มาจากสวนยางพารา ที่มนุษย์เป็นผู้ปลูกสร้างทั้งสิ้น ไม้เหล่านี้เป็นไม้ที่มีอายุมาก ให้ผลผลิตน้ำยางต่ำ ไม่คุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ในการกรีดยาน้ำยางอีกต่อไปจึงจำเป็นต้องโค่นออกแล้วปลูกทดแทนใหม่ตามวงจรธรรมชาติ ในการประกอบอาชีพการทำสวนยาง ไม้ยางพาราแปรรูปส่วนใหญ่นำไปใช้ผลิตเป็นเฟอร์นิเจอร์ ชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์ วัสดุก่อสร้าง ของเด็กเล่น ของใช้ในครัวเรือน กรอบรูป ของชำร่วย แผงไม้รองยาง (Pallet) ลังใส่ผลไม้ ทำให้มีชีชีเลื่อยจำนวนมากในอุตสาหกรรม โดยปกติแล้วชีชีเลื่อยที่เราพบอยู่โดยทั่วไปตามโรงเลื่อยมีอยู่ 2 ชนิด คือ ชีชีเลื่อยไม้เนื้อแข็ง และชีชีเลื่อยไม้เนื้ออ่อน ชีชีเลื่อยไม้ยางพาราจัดเป็นชีชีเลื่อยไม้เนื้ออ่อน เป็นไม้ที่มีคุณภาพทางกายภาพหลายประการใกล้เคียงกับไม้สัก มีลวดลายที่สวยงาม ย้อมสีได้ ตกแต่งง่าย น้ำหนักเบา ทั้งมีราคาถูก

3. กาวแปงเปียก กาวในการนำมาผสมขึ้นรูปในการอัดจานรองแก้วเป็นกาวที่ทำจากธรรมชาติล้วน ๆ มาใช้กับงานเปเปอร์มาเช่ได้ มีความสอดคล้องกับการอัดขึ้นรูปจานรองแก้วจากก้อนเชื้อเห็ดหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิต กาวที่ใช้ในงานเปเปอร์มาเช่มีหลายสูตร สูตรหนึ่งจากผู้ที่มืออาชีพทำกระปุกอมลินกระดาศขาย เมื่อมีเหรียญอยู่ภายในการยึดเกาะของกาวจึงต้องมีความแข็งแรงพอ (อำนาจ อมฤต, 2554; อ้างถึงใน วรรณวิภา ไชยชาญ, วีระศักดิ์ ไชยชาญ, และเอนก สวาทอินทร์, 2561)

4. การขึ้นรูปด้วยการอัดเย็น เป็นกรรมวิธีที่ดัดแปลงมาจากกรรมวิธีการผลิตในอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาใช้เพียงแรงอัดอย่างเดียว ไม่ใช้ความร้อนทำให้หลอมละลายกรรมวิธีทั่วไปเหมือนกับแบบอัดร้อนแต่ทำได้เร็วกว่า เพราะไม่ต้องรอให้หลอมละลายก่อน เมื่ออัดก้อนแล้วจึงนำไปเข้าเตาอบในปริมาณมากพร้อม ๆ กันอีกครั้ง (พิชิต เลี่ยมพิพัฒน์, 2536 อ้างถึงใน วรรณวิภา ไชยชาญ, วีระศักดิ์ ไชยชาญ และเอนก สวาทอินทร์, 2561)

5. ความแข็งแรงต่อแรงกด (Bearing Strength) แรงกดเป็นแรงตรงเช่นเดียวกับแรงอัดและแรงดึง โดยมีลักษณะการทดสอบความแข็งแรงคล้ายแรงดัด หากต่างกันที่แรงกดใช้แรงอยู่กับที่และเพิ่มขนาดของแรงอย่างช้า ๆ จนกระทั่งชิ้นงานที่ทดสอบแตกหัก หรือขาดออกจากกันเช่นเดียวกับแรงดัด แต่ชิ้นทดสอบที่รองรับแรงที่มากระทำจะอยู่บนพื้นราบ (มณฑล ฉายอรุณ, 2531) ความแข็งแรงและความแข็งของวัสดุ ความคงทนต่อการใช้งานของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทแตกต่างกันตามลักษณะ การนำผลิตภัณฑ์ไปใช้ ควรทนทานต่อการกระแทกกระแทก ดังนั้น ผู้ผลิตจำเป็นต้องสร้างผลิตภัณฑ์ให้มีความแข็งแรงทนทาน และควบคุมให้ความแข็งแรงทนทานดังกล่าวอยู่ในระดับมาตรฐาน ทำให้จำเป็นต้องมีการทดสอบให้ทราบค่าความแข็งแรง และค่าความแข็งของวัสดุ หรือผลิตภัณฑ์ เพื่อให้สามารถนำผลการทดสอบไปใช้ควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้ (โอภาส เมืองยศ, 2560)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการทดลองใช้ประโยชน์จากเปลือกลูกหิยผสมซีลี้อย เพื่อความเป็นไปได้ของวัสดุสำหรับงานออกแบบผลิตภัณฑ์ การผสมวัสดุระหว่างเปลือกลูกหิยซีลี้อยไม่ยพาร การอัดขึ้นรูป คุณสมบัติทางกายภาพ ความหนาแน่นความชื้น ในการรับน้ำหนักที่ใช้ในการทดลอง มีดังนี้

ตารางที่ 1 วัสดุที่ใช้ในการทดลอง

เปลือกลูกหิย	ซีลี้อยหยาบ	ซีลี้อยละเอียด	แป้งมันสำปะหลัง	น้ำ	กลีเซอริน
					

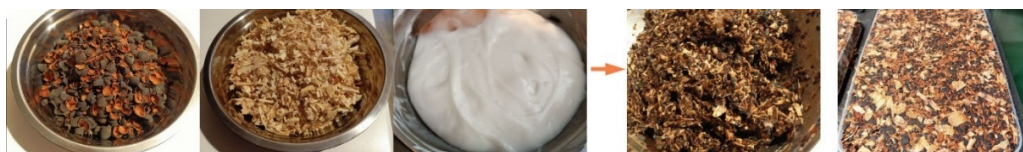
1. ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตราส่วน ของวัสดุหลัก และวัสดุเสริมแรงที่เหมาะสม และตัวประสาน (กาว แป้งเปียก) ศึกษาการขึ้นรูปชิ้นงานวัสดุและตัวประสาน ด้วยวิธีแบบอัดเย็น (Cold Molding) เป็นกรรมวิธีการขึ้นรูปชิ้นงาน โดยใช้แรงอัดลงบนแม่พิมพ์

1.1. การเตรียมตัวประสาน กาวแป้งเปียกทำจากแป้งมันสำปะหลัง เป็นสารที่ได้จากธรรมชาติ ดังนั้น จึงเป็นวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และหากใช้กาวแป้งเปียกเป็นวัสดุประสานจะมีต้นทุนในการผลิตต่ำกว่าชนิดอื่น อัตราส่วนที่ใช้ได้ผ่านการศึกษาและทดสอบหาปริมาณที่เหมาะสมเพื่อการยึดเกาะที่ดี เพราะวัสดุซีลี้อยค่อนข้างจะดูดซับได้ดี อัตราส่วนที่ใช้ แป้งมันสำปะหลัง 19.23 % : น้ำ 76.92 % : กลีเซอริน 3.85 % (ดัดแปลงจาก วนนกร หยกสหชาติ, ทศพร นามโง และ ภสุโชค หยกสหชาติ, 2555) นำไปให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 60-70°C ประมาณ 10 นาที จะได้กาวแป้งเปียกสีขาว มีลักษณะเหนียว ตั้งไว้ให้เย็นจะได้กาวแป้งเปียกที่สามารถนำมาใช้งานได้

รูปภาพที่ 2 ส่วนผสมและกรรมวิธีผลิตของตัวประสาน

1.2 ทดลองหาอัตราส่วนที่เหมาะสมเพื่อนำไปอัดขึ้นรูปชิ้นงาน การทดลองอัดขึ้นรูปชิ้นงานจะแบ่งเป็น 2 ชนิด เปลือกลูกหิย+ซีลี้อยหยาบ 2 ขนาด และ เปลือกลูกหิย+ซีลี้อยละเอียด 2 ขนาด และ แบบทดลอง 4 ตัวทดลอง/ชนิด ขนาด แล้วนำส่วนผสมมาชั่งน้ำหนัก (กรัม) ให้ได้ปริมาณที่กำหนด แล้วนำไปอัดในบล็อกที่เตรียมไว้อัดให้แน่นและวัดความหนาให้ได้ขนาดที่ตามที่กำหนด จากนั้นนำชิ้นงานที่ได้ไปตากแดดจัด 7 วัน เมื่อครบกำหนดตามเวลา นำชิ้นวัสดุ มาชั่งน้ำหนักอีกครั้งเป็นน้ำหนักหลังแห้ง

รูปภาพที่ 3 การผสมเปลือกลูกหิย ซีลี้อยหยาบ และตัวประสาน

รูปภาพที่ 4 การผสมเปลือกลูกหอย ชี้เลื่อยละเอียด และตัวประสาน

2. ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิจัยการทดลอง อัตราส่วนที่ใช้ในการผสมอัดขึ้นรูปที่เหมาะสม วัดปริมาณความชื้น และทดสอบความสามารถในการรับน้ำหนักของวัสดุ ทำการจดบันทึก หาค่าเฉลี่ยของแบบทดสอบความชื้นในวัสดุ และการทดสอบความสามารถในการรับน้ำหนัก นำไปใส่ในตารางและแผนภูมิ การวัดค่าโดยใช้เครื่องวัดความชื้น และเครื่อง Universal Testing Machine วัดความสามารถการรับน้ำหนัก

รูปภาพที่ 5 เครื่องวัดความชื้นและเครื่อง Universal Testing Machine เพื่อวัดแรงกด

3. ขั้นตอนที่ 3 สรุปผลการวิจัย จากการทดลองทั้งหมดก็ทำการสรุปผลของวัสดุ ว่าสามารถนำไปสู่ความเป็นไปได้ในการใช้เป็นของวัสดุสำหรับงานออกแบบผลิตภัณฑ์

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ว่า เพื่อศึกษาและทดลองการผลิตวัสดุ เปลือกลูกหอยกับ ชี้เลื่อยไม้ยางพาราคุณสมบัติของวัสดุในการอัดขึ้นรูป และทดสอบคุณสมบัติทางกายภาพ ความสามารถในการรับน้ำหนัก เพื่อนำไปสู่ความเป็นไปได้ในการใช้เป็นของวัสดุสำหรับงานออกแบบผลิตภัณฑ์

ผลการวิจัย วัสดุที่ใช้ในการทดลอง คือ เปลือกลูกหอย ชี้เลื่อยไม้ยางพารา และใช้กาบแบ่งเปียกเป็นตัวประสาน โดยใช้อัตราส่วนที่เหมาะสมจากตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ทดลองสูตรอัตราส่วนของการผสมวัสดุ

ลำดับ	วัสดุหลัก		วัสดุเสริมแรง	เวลาในการแห้ง	น้ำหนักก่อน	น้ำหนักหลัง	ลักษณะที่ได้
	เปลือกลูกหิ	กาวแปงเปียก	ซีเมนต์				
A1	25%	60%	15%	5 วัน	320 กรัม	103.91	 มีแตกร้าวเล็กน้อย เป็นช่วง ๆ
A2	35%	60%	5%	7 วัน	320 กรัม	109.72	 แผ่นเรียบไม่มีรอยแตก

จากตารางที่ 2 การทดลองอัตราส่วนของการผสมวัสดุ จะเห็นได้ว่า ตัวทดสอบ A1 จะมีส่วนผสม เปลือกลูกหิ 25% กาวแปงเปียก 60% ซีเมนต์ 15 % ใช้เวลาในการแห้ง 5 วัน น้ำหนักลดลงไป 32.47 % ลักษณะที่ได้ มีแตกร้าวเล็กน้อยเป็นช่วง ๆ ส่วน ตัวทดสอบ A2 จะมีส่วนผสม เปลือกลูกหิ 35% กาวแปงเปียก 60% ซีเมนต์ 5 % ใช้เวลาในการแห้ง 7 วัน น้ำหนักลดลงไป 34.29 % แผ่นเรียบไม่มีรอยแตก ผู้วิจัยจึงใช้ ตัวทดลอง A2 ในการเป็นอัตราส่วนของส่วนผสม สำหรับตัวทดลอง

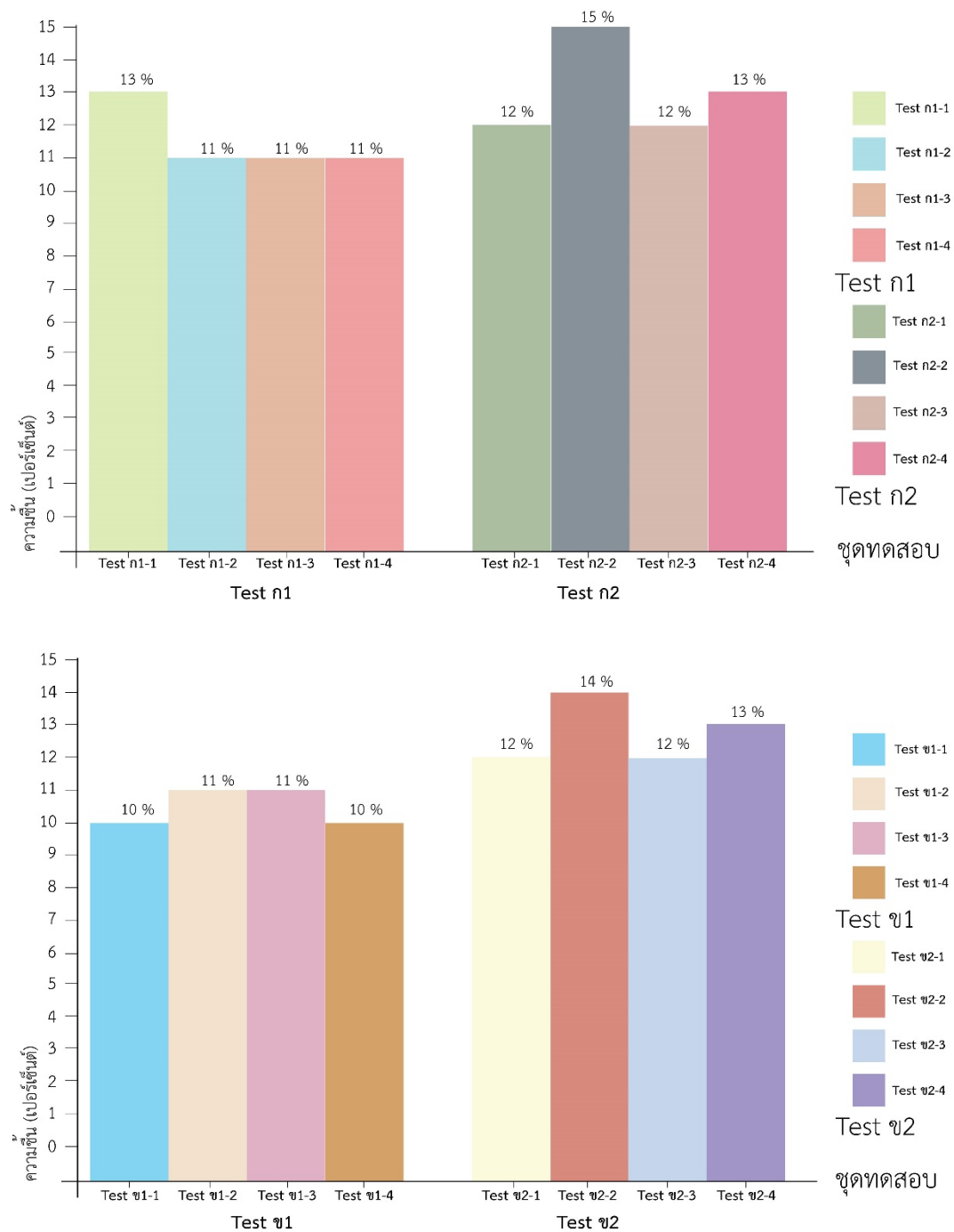
การทดลองวัสดุจากเปลือกลูกหิ และซีเมนต์แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ เปลือกลูกหิผสมซีเมนต์หยาบ Test g1 ขนาด 6.5x18.5x1.5 ซม. และ เปลือกลูกหิ+ซีเมนต์หยาบ Test g2 ขนาด 6.5x18.5x2 ซม. และเปลือกลูกหิ+ซีเมนต์ละเอียด Test ข1 ขนาด 6.5x18.5x1.5 ซม. เปลือกลูกหิผสมซีเมนต์ละเอียด Test ข2 ขนาด 6.5x18.5x2 ซม. และแต่ละตัวทดลองใช้ตัวทดลองทั้งหมด 4 ตัวทดลอง โดยใช้การทดลองความหนาแน่นและความชื้นของวัสดุดังแสดงในตารางที่ 3 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การทดสอบหนาแน่น ความชื้นในวัสดุ

Test g เปลือกลูกหิผสมซีเมนต์หยาบ						Test ข เปลือกลูกหิผสมซีเมนต์ละเอียด					
Test g1 6.5x18.5x1.5 ซม.			Test g2 6.5x18.5x2 ซม.			Test ข1 6.5x18.5x1.5 ซม.			Test ข2 6.5x18.5x2 ซม.		
วัสดุทดสอบ	น้ำหนักก่อนแห้ง	น้ำหนักหลังแห้ง	ความชื้น	วัสดุทดสอบ	น้ำหนักก่อนแห้ง	น้ำหนักหลังแห้ง	ความชื้น	วัสดุทดสอบ	น้ำหนักก่อนแห้ง	น้ำหนักหลังแห้ง	ความชื้น
Test g1-1	200 กรัม	120.28 กรัม	13 %	Test g2-1	280 กรัม	146.32 กรัม	12 %	Test ข1-1	200 กรัม	106.21 กรัม	10 %
Test g1-2	200 กรัม	118.69 กรัม	11 %	Test g2-2	280 กรัม	163.59 กรัม	15 %	Test ข1-2	200 g	107.59 กรัม	11 %
								Test ข2-2	280 กรัม	170.39 กรัม	13 %

Test ก เปลือกลูกหิยผสมซีเลื่อยหยาบ								Test ข เปลือกลูกหิยผสมซีเลื่อยละเอียด							
Test n1 6.5x18.5x1.5 ซม.				Test n2 6.5x18.5x2 ซม.				Test ข1 6.5x18.5x1.5 ซม.				Test ข2 6.5x18.5x2 ซม.			
Test n1-3	200	113.	11	Test n2-3	280	148.	12	Test ข1-3	200 g	109.7	11	Test ข2-3	280	165.3	12
	กรัม	05	%		กรัม	53	%			2 g	%		กรัม	0 g	%
		กรัม				กรัม									
Test n1-4	200	118.	11	Test n2-4	280	145.	13	Test ข1-4	200 g	105.	10	Test ข2-4	280	169.	13
	กรัม	81	%		กรัม	52	%			91	%		กรัม	58	%
		กรัม				กรัม				กรัม				กรัม	

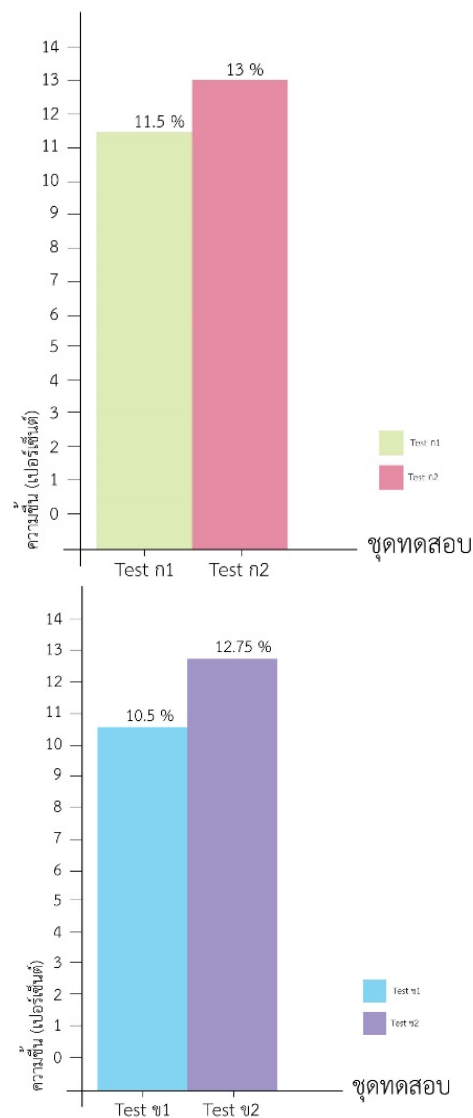
จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าการทดลองวัสดุมีทั้งหมด 2 ชนิด Test ก เปลือกลูกหิยผสมซีเลื่อยหยาบ และ Test ข เปลือกลูกหิยผสมซีเลื่อยละเอียด มี 2 ขนาด 6.5x18.5x1.5 ซม. 6.5x18.5x2 ซม. ทำการทดลอง 4 ครั้ง ดังนี้ Test n1-1 น้ำหนักก่อน/200 กรัม น้ำหนักหลัง/120.28 กรัม ความชื้น 13% Test n1-2 น้ำหนักก่อน/200 กรัม น้ำหนักหลัง/118.69 กรัม ความชื้น 11% Test n1-3 น้ำหนักก่อน/200 กรัม น้ำหนักหลัง/113.05 กรัม ความชื้น 11% Test n1-4 น้ำหนักก่อน/200 กรัม น้ำหนักหลัง/118.81 กรัม ความชื้น 11% Test n2-1 น้ำหนักก่อน/280 กรัม น้ำหนักหลัง/146.32 กรัม ความชื้น 12% Test n2-2 น้ำหนักก่อน/280 กรัม น้ำหนักหลัง/163.59 กรัม ความชื้น 15% Test n2-3 น้ำหนักก่อน/280 กรัม น้ำหนักหลัง/148.53 กรัม ความชื้น 12% Test n2-4 น้ำหนักก่อน/280 กรัม น้ำหนักหลัง/145.52 กรัม ความชื้น 13% Test ข1-1 น้ำหนักก่อน/200 กรัม น้ำหนักหลัง/106.21 กรัม ความชื้น 10% Test ข1-2 น้ำหนักก่อน/200 กรัม น้ำหนักหลัง/107.59 กรัม ความชื้น 11% Test ข1-3 น้ำหนักก่อน/200 กรัม น้ำหนักหลัง/109.72 กรัม ความชื้น 11% Test ข1-4 น้ำหนักก่อน/200 กรัม น้ำหนักหลัง/105.91 กรัม ความชื้น 10% Test ข2-1 น้ำหนักก่อน/280 กรัม น้ำหนักหลัง/167.91 กรัม ความชื้น 12% Test ข2-2 น้ำหนักก่อน/280 กรัม น้ำหนักหลัง/170.39 กรัม ความชื้น 14% Test ข2-3 น้ำหนักก่อน/280 กรัม น้ำหนักหลัง/165.30 กรัม ความชื้น 12% Test ข2-4 น้ำหนักก่อน/280 กรัม น้ำหนักหลัง/169.58 กรัม ความชื้น 13%

รูปภาพที่ 6 การทดสอบความชื้นของวัสดุของ Test n1, Test n2 และ Test ข1, Test ข2

สรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยของวัสดุ คือ Test n1 ขนาด 6.5x18.5x1.5 ซม. น้ำหนักก่อน/200 กรัม น้ำหนักหลัง/117.7075 กรัม ความชื้น 11.5% Test n2 ขนาด 6.5x18.5x2 ซม. น้ำหนักก่อน/280 กรัม น้ำหนักหลัง/150.99 กรัม ความชื้น 13% และ Test ข1 ขนาด 6.5x18.5x1.5 ซม. น้ำหนักก่อน/200 กรัม น้ำหนักหลัง/107.3725 กรัม ความชื้น 10.5% Test ข2 ขนาด 6.5x18.5x2 ซม. น้ำหนักก่อน/280 กรัม น้ำหนักหลัง/168.295 กรัม ความชื้น 12.75% ค่าความชื้น

อยู่ระหว่าง 09-14% ซึ่งยังอยู่ในเกณฑ์ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ปริมาณความชื้น (Water Content) 4-13 เปอร์เซ็นต์) (วรรณวิภา ไชยชาญ, วีระศักดิ์ ไชยชาญ, และเอนก สวาทอินทร์, 2561)

รูปภาพที่ 7 ค่าเฉลี่ยการทดสอบความชื้นของวัสดุ ของ Test n1, Test n2 และ Test ข1, Test ข2

การทดสอบความสามารถในการรับน้ำหนักของวัสดุ โดยใช้สูตรคำนวณความสามารถในการรับน้ำหนักดังสูตรต่อไปนี้

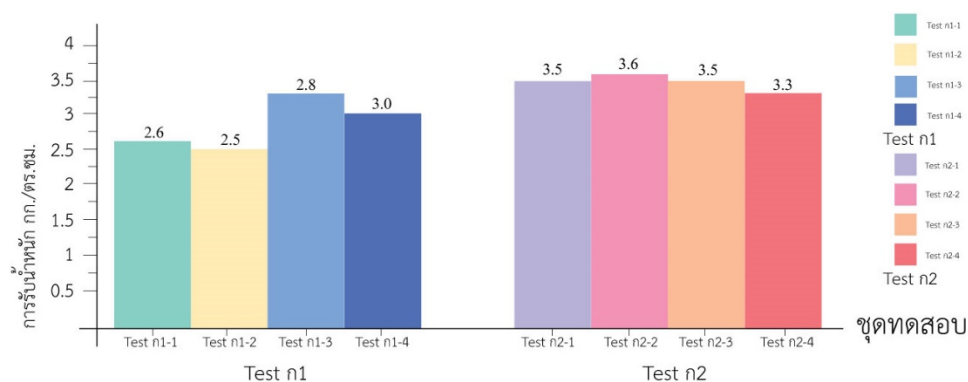
$$\text{ค่าการรับน้ำหนัก} = \frac{\text{แรงกด (kg.)}}{\text{พื้นที่หน้าตัด (cm}^2\text{) x ความกว้างของวัสดุ}}$$

ตารางที่ 4 การทดสอบความสามารถในการรับน้ำหนัก

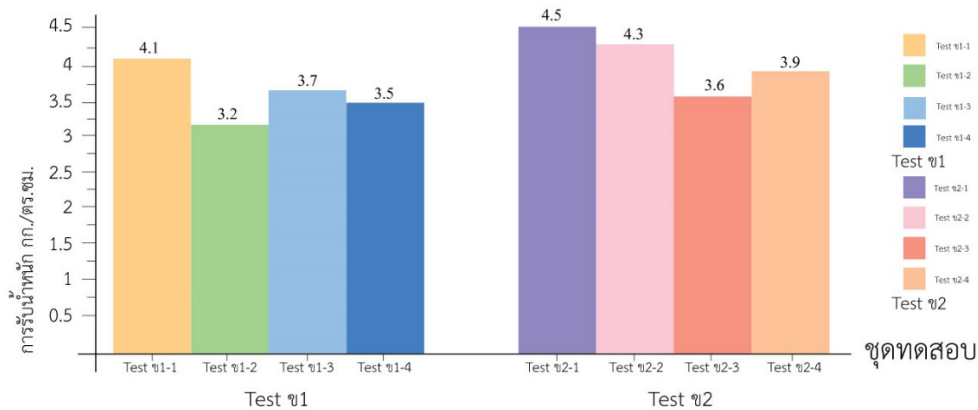
Test ก เปลือกลูกหอยผสมซีลี้อยหยาบ				Test ข เปลือกลูกหอยผสมซีลี้อยละเอียด			
Test ก1 6.5x18.5x1.5 ซม.		Test ก2 6.5x18.5x2 ซม.		Test ข1 6.5x18.5x1.5 ซม.		Test ข2 6.5x18.5x2 ซม.	
วัสดุทดสอบ	การรับน้ำหนัก กก./ตร.ซม.	วัสดุทดสอบ	การรับน้ำหนัก กก./ตร.ซม.	วัสดุทดสอบ	การรับน้ำหนัก กก./ตร.ซม.	วัสดุทดสอบ	การรับน้ำหนัก กก./ตร.ซม.
Test ก1-1	2.6	Test ก2-1	3.5	Test ข1-1	4.1	Test ข2-1	4.5
Test ก1-2	2.5	Test ก2-2	3.6	Test ข1-2	3.2	Test ข2-2	4.3
Test ก1-3	2.8	Test ก2-3	3.5	Test ข1-3	3.7	Test ข2-3	3.6
Test ก1-4	3.0	Test ก2-4	3.3	Test ข1-4	3.5	Test ข2-4	3.9

*หมายเหตุ กก. ย่อมาจากจาก กิโลกรัม, ตร.ซม. ย่อมาจาก ตารางเซนติเมตร

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าการทดลองวัสดุที่มีทั้งหมด 2 ชนิด คือ Test ก และ Test ข แต่ละชนิดและขนาดจะทำการทดลอง 4 ครั้งดังนี้ Test ก1-1 รับน้ำหนักได้ 2.6 กก./ตร.ซม. Test ก1-2 รับน้ำหนักได้ 2.5 กก./ตร.ซม. Test ก1-3 รับน้ำหนักได้ 2.8 กก./ตร.ซม. Test ก1-4 รับน้ำหนักได้ 3.0 กก./ตร.ซม. Test ก2-1 รับน้ำหนักได้ 3.5 กก./ตร.ซม. Test ก2-2 รับน้ำหนักได้ 3.6 กก./ตร.ซม. Test ก2-3 รับน้ำหนักได้ 3.5 กก./ตร.ซม. Test ก2-4 รับน้ำหนักได้ 3.3 กก./ตร.ซม. และ Test ข1-1 รับน้ำหนักได้ 4.1 กก./ตร.ซม. Test ข1-2 รับน้ำหนักได้ 3.2 กก./ตร.ซม. Test ข1-3 รับน้ำหนักได้ 3.7 กก./ตร.ซม. Test ข1-4 รับน้ำหนักได้ 3.5 กก./ตร.ซม. Test ข2-1 รับน้ำหนักได้ 4.5 กก./ตร.ซม. Test ข2-2 รับน้ำหนักได้ 4.3 กก./ตร.ซม. Test ข2-3 รับน้ำหนักได้ 3.6 กก./ตร.ซม. Test ข2-4 รับน้ำหนักได้ 3.9 กก./ตร.ซม.

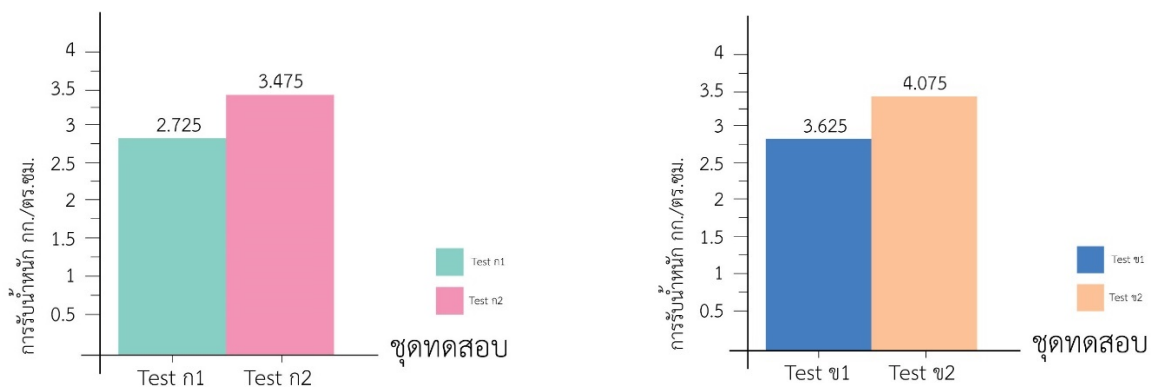

รูปภาพที่ 8 การทดสอบความสามารถในการรับน้ำหนักของวัสดุ Test ก1 และ Test ก2

รูปภาพที่ 9 การทดสอบความสามารถในการรับน้ำหนักของวัสดุ Test 1 และ Test 2

สรุปได้ว่าค่าเฉลี่ยของวัสดุ Test n1 สามารถรับน้ำหนักได้ 2.725กก./ตร.ซม. Test n2 สามารถรับน้ำหนักได้ 3.475กก./ตร.ซม. และ Test 1 สามารถรับน้ำหนักได้ 3.625กก./ตร.ซม. Test 2 สามารถรับน้ำหนักได้ 4.075กก./ตร.ซม.

รูปภาพที่ 10 ค่าเฉลี่ยความสามารถในการรับน้ำหนักของวัสดุ Test n1, Test n2 และ Test 1, Test 2

สรุปผลการทดลอง

จากการวิจัยทำให้พบว่า เปลือกลูกหอยมีเอกลักษณ์ที่แปลกตา ส่วนที่เลื้อยไม่ยาวพารา คือ สิ่งที่ทำได้ง่าย เมื่อนำมาผสมกับเปลือกลูกหอยก็ทำให้มีสีสันที่แปลกตามีเอกลักษณ์ที่ชัดเจน สามารถนำมาใช้ในงานออกแบบต่าง ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เฟอร์นิเจอร์ร้านต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวโน้มของตลาดในปัจจุบันได้ และจากการศึกษากระบวนการอัดขึ้นรูปของวัสดุจากวรรณกรรมต่าง ๆ และนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับคุณสมบัติของเปลือกลูกหอย นำวัสดุอื่น ๆ เข้ามาผสมเพื่อให้ได้มาซึ่งความสวยงาม ความแข็งแรงในการรับน้ำหนักเพื่อสามารถนำไปออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

ผลการทดสอบเกี่ยวกับคุณสมบัติของวัสดุในการอัดขึ้นรูปทั้ง 2 ชนิด การทดสอบ วัสดุมีการยึดติดกับตัวประสานในระดับที่ดี เมื่อวัสดุแห้งแล้วสามารถตัดได้ง่าย เนื้อวัสดุมีความอ่อนตัว สามารถตัดได้ไม่แตกหักหรือหลุดมีการยึดติดที่ดี มีสีสันที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจน และมีพื้นผิวตามธรรมชาติ การทดสอบแบ่งเป็น 2 ชนิด Test n เปลือกลูกหอยผสมสีเลื้อยหยาบ ขนาด 6.5x18.5x1.5 ซม. และ Test 1 เปลือกลูกหอยผสมสีเลื้อยละเอียด ขนาด 6.5x18.5x2 ซม. ค่าเฉลี่ยความชื้น Test n1 น้ำหนักก่อน/200 กรัม น้ำหนักหลัง/117.7075 กรัม ความชื้น 11.5% Test n2 น้ำหนักก่อน/280 กรัม น้ำหนักหลัง/150.99 กรัม ความชื้น 13% และ Test 1 น้ำหนักก่อน/200 กรัม น้ำหนักหลัง/107.3725 กรัม ความชื้น 10.5% Test 2 น้ำหนักก่อน/280 กรัม น้ำหนักหลัง/168.295 กรัม ความชื้น 12.75% ความหนาของวัสดุที่ต่างกันทำให้มีความชื้นที่

แตกต่างกัน ความสามารถในการรับน้ำหนัก โดยมีค่าเฉลี่ย Test n1 สามารถรับน้ำหนักได้ 2.725กก./ตร.ซม. Test n2 สามารถรับน้ำหนักได้ 3.475กก./ตร.ซม. และ Test ข1 สามารถรับน้ำหนักได้ 3.625กก./ตร.ซม. Test ข2 สามารถรับน้ำหนักได้ 4.075กก./ตร.ซม. ความสามารถในการรับน้ำหนักของแต่ละชนิดวัสดุ จะเห็นว่า Test ข จะมีการรับน้ำหนักได้ดีกว่าทั้งสองชนิดการทดลองครั้งนี้ ผลการทดลองดังกล่าววัสดุจากเปลือกลูกหอยผสมซีเมนต์เมื่อขึ้นรูปแล้วจะเห็นลวดลายที่แปลกใหม่ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และจากการนำไปทดสอบแรงกดอัด ผลที่ได้ คือวัสดุมีความแข็งแรงและสามารถรับน้ำหนัก เหมาะที่จะนำไปใช้เป็นวัสดุสำหรับงานออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

จากการทดลองวัสดุจากเปลือกลูกหอยผสมซีเมนต์ในครั้งนี้เนื้อวัสดุค่อนข้างมีความแข็งแรงในระดับดี และมีลวดลายที่สวยงามแปลกตาเป็นเอกลักษณ์ สามารถนำไปพัฒนาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้จริง สามารถเคลือบวัสดุให้เกิดความสวยงาม ขึ้นอยู่กับงานออกแบบผลิตภัณฑ์นั้น ๆ และผู้วิจัยก็นำวัสดุที่ได้ไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จจุล่งไปได้ด้วยดีด้วยคำแนะนำต่าง ๆ จากคณาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐไท พรเจริญ อาจารย์ประจำภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ สินธุภาค ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อาจารย์ ศุภเดช ทิมะมาน หัวหน้าหลักสูตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ และบรรจักษ์ณ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่สละเวลาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยขอขอบพระคุณ ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์ธรรม อินทรีย์เกิด และบุญเลิศ โอธสุ. (2563). การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมตามหลักภาวนา 4. **วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**, 4(2), 87-105.
- ตระกูลพันธ์ พัทธเมธา. (2558). การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากซีเมนต์ไม่ยารพารา. **วารสารวิชาการ สิ่งแวดล้อมสรรค์สร้างวินิจฉัย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**, 14(1), 83-94.
- ทรงวุฒิ เอกวุฒิจวงศา. (2557). การศึกษาและพัฒนากระบวนการใช้ประโยชน์จากเศษ วัสดุพิษในนาข้าวพื้นที่ภาคกลาง เพื่อประยุกต์ใช้ในการ ออกแบบผลิตภัณฑ์. **วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการ วิจัยและการสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี**, 11(2), 42-67.
- วรรณวิภา ไชยชาญ, วีระศักดิ์ ไชยชาญ, และเอนก สวาทอินทร์. (2561). รายงานการวิจัย เรื่อง กระถางเพาะชำจากกากกาแฟ ปูนขาวจากเปลือกหอยและซีเมนต์ไม่ยารพารา. สงขลา: มหาวิทยาลัยศรีวิชัย.
- อาศิรา พนาราม. (2554). วัสดุ การออกแบบ สร้างแรงบันดาลใจ-พัฒนาการของไม้วีเนียร์. สืบค้นจาก <https://tcdc.or.th>.
- โอภาส เมืองยศ. (2560). ความแข็งแรงของวัสดุ(Strength of material). สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/opasmuonyot2540/khwam-khaeng-raeng-khng-wasdu-strength-of-material>

กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนของคู่สนทนาที่มีเพศ สถานภาพ
และความสนิทต่างกันภาษาไทย
LINGUISTIC STRATEGIES USED FOR THE SPEECH ACT OF RESPONDING
TO ADMONISHMENT OF DIFFERENT SEX, SOCIAL STATUS AND INTIMACY
INTERLOCUTORS IN THAI

สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์^{1*}

Sittitam Ongwuttiwat^{1*}

^{1*} คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปทุมธานี

^{1*} Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, Prathumthani

Received: February 21, 2021, Revised: March 31, 2021, Accepted: April 5, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน และพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในวัจนกรรมดังกล่าวกับปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูด สถานภาพ และความสนิทของคู่สนทนา ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแบบเติมเต็มบทสนทนาชนิดให้เขียนตอบ (Written Discourse Completion Task; WDCT) กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทย จำนวน 400 คน แบ่งเป็นเพศชาย 200 คน และเพศหญิง 200 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนจำนวนทั้งสิ้น 2 กลวิธีใหญ่เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา (ร้อยละ 84.39) และ 2. กลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วย หรือเห็นแย้งกับการตักเตือนของคู่สนทนา (ร้อยละ 15.61) ส่วนผลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนกับปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูด สถานภาพและความสนิทของคู่สนทนา พบว่า ปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูด สถานภาพและความสนิทของคู่สนทนามีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนของผู้พูดภาษาไทย ดังจะเห็นได้จากค่า p ของกลวิธีทางภาษาทั้งหมดต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ($P < 0.05$)

คำสำคัญ: กลวิธีทางภาษา วัจนกรรมการตอบการตักเตือน เพศของผู้พูด สถานภาพของคู่สนทนา ความสนิทของคู่สนทนา

*Corresponding author. Tel.: 081 644 2948

Email address: sittitam209@hotmail.com

Abstract

This research article had the primary objectives to 1) study the strategies used for the speech act of responding to admonishment in Thai and 2) analyze the relationship between responding strategies and factors concerning the sex of speakers and interlocutors' social status and intimacy. Data used in this research were elicited from samples of 400 respondents, of which 200 were male and 200 were female. The samples were asked to complete the Written Discourse Completion Task (WDCT). According to the results, the responding strategy to admonishment was divided into 2 strategies, ranking in the order of frequency as follows: 1) keeping relationship of interlocutor linguistic strategies (84.39%) and 2) conflicting linguistic strategies (15.61%). Upon consideration of the relationship between responding strategies and factors concerning the sex of speakers and interlocutors' social status and intimacy, it was evident that factors concerning the sex of speakers interlocutors' social status and intimacy had an effect on the adoption of the responding strategies. There were statistically significant differences in the responding strategies at a p-value of less than .05 ($p < 0.05$).

Keywords: Linguistic strategies, the speech act of responding to admonishment, sex of speakers, Interlocutors' social status, Interlocutors' intimacy

บทนำ

แม้ว่าการดักเตือนจะเป็นการแสดงความปรารถนาดีของผู้ที่ดักเตือน แต่ในทางตรงกันข้ามการดักเตือนอาจทำให้ผู้ที่ถูกดักเตือนเสียหน้า หรือไม่พึงพอใจกับการดักเตือน (สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2562) ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่ถูกดักเตือนจึงต้องเลือกที่จะเลือกใช้กลวิธีทางภาษาอย่างไรในการตอบการดักเตือนของคู่สนทนา ในมุมมองของคนไทยถือว่าการตอบการดักเตือน ด้วยวิธีการแสดงความขัดแย้งต่อกันเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง หรือหากต้องมีการตอบการดักเตือนด้วยวิธีการแสดงความขัดแย้ง ก็ให้แสดงความขัดแย้งอย่างนุ่มนวล หรือประนีประนอมต่อกัน (Phillips, 1970; Mole, 1973; สุนทรี โคมิน และสนธิ สมักรการ, 2522; Klausner, 1981; สุพัตรา สุภาพ, 2529; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2562) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาว่าเมื่อผู้พูดภาษาไทยอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตอบการดักเตือนของคู่สนทนา ผู้พูดจะเลือกใช้กลวิธีทางภาษาอย่างไร ในการตอบการดักเตือนดังกล่าว

ปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูดนับเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการปฏิสัมพันธ์ ดังที่นักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทยหลายท่าน (Trudgill, 1983; Coates, 2004; Tannan, 1994; Foley, 1997; Holmes, 1998 อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2541; ปราณี กุลละวณิชย์, กัลยา ดิงศภักดิ์, ม.ร.ว., สุดาพร ลักษณะนิยนาวิน และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2544) ได้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้ภาษาในการสื่อสาร นอกจากทัศนะของนักวิชาการข้างต้นที่เห็นว่าปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการปฏิสัมพันธ์แล้ว จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องยังพบว่า งานวิจัยจำนวนหนึ่งศึกษาการปฏิสัมพันธ์ของผู้พูดภาษาไทย ปรากฏในงานวิจัยของ อรวี บุญนาค (2550) รัมภรดา กองช้าง (2560) พรหมมินทร์ ประไพพงษ์ (2562) พบว่า ปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูดภาษาไทยมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการแสดงความผิดหวังการตอบถ้อยคำนัยผกผัน และการแสดงการขู่ ตามลำดับ

นอกจากปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูดแล้ว สถานภาพของคู่สนทนานับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการที่ผู้พูดภาษาไทยจำเป็นต้องคำนึงถึง เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับคู่สนทนา ดังจะเห็นได้จากการศึกษาที่ยังให้ความสำคัญกับสถานภาพที่แตกต่างกันของบุคคลอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากสถานภาพ คือ ตำแหน่งที่ได้จากการเป็นสมาชิกของสังคม และเป็นตัวกำหนดบทบาท หรือการกระทำของคน ว่าควรประพฤติปฏิบัติตัวอย่างไรภายใต้สถานภาพนั้น กล่าวคือ ในการสื่อสาร หรือการแสดงวัจนกรรมใด ๆ ผู้พูดจะต้องคำนึงถึงเสมอ ว่าผู้ฟังเป็นใคร มีความสัมพันธ์กับตนอย่างไร และเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมกับสถานภาพที่แตกต่างระหว่างตนกับผู้ฟังด้วย (Mole, 1973; สุนทรี โคมิน และสนธิ สมักรการ, 2522; Klausner, 1981; Mulder, 1996; สุพัตรา สุภาพ, 2529;

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2541) นอกจากนี้ งานวิจัยของ Panpothong (1999), Khanitthan (1994), จีรัตน์ เพชรรัตนโมรา (2544), วิมลพัทธ์ พรหมศรีมาศ (2545), เพชรภรณ์ เอมอักษร (2549) และ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2549) ต่างชี้ให้เห็นว่าปัจจัยเรื่องสถานภาพของคู่สนทนามีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการปฏิสัมพันธ์ของผู้พูดภาษาไทย

เช่นเดียวกับปัจจัยเรื่องความสนิทของคู่สนทนา ที่เป็นปัจจัยประการสำคัญ ที่ผู้พูดจะคำนึงถึงเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับคู่สนทนา ดังที่ Klausner (1981), Mulder (1996), สุนทรี โคมิน และสนธิ สมัครการ (2522), สุพัตรา สุภาพ (2529), อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541), นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2546) ชี้ว่าคนไทยมักจะหลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นกับบุคคลที่ไม่สนิทอย่างตรงไปตรงมา เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Panpothong (1999), Khanitthan (1994), วิมลพัทธ์ พรหมศรีมาศ (2545), รุ่งอรุณ ใจชื่อ (2549), เพชรภรณ์ เอมอักษร (2549) และ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2549) ต่างชี้ให้เห็นว่าปัจจัยเรื่องความสนิทของคู่สนทนามีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการปฏิสัมพันธ์ของผู้พูดภาษาไทย จากที่กล่าวมาถึงปัจจัยทั้ง 3 ประการ เป็นประเด็นให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้ในงานกรรมการตอบการซักถามกับปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูด สถานภาพ และความสนิทของคู่สนทนาว่ามีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในงานกรรมการซักถามหรือไม่ อย่างไร

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบงานวิจัยเรื่อง “กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบรับการซักถามในภาษาไทยและข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ” ของ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2562) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบรับการซักถาม และข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ หรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบรับการซักถามตามแนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อย (Emancipatory Pragmatics)¹ โดยใช้แบบสอบถามประเภท Discourse Completion Test (DCT) จากกลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลากหลายคณะและหลากหลายชั้นปี จำนวน 100 คน และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรงในการตอบรับการซักถามมากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบตรงไปตรงมา ส่วนข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ หรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบรับการซักถามมี 2 ส่วน คือ 1. ข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ หรือปัจจัยในส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์ของการสนทนา และ 2. ข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ หรือปัจจัยในส่วนที่เป็นบริบทของการสนทนา โดยการรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนาเป็นข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ หรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยส่วนใหญ่คำนึงถึงมากที่สุดในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบรับการซักถาม

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่า ยังไม่พบงานวิจัยใดที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในงานกรรมการตอบการซักถามกับปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูด สถานภาพและความสนิทของคู่สนทนาโดยตรง นอกเหนือจากงานวิจัยของ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2562) ที่ศึกษาพฤติกรรมการตอบการซักถามในภาษาไทยกับข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ และพบว่ากลุ่มตัวอย่างระบุในแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ว่าบริบทที่เกี่ยวกับผู้พูดและผู้ฟังเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างคำนึงถึงในการแสดงวัจนกรรม กล่าวคือ ในงานวิจัยไม่ได้กำหนดสถานการณ์ในแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในงานกรรมการตอบการซักถามโดยควบคุมปัจจัยเรื่องเพศ สถานภาพและความสนิทของคู่สนทนาอย่างชัดเจน อีกทั้งในงานวิจัยยังไม่ได้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยเรื่องเพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว

ดังนั้น ในบทความวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในงานกรรมการตอบการซักถาม โดยมีคำถามการวิจัยว่า ผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาใดบ้างในงานกรรมการตอบการซักถาม และกลวิธีทางภาษาในวัจนกรรมดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูด สถานภาพและความสนิทของคู่สนทนาหรือไม่อย่างไร

ผู้วิจัยหวังว่าบทความวิจัยนี้จะทำให้อ่านเห็นภาพรวมของกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในงานกรรมการตอบการซักถามในภาษาไทย ซึ่งสัมพันธ์กับปัจจัยเรื่องเพศ สถานภาพและความสนิทของคู่สนทนาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

¹ ผู้วิจัยเรียกแนวคิด “Emancipatory Pragmatics” ว่า แนวคิด “วัจนปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อย” ตามฉันทพร พานโพธิ์ทอง (2555)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทฤษฎีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนกับปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูด สถานภาพและความสนิทของคู่สนทนา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ทฤษฎีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยส่วนใหญ่เลือกใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนมักเป็นทฤษฎีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนามากกว่าทฤษฎีทางภาษาแบบแสดงว่าไม่เห็นด้วย หรือเห็นแย้งกับการตักเตือนของคู่สนทนา
2. ปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูด สถานภาพและความสนิทของคู่สนทนามีผลต่อการเลือกใช้ทฤษฎีทางภาษาของผู้พูดภาษาไทยในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ทฤษฎีทางภาษาในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน ดังนี้

1. แนวคิดวัจนกรรม (Speech Act) Austin (1962) นักปราชญ์กลุ่มเจตนานิยมกล่าวเกี่ยวกับการใช้ภาษาไว้ว่า การใช้ภาษาในการสื่อสารนั้น เราได้ใช้ถ้อยคำ เพื่อสื่อความเป็นจริงหรือเท็จเท่านั้น แต่ยังใช้เพื่อให้เกิดการกระทำต่าง ๆ อีกด้วย ในการกล่าวถ้อยคำหนึ่ง ผู้พูดจะได้กระทำ 3 สิ่งด้วยกันคือ 1) การกล่าวถ้อยคำ (Locutionary Act) 2) เจตนาของถ้อยคำ (Illocutionary Act) 3) ผลของถ้อยคำ หรือวจนผล (Perlocutionary Act/Effect)

ต่อมา Searle (1969) ได้นำแนวคิดนี้มาพัฒนาเป็นระบบ และขยายขอบเขตของภาษาที่ใช้ศึกษาให้เป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น โดยประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ส่วนเนื้อหาของถ้อยคำ (Propositional Content) 2) ส่วนเจตนาของถ้อยคำ (Illocutionary Act)

นอกจากนี้ Searle (1969) ยังได้กำหนด Felicity Condition หรือเงื่อนไขในการแสดงวัจนกรรมต่าง ๆ เป็น 4 ข้อ ดังนี้ 1) เงื่อนไขที่เกี่ยวกับเนื้อหาของถ้อยคำ (Propositional Content) ได้แก่ รายละเอียดที่เป็นเนื้อหาของถ้อยคำนั้น 2) เงื่อนไขเบื้องต้นหรือเงื่อนไขบังคับพื้นฐาน (Preparatory Precondition) ได้แก่ เงื่อนไขเบื้องต้นเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อที่ผู้พูดและผู้ฟังจะต้องมีมาก่อน 3) เงื่อนไขความจริงใจ (Sincerity Condition) ได้แก่ เงื่อนไขที่ระบุความคิด ความรู้สึกและความต้องการที่แท้จริง ของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟังอย่างชัดแจ้ง โดยหากหน่วยเนื้อหาของความจริงใจของผู้พูด หน่วยสื่อสารนั้นก็ไม่อาจทำหน้าที่ตามที่คาดหวังไว้ 4) เงื่อนไขจำเป็นหรือเงื่อนไขที่เป็นสาระสำคัญ (Essential Condition) ได้แก่ เงื่อนไขที่บอกสาระสำคัญว่าผู้พูดมีเจตนาต้องการให้เกิดการกระทำอะไรขึ้น

นอกจากกำหนดเงื่อนไขวัจนกรรมแล้ว Searle (1969) ยังแบ่งวัจนกรรมหลายประเภทไว้เป็น 5 กลุ่ม คือ

กลุ่ม 1 กลุ่ม วัจนกรรมบอกเล่า² (Representatives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองกับความจริงของถ้อยคำที่พูด เช่น การแจ้งให้ทราบ การบอกเล่า การสรุป

กลุ่ม 2 กลุ่มวัจนกรรมชี้แนะ (Directives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การขอร้อง การสั่ง

กลุ่ม 3 กลุ่มวัจนกรรมผูกมัด (Commissives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองว่าจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต เช่น การสัญญา การขู่ การเสนอให้

กลุ่ม 4 กลุ่มวัจนกรรมแสดงความรู้สึก (Expressives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดแสดงภาวะเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก เช่น การขอบคุณ การขอโทษ การแสดงความยินดี

² ผู้วิจัยเรียกและกำหนดชื่อวัจนกรรมแต่ละกลุ่มข้างต้นตาม ญัตพร พานโพธิ์ทอง (2555)

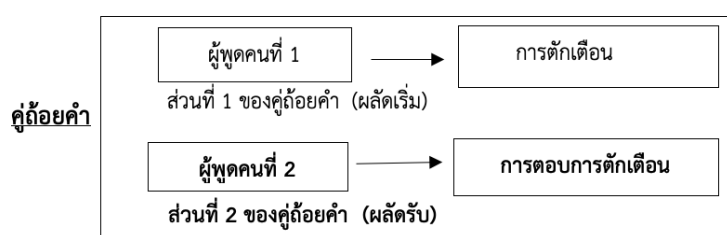
กลุ่ม 5 กลุ่มวาทกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Declarations) ได้แก่ วาทกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทันที มักเกี่ยวกับสถาบัน ผู้กระทำต้องเป็นผู้มีสิทธิ หรืออำนาจ เช่น การประกาศสงคราม การประกาศสมรส การโปรดยาล้างบาป การไล่ออก

ผู้วิจัยจะได้อาศัยเงื่อนไขวาทกรรมทั้ง 4 ข้อที่ Searle (1969) เสนอเป็นแนวทางในการกำหนดนิยามวาทกรรม การตกเตือนและหากพิจารณาประเภทวาทกรรมจะเห็นว่าวาทกรรมการตกเตือนเป็นวาทกรรมที่จัดอยู่ในประเภท Directives หรือวาทกรรมกลุ่มชี้แนะ เนื่องจากในการกระทำวาทกรรมดังกล่าว ผู้พูดต้องการบอกให้ผู้ฟังรู้ว่าการกระทำนั้นของผู้ฟังเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรืออาจทำให้เกิดความเสียหายหรือความเดือดร้อน เพื่อให้ผู้ฟังจะได้สำนึก หรือเปลี่ยนแปลงการกระทำนั้น

2. แนวคิดคู่ถ้อยคำ (Adjacency Pairs) Schegloff & Sacks (1973 อ้างถึงใน สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2558) อธิบายว่า คู่ถ้อยคำประกอบด้วยถ้อยคำ 2 ส่วน ส่วนแรก คือ ผลัดเริ่ม (First Pair-Part) ส่วนที่สอง คือ ผลัดรับ (Second Pair-Part) ลักษณะสำคัญของคู่ถ้อยคำมี 4 ประการ คือ 1) เป็นถ้อยคำที่อยู่ใกล้ชิดกัน 2) เป็นถ้อยคำที่กล่าวโดยผู้พูดคนละคนกัน 3) มีลำดับขั้นเป็นส่วนแรกและส่วนที่สอง ซึ่งไม่สามารถสลับที่กันได้ 4) เป็นถ้อยคำคู่กัน เมื่อมีส่วนที่หนึ่งก็จะต้องมีส่วนที่สอง เช่น ถ้าส่วนที่หนึ่งเป็นการถาม ส่วนที่สองจะต้องเป็นการตอบ หรือส่วนที่หนึ่งเป็นการทักทาย ส่วนที่สองก็ต้องเป็นการทักทาย นอกจากนี้ลักษณะทั้งสี่ประการข้างต้นแล้ว ยังได้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการกล่าวคู่ถ้อยคำไว้อีกว่า เมื่อผู้พูดคนแรกกล่าวถ้อยคำในผลัดของตนเสร็จสิ้นแล้วจะต้องหยุดพูดเพื่อให้ผู้พูดคนต่อมากล่าวถ้อยคำที่เป็นคู่กัน

ขณะที่ Richard & Schmidt (1983 อ้างถึงใน สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2558) กล่าวว่า คู่ถ้อยคำ คือ ถ้อยคำที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันตามลำดับของคู่สนทนา โดยถ้อยคำของผู้พูดคนที่สอง จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องมาจากถ้อยคำของผู้พูดคนแรก เช่น ถาม-ตอบ ทักทาย-ทักทาย ขอร้อง-ยอมรับ/ปฏิเสธ

จากแนวคิดคู่ถ้อยคำที่กล่าวมาข้างต้นอาจอธิบายได้ว่าวาทกรรมการตอบการตกเตือนเป็นผลัดรับ โดยมีวาทกรรมการตกเตือนเป็นผลัดเริ่มในคู่ถ้อย “การตกเตือน-การตอบการตกเตือน” ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 คู่ถ้อยคำ “การตกเตือน-การตอบการตกเตือน”

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. วาทกรรม หมายถึง การกระทำโดยใช้คำพูดซึ่งเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของการกระทำ หรือวาทกรรมนั้น (Searle, 1969)
2. ถ้อยคำ หมายถึง ส่วนหนึ่งของการพูดในสถานการณ์หนึ่ง ๆ และเป็นส่วนที่อยู่ระหว่างจังหวะหยุดในการพูดนั้น
3. วาทกรรมการตกเตือน ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามคำว่า “วาทกรรมการตกเตือน” ตามแนวคิดเรื่องเงื่อนไขวาทกรรม (Searle, 1969 อ้างถึงใน สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2549) ดังนี้

เงื่อนไขที่เกี่ยวกับเนื้อหา --- เป็นการกล่าวถึงพฤติกรรมหรือการกระทำในอดีตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเบื้องต้น --- ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำนั้นของผู้ฟังเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรืออาจทำให้เกิดความเสียหายหรือความเดือดร้อน

เงื่อนไขความจริงใจ --- ผู้พูดต้องการบอกให้ผู้ฟังรู้ว่าการกระทำของผู้ฟังเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรืออาจทำให้เกิดความเสียหายหรือความเดือดร้อนเพื่อให้ผู้ฟังจะได้สำนึก หรือเปลี่ยนแปลงการกระทำนั้น

เงื่อนไขความจำเป็น --- การตกเตือนเป็นความพยายามที่จะให้ผู้ฟังรู้ว่าการกระทำของผู้ฟังเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรืออาจทำให้เกิดความเสียหายหรือความเดือดร้อนเพื่อให้ผู้ฟังจะได้สำนึกหรือเปลี่ยนแปลง

4. วัจนกรรมการตอบการดักเตือน หมายถึง ถ้อยคำที่เกิดขึ้นเป็นผลลัพท์โดยมีวัจนกรรมการดักเตือนเป็นผลัดเริ่มในคู่ถ้อย “การดักเตือน-การตอบการดักเตือน”

5. กลวิธีทางภาษา หมายถึง วิธีการทางภาษาที่ผู้พูดใช้ในวัจนกรรมการตอบการดักเตือนของคู่สนทนา

6. เพศของผู้พูด หมายถึง เพศของผู้พูดที่กำหนดตามธรรมชาติและเป็นลักษณะทางกายภาพที่ถูกกำหนดจากชีววิทยา เช่น ผู้หญิงมีอวัยวะเพศหญิง มดลูก รังไข่ ประจำเดือน ส่วนเพศชายมีอวัยวะเพศชาย ลูกอัณฑะ เชื้ออสุจิ

7. สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่ง หรือเกียรติยศของบุคคลที่ปรากฏในสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง

8. ความสนิท หมายถึง ความคุ้นเคยและ/หรือระยะห่างของความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟัง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษาการตอบการดักเตือนที่เป็นกลวิธีทางภาษาในวัจนกรรมการดักเตือนเท่านั้น โดยไม่ศึกษา “การตอบการดักเตือนโดยการทำเฉย ๆ” หรือ “การตอบการดักเตือนโดยใช้วิธีอื่น”

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling)³ โดยกลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยที่ใช้ในงานวิจัยมีทั้งกลุ่มตัวอย่างผู้พูดที่เป็นนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และบุคคลที่ทำงานแล้วจำนวน 400 คน แบ่งเป็นเพศชาย 200 คน (แบ่งเป็นนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเพศชายจำนวน 100 คน และบุคคลที่ทำงานแล้วเพศชายจำนวน 100 คน) และ เพศหญิง 200 คน (แบ่งเป็นนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเพศหญิงจำนวน 100 คน และบุคคลที่ทำงานแล้วเพศหญิงจำนวน 100 คน)

3. ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบเติมเต็มบทสนทนาชนิดให้เขียนตอบ (Written Discourse Completion Task; WDCT)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สํารวจและศึกษาเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ ในที่นี้ ได้แก่ แนวคิดวัจนกรรมและแนวคิดคู่ถ้อยคำ ผู้วิจัยได้กล่าวถึงแล้วในหัวข้อ “กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์” และ 2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานวิจัยที่ศึกษาวัจนกรรมการตอบการดักเตือนในภาษาไทย โดยผู้วิจัยได้นำเสนอแล้วในหัวข้อ “บทนำ”

2. เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบเติมเต็มบทสนทนาชนิดให้เขียนตอบ (Written Discourse Completion Task; WDCT) ในการศึกษาการกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในวัจนกรรมการตอบการดักเตือนในภาษาไทย และความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาในวัจนกรรมการดักเตือน กับปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูด สถานภาพและความสนิทของคู่สนทนา ทั้งนี้ ในสาขาวิชาปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) ยอมรับว่า การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแบบเติมเต็มบทสนทนาชนิดให้เขียนตอบ (Written Discourse Completion Task; WDCT) เป็นวิธีการที่เหมาะสม โดยเฉพาะหากต้องการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (Takahashi & Beebe, 1993; Panpothong, 1999; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2549; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2562)

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทย ประกอบด้วย นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและบุคคลที่ทำงานแล้วจำนวน 400 คน แบ่งเป็นเพศชาย 200 คน (นิสิตนักศึกษา จำนวน 100 คน และบุคคลที่ทำงานแล้วจำนวน 100 คน) และ เพศหญิง 200 คน (นิสิตนักศึกษา จำนวน 100 คน และบุคคลที่ทำงานแล้วจำนวน 100 คน)

³ การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างซึ่งหน่วยตัวอย่างประชากรที่เปิดโอกาสให้ประชากรทุกหน่วยมีสิทธิ์ได้รับการเลือกเท่า ๆ กัน โดยมีบัญชีรายชื่อของประชากรทุกหน่วยแล้วทำการจับสลากหรือใช้ตารางเลขสุ่ม (Random Number Table) จนได้กลุ่มตัวอย่างประชากรครบตามต้องการ (สุภมาส อังคุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนิภา ภิญญานวนวัฒน์, 2557)

ทั้งนี้ การกำหนดสถานการณ์การตอบการตกเตียงที่ใช้ในแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์ โดยดัดแปลงมาจากงานวิจัยเรื่อง “วัจนกรรมการตกเตียงในภาษาไทย: กรณีศึกษาครูกับศิษย์” ของ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2549) และงานวิจัยเรื่อง “กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบรับการตกเตียงในภาษาไทยและข้อคำนึงที่เป็นจูงใจ” ของ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2562) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 สถานการณ์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 สถานการณ์ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สถานการณ์ที่คู่สนทนามีสถานภาพสูงกว่าผู้พูด (จำนวน 5 ข้อ)

1. หากอาจารย์/หัวหน้างานของท่านกล่าวตกเตียงท่านเนื่องจากท่านมาเข้าเรียน/มาทำงานสายเป็นประจำ ท่านจะอย่างไร
2. หากอาจารย์/หัวหน้างานของท่านกล่าวตกเตียงท่านเนื่องจากท่านใช้จ่ายเงินอย่างสุรุ่ยสุร่ายจนต้องยืมเงินจากบุคคลอื่น ท่านจะอย่างไร
3. หากอาจารย์/หัวหน้างานของท่านกล่าวตกเตียงท่านเนื่องจากท่านมักแสดงอารมณ์โกรธหรือฉุนเฉียวกับบุคคลรอบข้างโดยไม่สมเหตุผล ท่านจะอย่างไร
4. หากอาจารย์/หัวหน้างานของท่านกล่าวตกเตียงท่านเนื่องจากท่านมีพฤติกรรมในเชิงชู้สาวที่ไม่เหมาะสมกับเพื่อนเพศตรงข้าม ท่านจะอย่างไร
5. หากอาจารย์/หัวหน้างานของท่านกล่าวตกเตียงท่านเนื่องจากท่านมักไม่ใส่หน้ากากอนามัยอยู่เป็นประจำเมื่อไปในที่สาธารณะในช่วงที่โรคโควิด-19 กำลังระบาดในประเทศไทย ท่านจะอย่างไร

กลุ่มที่ 2 สถานการณ์ที่คู่สนทนามีสถานภาพเท่ากับผู้พูดและไม่สนิทกับผู้พูด (จำนวน 5 ข้อ)

1. หากเพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านกล่าวตกเตียงท่านเนื่องจากท่านมาเข้าเรียน/มาทำงานสายเป็นประจำ ท่านจะอย่างไร
2. หากเพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านกล่าวตกเตียงท่าน เนื่องจากท่านใช้จ่ายเงินอย่างสุรุ่ยสุร่ายจนต้องยืมเงินจากบุคคลอื่น ท่านจะอย่างไร
3. หากเพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านกล่าวตกเตียงท่าน เนื่องจากท่านมักแสดงอารมณ์โกรธ หรือฉุนเฉียวกับบุคคลรอบข้างโดยไม่สมเหตุผล ท่านจะอย่างไร
4. หากเพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านกล่าวตกเตียงท่าน เนื่องจากท่านมีพฤติกรรมในเชิงชู้สาวที่ไม่เหมาะสมกับเพื่อนเพศตรงข้าม ท่านจะอย่างไร
5. หากเพื่อนร่วมชั้นเรียน/เพื่อนร่วมงานของท่านกล่าวตกเตียงท่าน เนื่องจากท่านมักไม่ใส่หน้ากากอนามัยอยู่เป็นประจำเมื่อไปในที่สาธารณะในช่วงที่โรคโควิด-19 กำลังระบาดในประเทศไทย ท่านจะอย่างไร

กลุ่มที่ 3 สถานการณ์ที่คู่สนทนามีสถานภาพเท่ากับผู้พูดและสนิทกับผู้พูด (จำนวน 5 ข้อ)

1. หากเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่สนิท/เพื่อนร่วมงานที่สนิทของท่านกล่าวตกเตียงท่าน เนื่องจากท่านมาเข้าเรียน/มาทำงานสายเป็นประจำ ท่านจะอย่างไร
2. หากเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่สนิท/เพื่อนร่วมงานที่สนิทของท่านกล่าวตกเตียงท่าน เนื่องจากท่านใช้จ่ายเงินอย่างสุรุ่ยสุร่ายจนต้องยืมเงินจากบุคคลอื่น ท่านจะอย่างไร
3. หากเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่สนิท/เพื่อนร่วมงานที่สนิทของท่านกล่าวตกเตียงท่าน เนื่องจากท่านมักแสดงอารมณ์โกรธ หรือฉุนเฉียวกับบุคคลรอบข้างโดยไม่สมเหตุผล ท่านจะอย่างไร
4. หากเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่สนิท/เพื่อนร่วมงานที่สนิทของท่านกล่าวตกเตียงท่าน เนื่องจากท่านมีพฤติกรรมในเชิงชู้สาวที่ไม่เหมาะสมกับเพื่อนเพศตรงข้าม ท่านจะอย่างไร
5. หากเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่สนิท/เพื่อนร่วมงานที่สนิทของท่านกล่าวตกเตียงท่าน เนื่องจากท่านมักไม่ใส่หน้ากากอนามัยอยู่เป็นประจำเมื่อไปในที่สาธารณะในช่วงที่โรคโควิด-19 กำลังระบาดในประเทศไทย ท่านจะอย่างไร

ตัวอย่างแบบสอบถามสำหรับการเก็บกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการตักเตือนในภาษาไทย

1. หากอาจารย์/หัวหน้างานของท่านกล่าวตักเตือนท่านเนื่องจากท่านมาเข้าเรียน/มาทำงานสายเป็นประจำ ท่านจะอย่างไร

- ☐ ตอบการกล่าวตักเตือนอาจารย์/หัวหน้างานของท่านโดยพูดว่า.....
- ☐ ทำเฉย ๆ เพราะ.....
- ☐ ใช้วิธีอื่น คือ

3. วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามที่เป็น “ถ้อยคำ” (Utterance) มาวิเคราะห์ เริ่มจากนำคำตอบมาจำแนกเป็นถ้อยคำ พิจารณาจาก 1) การเว้นวรรคของผู้ตอบแบบสอบถามแทนจังหวะหยุดระหว่างถ้อยคำ และ 2) เนื้อความที่สมบูรณ์ของแต่ละถ้อยคำ โดยแบ่งคำตอบที่ได้เป็นถ้อยคำแล้วนำมาวิเคราะห์ว่าเป็นกลวิธีทางภาษาแบบใด พิจารณาทั้งรูปภาษาและเนื้อหาของถ้อยคำนั้น หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ว่ากลวิธีทางภาษาที่มีวัตถุประสงค์อย่างไร ในการสื่อสาร ส่วนการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนกับปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูด สถานภาพและความสนิทของคู่สนทนา ผู้วิจัยใช้สถิติ T-test for Correlate Samples ผ่านทาง <http://www.graphpad.com/quickcalcs/ttest1.cfm> เนื่องจากโปรแกรมดังกล่าวให้ข้อมูลที่ละเอียดและครบถ้วนมากกว่าการวิเคราะห์ด้วยตนเอง (ชาญวิทย์ เยาวฤทธา, 2554)

4. เรียบเรียงผลการวิจัย

ผู้วิจัยเรียบเรียงผลการวิจัยออกเป็นหัวข้อดังนี้ 1) กลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนกับปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนกับปัจจัยเรื่องสถานภาพของคู่สนทนา และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนกับปัจจัยเรื่องความสนิทของคู่สนทนา

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. กลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในวัจนกรรมการตอบรับการตักเตือนแบ่งออกเป็น 2 กลวิธีใหญ่ เรียงลำดับตามความถี่การปรากฏจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ 1) กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา (แบ่งออกเป็น 9 กลวิธีย่อย) คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 84.39 และ 2) กลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วยหรือเห็นแย้งกับการตักเตือนของคู่สนทนา (แบ่งออกเป็น 4 กลวิธีย่อย) คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 15.61 โดยแต่ละกลวิธีทางภาษาข้างต้นมีรายละเอียดของกลวิธีย่อย ดังนี้

1.1 กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนาในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนทั้งสิ้น 9 กลวิธีย่อย ดังนี้

1.1.1 การให้เหตุผลของการกระทำที่เกิดขึ้น

ตัวอย่างที่ 1 -เราต้องป้อนข้าวลูกก่อน เลยทำให้มาสายแบบนี้

จากตัวอย่างที่ 1 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการให้เหตุผลโดยให้เหตุผลว่าต้องป้อนอาหารลูกจึงทำให้มาทำงานสาย (ในถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนา) ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน

1.1.2 การแสดงการขอบคุณคู่สนทนาที่ตักเตือน

ตัวอย่างที่ 2 -ขอบคุณค่ะครู หนูผิดไปจริง ๆ ที่ใช้เงินฟุ่มเฟือยขนาดนั้น

จากตัวอย่างที่ 2 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการแสดงการขอบคุณที่ผู้ฟังตกใจเรื่องการใช้เงินฟุ่มเฟือย (ในถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนา) ในวัจนกรรมการตอบการตกใจ

1.1.3 การแสดงว่าไม่ได้ตั้งใจทำให้การกระทำเกิดขึ้น

ตัวอย่างที่ 3 - **ฉันไม่ได้ตั้งใจจริง ๆ ที่พูดรุนแรงกับคนอื่นแบบนั้น**

จากตัวอย่างที่ 3 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการแสดงว่าไม่ได้ตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อคนอื่น (ในถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนา) ในวัจนกรรมการตอบการตกใจ

1.1.4 การให้รายละเอียดของการกระทำที่เกิดขึ้น

ตัวอย่างที่ 4 - **ฉันออกมาจากบ้านตั้งแต่ยังไม่หกโมงเช้า ติดบนรถ 3 ชั่วโมง พอมาถึงป้ายรถเมล์ฝนตกอีก หารถก็ไม่ได้อะไรเลยทำให้ผมสาวยเลย**

จากตัวอย่างที่ 4 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการให้รายละเอียดเกี่ยวกับการมาทำงานสายของตนเอง (ในถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนา) ในวัจนกรรมการตอบการตกใจ

1.1.5 การแสดงการขอโทษคู่สนทนา

ตัวอย่างที่ 5 - **ขอโทษด้วยเพื่อน ที่ตอนแรกเราไม่เชื่อคำเตือนของแก**

จากตัวอย่างที่ 5 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการแสดงการขอโทษผู้ฟังที่ไม่เชื่อคำเตือนเรื่องการคบเพื่อนเพศตรงข้าม (ในถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนา) ในวัจนกรรมการตอบการตกใจ

1.1.6 การยอมรับผิดต่อการกระทำที่เกิดขึ้น

ตัวอย่างที่ 6 - **เรายอมรับผิดนะที่มาสาย เราไม่ได้ตั้งใจจริง ๆ**

จากตัวอย่างที่ 6 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการยอมรับผิดที่มาทำงานสาย (ในถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนา) ในวัจนกรรมการตอบการตกใจ

1.1.7 การแสดงความเสียใจต่อการกระทำที่เกิดขึ้น

ตัวอย่างที่ 7 - **เราขอโทษแกจริง ๆ ที่ทำแบบนั้น เราเสียใจกับเรื่องที่ทำไป**

จากตัวอย่างที่ 7 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการแสดงความเสียใจต่อการกระทำที่ตนเองใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือย (ในถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนา) ในวัจนกรรมการตอบการตกใจ

1.1.8 การกล่าวโทษสิ่งหรือบุคคลอื่น

ตัวอย่างที่ 8 - **ก็ตอนนั้นเค้าทำดีกับเราทุกอย่าง ใครจะรู้ว่ามันจะไม่ดีในตอนหลัง**

จากตัวอย่างที่ 8 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการกล่าวโทษบุคคลที่เคยเป็นคู่รักของตนว่ายังไม่เปิดเผยพฤติกรรมที่ไม่ดีออกมา (ในถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนา) ในวัจนกรรมการตอบการตกใจ

1.1.9 การเปลี่ยนประเด็นการสนทนา

ตัวอย่างที่ 9 - **กินข้าวหรือยังอะแก (พูดเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับที่เพื่อนเตือนเรา)**

จากตัวอย่างที่ 9 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการเปลี่ยนประเด็นการสนทนาที่ผู้ฟังตกใจเรื่องการใช้เงินฟุ่มเฟือย (ในถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนา) ในวัจนกรรมการตอบการตกใจ

1.2 กลวิธีทางภาษาแบบแสดงความรู้สึกไม่เห็นด้วยหรือเห็นแย้งกับการตกใจของคู่สนทนา: จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบแสดงความรู้สึกไม่เห็นด้วย หรือเห็นแย้งกับการตกใจของคู่สนทนาในวัจนกรรมการตอบการตกใจจำนวนทั้งสิ้น 4 กลวิธีย่อย ดังนี้

1.2.1 การบอกว่าคู่สนทนาเข้าใจผิดหรือไม่ถูกต้อง

ตัวอย่างที่ 10 - **แกเข้าใจผิดแล้ว ฉันไม่ได้สุรุ่ยสุร่ายแบบนั้น**

จากตัวอย่างที่ 10 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการบอกว่าคู่สนทนาเข้าใจผิดหรือไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้เงินสุรุ่ยสุร่ายของกลุ่มตัวอย่าง (ในถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนา) ในวัจนกรรมการตอบการตกใจ

1.2.2 การแสดงความไม่พอใจต่อคู่สนทนา

ตัวอย่างที่ 11 - แกนนี้มันยังไม่เข้าเรื่อง

จากตัวอย่างที่ 11 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการแสดงความไม่พอใจคู่สนทนาที่ตักเตือนเรื่องการคบเพื่อนเพศตรงข้าม (ในถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนา) ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน

1.2.3 การแสดงการขู่คู่สนทนา

ตัวอย่างที่ 12 - ชั้นจะแฉเรื่องแกเหมือนกัน

จากตัวอย่างที่ 12 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการขู่ว่าจะเปิดโปงพฤติกรรมของผู้ฟังในสถานการณ์ที่ผู้ฟังตักเตือนเรื่องการมาทำงานสายของกลุ่มตัวอย่าง (ในถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนา) ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน

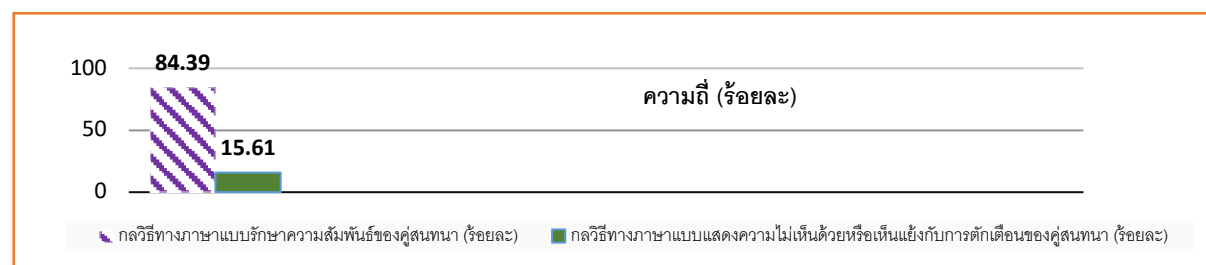
1.2.4 การใช้ถ้อยคำบริภาษต่อคู่สนทนา⁴ตัวอย่างที่ 13 - ไอ้ท่า มาพูดมากอยู่ได้

จากตัวอย่างที่ 13 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ถ้อยคำบริภาษคู่สนทนาในสถานการณ์ที่คู่สนทนาตักเตือนเรื่องการไม่ใส่หน้ากากอนามัย (ในถ้อยคำที่พิมพ์ตัวหนา) ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถแสดงความถี่ของกลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนได้ดังตารางและแผนภูมิต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความถี่ (ร้อยละ) ของกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน

1. กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา	ร้อยละ	2. กลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วยหรือเห็นแย้งกับการตักเตือนของคู่สนทนา	ร้อยละ
1.1 การให้เหตุผลของการกระทำที่เกิดขึ้น	21.30	2.1 การบอกว่าคู่สนทนาเข้าใจผิดหรือไม่ถูกต้อง	11.47
1.2 การแสดงการขอบคุณคู่สนทนาที่ตักเตือน	17.24	2.2 การแสดงความไม่พอใจต่อคู่สนทนา	2.78
1.3 การแสดงว่าไม่ได้ตั้งใจทำให้การกระทำเกิดขึ้น	14.10	2.3 การแสดงการขู่คู่สนทนา	1.00
1.4 การให้รายละเอียดของการกระทำที่เกิดขึ้น	10.01	2.4 การใช้ถ้อยคำบริภาษต่อคู่สนทนา	0.36
1.5 การแสดงการขอโทษคู่สนทนา	6.21		
1.6 การยอมรับผิดต่อการกระทำที่เกิดขึ้น	6.02		
1.7 การแสดงความเสียใจต่อการกระทำที่เกิดขึ้น	3.25		
1.8 การกล่าวโทษสิ่งหรือบุคคลอื่น	3.17		
1.9 การเปลี่ยนประเด็นการสนทนา	3.09		
	84.39		15.61
รวม			100.00

แผนภูมิที่ 1 ความถี่ (ร้อยละ) ของกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน

⁴ การใช้ถ้อยคำบริภาษต่อคู่สนทนาต่างกับการแสดงความไม่พอใจตรงที่การใช้ถ้อยคำบริภาษจะปรากฏคำไม่สุภาพในถ้อยคำ ขณะที่การแสดงความไม่พอใจจะปรากฏถ้อยคำแสดงการตำหนิเท่านั้นโดยไม่ปรากฏคำไม่สุภาพ

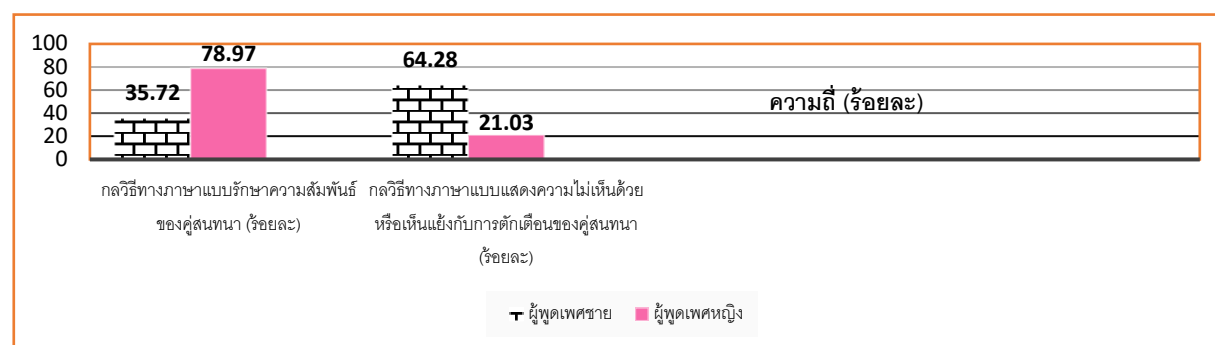
จากตารางและแผนภูมิข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา ร้อยละ 84.39 มากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วย หรือเห็นแย้งกับการตักเตือนของคู่สนทนาที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้เพียง ร้อยละ 15.61 ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน ปรากฏการณ์ทางภาษาดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีวิชาการ เช่น Phillips (1970), Mole (1973), สุนทรื โคมิน และสนิทธ สัมครการ (2522), Klausner (1981), สุพัตรา สุภาพ (2529) และ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2562) ซึ่งให้เห็นว่าการตอบการตักเตือนด้วยวิธีการแสดงความขัดแย้งต่อกันเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง หรือหากต้องมีการตอบการตักเตือนด้วยวิธีการแสดงความขัดแย้งก็ให้แสดงความขัดแย้งอย่างนุ่มนวล หรือประนีประนอมต่อกัน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนกับปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูด

จากผลการวิจัยสามารถแสดงการเปรียบเทียบความถี่ (ร้อยละ) ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเพศชายและเพศหญิง ใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนได้ดังตารางและแผนภูมิต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความถี่ (ร้อยละ) ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยเพศชายและเพศหญิงใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน

กลวิธีทางภาษาที่ใช้ใน วัจนกรรมการตอบการตักเตือน	ผู้พูดเพศชาย (ร้อยละ)	ผู้พูดเพศหญิง (ร้อยละ)
1. กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา	35.72	78.97
2. กลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วยหรือเห็นแย้งกับการตักเตือนของคู่สนทนา	64.28	21.03
รวม	100.00	100.00

แผนภูมิที่ 2 การเปรียบเทียบความถี่ (ร้อยละ) ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยเพศชายและเพศหญิงใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน

จากตารางและแผนภูมิข้างต้น จะเห็นว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยเพศชายเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วย หรือเห็นแย้งกับการตักเตือนของคู่สนทนา (ร้อยละ 64.28) มากกว่าการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา (ร้อยละ 35.72) ในวัจนกรรมการตอบ การตักเตือน ในทางตรงกันข้ามผู้พูดภาษาไทยเพศหญิงเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา (ร้อยละ 78.97) มากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วย หรือเห็นแย้งกับการตักเตือนของคู่สนทนา (ร้อยละ 21.03) ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน

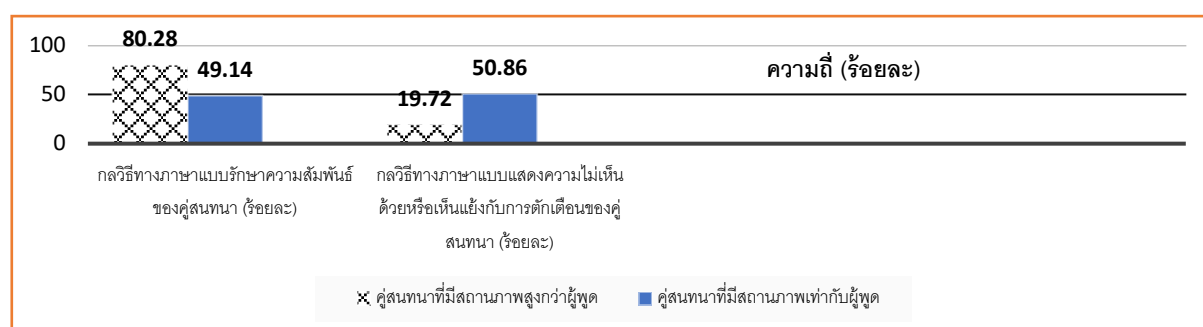
ผลการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูดมีผลต่อความถี่ของการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนในภาษาไทย ดังจะเห็นได้จากค่า p ของกลวิธีทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 0.04 ($P=0.04$) ต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ($P<0.05$) สรุปได้ว่า ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานในปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูดมีผลต่อกลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรวี บุณนาค (2550), รัมภ์รดา กองช้าง (2560) และ พรหมมินทร์ ประไพพงษ์ (2562) ที่พบว่า ปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูดภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการแสดงความคิดเห็น การตอบถ้อยคำแย้งผกผัน และการแสดงการขู่ ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนกับปัจจัยเรื่องสถานภาพของคู่สนทนา

จากผลการวิจัยสามารถแสดงการเปรียบเทียบความถี่ (ร้อยละ) ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่าและเท่ากับกลุ่มตัวอย่างได้ดังตารางและแผนภูมิต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความถี่ (ร้อยละ) ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่าและเท่ากับผู้พูด

กลวิธีทางภาษาที่ใช้ใน วัจนกรรมการตอบการตักเตือน	สถานภาพของคู่สนทนา	
	คู่สนทนาที่มี สถานภาพสูงกว่าผู้พูด (ร้อยละ)	คู่สนทนาที่มี สถานภาพเท่ากับผู้พูด (ร้อยละ)
1.กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา	80.28	49.14
2.กลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วยหรือเห็นแย้งกับการตักเตือนของคู่สนทนา	19.72	50.86
รวม	100.00	100.00

แผนภูมิที่ 3 การเปรียบเทียบความถี่ (ร้อยละ) ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนกรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงกว่าและเท่ากับผู้พูด

จากตารางและแผนภูมิข้างต้น ปรากฏผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่คู่สนทนามีสถานภาพสูงกว่าผู้พูด กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยจะเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา (ร้อยละ 80.28) มากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วย หรือเห็นแย้งกับการตักเตือนของคู่สนทนา (ร้อยละ 19.72) ในทางตรงกันข้ามเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่คู่สนทนามีสถานภาพเท่ากับผู้พูด กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยจะเลือกใช้กลวิธีทางภาษาทั้ง 2 แบบ คือ กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา (ร้อยละ 50.86) และกลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วย หรือเห็นแย้งกับการตักเตือนของคู่สนทนา (ร้อยละ 49.14) ในอัตราส่วนใกล้เคียงกันในวัจนกรรมการตอบการตักเตือน

ผลการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเรื่องสถานภาพของคู่สนทนามีผลต่อความถี่ของการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนดังจะเห็นได้จากค่า p ของกลวิธีทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 0.03 ($P=0.03$) ต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ($P<0.05$) ด้วยเหตุนี้ จึงอาจสรุปได้ว่า ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ปัจจัยเรื่องสถานภาพของคู่สนทนามีผล

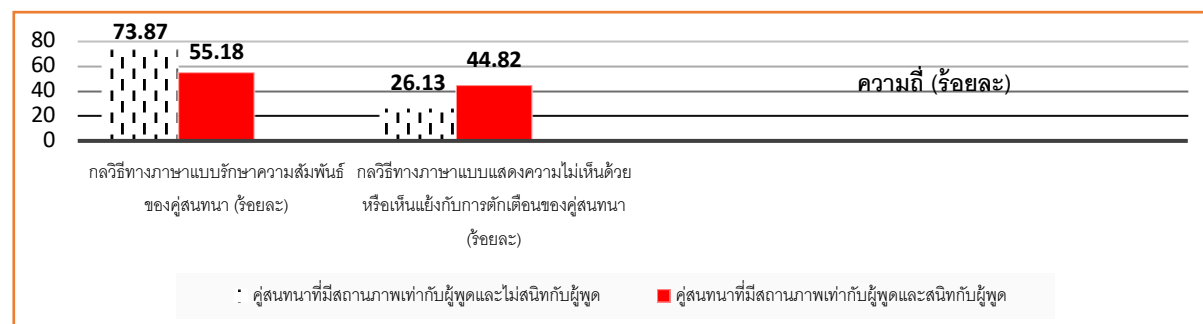
ต่อกลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ในวัจนกรรมการตอบการซักถามผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Panpothong (1999), Khanitthan (1993), จีรัตน์ เพชรรัตน์โมรา (2544), วิมลพัทธ์ พรหมศรีมาศ (2545), เพชรรัตน์ เอ็มอักษร (2549) และ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2549) ได้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยเรื่องสถานภาพของคู่สนทนามีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการปฏิสัมพันธ์ของผู้พูดภาษาไทย

4. ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการซักถามกับปัจจัยเรื่องความสนิทของคู่สนทนา สามารถแสดงการเปรียบเทียบความถี่ (ร้อยละ)

จากผลการวิจัยสามารถแสดงการเปรียบเทียบความถี่ (ร้อยละ) ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการซักถามกรณีคู่สนทนาที่ไม่สนิทและสนิทกับกลุ่มตัวอย่างได้ดังตารางและแผนภูมิต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความถี่ (ร้อยละ) ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการซักถามกรณีคู่สนทนาที่ไม่สนิทและสนิทกับผู้พูด

กลวิธีทางภาษาที่ใช้ใน วัจนกรรมการตอบการซักถาม	ความสนิทของคู่สนทนา	
	คู่สนทนาที่มีสถานภาพ เท่ากับผู้พูดและไม่สนิท กับผู้พูด (ร้อยละ)	คู่สนทนาที่มีสถานภาพ เท่ากับผู้พูดและสนิทกับ ผู้พูด (ร้อยละ)
1.กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา	73.87	55.18
2.กลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วยหรือเห็นแย้งกับการซักถามของคู่สนทนา	26.13	44.82
รวม	100.00	100.00

แผนภูมิที่ 4 การเปรียบเทียบความถี่ (ร้อยละ) ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการซักถามของคู่สนทนาที่ไม่สนิทและสนิทกับกลุ่มตัวอย่างผู้พูด

จากตารางและแผนภูมิข้างต้น จะเห็นว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่คู่สนทนาไม่สนิทกับผู้พูด กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยจะเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา มากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วย หรือเห็นแย้งกับการซักถามของคู่สนทนา ในทางตรงกันข้ามเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่คู่สนทนาสนิทกับผู้พูด กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยจะเลือกใช้กลวิธีทางภาษาทั้ง 2 แบบ คือ กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา (ร้อยละ 55.18) และกลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วย หรือเห็นแย้งกับการซักถามของคู่สนทนา (ร้อยละ 44.82) ในอัตราส่วนใกล้เคียงกันในวัจนกรรมการตอบการซักถาม

ผลการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเรื่องความสนิทของคู่สนทนา มีผลต่อความถี่ของการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในวัจนกรรมการตอบการซักถามดังจะเห็นได้จากค่า p ของกลวิธีทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 0.03 ($P=0.03$) ต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ($P<0.05$) สรุปได้ว่า ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ปัจจัยเรื่อง ความสนิทของคู่สนทนามีผลต่อกลวิธีทางภาษาที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ในวัจนกรรมการตอบการซักถาม ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Panpothong (1999),

Khanitthan (1994), วิมลพัทธ์ พรหมศรีมาศ (2545), รุ่งอรุณ ใจซื่อ (2549), เพชรภรณ์ เอ็มอักษร (2549) และ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2549) ที่ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยเรื่องความสัมพันธ์ของคู่สนทนามีความสัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการปฏิสัมพันธ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยส่วนใหญ่เลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา ร้อยละ 84.39 มากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วย หรือเห็นแย้งกับการตัดสินใจของคู่สนทนาที่ใช้ ร้อยละ 15.61 ในวัจนกรรมการตอบการตัดสินใจสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2562) ที่ศึกษาการตอบการตัดสินใจจากมุมมองวัจนปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อย (Emancipatory Pragmatics) และพบว่าผู้พูดภาษาไทยมักเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรงมากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบตรงไปตรงมาในการตอบการตัดสินใจ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้ ในประเด็นเรื่องกลวิธีย่อยที่ใช้ในวัจนกรรมการตอบการตัดสินใจกับงานวิจัยสิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2562) ที่ศึกษาการตอบการตัดสินใจในภาษาไทยและข้อค้นพบที่น่าสนใจจะเห็นได้ว่ากลวิธีย่อยที่ปรากฏกลวิธีย่อย ทั้งกลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา และกลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วย หรือเห็นแย้งกับการตัดสินใจของคู่สนทนา มากกว่า กล่าวคือ ในงานวิจัยดังกล่าวได้ค้นพบพบกลวิธีย่อยที่ใช้ลดน้ำหนักความรุนแรงจำนวน 6 กลวิธี และกลวิธีย่อยแบบตรงไปตรงมาจำนวน 3 กลวิธี ขณะที่ในการวิจัยครั้งนี้พบกลวิธีย่อยที่ใช้รักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนาจำนวน 9 กลวิธี และกลวิธีย่อยที่ใช้ในการแสดงความไม่เห็นด้วย หรือเห็นแย้งกับการตัดสินใจของคู่สนทนาจำนวน 4 กลวิธี ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ถูกกำหนดให้อยู่ในสถานการณ์การตอบการตัดสินใจที่หลากหลายกว่าในงานวิจัยที่ได้กล่าวถึงในข้างต้น

ผลการวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 74.14 เลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนาปรากฏร่วมกันในวัจนกรรมการตอบการตัดสินใจ เช่น

1	2	3	4
/หนูขอโทษอาจารย์จริง ๆ ค่ะ/ คือหนูต้องทำงานล่วงเวลาถึงเที่ยงคืนเลยทำให้มาสาย/หนูไม่ได้ตั้งใจจริง ๆ ค่ะ/หนูยอมรับผิดค่ะ/			

จากตัวอย่าง จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนาปรากฏร่วมกันในวัจนกรรมการตอบการตัดสินใจ ได้แก่ กลวิธีการแสดงการขอโทษคู่สนทนา (ในถ้อยคำที่ 1) ร่วมกับกลวิธีการให้เหตุผลต่อการกระทำที่เกิดขึ้น (ในถ้อยคำที่ 2) กลวิธีการแสดงว่าไม่ได้ตั้งใจให้เหตุการณ์เกิดขึ้น (ในถ้อยคำที่ 3) และกลวิธีการแสดงการยอมรับผิดต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (ในถ้อยคำที่ 4)

การที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนามากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบแสดงความไม่เห็นด้วย หรือเห็นแย้งกับการตัดสินใจของคู่สนทนาสอดคล้องกับคำอธิบายของ Markus & Kitayama (1991 อ้างถึงใน ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555; สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2562) ที่ชี้ให้เห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่มีมุมมองตัวตนแบบพึ่งพา (An Interdependent View of Self) ทั้งนี้ สังคมที่มีมุมมองตัวตนแบบพึ่งพา คนในสังคมจะได้รับการปลูกฝังให้ประพฤติตนตามที่สังคม หรือกลุ่มกำหนดและคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นสำคัญ ขณะที่คนในสังคมที่มีมุมมองตัวตนแบบอิสระ (An Independent View of Self) เช่น คนในสังคมตะวันตก มักจะคำนึงถึงตนเองเป็นสำคัญและไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา

กล่าวได้ว่า การที่คนไทยอยู่ในสังคมที่มีมุมมองตัวตนแบบพึ่งพาส่งผลทำให้คนไทยมีความสุภาพอ่อนน้อม ไม่กระทำให้คู่สนทนามีความรู้สึกที่ไม่ดีตรงไปตรงมา เพื่อรักษาความเป็นกลุ่ม หรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไว้ ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับทัศนะของนักวิชาการหลายท่าน เช่น Klausner (1981), Bilmes (1992), Podhisita (1998) และ สุพัทธา สุภาพ (2529) ที่ได้อธิบายว่าคนไทยมักหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าในสังคม และปัจจัยประการสำคัญที่กำหนดการประพฤติปฏิบัติของคนไทยให้เป็นเช่นนั้น คือ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ทั้งนี้ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจะกำหนดให้คนหลีกเลี่ยงการแสดงอารมณ์รุนแรง หลบหลีกการเข้าไปผูกพัน และหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า

2. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเรื่องสถานภาพและความสนิทของคู่สนทนามีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2562) ที่ศึกษาพฤติกรรมการตอบ การตักเตือนและข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจในภาษาไทย และพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้พูดและผู้ฟัง เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการตอบการตักเตือน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าการที่ปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนปรากฏเฉพาะในการวิจัยนี้ และไม่พบในงานวิจัยที่กล่าวถึง

นอกจากนี้ จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูด สถานภาพและความสนิทของคู่สนทนามีความสัมพันธ์กับกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้ในการตอบการตักเตือน ดังจะเห็นได้จากค่า p ของกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในปัจจัยทั้ง 3 ประการ ต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ($P < 0.05$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2562) ที่ชี้ว่ากลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตอบการตักเตือนมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมเรื่องวัฒนธรรมบริบทสูง (High Context Culture) ทั้งนี้ Hall (1976 อ้างถึงใน สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์, 2562) ชี้ว่า สังคมที่มีวัฒนธรรมบริบทสูง (High Context Culture) เป็นสังคมที่เห็นว่าบริบทเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ การสื่อสาร หรือปฏิสัมพันธ์แต่ละครั้งผู้พูดจะคำนึงว่าตนเองมีความสัมพันธ์กับคู่สนทนาอย่างไร ขณะที่สังคมที่มีวัฒนธรรมบริบทต่ำ (Low Context Culture) เป็นสังคมที่เชื่อว่าคำพูดเพียงอย่างเดียวสามารถตีความหมายการสื่อสารได้ทั้งหมด อีกทั้ง การพูดจาของคนในวัฒนธรรมนี้ มักจะพูดตรงไปตรงมา และไม่ค่อยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับคู่สนทนาเท่าใดนัก

จากผลการวิจัยที่พบว่า กลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในวัจนกรรมการตอบการตักเตือนมีความสัมพันธ์กับปัจจัยเรื่องเพศของผู้พูด สถานภาพและความสนิทของคู่สนทนาสอดคล้องกับงานวิจัยการศึกษาพฤติกรรมการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการปฏิสัมพันธ์ของผู้พูดภาษาไทยจากมุมมองวัจนปฏิบัติศาสตร์ ในงานวิจัยของ Panpothong (1999), Khanitthan (1993), จีรรัตน์ เพชรรัตนโมรา (2544), วิมลพักตร์ พรหมศรีมาศ (2545), รุ่งอรุณ ใจชื่อ (2549), เพชรภรณ์ เอ็มอักษร (2549), สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2549), อรวิ บุญนาค (2550), รัมภ์รดา กองช้าง (2560), พรหมมินทร์ ประไพพงษ์ (2562) และ สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2562) ต่างพบว่าบริบททั้งที่เกี่ยวข้องกับคู่สนทนาและไม่เกี่ยวข้องกับคู่สนทนามีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการปฏิสัมพันธ์ของผู้พูดภาษาไทย โดยงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ อาจเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเป็นวัฒนธรรมบริบทสูงอีกทางหนึ่งเช่นกัน

การอ้างอิง

- จีรรัตน์ เพชรรัตนโมรา. (2544). การศึกษาการแสดงการขอโทษของผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกันในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) ฉบับไม่ได้อ่านพิมพ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชาลวิทย์ เยาวฤทธา. (2554). แนวคิดเรื่อง "บุญคุณ" กับวัจนกรรม 3 ชนิดในสังคมไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) ฉบับไม่ได้อ่านพิมพ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2555). เอกสารคำสอนรายวิชา 2201783 การวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง) [เอกสารอัดสำเนา]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2546). สิทธิและความเกรงใจ: วัฒนธรรมความจน. กรุงเทพฯ: แพรว.
- ปราณี กุลละวณิชย์, กัลยา ดิงศภิตย์, ม.ร.ว., สุดาพร ลักษณะนิยานวิน และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). ภาษาทัศนศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรหมมินทร์ ประไพพงษ์. (2562). วัจนกรรมการขูในภาษาไทย: กรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) ฉบับไม่ได้อ่านพิมพ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เพชรภรณ์ เอ็มอักษร. (2549). กลวิธีการบอกเลิกสัญญาในภาษาไทย: กรณีผู้พูดที่มีสถานภาพต่างกัน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) ฉบับไม่ได้อ่านพิมพ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- รัมภ์รดา กองช้าง. (2560). กลวิธีการตอบถ้อยคำนัยผกผันในภาษาไทย: กรณีคู่สนทนาที่มีสถานภาพเท่ากัน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) ฉบับไม่ได้อ่านพิมพ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- รุ่งอรุณ ใจเชื้อ. (2549). **วัจนกรรมการแสดงความไม่พอใจในภาษาไทย: กรณีนิสิตนักศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)** ฉบับไม่ได้ตีพิมพ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วิมลพัทธ์ พรหมศรีมาศ. (2543). **กลวิธีการตอบปฏิเสธวัจนกรรมการแสดงความปรารถนาดีในภาษาไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)** ฉบับไม่ได้ตีพิมพ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์. (2549). **วัจนกรรมการดักเตือนในภาษาไทย: กรณีศึกษาครูกับศิษย์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)** ฉบับไม่ได้ตีพิมพ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- _____. (2558). **การแสดงความเห็นแย้งในปริเฉทการสนทนาในภาษาไทยและข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)** ฉบับไม่ได้ตีพิมพ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- _____. (2562). **กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตอบรับการดักเตือนในภาษาไทยและข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 10(2), 234-252.**
- สุนทร โคมิน และสนธิ สมักรการ. (2522). **รายงานวิจัย เรื่องค่านิยมและระบบค่านิยมไทย: เครื่องมือในการสำรวจวัด.** กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2529). **สังคมและวัฒนธรรมไทย: ค่านิยม ครอบครัว ศาสนาและประเพณี.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุกมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชณีกุล ภิญญานวนวัฒน์. (2557). **สถิติการวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL.** กรุงเทพฯ: เจริญมั่นคงการพิมพ์.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2541). **ภาษาศาสตร์สังคม.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรวิ บุณนาค. (2550). **กลวิธีการแสดงความคิดเห็นในภาษาไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)** ฉบับไม่ได้ตีพิมพ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- Austin, J. L. (1962). **How to do Thing with Word.** New York: Longman.
- Kanittanan, W. (1993). **Politeness in Bangkok Thai.** Bangkok: Thammasat University Press.
- Klausner, W. J. (1981). **Reflections on Thai Culture.** Bangkok: Suksit Siam.
- Mole, R. L. (1973). **Thai Values and Behavior Patterns.** Canada: M. G. Hurtig Ltd. Edmonton.
- Mulder, N. (1996). **Inside Thai society: An interpretation of everyday life.** Amsterdam: Pepin Press.
- Panpothong, N. (1999). The functions of Metaphor from the Thai Speaker's point of view. **Journal of Thai Language and Literature, 16(1), 259-268.**
- Phillips, H. P. (1970). **Thai peasant personality: the pattern of interpersonal behavior in the village of**
- Podhisita, C. (1998). Buddhism and Thai world view. In Amara Ponsapich (eds), **Tradittionnal and Changing Thai World View,** Chulalongkorn University, Bangkok.
- Searle, J. R. (1969). **Speech act.** London: Cambridge University Press.
- Takahashi, T. & Beebe, L. M. (1993). Cross-Linguistic Influence in the Speech Act of Correction. In Kasper, G., and Blum-Kulka, S. (etds.), **Interlanguage Pragmatics,** Oxford University, New York.

ปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม PROBLEMS OF TAX EVASION IN VALUE ADDED TAXES

ธัญญา ธนะโสธร^{1*}
Thanunya Thanasotorn^{1*}

^{1*} สาขาวิชากฎหมายภาษี, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ

^{1*} Graduate of Laws Program in Tax Law, Faculty of Law, Thammasat University, Bangkok

Received: July 13, 2020, Revised: August 22, 2020, Accepted: September 1, 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้ มุ่งศึกษาปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม และเปรียบเทียบกฎหมายของสหราชอาณาจักร เพื่อหาแนวทางแก้ไขทางด้านกฎหมายให้เหมาะสมกับรูปแบบต่าง ๆ ของการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มในปัจจุบัน ผลการวิเคราะห์พบว่าการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทยและสหราชอาณาจักรที่พบบ่อยมี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1. การหลีกเลี่ยงไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม 2. การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มแต่ไม่นำส่งให้แก่หน่วยงานด้านภาษี และ 3. การขายสินค้า หรือให้บริการกันหลาย ๆ ทอด ซึ่งสหราชอาณาจักรกำหนดแนวทางแก้ไขสำหรับรูปแบบการหลีกเลี่ยงดังกล่าว คือ 1. การกำหนดสถานะของผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มชัดเจนและแน่นอน 2. การใช้ระบบให้ผู้ซื้อมีหน้าที่นำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มแทนผู้ขาย และ 3. กำหนดบทความรับผิดชอบร่วมกันและแยกกัน จากแนวทางแก้ไขดังกล่าวผู้ศึกษาเห็นว่า จะช่วยลดปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มในสามรูปแบบดังกล่าวได้ดียิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องกำหนดเพิ่มเติมเรื่องสถานะของผู้มีหน้าที่เสียภาษีอย่างผู้ประกอบการให้รวมถึงผู้ประกอบการทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อย่างชัดเจน และเรื่องหน้าที่ในการนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้ผู้ซื้อมีหน้าที่ในการนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มแทนผู้ขายเฉพาะกิจการบางประเภทที่มีความเสี่ยงต่อการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม และเรื่องความรับผิดชอบเบี่ยงปรับตามประมวลรัษฎากรมาตรา 89 ให้รวมถึงบุคคลในทอดใดทอดหนึ่งของสายการผลิตเดียวกันรู้ หรือควรจะรู้ถึงการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นให้ต้องรับผิดชอบร่วมกันด้วย

คำสำคัญ: การหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม, หลีกเลี่ยง, ภาษีมูลค่าเพิ่ม

* Corresponding author. Tel.: 081 811 5033

Email address: abellbkb@gmail.com

Abstract

This article focused on the problems of tax evasion in value added taxes compared with the tax laws of the United Kingdom, in order to find appropriate legal and administrative solutions in all kinds of tax evasion in value added taxes cases. The analysis report showed the problems of tax evasion in value added taxes in three practices which are 1) Failure to register in the value added taxes system, 2) Value added taxes collected but not remitted to the tax authority and 3) Selling goods and services with multiple transactions. In the United Kingdom, the solutions applied for solving these problems are 1. To clearly and precisely determine status of traders in value added taxes system, 2. To use the system forcing the buyer, as a duty, to remit the VAT instead of the seller or "Reverse Charging", and 3. To determine Joint and Several Liability. According to the study, the tax evasion in value added taxes cases can be reduced by following those guidelines. Therefore, it is necessary for Thailand to clearly define and add duty to those who is responsible for tax remittance including the online commercial business. Buyers are responsible to pay tax, instead of sellers in some kinds of business that are at risk of value added tax evasion. Moreover, adding the penalty of fine rate under the Revenue Code, Section 89 is also important. And the persons in any part of the same production line or a joint sale or purchase transaction should be aware of and responsible for the penalty of tax evasion in value added taxes together.

Keywords: Tax Evasion in Value Added Taxes, Evasion, Value Added Taxes

บทนำ

การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทยมีการเริ่มต้นใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2535 นำมาใช้แทนภาษีการค้าที่บังคับใช้อยู่เดิม (กรมสรรพากร, 2543) ให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีทางอ้อมที่เก็บจากฐานการบริโภค (Consumption Vat Type) (กรมสรรพากร, ม.ป.ป.) ผู้ประกอบการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มีหน้าที่เรียกเก็บภาษีจากผู้ซื้อสินค้า หรือผู้รับบริการ เพื่อนำไปเสียให้แก่รัฐ ภาษีที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้า หรือผู้รับบริการในส่วนนี้จะเรียกว่า “ภาษีขาย” และในขณะเดียวกัน เมื่อผู้ประกอบการดังกล่าวได้ซื้อสินค้า หรือรับบริการจากผู้ประกอบการจดทะเบียนรายอื่น ก็จะต้องถูกเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเช่นเดียวกัน ภาษีที่ผู้ประกอบการถูกเรียกเก็บนี้จะเรียกว่า “ภาษีซื้อ” ในการนำมาคำนวณทำด้วยวิธีการเครดิตภาษี ให้ใช้ใบกำกับภาษีเป็นหลักฐาน ผู้ประกอบการต้องจัดเก็บเอกสารอันเป็นหลักฐานสำคัญไว้เพื่อการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่รัฐ เนื่องจากจะเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงว่า ผู้ประกอบการได้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มที่เป็นภาษีซื้อจริง

เมื่อประเทศไทยมีการนำการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ปรากฏว่า ในช่วงระยะเวลา 3 ปีแรก ผลออกมาอย่างราบรื่นเป็นที่พึงพอใจของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม คือ กระทรวงการคลังและกรมสรรพากร แต่ต่อมาแม้การนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ในประเทศไทยจะก่อให้เกิดความสำเร็จ สามารถแก้ปัญหาภาระภาษีซ้ำซ้อน รวมทั้งยังเอื้ออำนวยต่อการลงทุนและการส่งออก แต่เชื่อว่า การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทยจะปราศจากปัญหาเสียทีเดียว เนื่องจากการใช้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาพร้อมปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือการโกงภาษีมูลค่าเพิ่ม มักพบปัญหาจากพ่อค้า หรือผู้ประกอบการที่คิดจะหนีภาษี และต้องการลดค่าใช้จ่ายของตนเอง เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนด้วยใช้วิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ปัญหาเหล่านี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อระบบการเงินการคลังของประเทศอย่างร้ายแรงจากการโกงของเหล่าผู้มีฉ้อฉล

จึงทำให้ประเทศไทยได้ประสบปัญหา ส่งผลเสียหายโดยตรงต่อรัฐบาลเป็นอย่างมากเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม อันเป็นรายได้ที่สำคัญของแผ่นดิน และยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม รูปแบบการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มปรากฏหลายรูปแบบ เช่น การอาศัยช่องโหว่ของโครงสร้างระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม (บิดินทร์ มawangศ์ และไพบูลย์ ผจงวงศ์, 2562) ในการบรรลุดัตถประสงค์ เช่น เรื่องของการหลีกเลี่ยงไม่เข้าสู่ระบบจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มักพบปัญหาของผู้ค้าขายส่วนใหญ่ มีรายรับจากการขายสินค้า หรือให้บริการในทางธุรกิจเกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปี ผู้มีหน้าที่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นผู้ประกอบการเสียภาษีอย่างถูกต้อง แต่ผู้ค้านั้น กลับหลีกเลี่ยงไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อให้ตนเองอยู่นอกระบบของภาษีมูลค่าเพิ่ม และไม่ต้องมีหน้าที่ในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่เกิดจากการขายสินค้า หรือให้บริการใด ๆ หรือแม้แต่ผู้ประกอบการที่เข้าระบบมาแล้วก็ตาม ก็ใช้วิธีการหลีกเลี่ยงในรูปแบบของการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มมาแล้ว แต่ไม่นำส่งให้แก่หน่วยงานด้านภาษี มีจุดมุ่งหมายลดค่าภาษีที่ต้องชำระให้น้อยลงกว่าความเป็นจริง ด้วยการยื่นแบบแสดงรายการภาษีไม่ครบ ไม่ถูกต้อง หรือยื่นเพียงบางส่วน อันเป็นการแสดงยอดที่เป็นเท็จ รวมถึงเรื่องการใช้วิธีการขายสินค้า หรือให้บริการกันหลาย ๆ ทอด เป็นการหลบเลี่ยงความผิดทางกฎหมาย ในเรื่องความรับผิดยังมีช่องโหว่ หรือไม่ครอบคลุมถึงการกระทำการหลีกเลี่ยงได้เพียงพอ เป็นต้น การกระทำเหล่านี้ล้วนเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักเกณฑ์ตามประมวลรัษฎากรทั้งสิ้น และเป็นการทำให้รัฐต้องสูญเสียประโยชน์จากรายได้ภาษีในส่วนนี้จำนวนมหาศาล

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงได้ ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มที่ใช้อยู่ในประเทศไทยเป็นระบบที่มีช่องโหว่ของกฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มได้อย่างไร มีสาเหตุของการหลีกเลี่ยงเนื่องจากเหตุผลอย่างไร และมีรูปแบบของการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีลักษณะของพฤติกรรมเป็นอย่างไร รวมทั้งผลกระทบต่าง ๆ จากการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม และวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้โดยวิธีการใด รวมถึงการศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศสหราชอาณาจักร เนื่องจากมีนโยบายที่มีการกำหนดแนวทางในการจัดการกับปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มต่าง ๆ เพื่อที่จะลดการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ทำให้การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มมีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไปในอนาคต

จุดประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ของระบบภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทย
2. เพื่อดำเนินการศึกษาแนวความคิด หลักการที่เกี่ยวกับความหมาย สาเหตุ รูปแบบ และผลกระทบของการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม
3. เพื่อประเมินแนวทางการแก้ไขปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม และหามาตรการที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต เพื่อที่จะป้องกันการทำลายระบบภาษีมูลค่าเพิ่มของประเทศไทย

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาถึงวิธีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจะเห็นว่า ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value-added Tax) มีลักษณะเหมือนภาษีการขายที่เก็บทุกทอด (Turnover Tax) ในแง่ของการเก็บภาษีจากทุกขั้นตอนของการผลิตและการจำหน่าย (กรมสรรพากร, ม.ป.ป.) ตั้งแต่ขั้นผู้ผลิต ผู้ขายส่งและผู้ขายปลีก แต่ภาษีทั้งสองประเภทนี้ มีข้อแตกต่างกันในแง่ของภาษีการขายทุกทอด (Turnover Tax) เป็นภาษีที่ชำระในทอดก่อน ๆ แล้วจะไม่นำมาหักออกจากภาษีในทอดต่อ ๆ มา มีผลให้ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่วนภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value-added Tax) เป็นภาษีที่ชำระในทอดก่อน ๆ แล้วสามารถจะนำมากหักออกจากภาษีที่ต้องชำระในทอดต่อ ๆ มาได้ จากคุณสมบัติของภาษีมูลค่าเพิ่มนี้ จึงทำให้ประเทศที่ประสบปัญหาภาษีซ้ำซ้อน ในการขายทุกทอดนำเอาภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มมีผลดีในหลาย ๆ ด้าน จึงสรุปได้ว่าภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นระบบภาษีประเภทหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภคโดยตรง ถือเป็นภาษีทางอ้อมชนิดหนึ่งที่มีฐานภาษีจากการใช้จ่าย หรือการบริโภค ผ่านช่องทางของการผลิตและการจำหน่ายทุกขั้นตอน ทำให้มีฐานภาษีที่กว้างมาก

และเป็นภาษีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการเพิ่มรายได้ให้กับรัฐบาล ซึ่งจัดเก็บตามผลประโยชน์ที่ได้รับ กล่าวคือ ผู้ใดได้รับประโยชน์ หรือได้ใช้ทรัพยากรของรัฐบาล ก็มีหน้าที่ที่จะต้องเสียภาษีให้แก่รัฐบาลมากตามไปด้วย การจัดเก็บภาษีชนิดนี้มีวัตถุประสงค์ต้องการจัดเก็บจากการใช้จ่ายของประชาชน แต่เนื่องจากประชาชนมีจำนวนมาก ทำให้การจัดเก็บภาษีจากการใช้จ่ายของแต่ละคนทำได้ลำบาก ในทางปฏิบัติจะมีการเก็บผ่านผู้ประกอบการ กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบการเป็นผู้เสียภาษี (ภาษีธุรกิจเฉพาะ, ม.ป.บ.) แต่แท้จริงแล้ว ผู้ประกอบการมิได้รับภาระภาษีนี้ เมื่อถูกเรียกเก็บภาษีก็จะบวกภาษีเข้าไปในราคาสินค้า ผลภาระภาษีให้กับประชาชนผู้บริโภคต่อไป โดยเริ่มมีการนำเอาภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้าในปี พ.ศ. 2535 และการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น สามารถทำรายได้ให้กับรัฐบาลเป็นจำนวนมาก

อย่างไรก็ตาม ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มที่นำมาใช้ในประเทศไทย ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ สามารถช่วยแก้ปัญหาภาระภาษีซ้ำซ้อน รวมทั้งยังเอื้ออำนวยต่อการลงทุนและการส่งออก แต่ก็ใช่ว่าระบบภาษีมูลค่าเพิ่มจะปราศจากปัญหาเสียทีเดียว จากการศึกษาแบบของการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มที่สำคัญบางประการ พบว่า มีการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม ด้วยวิธีการหลีกเลี่ยงไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น ธุรกิจการค้าขายออนไลน์ การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ไม่นำส่งให้แก่หน่วยงานด้านภาษี เช่น การรายงานยอดขาย หรือยอดซื้อไม่ถูกต้อง หรือไม่ครบถ้วน รวมถึงการรายงานเพียงบางส่วนด้วย และการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มในการซื้อขายสินค้า หรือให้บริการกันหลาย ๆ ทอด โดยที่ผู้หลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม ไม่ต้องรับผิดชอบเพราะอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายเสียให้ตนไม่ผิดกฎหมาย ทั้งที่ในความเป็นจริงเป็นผู้หลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผิดกฎหมาย ปัญหาเหล่านี้ล้วนมาจากเหตุที่กฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มมีช่องโหว่ หรือขอบเขตของบทบัญญัติไม่ครอบคลุมถึงสถานการณ์ในความเป็นจริงไม่เพียงพอ รวมถึงมีช่องให้ผู้หลีกเลี่ยงทางออกให้ตนไม่ต้องรับผิดชอบได้ เหตุผลเหล่านี้ ทำให้เกิดปัญหาของการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มที่ตามมาในรูปแบบต่าง ๆ กันออกไป ดังนั้น เพื่อทำความเข้าใจถึงปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม จึงต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ คือ 1. ความหมายการหลีกเลี่ยงภาษี 2. สาเหตุการหลีกเลี่ยงภาษี 3. รูปแบบการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม 4. ผลกระทบการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม 5. ความรับผิดชอบจากการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม และ 6. วิเคราะห์ปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. ความหมายการหลีกเลี่ยงภาษี

การหลีกเลี่ยงการชำระภาษีถือได้ว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หมายถึง การกระทำใด ๆ ก็ตามที่บ่อนทำลายเศรษฐกิจ หรือเป็นผลเสียอย่างร้ายแรงต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำนั้นจะผิดกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการกระทำนั้นจะมีเจตนา หรือไม่มีเจตนา ไม่ว่าจะเป็นการกระทำนั้นจะมีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้หรือไม่ก็ตาม ส่งผลกระทบถึงการทำลายระบบภาษีและการคลังของประเทศ และเพื่อให้เข้าใจความหมายของการหลีกเลี่ยงภาษี ซึ่งเป็นส่วนสำคัญหนึ่งของการศึกษาถึงปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ศึกษาจึงได้เปรียบเทียบกับกรหลบหลีกภาษีอากร

ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม (2559) ให้คำจำกัดความการหลีกเลี่ยงภาษีอากร (Tax Evasion) ว่าเป็นการใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายที่จะไม่เสียภาษี หรือเสียภาษีน้อยลง เช่น มีเงินได้ที่จะต้องยื่นรายการและเสียภาษี แต่จงใจไม่ยื่นรายการและเสียภาษี หรือยื่นรายการและเสียภาษี แต่รายการและเสียภาษีไม่ถูกต้องครบถ้วน หรือยื่นรายการแต่แสดงจำนวนเงินได้ต่ำกว่าความเป็นจริง เพื่อเสียภาษีน้อย หรือแสดงตัวเลขค่าใช้จ่ายสูงกว่าความจริง ให้มีกำไรน้อยจะได้เสียภาษีน้อยลง หรือให้เกิดผลขาดทุนจะได้ไม่ต้องเสียภาษี หรือใช้ใบกำกับภาษีปลอม เพื่อขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มและใช้เป็นหลักฐานในการหักรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ จะได้ไม่ต้องเสียภาษี หรือใช้ใบกำกับภาษีปลอมในการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม และใช้เป็นหลักฐานในการหักรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ เพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล มีโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา และไม่ถือเป็นการวางแผนภาษีอากร เพราะการวางแผนภาษีอากร จะต้องไม่ใช่วิธีการที่ผิดกฎหมาย ส่วนการหลบหลีกภาษีอากร (Tax Avoidance) ก็ยังถือว่า อยู่ในความหมายของการวางแผนภาษีอากร เพราะการหลบหลีกภาษีอากร คือ การที่ผู้เสียภาษีใช้วิธีการที่ไม่ผิดกฎหมาย เพื่อไม่ต้องเสียภาษี หรือเสียภาษีน้อยลง เช่น การใช้ช่องโหว่ของกฎหมาย หรือทำนิติกรรม หรือสัญญา หรือธุรกรรม หรือจัดการธุรกิจ เพื่อไม่ต้องเสียภาษี หรือเสียภาษีน้อยลง

จากความหมายข้างต้น ผู้วิจัยสรุปความหมายการหลีกเลี่ยงภาษีอากร (Tax Evasion) คือ การกระทำ หรือละเว้น การกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย เพื่อไม่เสียภาษีอากร หรือเสียภาษีให้น้อยลง ด้วยวิธีการหลอกลวง ใช้กลอุบาย อันเป็นการฉ้อโกง อันถือว่าเป็นความผิดที่มีโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบกับกรหลบหลีกภาษีอากร (Tax Avoidance) คือ การเลือกใช้สิทธิกระทำ หรือละเว้นกระทำตามวิธีทางกฎหมาย หลบหลีกภาษีทั้งหมด หรือชำระ จำนวนภาษีให้น้อยลง ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยชอบกฎหมาย บางครั้งอาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย ซึ่งเป็นการกระทำที่ ปราศจากการฉ้อโกง อันเป็นการกระทำความผิด

2. สาเหตุการหลีกเลี่ยงภาษี

โดยทั่วไป จุดประสงค์ของการหลีกเลี่ยงภาษี เกิดจากการที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่ต้องการถูกบังคับเสียภาษีให้แก่รัฐ เพราะการเสียภาษีทำให้รายได้ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะนำไปใช้จ่ายในประโยชน์ส่วนตัวลดลงตามจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีให้แก่ รัฐ จากการถูกบังคับเก็บภาษีนี้ ทำให้เกิดการต่อต้านโดยธรรมชาติที่จะเสียภาษีน้อยลง เพื่อให้มีเงินได้ในการใช้จ่ายมากขึ้น หาก พิจารณาจากหลักการภาษีแล้ว สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงภาษีมามาก คือ

2.1 อัตราภาษีที่รัฐจัดเก็บสูง คือ เมื่ออัตราภาษีที่สูงทำให้คนมีเงินเหลือใช้ในการบริโภคส่วนตัวลดลง จึงมีความไม่เต็มใจ หรือความไม่สนใจที่จะเสียภาษีมามากขึ้น และหาทางลดการเสียภาษีด้วยการหลีกเลี่ยงภาษี รวมทั้งการที่ ภาษีสูงมากเท่าไร ก็ยังเป็นเหตุผลที่จะทำให้เกิดความคุ้มค่าพอที่จะเสี่ยงที่จะหลีกเลี่ยงภาษีขึ้นไปอีกด้วย

2.2 โอกาสในการถูกจับได้ว่าหลีกเลี่ยงภาษีต่ำ คือ โอกาสที่ผู้หลีกเลี่ยงภาษีจะถูกจับได้มาก หรือน้อย ขึ้นอยู่กับอัตราการตรวจสอบภาษี ที่สัมพันธ์กับงบประมาณการตรวจสอบและปราบปราม จำนวนเจ้าหน้าที่ ปริมาณ การตรวจสอบ ปราบปรามของรัฐ ความถี่ในการตรวจสอบ และเนื่องจากการตรวจสอบปราบปรามนั้น มีต้นทุนสูง และ ใช้ระยะเวลานาน จึงเป็นไปได้ยากที่รัฐจะตรวจสอบผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุก ๆ ราย ทำให้โอกาสที่ผู้หลีกเลี่ยงภาษีจะถูกจับกุมได้ ทั่วไปแล้วค่อนข้างต่ำ ปัจจุบันได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบ ทำให้มีโอกาสในการจับกุมได้ว่าหลีกเลี่ยงภาษีมามากขึ้น

2.3 ระบบกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มมีช่องโหว่ คือ การที่กฎหมายมีช่องโหว่มาก กฎหมายที่ล่าช้า และไม่ทันการณ์ ส่งผลให้ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีหาช่องทางหลีกเลี่ยงภาษีได้ง่าย เป็นพฤติกรรมที่ขยายขอบเขตที่รวดเร็ว เพราะหากคนหนึ่งทำได้ และเสียภาษีน้อยลงโดยไม่ผิดกฎหมาย อีกคนหนึ่งย่อมทำตาม ทั้งนี้ บางคนยินยอมเสียค่าใช้จ่ายใน การหลีกเลี่ยงภาษี ตราบที่ค่าใช้จ่ายดังกล่าวต่ำกว่ามูลค่าภาษีที่สามารถลดลงได้

2.4 บทลงโทษอาจไม่เพียงพอ คือ ในกรณีตรวจสอบพบว่า มีการหลีกเลี่ยงภาษี ผู้หลีกเลี่ยงภาษีจะต้องเสีย ภาษีในส่วนที่หลีกเลี่ยง รวมทั้งค่าปรับ เงินเพิ่ม และยังมีโทษทางอาญาถึงขั้นจำคุกด้วย แต่บทลงโทษที่มีอยู่อาจบัญญัติไว้ ไม่ครอบคลุม หรือไม่เพียงพอต่อการที่ผู้หลีกเลี่ยงภาษีนั้นได้กระทำความผิด ทำให้ผู้หลีกเลี่ยงหลุดพ้นจากบทลงโทษได้ เป็นช่องโหว่ให้ผู้หลีกเลี่ยงสามารถทำการหลีกเลี่ยงได้โดยไม่ต้องรับผิดชอบใด ๆ (วารชินี หลงสกุล, 2550)

3. รูปแบบการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม

ปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทยและสหราชอาณาจักรที่พบบ่อยครั้งมี 3 รูปแบบ ได้แก่

3.1 การหลีกเลี่ยงไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม คือ โดยหลักการผู้ขายมีหน้าที่ หรือมีภาระหน้าที่ต้อง ประเมินผลประกอบการของการซื้อ ขายสินค้า หรือให้บริการ ถ้าผู้ขายมียอดขาย หรือรายได้เข้าหลักเกณฑ์ขั้นต่ำของ การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ขายนั้นก็มีหน้าที่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในการทำธุรกิจ แต่ปัญหาการหลีกเลี่ยงในรูปแบบนี้ เกิดขึ้น เมื่อผู้ค้าขายสินค้า หรือให้บริการมียอดขาย หรือรายได้เกินกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ผู้ขาย ไม่ทำการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นเหตุให้รัฐบาลสูญเสียรายได้เป็นจำนวนมาก พบได้จากผู้ค้าขายรายย่อย หรือผู้ค้าที่อยู่ นอกโครงสร้างทางกฎหมาย ธุรกิจขนาดเล็กที่ดำเนินการขายสินค้า หรือให้บริการ และมียอดขาย หรือรายได้อยู่ในระดับเกณฑ์ที่ ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ส่วนใหญ่ละเลยไม่เข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อหลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายทางภาษีมูลค่าเพิ่ม รวมถึงกรณีบริษัทที่ขายสินค้า หรือให้บริการกับผู้ซื้อ หรือผู้บริโภครายบุคคล หรือบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนอื่น ๆ (Business to Customer: B2C) ที่มีความสัมพันธ์ระยะสั้นระหว่างเจ้าของธุรกิจและผู้ซื้อโดยตรง เนื่องจากไม่มีใบแจ้งหนี้มาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้

ยังพบได้ทั่วไปในกลุ่มที่ต้องใช้แรงงานมาก ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มที่ยังเข้าไม่ถึงกลุ่มบุคคลเหล่านี้ ดังนั้น สรุปได้ว่าในการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ถ้าผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจและกระทำการขายสินค้า หรือให้บริการเกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงอยู่ในคุณสมบัติที่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม หากผู้ประกอบการนั้นตั้งใจไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มถือเป็นลักษณะการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มได้

3.2 การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว แต่ไม่นำส่งหน่วยงานด้านภาษีอากร คือ การที่ผู้ขายเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่รวบรวมได้ แต่ไม่ได้มีการนำส่งไปยังหน่วยงานสรรพากร หรือหน่วยงานผู้มีอำนาจ การหลีกเลี่ยงประเภทนี้เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการหลีกเลี่ยงที่เป็นอันตราย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรมการก่อสร้าง หลักการนั้นผู้ประกอบการที่ได้เข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม แล้วมีหน้าที่ต้องนำส่งข้อมูลรายงานยอดขายที่เกิดขึ้นในทุก ๆ เดือน พร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษี แต่ผู้ประกอบการมักจะใช้วิธีการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม ด้วยการที่ไม่แสดงรายการยอดขายในข้อมูลที่เป็นความจริง หรือรายงานผิดพลาด หรือผิดไปจากความจริง เพื่อหลีกเลี่ยงทำให้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มน้อยลง ได้แก่ การหลบยอดขาย เช่น การขาย หรือให้บริการมาก แต่ผู้ประกอบการกับรายงานว่ามียอดขายน้อย รวมถึงการขาย หรือให้บริการแพง แต่แจ้งว่าขาย หรือให้บริการถูก ดังนั้น เมื่อแจ้งยอดขายต่ำก็จะส่งผลให้ภาษีขายก็ต่ำไปด้วย และเมื่อนำภาษีซื้อตามใบกำกับภาษี มาเครดิตจึงทำให้เสียภาษีน้อยตามมา ทั้งนี้ การหลบยอดขาย เช่น เมื่อในเดือนนั้นมียอดขายสูงกว่ายอดขายต่ำ ย่อมเป็นที่ผิดสังเกต ผู้ประกอบการมักจะยอมเก็บใบกำกับภาษีไว้ หรือการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์บางชนิดทำขึ้นเพื่อปรับปรุงยอดซื้อและยอดขายให้สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างแนบเนียน รวมไปถึงการอาศัยการสมยอมกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย หรือมีการแต่งบัญชีให้ยอดขายเกิดขึ้นเท่าที่ต้องการจะเสียภาษี

3.3 การขายสินค้า หรือให้บริการกันหลาย ๆ ทอด คือ การขายสินค้า หรือให้บริการในสายการทำธุรกรรมเดียวกัน หรือในสายการผลิตเดียวกัน หากมีผู้ประกอบการหลายคนทำการซื้อขาย หรือให้บริการ และในช่วงทอดใดทอดหนึ่งทำการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม ในประเทศไทยพบในกรณีการทำธุรกรรมกันมากรายจากการส่งออกสินค้า มีการหลีกเลี่ยงในรูปแบบที่ไม่ได้มีการส่งออกสินค้าจริง แต่มีการไปขอคืนเครดิตภาษีซื้อทั้งหมด อันอาจก่อให้เกิดการสูญเสียรายได้ของกรมสรรพากรอย่างมาก การหลีกเลี่ยงนั้นอาจจะเกิดขึ้นในทอดใดทอดหนึ่งของการทำธุรกรรม ทำให้เห็นว่าถ้าหากมีการปรากฏขึ้นหลาย ๆ ทอด ยิ่งทำให้เป็นปัญหาในการตรวจสอบที่ยากขึ้นไปอีกของกรมสรรพากร อีกทั้งหากผู้ประกอบการในทอดใดทอดหนึ่ง ทำการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม จะต้องให้ผู้ประกอบการในทอดใดบ้างรับผิดชอบในการขายสินค้า หรือให้บริการที่มีการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้น

4. ผลกระทบการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม

จากการที่ผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีอากร แต่กลับกระทำการต่าง ๆ เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มบางส่วน หรือทั้งหมด อาศัยช่องโหว่ของกฎหมายเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ทำให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ (วรภาพ เศรษฐธนาธิกร, 2564) ดังนี้

4.1 ผลกระทบต่อรายรับของรัฐบาล คือ ส่งผลกระทบต่อหลักการทำรายได้ที่ดี และฐานการคลังของประเทศเพราะทำให้การจัดเก็บภาษีได้น้อยกว่าความเป็นจริง และทำให้รัฐสูญเสียรายได้ที่เกิดจากการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงในฐานการคลังของประเทศ

4.2 ผลกระทบต่อหลักการภาษีอากรที่ดี คือ การบริหารการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษี รัฐบาลต้องคำนึงถึงหลักการภาษีอากรที่ดีเป็นสำคัญมาใช้ เพราะมีผลกระทบต่อเป้าหมายทางเศรษฐกิจในหลาย ๆ ด้าน ซึ่ง Adam Smith นักเศรษฐศาสตร์ผู้มีชื่อเสียงจากสกอตแลนด์ กล่าวว่า หลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีอากรที่ดีนั้นจะต้องประกอบด้วย 4 ประการ คือ หลักความยุติธรรม หลักความแน่นอน หลักความสะดวก และหลักความประหยัด (Smith & Cannan, 2003)

4.3 ผลกระทบต่อหลักความยุติธรรม คือ การหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มทำให้การจัดเก็บภาษีไม่มีความเท่าเทียมกัน และยังทำให้ขาดความเป็นธรรม ในการแบ่งภาระแก่ผู้ประกอบการในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามหลักความสามารถของแต่ละคน ส่งผลกระทบต่อหลักความยุติธรรมของผู้ประกอบการค้าที่สุจริตอันทำการค้าขายตามธุรกิจปกติ (โทษของการหลีกเลี่ยงภาษี, ม.ป.ป.)

5. ความรับผิดชอบจากการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม

ตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร มาตรา 89 ได้กำหนดถึงความรับผิดชอบของเบี้ยปรับในรูปแบบ หรือ พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม (คำสั่งกรมสรรพากร, 2542) ดังนี้

5.1 กรณีประกอบกิจการ โดยมีได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ต้องเสียเบี้ยปรับสองเท่าของเงินภาษีที่ต้องเสียในแต่ละเดือนภาษี ตลอดระยะเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติ หรือเป็นเงินหนึ่งพันบาทต่อเดือนภาษี แล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า ตามประมวลรัษฎากรมาตรา 89(1)

5.2 กรณีมิได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีภายในกำหนดเวลา ต้องเสียเบี้ยปรับสองเท่าของเงินภาษีที่ต้องเสีย หรือนำส่งในเดือนภาษีตามประมวลรัษฎากรมาตรา 89(2)

5.3 กรณียื่นแบบแสดงรายการจำนวนภาษีทั้งหมดไม่ถูกต้อง คือ เมื่อผู้ประกอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษี หรือแบบนำส่งภาษีไว้ไม่ถูกต้อง หรือมีข้อผิดพลาดอันเป็นเหตุให้จำนวนภาษีที่ต้องเสีย หรือนำส่งในเดือนภาษีคลาดเคลื่อนไป ต้องเสีย เบี้ยปรับหนึ่งเท่าของเงินภาษีที่เสียคลาดเคลื่อน ตามประมวลรัษฎากรมาตรา 89(3)

5.4 กรณียื่นแบบแสดงรายการจำนวนภาษีขาย หรือภาษีซื้อไม่ถูกต้อง เมื่อผู้ประกอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษี หรือแบบนำส่งภาษีไว้ไม่ถูกต้อง หรือมีข้อผิดพลาดอันเป็นเหตุให้จำนวนภาษีขาย หรือจำนวนภาษีซื้อในเดือนภาษีที่แสดงไว้คลาดเคลื่อนไป ต้องเสียเบี้ยปรับหนึ่งเท่าของจำนวนภาษีขายที่แสดงไว้ขาดไป หรือจำนวนภาษีซื้อที่แสดงไว้เกินไปตามประมวลรัษฎากรมาตรา 89(4)

5.5 กรณีผู้ประกอบการไม่จัดทำใบกำกับภาษี เมื่อผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องออกใบกำกับภาษี และส่งมอบให้แก่ผู้ซื้อสินค้า หรือผู้รับบริการ เมื่อผู้ประกอบการขายสินค้า หรือให้บริการโดยไม่ออกใบกำกับภาษี มีความรับผิดชอบในทางแพ่ง คือ ต้องเสียเบี้ยปรับสองเท่าของจำนวนภาษีในใบกำกับภาษีตามประมวลรัษฎากรมาตรา 89(5)

5.6 กรณีออกใบกำกับภาษีโดยไม่สิทธิจะออกตามกฎหมาย ต้องเสียเบี้ยปรับสองเท่าของจำนวนภาษีตามใบกำกับภาษี ใบเพิ่มหนี้ หรือใบลดหนี้ตามประมวลรัษฎากรมาตรา 89(6)

5.7 กรณีนำใบกำกับภาษีปลอม ไม่ว่าทั้งหมด หรือบางส่วนมาใช้คำนวณภาษี ต้องเสียเบี้ยปรับสองเท่าของจำนวนภาษีตามใบกำกับภาษีตามประมวลรัษฎากรมาตรา 89(7)

6. วิเคราะห์ปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม

ปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทยและสหราชอาณาจักรที่พบบ่อยครั้งมี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1. การหลีกเลี่ยงไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม 2. การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ไม่นำส่งให้แก่หน่วยงานด้านภาษี และ 3. การขายสินค้า หรือให้บริการกันหลาย ๆ ทอด สามารถนำวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภาษีมูลค่าเพิ่ม, ม.ป.ป.) ดังนี้

6.1 วิเคราะห์ปัญหาการหลีกเลี่ยงไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของประเทศไทย พบว่า ผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการ ผู้ผลิต หรือผู้ขายสินค้า หรือให้บริการในทางธุรกิจ หรือวิชาชีพเป็นปกติธุระ ไม่ว่าจะประกอบกิจการในรูปแบบใด และมีการขายสินค้า หรือให้บริการตามประมวลรัษฎากรมาตรา 77/1(8) และ (10) และได้กระทำการกิจการในราชอาณาจักร ตามประมวลรัษฎากรมาตรา 77/2 และมีรายรับเกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปี ถือว่าเป็นผู้มีหน้าที่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนตามกำหนดเวลาในประมวลรัษฎากร แต่พบว่า มีผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขายสินค้า หรือให้บริการในราชอาณาจักร และมีรายรับเกินกว่า 1.8 ล้าน ต่อปี ถือว่าเป็นผู้มีหน้าที่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ผู้ประกอบการเหล่านั้นไม่จดทะเบียน

ภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยไม่ทำหน้าที่ตามหลักเกณฑ์การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือไม่ทำหน้าที่ในการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่รัฐ ปัญหาที่มีพบในธุรกิจค้าขายผ่านทางตลาดออนไลน์ เนื่องจากในปัจจุบันมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาเป็นอีกช่องทางของการค้าขาย ในยุคดิจิทัลสามารถซื้อขายสินค้า หรือให้บริการได้จากการผ่านทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียกกันว่าเป็นร้านค้าออนไลน์ที่ปรากฏอยู่บนเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือโทรศัพท์มือถือ ทำให้มีช่องทางการขายสินค้า หรือให้บริการหลากหลายมากขึ้น และปรากฏว่า ผู้ประกอบการค้าขายออนไลน์มียอดขายรับเกินกว่า 1.8 ล้านต่อปี แต่กรมสรรพากรไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลการค้าขายทางออนไลน์ได้ครบถ้วน เนื่องจากการวิเคราะห์บทบัญญัติของประมวลรัษฎากรเห็นว่า ยังไม่มีความชัดเจนและความแน่นอน คือไม่ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้ประกอบการให้รวมถึงผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ด้วย เพียงแต่ให้นิยามว่า ผู้ประกอบการหมายถึงเพียงบุคคล ซึ่งขายสินค้า หรือให้บริการในทางธุรกิจ หรือวิชาชีพ ไม่ว่าการกระทำดังกล่าวจะได้รับประโยชน์ หรือได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ และไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วหรือไม่ ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 77/1 (15) จึงทำให้ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์บางราย ไม่ทราบถึงหน้าที่ตามกฎหมายของตน หรือบางรายอาจอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายในส่วนนี้ตีความ เพื่อหลีกเลี่ยงในการเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มอย่างถูกต้อง และในส่วนของบทบัญญัติกฎหมายตามประมวลรัษฎากร ก็ได้ได้มีการบัญญัติถึงวิธีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไว้โดยเฉพาะ ทำให้ขั้นตอนและวิธีการเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม จึงต้องเป็นไปตามประมวลรัษฎากร

อย่างไรก็ตาม หากวิเคราะห์เปรียบเทียบ สหราชอาณาจักรได้มีการจัดการปัญหาเหล่านี้ที่แตกต่างออกไป โดยมีการออกกฎระเบียบภายในสหราชอาณาจักร ในเรื่องการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ให้สอดคล้องกับหลักการที่สหภาพยุโรปได้วางไว้ โดยกำหนดไว้ใน The Notice 700: Section 4 ในหัวข้อ VAT: Businesses Supplying Digital Services to Private Consumers (Government Digital Service, 2014) ช่วยให้เกิดความเป็นธรรมระหว่างผู้บริโภคด้วยกัน และระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน นอกจากนี้ ทางสหราชอาณาจักรมีการกำหนดไว้ด้วยว่า ใช้เฉพาะกรณีที่มีการให้บริการในรูปแบบดิจิทัล หมายถึง การให้บริการผ่านทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยระบุอย่างชัดเจนว่า ผู้บริโภคจะต้องเป็นผู้บริโภคที่ไม่ได้จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการ และอยู่ในสหราชอาณาจักร ส่วนผู้ประกอบการก็จะต้องเป็นผู้ประกอบการที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป จากหลักการดังกล่าวของประเทศสหราชอาณาจักรนี้ ทำให้เห็นว่าได้มีการวางกฎระเบียบไว้อย่างชัดเจนถึงหลักเกณฑ์ของผู้ประกอบการและผู้บริโภค และยังมีความแน่นอนในเรื่องของการกำหนดสถานะของผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนั้น จึงสามารถนำมาเป็นแนวทางในการบัญญัติบทกฎหมายภายในประเทศไทยได้ต่อไปในอนาคต

6.2 วิเคราะห์ปัญหาการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มแต่นำส่งให้แก่หน่วยงานด้านภาษี เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ของการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม และต้องนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นให้กับกรมสรรพากรมีกระบวนการเริ่มขึ้น การเกิดจุดความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มขึ้น โดยการส่งมอบสินค้า การโอนกรรมสิทธิ์ การรับชำระราคา หรือการออกไปกำกับภาษีตามประมวลรัษฎากรมาตรา 78 และ 78/1 (คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป. 86/2542, 2542) ถือว่า ผู้ประกอบการนั้นมีหน้าที่ต้องเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยนำมาคำนวณจากภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อในแต่ละเดือนภาษี แต่พบว่า ปัจจุบันผู้ประกอบการในประเทศไทยส่วนใหญ่เก็บภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว แต่ไม่ได้นำส่งให้กับกรมสรรพากร หรือยื่นแบบแสดงรายการภาษีที่มียอดขาย หรือยอดซื้อไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน หรือขาดไป รวมทั้งการแจ้งยอดขายบางส่วน เมื่อผู้ประกอบการได้แจ้งยอดขายต่ำ ก็จะส่งผลให้ภาษีขายก็ต่ำไปด้วย และเมื่อนำภาษีซื้อตามใบกำกับภาษีมาเครดิตจึงทำให้เสียภาษีน้อยตามมา เมื่อวิเคราะห์ตามบทบัญญัติของประมวลรัษฎากรในประเทศไทยเห็นว่า มีวิธีการแก้กับปัญหาเหล่านั้นที่ปลายเหตุ อีกทั้งพบว่า ผู้ประกอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษีขาย และภาษีซื้อไม่ถูกต้อง หรือไม่ครบถ้วนเกิดขึ้น ทางกรมสรรพากรก็จะมีวิธีการจัดการกับปัญหาเหล่านั้นตามบทบัญญัติในส่วนของบริษัทโทษเท่านั้น โดยกำหนดว่า หากผู้ประกอบการมิได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีภายในกำหนดเวลา ให้เสียเบี้ยปรับอีกสองเท่าของเงินภาษีที่ต้องเสียตามประมวลรัษฎากรมาตรา 89(2) หรือยื่นแบบแสดงรายการภาษีไว้ไม่ถูกต้องเป็นเหตุให้จำนวนภาษีที่ต้องเสียคลาดเคลื่อนไปให้เสีย หรือมีข้อผิดพลาดให้เสียเบี้ยปรับหนึ่งเท่าของเงินภาษีที่เสียคลาดเคลื่อนไปตามประมวลรัษฎากรมาตรา 89(3) หรือยื่นแบบแสดงรายการภาษีไว้ไม่ถูกต้อง เป็นเหตุให้จำนวนภาษีขาย หรือจำนวนภาษีซื้อในเดือนภาษีที่แสดงไว้

ตลาดเคลื่อนไป ให้เสียเปรียบปรับหนึ่งเท่าของจำนวนภาษีขายที่แสดงไว้ขาดไป หรือจำนวนภาษีซื้อที่แสดงไว้เกินไปตามประมวล รัษฎากรมาตรา 89(4) ไว้เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม หากวิเคราะห์เปรียบเทียบกับสหราชอาณาจักรที่มีวิธีแก้ไขปัญหาค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการแจ้ง ยอดขายขาด แจ้งไม่ครบ หรือแจ้งเพียงบางส่วนด้วยการแก้ไขปัญหาค่าเพิ่มที่ต้นเหตุ คือ การแก้ที่กลไกของระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม เนื่องจากสหราชอาณาจักรมองว่า หากเงินภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่กับผู้ขายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อาจทำให้เกิดโอกาสที่จะหลีกเลี่ยง ภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่งผลให้เมื่อถึงกำหนดในแต่ละเดือนภาษีที่ต้องนำส่งให้กับรัฐ ผู้ประกอบการจะไม่สามารถทำหน้าที่ในการนำส่งได้ อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้น หากเปลี่ยนกลไกของระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ในเรื่องผู้มีหน้าที่ในการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม และ นำส่งให้กับกรมสรรพากรให้เป็นหน้าที่ของผู้ซื้อแทน ใช้กับเฉพาะกิจการบางประเภท ที่มีความเสี่ยงจะเกิดการหลีกเลี่ยง ภาษีมูลค่าเพิ่มได้มาก สาเหตุที่สหราชอาณาจักรเปลี่ยนหน้าที่การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มให้ผู้ซื้อแทน เพราะเห็นว่าภาษีซื้อนั้นเป็นสิ่งที่ ผู้ซื้อเป็นผู้ออก และเป็นผู้มีสิทธิขอคืนภาษีอยู่แล้ว จึงมีความเป็นไปได้ว่าผู้ซื้อจะทำหน้าที่ได้ดีกว่าผู้ขาย หากมองใน การตรวจเช็คทางฝั่งผู้ขายก็อาจจะไม่สามารถที่จะตรวจสอบได้แม่นยำและไม่ทันการ เนื่องจากผู้ขายอาจแจ้งยอดที่ไม่ถูกต้อง หรือ แจ้งยอดไม่ครบ หรือขาดหายไปบางส่วน จะแตกต่างกับกลไกของระบบภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทย ที่ให้ผู้ขายเป็นผู้มี ภาระหน้าที่ในการนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มแทนที่ผู้ซื้อตามบทบัญญัติประมวลรัษฎากรมาตรา 87

6.3 วิเคราะห์ปัญหาการขายสินค้า หรือให้บริการกันหลาย ๆ ทอด เมื่อมีการขายสินค้า หรือให้บริการกันใน หลาย ๆ ทอด หรือมีการทำธุรกรรมกันมากมาย มักเกิดขึ้นในประเทศไทยปัจจุบันในกรณีของการส่งออกสินค้า มีการหลีกเลี่ยงใน รูปแบบที่ว่าไม่ได้มีการส่งออกสินค้าจริง แต่ได้มีการไปขอคืนเครดิตภาษีซื้อทั้งหมด อันอาจก่อให้เกิดการสูญเสียรายได้ของ กรมสรรพากรอย่างมาก การหลีกเลี่ยงนั้นอาจจะเกิดขึ้นในทอดใดทอดหนึ่งของการทำธุรกรรมก็ได้ แต่เนื่องจากบทบัญญัติใน เรื่องความรับผิดชอบของเบี้ยปรับมาตรา 89(1)-(9) เพียงกำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเสียเปรียบปรับในกรณีรูปแบบที่กำหนดไว้ ทำให้มีเนื้อหาที่ไม่ครอบคลุมถึงรูปแบบการหลีกเลี่ยงในหลาย ๆ ทอด เพราะฉะนั้น หากในกรณีผู้ที่ทำการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม ในทอดใดทอดหนึ่งรู้ถึงการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มในทอดอื่น ๆ แต่ได้กระทำการหลีกเลี่ยงในรูปแบบที่ไม่เข้ารูปแบบตามที่ กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร ก็ถือว่าผู้หลีกเลี่ยงนั้นไม่มีความรับผิดชอบในส่วนของการปรับแต่อย่างใด

แต่เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับสหราชอาณาจักรแก้ไขปัญหาลำนี้ด้วยการกำหนดกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบร่วมกัน กล่าวคือ เมื่อมีการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ ธุรกรรมร่วมกัน หรือมีการขาย หรือให้บริการ หลาย ๆ ทอดนั้น ต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน โดยไม่ได้จัดการเพียงแค่ทอดเดียว คือ ทอดของผู้ส่งออกเท่านั้น แต่กับให้มองในทุก ๆ ทอดของการทำธุรกรรมการซื้อขายการส่งออกสินค้ากัน เมื่อหากแค่ผู้ขาย หรือผู้ซื้อในทอดใดทอดหนึ่งนั้น “รู้” หรือ “มีเหตุ อันควรสงสัย” ว่าภาษีมูลค่าเพิ่มในการขาย หรือให้บริการในช่วงธุรกรรมทอดใด ไม่ได้มีการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม แม้ว่าทอดใดทอด หนึ่งนั้น จะได้กระทำการขายสินค้า หรือให้บริการ และเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอย่างถูกต้องก็ตาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ ใช้วิธีการศึกษาแบบการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จากบทบัญญัติแห่งประมวล รัษฎากร ข้อกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง แนวคำพิพากษาศาลฎีกาและคำสั่งกรมสรรพากร ตลอดจนค้นคว้าข้อมูลจากตำรา วิทยานิพนธ์ บทความ วารสารกฎหมาย และเอกสารทางวิชาการ รวมถึงการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มา วิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายของสหราชอาณาจักร หาข้อสรุปและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับ ปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. บทบัญญัติตามประมวลรัษฎากรมาตรา 77/1(15) ในประเทศไทยจะเห็นได้ว่า ยังไม่มีความชัดเจน และความแน่นอน คือ ไม่ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้ประกอบการให้รวมถึงผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ด้วย แต่ในสหราชอาณาจักร ได้มีการออกกฎระเบียบภายในสหราชอาณาจักร เรื่องการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จะช่วยให้เกิดความเป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน และระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน นอกจากนั้น ได้กำหนดให้ใช้เฉพาะกรณีที่ มีการให้บริการในรูปแบบดิจิทัล หมายถึง การให้บริการผ่านทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จึงเห็นได้ว่าได้มีการวางกฎระเบียบไว้อย่างชัดเจนถึงหลักเกณฑ์ของผู้ประกอบการ และเรื่องของการกำหนดสถานะของผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนั้น ทางแก้สำหรับ ปัญหาการประกอบกิจการแต่หลีกเลี่ยงไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าควรมีบทบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมให้ชัดเจนว่าผู้ประกอบการที่ทำการขายสินค้าผ่านทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และสินค้านั้นเข้าข่ายที่จะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตาม บทบัญญัติของประมวลรัษฎากร ไม่ได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ต้องมีหน้าที่จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการ จดทะเบียนและเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

2. บทบัญญัติตามประมวลรัษฎากรมาตรา 82/3 ในประเทศไทยจะเห็นได้ว่าระบบภาษีมูลค่าเพิ่มได้มอบหน้าที่ในการนำส่ง หรือยื่นภาษีมูลค่าเพิ่มให้เป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการในฝั่งของผู้ขายเท่านั้น ยังมีช่องโหว่ และไม่มีประสิทธิภาพทำให้เกิดปัญหาการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว แต่ไม่นำส่งหน่วยงานด้านภาษีอากร รวมถึงระบบการตรวจของทางกรมสรรพากรที่มีกระบวนการ คือ เมื่อพบปัญหาการแจ้งยอดขายขาด หรือแจ้งไม่ครบ หรือแจ้งบางส่วน ในทางปฏิบัติของกรมสรรพากรนั้น มีเพียงการตรวจสอบย้อนว่า ผู้ขายได้มีการขายสินค้ากันจริงหรือไม่ หรือผู้ซื้อได้ทำการซื้อสินค้านั้นจริงหรือไม่ ซึ่งไม่ได้มีมาตรการอื่นเข้ามาควบคุมควบคุมไปเพื่อลด หรือป้องกันการเกิดการหลีกเลี่ยงกับปัญหาดังกล่าว แต่ในสหราชอาณาจักรมีระบบการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยผู้ซื้อมีหน้าที่แทนที่ผู้ขายเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องหน้าที่ในการนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มที่มอบหมายหน้าที่ให้แก่ผู้ซื้อ ใช้อำนาจการบางประเภท ผู้ขายและผู้ซื้อที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนด้วยกัน

3. บทบัญญัติตามประมวลรัษฎากรมาตรา 89(1)-(9) ในประเทศไทยจะเห็นได้ว่ากำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษี หรือ บุคคลตามมาตรา 86/13 เสียเปรียบปรับในกรณีรูปแบบการหลีกเลี่ยงที่กำหนดใน (1)-(9) ไม่สามารถนำเรื่องความรับผิดชอบในส่วน เบี้ยปรับมาลงโทษกับปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีมีการขายสินค้า หรือให้บริการในหลาย ๆ ทอด เนื่องจากมีเนื้อหาที่ไม่ครอบคลุมถึงผู้ที่สมรู้ถึงการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มในทอดเดียวกัน รวมทั้งไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับให้ผู้ประกอบการที่เป็น ผู้ขายและผู้ซื้อในการทำการขายสินค้า หรือให้บริการในสายทอดเดียวกัน หรือในขบวนการเดียวกันรับผิดชอบร่วมกัน แต่ใน สหราชอาณาจักรนั้น มีบทบัญญัติกฎหมายในเรื่องของการให้รับผิดชอบร่วมกันที่นำมาปรับใช้กับปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นได้ กล่าวคือ กรณีที่ไม่มีการชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยผู้ประกอบการจดทะเบียนในสายการขายสินค้า หรือให้บริการเดียวกัน ถ้าผู้ประกอบการ จดทะเบียนคนใดรู้ หรือควรจะรู้ถึงการเสียภาษีไม่ถูกต้อง ผู้ประกอบการนั้นจะต้องร่วมกันรับผิดชอบด้วยตาม Vat Act 1994 section 77A

สรุปผลการวิจัย

ในปัจจุบันการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มนับเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาติ ด้านงบประมาณของรัฐ ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องมีแนวทางในการป้องกันและแก้ไขกับผู้หลีกเลี่ยงภาษีในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มด้วยการปรับปรุงระบบของภาษีมูลค่าเพิ่มและแก้ไขเพิ่มเติมบทกฎหมาย เพื่อช่วยลดการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม จากการศึกษา ความหมาย รูปแบบ สาเหตุ ความรับผิดชอบ และวิเคราะห์ถึงปัญหาต่าง ๆ ของประเทศไทยและสหราชอาณาจักรดังที่ได้กล่าวมาแล้ว มีหลายประการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับกฎหมายของประเทศไทย ดังนี้

1. การเพิ่มเติมนิยามคำว่าผู้ประกอบการ ให้รวมถึงผู้ประกอบการที่ทำการขายสินค้าผ่านทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และสินค้านั้นเข้าข่ายที่จะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามบทบัญญัติของประมวลรัษฎากร

2. การกำหนดหน้าที่ในการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้ผู้ซื้อเป็นผู้มีหน้าที่นำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มแทนผู้ขาย โดยใช้ใบ
กิจการบางประเภทที่มีความเสี่ยงในการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม และให้ใช้กับกรณีประกอบการจดทะเบียนด้วยกัน
3. การเพิ่มเติมเรื่องความรับผิดชอบในส่วนของผู้ขาย ให้รวมถึงผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีที่รู้ หรือควรรู้ถึงการหลีกเลี่ยง
ภาษีมูลค่าเพิ่มในทอดใดทอดหนึ่งในสายเดียวกัน ต้องรับผิดชอบร่วมด้วย หรือเสียเบี้ยปรับร่วมด้วย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ และอาจารย์สรายุทธ์ วุฒยาภรณ์ อาจารย์พิเศษประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำในการเขียนบทความ รวมถึงบุคลากรในงานวิจัย วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ และคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ที่สนับสนุนการเขียนบทความในครั้งนี้

การอ้างอิง

กรมสรรพากร. (ม.ป.ป.). การปรับปรุงวิธีการจัดสรรรายได้ประเภทภาษีเพิ่มให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เกิดความ
เป็นธรรม โดยการใช้ข้อมูลจัดทำรายงานภาษีซื้อและภาษีขายของภาษีมูลค่าเพิ่มด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และ
ให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดสรร. กรุงเทพฯ: กระทรวงการคลัง.

_____. (ม.ป.ป.). ภาษีมูลค่าเพิ่ม. สืบค้นจาก <https://www.rd.go.th/27864.html>

_____. (2543). รวบรวมกฎหมายภาษี. สืบค้นจาก <https://www.rd.go.th/23962.html>

คำสั่งกรมสรรพากร. (2542). สืบค้นจาก <https://home.kku.ac.th/anuton/electronic%20tax/3361.0.html>

คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป. 86/2542. (2542). สืบค้นจาก <https://home.kku.ac.th/anuton/electronic%20tax/3568.0.html>

ชัยสิทธิ์ ตราจธรรม. (2559). คำสอนวิชากฎหมายภาษีอากร. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: กรุงสยาม พับลิชชิ่ง.

โทษของการหลีกเลียงภาษี. (ม.ป.ป.). สืบค้นจาก <https://www.pattanakit.net/index.php?lay=show&ac=article&id=538700607&Ntype=134>

บัณฑิต รมหาวงศ์ และไพบุลย์ ผจงวงศ์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานและการหลบหลีกภาษีเงินได้นิติบุคคล ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 Index. วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์, 13(18), 15-40.

ภาษีธุรกิจเฉพาะ. (ม.ป.ป.). สืบค้นจาก http://www.thailaws.com/aboutthailaw/general_23.htm

ภาษีมูลค่าเพิ่ม. (ม.ป.ป.). สืบค้นจาก <https://thailawonline.com/th/business/tax-law/value-added-tax-vat.html>

วราพร เศรษฐธนาธิกร. (2564). การกระทำความผิด ตามมาตรา 37 แห่งประมวลรัษฎากร. สืบค้นจาก <https://www.dharmniti.co.th/special-offense37/>

วารัชนี หลงสกุล. (2550). การวิเคราะห์การถักทอเชิงภาษาศาสตร์ของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา
บางรัก 3 (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ

Government Digital Service. (2014). **Guidance VAT guide (VAT Notice 700) The guide to VAT rules and procedures**. Retrieved from <https://www.gov.uk/guidance/vat-guide-notice-700>

Smith, A., & Cannan, E. (2003). **The wealth of nations**. New York, N.Y: Bantam Classic.

แนวคิด S-CURVE ระดับมหภาคและจุลภาค
กรณีศึกษาอุตสาหกรรมใหม่ (NEW S-CURVE) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์
CONCEPT OF S-CURVE AT THE MACRO AND MICRO LEVEL CASE STUDY OF
THE NEW S-CURVE: AVIATION AND LOGISTICS INDUSTRY

เกียรติจักร ไชยรัตน์^{1*}

Kiakajon Chairat^{1*}

^{1*} คณะเทคโนโลยีการจัดการ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช

^{1*} Faculty of Management Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Nakon Si Thammarat

Received: May 14, 2020, Revised: July 13, 2020, Accepted: July 21, 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายและสังเคราะห์ความเชื่อมโยงแนวคิด S-Curve ในระดับมหภาค คือ ระบบเศรษฐกิจ และระดับจุลภาค คือ ระดับหน่วยธุรกิจ หรือองค์กร และกรณีศึกษาอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (New S-Curve) แนวคิด S-Curve curve ในระดับระบบเศรษฐกิจ สามารถอธิบายโดยทฤษฎี EGOIN และ ทฤษฎี Triple C ในขณะเดียวกัน แนวคิด S-Curve มีความเชื่อมโยงทั้งในระดับเศรษฐกิจ และระดับหน่วยธุรกิจเพื่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจบนฐานนวัตกรรมของประเทศตามแนวคิด “Thailand 4.0” มีประเด็นสำคัญ คือ การขับเคลื่อนผ่านทรัพยากรมนุษย์ ผ่านการเปิดโอกาสทางการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อให้มีการถ่ายทอด หรือแลกเปลี่ยนความรู้จากองค์กรที่มีเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่สูงกว่า ทำให้แรงงานมีการเรียนรู้ มีทักษะเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นโยบายต่อหน่วยธุรกิจคือสามารถพัฒนานวัตกรรมหรือเทคโนโลยีของตนเอง และส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของธุรกิจ อุตสาหกรรมและระดับประเทศต่อไป

คำสำคัญ: แนวคิด S-Curve กลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ ประเทศไทย 4.0

*Corresponding author. Tel.: 093 581 3426

Email address: fmkiat@gmail.com

Abstract

This article aims to explain and synthesize the S-curve concept at the macro level: the economic system, the micro level: the business or organization units and a case study of aviation industry and logistics (New S-curve). The S-curve concept can be explained by EGOIN theory and Triple C theory. This concept connects both the economic level and the business unit level to drive the economy based on the country's innovation under the concept of "Thailand 4.0". The key issue is driven by training human capital through trade and foreign investment opportunities in the form of sharing, transferring or exchanging knowledge with higher technology and innovative organizations. This enables labor force to master new knowledge and become more skillful which eventually benefits the business units in a way that they are capable of developing their own innovation or technology, resulting in elevating earnings of business, industrial and national levels.

Keywords: S-Curve, New S-Curve, Thailand 4.0

บทนำ

การพัฒนาประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการสร้างและรักษาผลประโยชน์ของชาติ มุ่งให้คนในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ให้เหมาะสม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการพัฒนาตามแผนที่วางไว้ ทำให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับ จัดอยู่ในกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 และได้ขยับสูงขึ้นมาอยู่ในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลางตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ปัจจุบันมีการจัดทำแผน “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี” ครอบคลุมตั้งแต่ พ.ศ. 2560-2579 โดยมีวิสัยทัศน์ คือ การนำประเทศไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นประเทศที่พัฒนาด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ภายใต้แผนพัฒนาใน 20 ปี จะต้องมีการบรรลุเป้าหมายในด้านต่าง ๆ สอดรับกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่าง ๆ ทุก 5 ปี

ปัจจุบันแผนฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีแนวคิดหลักที่สำคัญในการพัฒนาองค์กรรวมของประเทศ ทั้งในแง่เศรษฐกิจ สังคม รวมถึงกฎหมายภาครัฐ รู้จักในชื่อ “Thailand 4.0” เพื่อให้ประเทศไทยพัฒนาไปในยุคที่ 4 หรือ Fourth Industrial Revolution หรือ INDUSTRY 4.0 เป็นแนวคิดที่จะนำโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy)” เป้าหมาย คือ การยกระดับประเทศไทยจากประเทศ “รายได้ปานกลางชั้นสูง” ให้กลายเป็นกลุ่ม “ประเทศที่มีรายได้สูง” ภายใต้แนวคิด Industry 4.0 ได้มีการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ได้รับ การส่งเสริมและต่อยอดด้วยนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีเป็นปัจจัยหลัก และช่วยผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโต ประสิทธิภาพอุตสาหกรรมดังกล่าว คือ “10 อุตสาหกรรม S-Curve”

ที่มาและความสำคัญของประเด็นบทความ

แนวคิด S-curve สามารถอธิบายได้สองระดับ คือ อธิบายระดับมหภาค เป็นภาพรวมระบบเศรษฐกิจของประเทศ ในด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ระดับจุลภาค คือ หน่วยธุรกิจ หรือองค์กรที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือบริการ โดยการพัฒนานวัตกรรม หรือเทคโนโลยีขององค์กร ทั้งสองระดับมีประเด็นที่สอดคล้องและช่วยหนุนเสริมระหว่างกัน ในด้านการพัฒนานวัตกรรมที่อยู่บนฐานเทคโนโลยีและความมีประสิทธิภาพ กลไกดังกล่าวมีทิศทางและนโยบายที่ชัดเจนจากภาครัฐ ประเทศไทยได้กำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมาย 10 อุตสาหกรรม S-Curve” มี 2 รูปแบบสำคัญ คือ **รูปแบบที่ 1** การพัฒนาอุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) อุตสาหกรรมหลักที่มีอยู่แล้ว มีศักยภาพและสามารถต่อยอด โดยนำนวัตกรรมมาเป็นส่วนส่งเสริม เพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต ประกอบด้วย 1) อุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต (Next-

Generation Automotive) 2) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronic) 3) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวระดับคุณภาพ (Affluent, Medical and Wellness Tourism) 4) อุตสาหกรรมเกษตรเชิงประสิทธิภาพและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology) 5) อุตสาหกรรมอาหารแห่งอนาคต (Food for the Future) **รูปแบบที่ 2 การสร้างอุตสาหกรรมใหม่ (New S-Curve)** อุตสาหกรรมที่เน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบด้านการผลิตทั้งภาคเกษตรกรรมภาคอุตสาหกรรม รวมถึงภาคบริการของประเทศให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ เพื่ออุตสาหกรรม (Robotics and Automation) 2) อุตสาหกรรมการขนส่งและการบิน (Aviation) 3) อุตสาหกรรมชีวภาพ: พลังงานและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Bio Chemicals) 4) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital) 5) อุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพ (Medical Hub) ดังนั้น ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด S-Curve ที่จะช่วยสนับสนุนให้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาทั้งระดับประเทศและระดับองค์กร ให้บรรลุตามเป้าหมายของระบบเศรษฐกิจที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมายสำคัญของบทความนี้

วัตถุประสงค์

1. อธิบายแนวคิด S-Curve ในระดับระบบเศรษฐกิจและระดับหน่วยธุรกิจหรือองค์กร
2. สังเคราะห์ความเชื่อมโยงแนวคิด S-Curve ด้วยทฤษฎี EGOIN และทฤษฎี Triple C ในอุตสาหกรรมใหม่ (New S-Curve) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์

ขอบเขตเนื้อหาบทความ

บทความวิชาการฉบับนี้ เป็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด S-Curve มีขอบเขตเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เนื้อหาบทความวิชาการจะนำเสนอในสาระสำคัญ ประกอบด้วย 1) แนวคิด S-Curve ระดับเศรษฐกิจ ภายใต้ทฤษฎี EGOIN และ ทฤษฎี Triple C 2) แนวคิด S-Curve ระดับหน่วยธุรกิจภายใต้แนวคิดวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ และ BCG Model 3) ความเชื่อมโยงแนวคิด S-Curve ในระดับเศรษฐกิจและระดับหน่วยธุรกิจ 4) กรณีศึกษาอุตสาหกรรมใหม่ New S-Curve ของประเทศไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แนวคิด S-curve ระดับมหภาคและจุลภาค

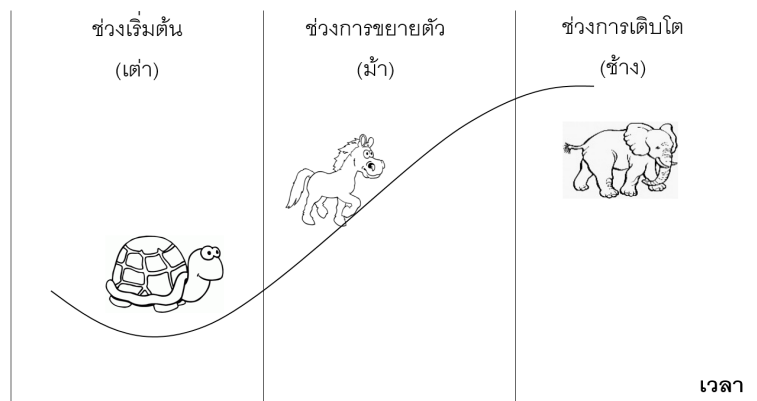
1. แนวคิด S-Curve ระดับระบบเศรษฐกิจ

การศึกษาเกี่ยวกับการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นประเด็นที่มีการศึกษาอย่างกว้างขวาง เป็นเรื่องที่สำคัญของทุกประเทศ งานของ Barro and Sala-i-Martin (1995) ได้แสดงถึงความแตกต่างของอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ แสดงถึงความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของคนในสังคม เมื่อพิจารณาตามระบบเวลา ตามอัตราการเติบโต ทั้งนี้ แนวคิดเศรษฐศาสตร์ยุคเริ่มต้น นับตั้งแต่อดัม สมิธ (Adam Smith) เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) มาจนกระทั่งงานของ Grossman & Helpman (1991) Aghion & Howitt (1992) อธิบายคำตอบเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมทั้งอธิบายถึงความแตกต่างของระดับรายได้ของแต่ละประเทศตามช่วงระยะเวลา และ Lim (2009) ได้นำเสนอทฤษฎี The Trinity Development Model ประกอบด้วย 1) ทฤษฎี EGOIN 2) ทฤษฎี Triple C และ 3) แนวคิด S-Curve ซึ่ง The Trinity Development Model ได้อธิบายการพัฒนาเศรษฐกิจบนแนวคิด S-Curve ดังนี้

1.1 แนวคิด S-Curve

แนวคิด S-Curve แบ่งประเภทของระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ช่วงการเริ่มต้น (เต่า) มีลักษณะทางเศรษฐกิจ คือ มีรายได้ต่ำและการเจริญเติบโตช้า 2) ช่วงการขยายตัว (ม้า) มีลักษณะรายได้ปานกลางและเติบโตรวดเร็ว และ 3) ช่วงการเติบโต (ช้าง) มีรายได้สูงแต่การเติบโตช้า ทั้งนี้ S-Curve จะเป็นกราฟที่แสดงรายได้ต่อหัวของประชากรและช่วงเวลา

รายได้ต่อหัว

ภาพที่ 1 ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจตามแนวคิด S-Curve

ที่มา: ดัดแปลงจาก Yah (2005)

ช่วงเริ่มต้น (Introduction) ระบบเศรษฐกิจจะมีการออมและการลงทุนที่ต่ำ โครงสร้างพื้นฐานไม่สมบูรณ์ ทุนมนุษย์ และประสิทธิภาพของรัฐบาลมีการพัฒนาระดับต่ำ หลายๆ ประเทศที่อยู่ในช่วงนี้ ใช้ระยะเวลานานกว่าจะขยับไปสู่ช่วงการขยายตัว หรือแม้กระทั่งหันเหไปสู่ความล้มเหลวของระบบเศรษฐกิจ หรือการเข้าสู่วัฏจักรความยากจน

ช่วงการขยายตัว (Expansion) ระบบเศรษฐกิจจะมีการออมและการลงทุนที่สูง มีการลงทุนจากภาคเอกชน หรือจากต่างประเทศ (FDI) รวมทั้งการลงทุนของภาครัฐในระบบโครงสร้างพื้นฐานสาธารณะ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นโยบายส่งเสริมการส่งออก และการให้สิทธิพิเศษการลงทุนเป็นนโยบายที่สำคัญ ทั้งนี้ การขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้มีการสะสมของทุนเพิ่มมากขึ้น ทั้งของเอกชนและรัฐบาล การถ่ายทอดเทคโนโลยี ทักษะของแรงงาน และประสิทธิภาพการผลิต เมื่อเปรียบเทียบกับระบบเศรษฐกิจอื่น ๆ มีกลไกสำคัญจากการเปิดการค้าและการลงทุนจากภายนอก ที่สนับสนุนการลงทุนและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ช่วงการเติบโต (Growth) ช่วงนี้ระบบเศรษฐกิจมีขนาดใหญ่ขึ้น ทำให้มีการเคลื่อนตัวช้าลง ประชากรในประเทศมีการเลือกกระหว่างการทำงาน หรือการพักผ่อน โครงสร้างประชากรเป็นแบบสังคมผู้สูงอายุ ทำให้มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ แต่เนื่องจากการสะสมทุนที่มีมากขึ้น ทำให้ทุนของการดำเนินกิจกรรมการผลิต หรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจมีการย้ายฐานการผลิตไปยังแหล่งอื่น ๆ มากกว่าที่จะลงทุนในระบบเศรษฐกิจนั้น ดังนั้น การเติบโตทางเศรษฐกิจของระบบนี้จึงเป็นไปอย่างช้า ๆ

ตารางที่ 1 ตัวบ่งชี้คุณลักษณะทางเศรษฐกิจตามแนวคิด S-Curve

ตัวบ่งชี้ทางเศรษฐกิจ	ช่วงเริ่มต้น	ช่วงขยายตัว	ช่วงเติบโต
รายได้ต่อหัว	ต่ำและเติบโตแบบช้า ๆ	ปานกลางและเติบโต	สูงและเติบโตแบบช้า
อัตราการออม	ต่ำ	อย่างรวดเร็ว	ต่ำ
อัตราการลงทุน	ต่ำ	สูง	ต่ำ
การค้าและการลงทุน	ต่ำ	สูง	สูง
โครงสร้างประชากร	การเติบโตประชากรสูง	แรงงานจำนวนมากและการเติบโตประชากรจำกัด	สังคมผู้สูงอายุ
บรรยากาศการลงทุน	ไม่เอื้อต่อการลงทุน	การขยายตัวสูง	ผลตอบแทนลดลงและ ค่าจ้างและมูลค่าที่ดินสูง
ความต้องการของสังคม	ต้องการความจำเป็นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีพ	มีการจัดความสำคัญของเป้าหมายทางเศรษฐกิจ	ความโน้มเอียงระหว่างการทำงานและการพักผ่อนในระดับสูง

ตัวบ่งชี้ทางเศรษฐกิจ	ช่วงเริ่มต้น	ช่วงขยายตัว	ช่วงเติบโต
การเป็นผู้ประกอบการ	ระดับต่ำและมีการแทรกแซงจากภาครัฐ	ตลาดมีความหลากหลายและความสามารถของผู้ประกอบการสูง	ตลาดมีความหลากหลายและความสามารถของผู้ประกอบการสูง
ทุนมนุษย์	ด้อยพัฒนา	ระดับกลางและมีการพัฒนาที่รวดเร็ว	ระดับสูง
การสะสมทุน	โครงสร้างพื้นฐานระดับต่ำและการสะสมทุนของเอกชนในระดับต่ำ	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สูงขึ้น รวมทั้งการสะสมทุนของเอกชนที่มากขึ้น	โครงสร้างพื้นฐานและการสะสมทุนของเอกชนมีเพียงพอต่อการพัฒนา
ทรัพยากรธรรมชาติ	ขาดการจัดสรรที่มีประสิทธิภาพ	มีการจัดสรรที่มีประสิทธิภาพ	มีการจัดสรรที่มีประสิทธิภาพ

ที่มา: ดัดแปลงจาก Sng (2010)

1.2 S-Curve และ EGOIN theory

Yah (1996 และ 2009) ได้เสนอว่า แนวคิด S-Curve มีความสัมพันธ์กับทฤษฎี EGOIN กล่าวคือ ระดับการพัฒนาของแต่ละประเทศ สามารถอธิบายได้โดย 1) การเป็นผู้ประกอบการของคนในสังคม (E: Entrepreneurship) 2) บทบาทของรัฐบาล (G: Government) 3) แรงงาน (O: Ordinary Labor) 4) การลงทุน (I: Investment) และ 5) ทรัพยากรธรรมชาติ (N: Natural Resource) ทั้งนี้ EGOIN เป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจ ระดับของ EGOIN และการพัฒนาระดับ EGOIN ที่สูง จะชี้ถึงลักษณะของ S-Curve ที่แสดงให้เห็นถึงระบบเศรษฐกิจเติบโตในระดับที่ต้องการ ทั้งนี้ ต้องทำความเข้าใจถึงความแตกต่างของคำว่าระดับ (Level) และอัตราการเติบโต (Growth Rate)

การนำแนวความคิด EGOIN มาใช้ต้องเข้าใจว่า E, G และ O คือ ตัวแทนหน่วยทางเศรษฐกิจ มีพฤติกรรมทางเศรษฐกิจที่จะตอบสนอง และจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจ เพื่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ บทบาทของรัฐบาล แรงงาน และผู้ประกอบการสำหรับทฤษฎี EGOIN จะแตกต่างจากทฤษฎีการพัฒนาในสองแง่มุม คือ 1) ทฤษฎี EGOIN จะมีหลายมุมมองด้วยกัน และ 2) ทุนมนุษย์จะเป็นตัวกำหนดการพัฒนา โดยมีคุณภาพของรัฐบาลและระบบราชการ จะเป็นกลไกในการหนุนเสริมให้แนวทาง หรือทฤษฎีนี้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

1.3 S-Curve และ Triple C theory

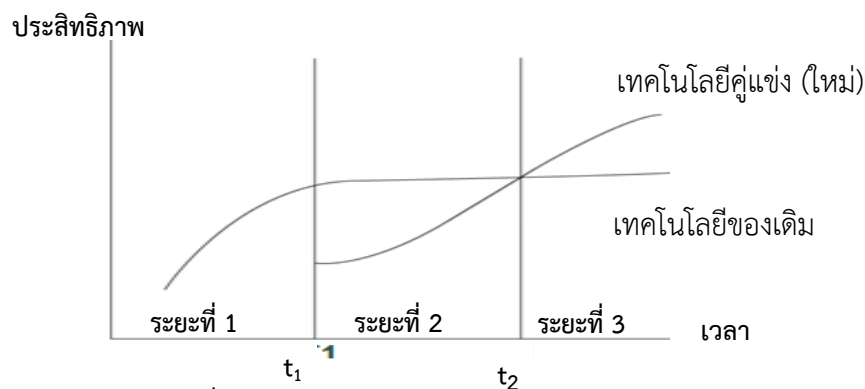
ทฤษฎี Triple C เสนอโดย Yah (1996, 2009) ชี้ให้เห็นถึงกลไกสำคัญ 3 กลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ คือ 1) ระบบเศรษฐกิจภายใน 2) ระบบเศรษฐกิจระดับภูมิภาค และ 3) ระบบเศรษฐกิจระดับโลก กล่าวคือ ระบบเศรษฐกิจภายในมีกลไก EGOIN เป็นแนวคิดในการขับเคลื่อน ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจระดับภูมิภาคและระดับโลกขับเคลื่อนโดยการค้าและการลงทุน ผ่านระบบการเปิดประเทศ โดยการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศเป็นความจำเป็นของระบบเศรษฐกิจ จะได้ประโยชน์จากการค้นคว้าสิ่งประดิษฐ์ เทคโนโลยี นวัตกรรมและการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่เข้ามาในระบบเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ทั้งนี้ การค้าและการลงทุนทำให้ขนาดของตลาดใหญ่ขึ้น และหนุนเสริมความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น ทฤษฎี Triple C จะให้ความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจภายในเป็นสำคัญ แม้ว่าอีกสองระบบจะมีปัญหา หรือมีความผิดปกติเกิดขึ้น สอดคล้องกับงานของ Kirkpatrick (1994) และ Cook & Kirkpatrick (1997) อธิบายว่า ศักยภาพของเศรษฐกิจแต่ละประเทศในระดับสากล หรือระดับระหว่างประเทศสะท้อนความมีประสิทธิภาพในการจัดสรรทางเศรษฐกิจ และนโยบายของประเทศนั้น ๆ เป็นกลไกสำคัญ ในขณะที่ระบบบริหารราชการ โครงสร้างสถาบันและระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ จะบ่งชี้ถึงศักยภาพของประเทศในการรับมือและการจัดการระบบเศรษฐกิจระดับโลก

2. แนวคิด S-Curve ระดับหน่วยธุรกิจ

2.1 แนวคิด S-Curve กับเทคโนโลยีและนวัตกรรม

นวัตกรรมมาจากการสังเกตปัญหา เกิดแนวคิดใหม่ และได้รับโอกาสจากองค์กร ทั้งนี้ กระบวนการในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมสามารถอธิบายได้จากเส้นโค้งรูปตัวเอส (S-Shaped Curve) กล่าวคือ เส้นโค้งรูปตัวเอสเป็นการอธิบายจากกราฟ โดยที่แกนตั้งแสดงประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ หรือความประหยัดต้นทุน แกนนอนแสดงเป็นเวลาในการเกิดของเทคโนโลยีใหม่ หรือนวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่ผ่านมา เส้นโค้งรูปตัวเอส “S-Curve” มีการคำนึงถึงลูกค้าในเชิงคุณค่าที่มีอยู่แล้วและเน้นการตอบสนองความต้องการ เพื่อรักษา ขยายฐานตลาดลูกค้าเดิม และมองหาลูกค้าใหม่ เพราะ “นวัตกรรม หมายถึง การรวบรวม การผสมผสาน หรือการสร้างสรรคความรู้ ที่ไม่เคยมีมาก่อน มีความเกี่ยวข้อง และเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ กระบวนการ หรือบริการใหม่” แบ่งเป็น นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมกระบวนการ และนวัตกรรมบริการ หรืออาจแบ่งเป็น นวัตกรรมส่วนเพิ่ม (Incremental Innovation) และนวัตกรรมใหม่ หรือนวัตกรรมที่สร้างความเปลี่ยนแปลงจากเดิมโดยสิ้นเชิง (Radical Innovation) ประกอบด้วย คุณสมบัติการใช้งานแบบใหม่ทั้งหมด ปรับปรุงคุณสมบัติการใช้งานให้ดีกว่าเดิม หรือการประหยัดด้วยการลดต้นทุนจากประสิทธิภาพการผลิต และสามารถเพิ่มผลการดำเนินงานให้กับองค์กร

เส้นโค้งใช้อธิบายถึงความสามารถเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพของเทคโนโลยีตามเวลา เงินทุนที่ใช้ไป และด้วยเหตุที่รูปร่างคล้ายตัว S กล่าวคือ ในช่วงแรกการเจริญเติบโตจะเริ่มต้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป เมื่อผ่านไประยะหนึ่ง เส้นกราฟจะเริ่มชันขึ้น แสดงอัตราการเจริญเติบโตที่สูงขึ้น จากนั้นการเจริญเติบโตจะเริ่มช้าลงจนกระทั่งหยุดนิ่ง อธิบายแต่ละระยะเวลา คือ

ภาพที่ 2 เส้นโค้งรูปตัวเอส (S-shaped Curve)

ที่มา: ดัดแปลงจาก วิกีพีเดีย (2560)

ระยะที่ 1 เป็นช่วงเวลาการประดิษฐ์คิดค้น หรือปรับปรุงเทคโนโลยี นวัตกรรมที่มีอยู่แล้วขององค์กรจนประสบความสำเร็จ และเริ่มทดสอบการจำหน่าย ถือเป็นช่วงเริ่มต้น มีการเติบโตของยอดขายที่ค่อนข้างช้า

ระยะที่ 2 เป็นช่วงที่ธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาประสิทธิภาพได้สูงขึ้น พร้อมกับจำนวนผู้ใช้ที่เพิ่มขึ้น และควรจะมีการผลิตและการจำหน่ายมากที่สุด

ทั้งนี้ ณ จุด t_1 บริษัทที่ใช้เทคโนโลยีของเดิม ด้วยเห็นว่าเทคโนโลยีใหม่ไม่ใช่คู่แข่งชั้น ลูกค้าส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ให้ความสำคัญ หรือสนใจกับเทคโนโลยีใหม่อาจจะเพราะราคาสูง หรือไม่มีประสิทธิภาพเท่ากับเทคโนโลยีเดิม

ระยะที่ 3 เป็นช่วงเวลาที่เทคโนโลยีเริ่มอิ่มตัว ประสิทธิภาพการพัฒนาถึงขีดสุดของทรัพยากรที่ใช้ผลิต และไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้ จำนวนผู้ใช้ไม่เพิ่มขึ้น เทคโนโลยีเริ่มคงที่ แต่ยังคงมีการใช้ต่อไปจนกว่าจะมีเทคโนโลยีใหม่มาทดแทนเทคโนโลยีเดิม ซึ่งคงที่ หรือหายไปจากตลาด

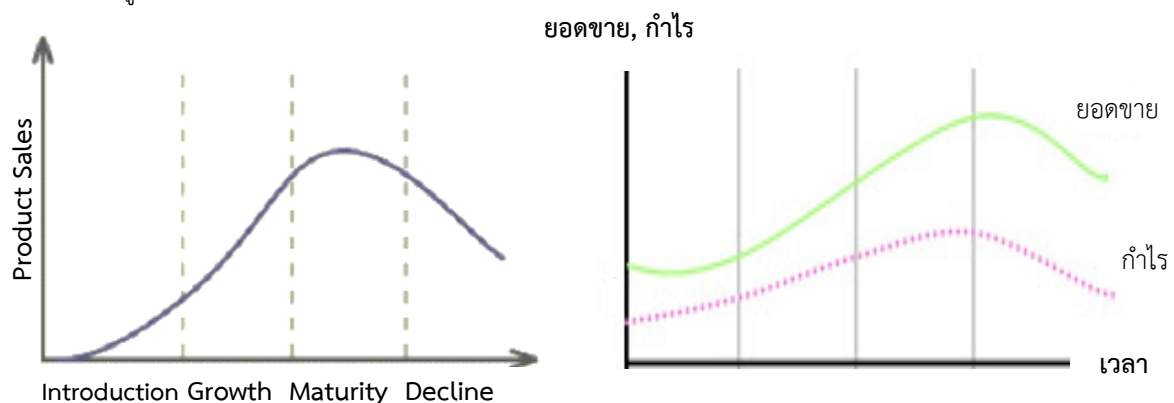
ดังนั้น ณ จุด t_2 เทคโนโลยีใหม่จะตามทันเทคโนโลยีเดิมที่ใช้อยู่ในด้านต้นทุน ความประหยัด หรือ ประสิทธิภาพการผลิต ประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ เทคโนโลยีใหม่ต่างจากเทคโนโลยีเดิม เนื่องจากมีโอกาสในการที่จะปรับปรุงให้ดีขึ้น กล่าวคือ ในช่วงแรกนวัตกรรมนี้อาจจะไม่สามารถสู้กับนวัตกรรมเดิมได้ แต่เมื่อมาถึงจุดที่เส้นโค้งตัดกันเป็นจุดที่นวัตกรรมใหม่ตามทันนวัตกรรมเดิม ทำให้นวัตกรรมใหม่ต่างจากนวัตกรรมเดิมด้านความสามารถในการพัฒนาให้ดีขึ้น ส่วนนวัตกรรมเดิมจะถึงจุดอิ่มตัวและไม่สามารถพัฒนาได้ เส้นกราฟมีแนวโน้มลดลง เทคโนโลยีใหม่สามารถพัฒนาขึ้นจนถึงจุดที่สามารถเข้ามาแทนที่เทคโนโลยีที่ใช้อยู่ในตลาดได้

อย่างไรก็ตามข้อจำกัดของ S-curve กับเทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นแบบจำลองที่มีคำแนะนำไม่ชัดเจน กล่าวคือ ไม่สามารถนำมาเป็นหลักในการจัดการ แสดงได้ว่ากำไรสูงสุดจะมาจากเทคโนโลยีไหน และจะวิเคราะห์เฉพาะเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียวไม่ได้ จะต้องใช้ข้อมูลทางสถิติจำนวนมาก เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง

2.2 แนวคิด S-Curve กับวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (Product Life Cycle: PLC)

แนวคิดเกี่ยวกับวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (Product Life Cycle: PLC) เป็นความพยายามในการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างยอดขาย กำไร ลูกค้านี้ และคู่แข่ง ตลอดจนระยะเวลาของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์นั้น คล้ายภาพพระขึงคว่ำ Matthews, Buzzell, Levitt & Frank (1964) มีการแบ่งช่วงเป็นขั้นแนะนำ (Introduction) ขั้นเจริญเติบโต (Growth) ขั้นอิ่มตัวหรือเติบโตเต็มที่ (Maturity) และขั้นถดถอย (Decline) แสดงถึงการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์ เมื่อถูกนำออกสู่ตลาด วงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ในแต่ละระยะจะมียอดขายปริมาณในการจำหน่ายมากน้อยแตกต่างกัน แสดงถึงการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์ หากได้รับการยอมรับจากตลาดยอดขายก็จะเพิ่มขึ้น และหากลูกค้าไม่ต้องการผลิตภัณฑ์ยอดขายก็จะตกต่ำ จนผลิตภัณฑ์นั้นหายไปจากตลาด

ในขณะเดียวกันก็จะมีผลิตภัณฑ์ใหม่เข้ามาสู่ตลาดทดแทนผลิตภัณฑ์เก่าที่เริ่มล้าสมัย ผลิตภัณฑ์ใหม่บางส่วนอาจได้รับการต้อนรับจากตลาด และอีกหลายชนิดอาจไม่สามารถเข้าสู่ตลาดจนลูกค้ายอมรับได้ ทำให้ระยะเวลาของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดที่มีอยู่ในตลาดจึงมีระยะเวลาที่ไม่เท่ากัน จะเกิดวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ใหม่ เข้ามาแทนที่ไปเรื่อย ๆ วงจรที่เกิดขึ้นใหม่อาจมาจากผลิตภัณฑ์ใหม่มีเทคโนโลยีสูงกว่า มีประสิทธิภาพดีกว่า หรือตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น ความรู้และความเข้าใจในลักษณะของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ของธุรกิจ จะช่วยให้ธุรกิจสามารถพัฒนาตามสถานการณ์ได้ถูกต้อง

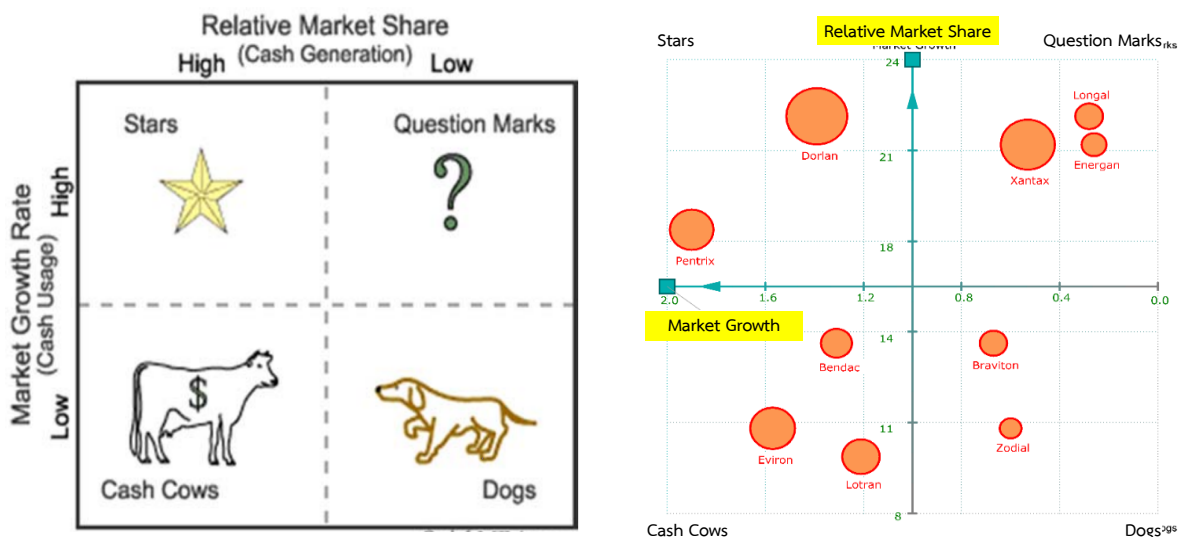
ภาพที่ 3 วงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (Product Life Cycle: PLC)

ที่มา: ดัดแปลงจาก จิรดา นาคุณฤทธิ์ (ม.ป.ป.)

2.3 แนวคิด S-Curve กับ BCG model

BCG model ย่อมาจาก Boston Consulting Group model เป็นโมเดลที่ใช้วิเคราะห์ด้านการเงิน การลงทุนเกี่ยวกับการตลาด Costa (2012) ด้วยการวิเคราะห์สินค้าของว่าอยู่ในกลุ่มใด ทั้งนี้ แสดงฐานะ หรือความแข็งแกร่งของบริษัท เมื่อเทียบกับตลาดสินค้านั้น ๆ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา 2 เกณฑ์ คือ 1) ส่วนแบ่งตลาดเชิงเปรียบเทียบ (Relative Market Share) เป็นการเปรียบเทียบกับคู่แข่งว่าส่วนแบ่งตลาดของผลิตภัณฑ์ของบริษัทเป็นกี่เท่า เมื่อเทียบกับคู่แข่งที่สำคัญ และ 2) อัตราการเติบโตของตลาดสินค้า (Market Growth Rate) หรือความน่าสนใจของตลาด (Market Attractiveness) เป็นอัตราการขยายตัวของตลาดสินค้าทั้งตลาดไม่ใช่ของบริษัท เพราะเกณฑ์ที่ใช้ต้องการพิจารณาว่าตลาดนั้น ๆ มีความน่าสนใจมากน้อยเพียงใด

BCG Model แบ่ง Matrix ออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มดาวรุ่ง หรือ Star ได้แก่ ธุรกิจที่มีส่วนแบ่งตลาดสูง อัตราการเจริญเติบโตสูง ธุรกิจได้กำไรสูงอันเกิดจากตลาดโตอย่างรวดเร็ว 2) กลุ่มที่ทำเงิน หรือ Cash Cow เป็นธุรกิจที่มีส่วนแบ่งตลาดสูง อัตราการเจริญเติบโตต่ำ ธุรกิจได้กำไรสูง 3) กลุ่มคำถาม หรือ Question Marks ได้แก่ ธุรกิจที่มีส่วนแบ่งตลาดต่ำในตลาดที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูง ธุรกิจกำไรน้อย และ 4) กลุ่มตกต่ำ หรือ Dogs ได้แก่ ธุรกิจที่มีส่วนแบ่งตลาด อัตราการเจริญเติบโตต่ำ ธุรกิจกำไรน้อย และมีขีดความสามารถต่ำ

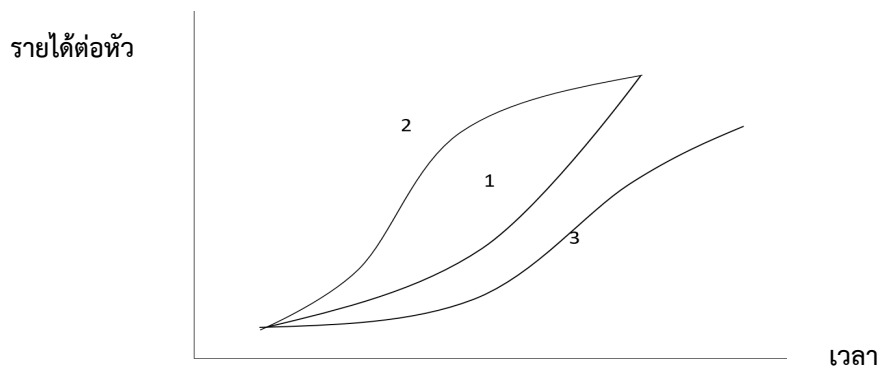
ภาพที่ 4 BCG Model แบ่งเป็น 4 กลุ่ม

ที่มา: ดัดแปลงจาก วิกีพีเดีย (2556)

BCG Model มีประโยชน์ คือ ทำให้เราสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ทางการตลาด การลงทุนของธุรกิจได้เป็นอย่างดี และจะนำไปความแข็งแกร่งขององค์กรต่อไป นอกเหนือจากการวิเคราะห์ธุรกิจแล้ว ลองใช้ BCG Matrix กับเรื่องอื่น ๆ เช่น การประเมินช่องทางจัดจำหน่ายต่าง ๆ หรือการประเมินพนักงาน บุคลากร ประเด็นสำคัญ คือ องค์กรต้องมีความเข้าใจและยอมรับว่าสินค้าขององค์กรอยู่ในกลุ่มใด ก็จะนำไปสู่การประเมินและตัดสินใจทางธุรกิจที่ถูกต้อง สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เหมาะสมกับบริบทขององค์กร

3. ความเชื่อมโยงแนวคิด S-Curve ในระดับเศรษฐกิจและระดับหน่วยธุรกิจ

จากภาพที่ 5 แสดงระบบเศรษฐกิจของ 3 ประเทศ ซึ่งแต่ละประเทศจะมีลักษณะแตกต่างกัน ระบบเศรษฐกิจที่ 1 ในฐานะระบบเศรษฐกิจฐาน เพื่อการเปรียบเทียบ (Basic Line) ที่มีจุดเริ่มต้นเวลาเดียวกัน ระบบเศรษฐกิจที่ 2 มีการเติบโตที่เร็วกว่าและมากกว่าระบบเศรษฐกิจที่ 1 ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจที่ 3 มีระดับการเติบโตที่ช้ากว่าระบบเศรษฐกิจที่ 1 และ 2 หากนำทฤษฎี EGOIN มาอธิบายลักษณะ S-Curve แสดงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี สามารถอธิบายได้ว่าทำให้ระบบเศรษฐกิจที่ 2 สามารถเติบโตได้เร็วกว่าระบบเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่มีข้อจำกัดของปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลต่อการพัฒนา เช่น สภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ โครงสร้างและบรรทัดฐานทางสังคม

ภาพที่ 5 ความแตกต่างของเส้น S-Curve แต่ละระบบเศรษฐกิจ
ที่มา: ดัดแปลงจาก วิกิพีเดีย (2559)

ข้อสังเกตเกี่ยวกับ S-Curve

1) ช่วงการขยายตัว ระบบเศรษฐกิจมุ่งสู่การเติบโต แต่จากช่วงการเริ่มต้นระบบเศรษฐกิจ อาจมีความแตกต่างทำให้ระบบเศรษฐกิจนั้น ๆ อาจจะไม่เข้าสู่การขยายตัวทำให้เกิดช่องว่างทางรายได้ และช่วงการขยายตัว หลาย ๆ ระบบเศรษฐกิจอาจจะประสบกับดักรายได้ (Income-Trap) ทำให้เกิดความล่าช้าในการเข้าสู่ระยะการเติบโตทางเศรษฐกิจ

2) การเติบโตในช่วงการขยายตัวสามารถอธิบายได้ ด้วยอัตราการลงทุน ความสามารถในการผลิต และทักษะของแรงงาน การสะสมทุนจากทั้งภายในและภายนอกประเทศ จะแสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชากร มีการเปิดทางการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ มินียะต่อการหนุนเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันทำให้แรงงานเกิดความสามารถในการผลิต มีทักษะ และเกิดการก้าวกระโดดของศักยภาพแรงงานจากการแลกเปลี่ยน หรือการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

3) แม้ว่าปัจจัยการลงทุน และการถ่ายโอนเทคโนโลยีจะมีความสำคัญ แต่หากที่ บทบาท ความสามารถของภาครัฐ (G) และความสามารถระบบราชการ เป็นบทบาทสำคัญที่จะทำให้ปัจจัยการลงทุนรวมทั้งด้านอื่น ๆ มีทิศทางและการดำเนินการอย่างชัดเจน

4) โดยภาพรวมระดับ (Level) และอัตราการเติบโต (Growth Rate) ของระบบเศรษฐกิจสามารถอธิบายด้วยระดับ และอัตราการเติบโตของแต่ละปัจจัยตามแนวคิด EGOIN

ดังนั้น ความต้องการพัฒนาที่ต้องการเพิ่มมูลค่าของการเติบโตทางเศรษฐกิจมาจากการเปิดทางการค้าและการลงทุน การสะสมทุน (I) เป็นความสามารถของผู้ประกอบการ (E) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (O) อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งความมีประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ

สำหรับแนวคิด S-Curve ระดับหน่วยธุรกิจจะแสดงการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์ของหน่วยธุรกิจ นอกจากแนวคิดวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (PLC) การจัดสรรการลงทุน เพื่อพิจารณาจากตลาดผ่าน BCG Model เป็นประเด็นสำคัญในการพิจารณา คือ เมื่อผลิตภัณฑ์ได้ถูกพัฒนาในระยะเริ่มต้น หรือระยะจนใกล้ถึงจุดอิ่มตัว องค์การจำเป็นต้องสร้างนวัตกรรม

ใหม่ แทนที่นวัตกรรมเดิม ทำให้นวัตกรรมใหม่สามารถเข้ามาแทนที่นวัตกรรมเก่า เป็นวงจรของการพัฒนานวัตกรรม และหรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่ สามารถอธิบายเส้นทางแห่งการพัฒนาที่เกิดขึ้นจากนวัตกรรม เทคโนโลยีทั้งใหม่และเก่า สอดรับกับช่วงระยะต่าง ๆ ตามระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจ ทั้งนี้ หน่วยธุรกิจ หรืออุตสาหกรรมที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และทราบถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจะรู้ว่าจะอยู่รอดในส่วนของ S-Curve เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการ การบริหารทรัพยากร การแข่งขัน และกำหนดเป็นกลยุทธ์ขององค์กรที่ให้อดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด

4. กรณีศึกษาอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (New S-Curve)

ประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กำลังตื่นตัวอย่างมากในด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เนื่องมาจากการต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวิศวกรรมและการผลิต ประเทศไทยกำหนดให้อุตสาหกรรมการบิน เป็นหนึ่งในกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ (New S-Curve) ให้เป็นอุตสาหกรรมหลัก เพื่อการพัฒนาประเทศที่มีบทบาทสำคัญในภูมิภาค มีการกำหนดแผนงานเพื่อการเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมการบินให้เป็นหนึ่งในห้าอุตสาหกรรมอนาคต มีนโยบายเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมการบินในภูมิภาคแปซิฟิก จะมีการพัฒนา 3 สนามบินหลัก ได้แก่ สนามบินสุวรรณภูมิ สนามบินดอนเมือง และสนามบินอู่ตะเภา โดยใช้รถไฟความเร็วสูงในการเชื่อมต่อทั้ง 3 สนามบิน ให้เกิดความสะดวกสบายในการเดินทาง และมุ่งหวังเป็นศูนย์กลางการบินในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการสนับสนุนของรัฐบาลผ่านนโยบาย (Eastern Economic Corridor: EEC) ทั้งการขยายสนามบินอู่ตะเภา นโยบายการสนับสนุนให้อุตสาหกรรมการบินเป็นหนึ่งในห้าอุตสาหกรรมอนาคต และเป็นศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานหรือ Maintenance, Repair and Overhaul (MRO) ทั้งนี้ คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์สำหรับโลจิสติกส์ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบห่วงโซ่อุปทานเส้นทางการค้าที่สนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างประเทศในกลุ่ม CLMV และความเชื่อมโยงกับประเทศจีน มีการสนับสนุนโหมดการเปลี่ยนรูปแบบการขนส่งสู่รูปแบบการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (Multimodal) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งตามเส้นทางเครือข่ายโลจิสติกส์ สิ่งอำนวยความสะดวกและศูนย์บริการโลจิสติกส์ตามเส้นทางยุทธศาสตร์สำคัญ เชื่อมโยงเครือข่ายภูมิภาคทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ และเป็นประตูการค้าสู่ภูมิภาคต่าง ๆ พัฒนาพื้นที่เมืองชายแดนและพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อสนับสนุน เอื้ออำนวยต่อการขนส่งและโลจิสติกส์ พัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการโลจิสติกส์ (logistics Service Providers: LSPs) ให้มีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล สามารถค้าขาย และแข่งขันทางธุรกิจผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รายงานการวิเคราะห์แนวโน้มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม นำเสนอข้อมูลการเดินทางทางอากาศของการท่าอากาศยานไทย เป็นข้อมูลการจราจรทางอากาศรวมทั้งหมดกับการจราจรทางอากาศของสายการบินต้นทุนต่ำในปี พ.ศ. 2561 พบว่า สนามบินนานาชาติทั้ง 6 แห่งของไทย ประกอบด้วย สนามบินดอนเมือง สุวรรณภูมิ เชียงใหม่ หาดใหญ่ ภูเก็ต และเชียงใหม่ มีจำนวนเที่ยวบินภายในประเทศและระหว่างประเทศรวมกันทั้งปีประมาณ 9 แสนเที่ยวบิน มีการขยายตัว 6.5% เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2560 จำนวนผู้โดยสารรวมทั้งชาวไทยและต่างชาติ จำนวนกว่า 140 ล้านคน มีขยายตัว 5.5% เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยที่สายการบินต้นทุนต่ำมีการเติบโตมากขึ้น และมีจำนวนเที่ยวบินทั้งปี 4 แสนกว่าเที่ยวบิน ขยายตัวประมาณ 12% เมื่อเทียบกับปีก่อน และมีจำนวนผู้โดยสารรวมทั้งปีเกือบ 70 ล้านคน ขยายตัวเกือบ 12% เมื่อเทียบกับปี 2560

การวิเคราะห์แนวโน้มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการขนส่งและการบิน Arbulu et al. (2018) นำเสนอข้อมูลอุตสาหกรรมการบินในภูมิภาคอาเซียนในอนาคตพบว่า อุตสาหกรรมซ่อมบำรุงอากาศยานทั่วโลกมีมูลค่า 50,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีส่วนแบ่งการตลาดคิดเป็น 17% เป็นอันดับสามรองจากอเมริกาเหนือ (35%) และยุโรปตะวันตก (22%) และมีการคาดการณ์ค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงอากาศยานในเอเชียแปซิฟิก ระหว่างปี 2558-2567 คิดเป็นมูลค่ารวมทั้งหมด 167 พันล้านเหรียญสหรัฐ โดยในปี พ.ศ. 2558 เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในประเทศไทย 722 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และคาดการณ์การขยายตัวถึง 10.6 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2567 ซึ่งเติบโตกว่า 6% อีกทั้งการคาดการณ์ความต้องการ

เครื่องบินใหม่ทั่วโลกระหว่างปี พ.ศ. 2559-2578 จะมีความต้องการรวมทั้ง 39,620 ลำ โดยที่ภูมิภาคเอเชียจะมีความต้องการเครื่องบินใหม่สูงสุด 15,130 ลำ ร้อยละ 38 ของสัดส่วนเครื่องบินที่มีความต้องการทั้งหมดในช่วงเวลาดังกล่าว

งานวิจัยของ ธนิต แก้วเจริญไพศาล (2560) อธิบายถึงการพัฒนากำลังคนในระบบนิเวศ S-Curve 4.0 ซึ่งให้เห็นถึงอุตสาหกรรม S Curve จะถูกประยุกต์จากเทคโนโลยีที่มีนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีใหม่ (Disruption) ไม่เกิน 5 ปีข้างหน้า หรือระหว่างปี พ.ศ. 2561-2564 ที่ต้องมีโครงสร้างกำลังแรงงานและสมรรถนะ เพื่อรองรับทักษะการทำงานที่สามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ทั้งทางตรง หรือประยุกต์จากเทคโนโลยีที่มีนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีที่สร้างขึ้นใหม่ ส่งผลกระทบให้ผลิตภัณฑ์เดิมเกิดความเสียหาย และไม่สามารถอยู่รอดได้ (Disruptive Technologies) ทั้งนี้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงกำลังคนที่จะได้รับผลกระทบ และต้องมีการปรับโครงสร้างทักษะสมรรถนะใหม่มี จำนวนรวมทั้งสิ้น 6,509,264 คน ด้วยการจัดเตรียมกำลังคนและความพร้อมในการปรับตัวสู่ระบบนิเวศธุรกิจใหม่ของแต่ละอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกัน โดยที่อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ มีกำลังแรงงานที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องจำนวน 103,001 คน อีกทั้งการจัดเตรียมกำลังคนในอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากลตามมาตรฐานสถาบันที่ดูแลมาตรฐานการบินของโลก (ICAO) นั้น จำเป็นต้องสร้างความร่วมมือในระบบนิเวศทางเศรษฐกิจใหม่ที่เกี่ยวข้อง มีความหลากหลายในลักษณะงาน เช่น สายการบิน การขนส่ง การซ่อมบำรุง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสังคมโดยรวมต้องมีความเข้าใจร่วมกัน และการจัดทำแผนกำลังคนต้องมีความเป็นเอกภาพและประสานการบูรณาการในการพัฒนาตามมาตรฐานและสมรรถนะในระดับสากล สอดรับกับการคาดการณ์อุตสาหกรรมการบินที่จะมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ย่อมเป็นโอกาส ความต้องการบุคลากรทางการบินมากขึ้น และเป็นโอกาสสำหรับอาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น ช่างเทคนิควิศวกรรม หรือช่างซ่อมบำรุงอากาศยาน ที่มีแนวโน้มความต้องการมากขึ้นตามการเติบโตของอุตสาหกรรม ดังนั้น การพัฒนาองค์ความรู้ การเปิดรับการลงทุน เพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือการพัฒนาทักษะแรงงานที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยที่จะช่วยผลักดันให้ไทยกลายเป็นศูนย์กลางการบินและธุรกิจ MRO ในอนาคต

สรุปและอภิปรายผล

รัฐบาลได้กำหนดนโยบาย Thailand 4.0 เพื่อสนับสนุนการยกระดับขีดความสามารถการพัฒนาของระบบเศรษฐกิจ และการแข่งขันของประเทศ มุ่งเป้าหมายในอุตสาหกรรมทั้ง S-Curve เก่า และ New S-Curve เนื่องจากกลไกการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว โดยเฉพาะตัวเร่งจากปัจจัยด้านเทคโนโลยี หรือที่รู้จักในนามของ Disruptive Technologies เช่น การประยุกต์จากเทคโนโลยีของสมองกลฝังตัว (Embedded Software) เนื้อหาดิจิทัล (Digital Content) ธุรกิจอีเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ระบบประมวลผลกลุ่มเมฆและความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ (Cloud Computing and Cyber Security) เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเชื่อมต่ออุปกรณ์ (Internet of Thing: IoT) ทั้งหมดนี้เป็นภาพรวมของระบบนิเวศทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อกลไก รูปแบบการดำเนินงานของระบบเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และหน่วยธุรกิจ ในระบบนิเวศทางเศรษฐกิจแบบเดิม ทั้งด้านโครงสร้างสินค้าและบริการ ผู้มีส่วนได้เสีย โครงสร้างประชากร และกำลังแรงงานที่จะใช้ในการประกอบการ ระบบบริหารจัดการ โครงสร้างอาชีพในตลาดแรงงาน รวมถึงความรู้ทักษะในอาชีพ เป็นต้น ลักษณะการเปลี่ยนแปลงเป็นการเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ หรือกระบวนการใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว

สรุปผล

แนวคิด S-Curve สามารถอธิบายได้ทั้งระดับระบบเศรษฐกิจและระดับนวัตกรรม หรือผลิตภัณฑ์ ทั้งสองระดับ อธิบายระดับมหภาค คือ ภาพรวมระบบเศรษฐกิจของประเทศและระดับจุลภาค คือ หน่วยเศรษฐกิจ องค์กรธุรกิจที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือบริการ ซึ่งทั้งสองระดับช่วยหนุนเสริมระหว่างกัน ดังนั้น ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด S-Curve จะช่วยหนุนเสริมให้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาทั้งระดับประเทศและระดับองค์กร เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของระบบเศรษฐกิจที่กำหนดไว้ ประเด็นสำคัญของการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจบนฐานนวัตกรรม ได้อธิบายแนวคิด S-curve จะต้องขับเคลื่อนผ่านทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital) เช่น ทักษะ ความสามารถด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม ประสิทธิภาพของแรงงาน การสร้างเทคโนโลยี

ใหม่ หรือเพิ่มทีละส่วน ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ด้วยการเปิดโอกาสทางการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อให้มีการถ่ายทอด หรือแลกเปลี่ยนความรู้จากองค์กรที่มีเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่สูงกว่า เป็นประเด็นระดับระบบเศรษฐกิจ ทำให้แรงงานมีการเรียนรู้ มีทักษะความสามารถเพิ่มขึ้น สามารถพัฒนาศักยภาพ จะเป็นผลสู่ระดับหน่วยธุรกิจ หรือองค์กรทำให้มีการมีนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีของตนเอง และส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของตนเองทางธุรกิจ อุตสาหกรรม และระดับประเทศเป็นประเด็นสำคัญที่มีผลต่อระดับการพัฒนา สำหรับประเทศไทย สามารถยกระดับก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูงตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศต่อไป

ความเชื่อมโยงระหว่าง S-Curve ระดับมหภาคและจุลภาค กับกรณีศึกษาอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์

หากพิจารณาอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ของประเทศ ในฐานะอุตสาหกรรมใหม่ (New S-Curve) ตามนโยบายของรัฐบาล อยู่ในระยะเริ่มต้นก่อตัวในระบบเศรษฐกิจ มีนโยบายและการเปิดพื้นที่เพื่อรองรับการลงทุน และการสะสมทุน (I) สำหรับหน่วยธุรกิจและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดการประกอบการ (E) โดยการจูงใจให้มีการลงทุนในพื้นที่ EEC ผ่านการส่งเสริมการลงทุนของ BOI เมื่อมีการลงทุนและการประกอบการก็จะมีกำลังแรงงาน การจ้างงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือกำลังคนที่เกี่ยวข้อง และเมื่อมีการขยายตัวในระบบเศรษฐกิจ ก็จะก่อให้เกิดการขยายตัวในจ้างงาน การสะสมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมนั้น ๆ อันจะส่งผลต่อการขยายตัวในระบบเศรษฐกิจต่อไป

ในขณะที่ระดับจุลภาค หรือระดับอุตสาหกรรมและหน่วยธุรกิจนั้น การลงทุนในอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ โดยใช้เทคโนโลยีภายในประเทศ หรือการลงทุนจากต่างประเทศ ก็จะมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่เกี่ยวข้องในระยะเริ่มต้น ตามแนวคิดของวงจรผลิตภัณฑ์ (Product Life Cycle: PLC) หรืออยู่ในกลุ่มดาวรุ่ง (Star) ตามแนวคิดของ BCG Model กลไกดังกล่าวจะมีการถ่ายทอดเทคโนโลยี มีการกระจายองค์ความรู้ระหว่างกัน (Knowledge Spill Over) ระหว่างกันในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน ส่งผลต่อหน่วยธุรกิจในอุตสาหกรรมนั้น ๆ ในขณะเดียวกัน เมื่อมีหน่วยธุรกิจเข้ามาในตลาดสะท้อนถึงผลกำไรที่สามารถทำได้ในตลาด ก็จะเกิดการจูงใจจากผลกำไรที่ได้รับทำให้ดึงดูดหน่วยธุรกิจใหม่ ๆ หรือการลงทุนใหม่ ๆ เข้ามาในตลาดอุตสาหกรรมและหน่วยธุรกิจที่อยู่ในตลาดสามารถขยายไปสู่ระยะเติบโต หรือกลุ่มที่ทำเงิน (Cash Cow) ต่อไป

ดังนั้น ภายใต้ทฤษฎี EGOIN หรือ Triple C ที่อธิบายข้างต้น กลไกสำคัญอีกประการที่ช่วยขับเคลื่อนในอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ที่สำคัญอีกประการ คือ การสนับสนุนจากภาครัฐ (G) และประสิทธิภาพของระบบราชการ ดังนั้น ทิศทางของนโยบายอุตสาหกรรมใหม่ ในอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ของประเทศไทยในขณะนี้ ก็ขึ้นอยู่กับ การนำไปสู่การปฏิบัติจริง (Implementation) ของกลไก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และสังคมโดยรวม ที่จะทำให้อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์มุ่งสู่ระยะขยายตัวและเติบโต (Growth) ในระบบเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จิรดา นาคฤทธิ์. (ม.ป.ป.). **วงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Product Life Cycle:PLC)**. สืบค้นจาก <https://shorturl.at/nsM28> ฌนด แก้วเจริญไพศาล. (2560). ยุทธศาสตร์กำลังคนในระบบนิเวศ S Curve 4.0. **วารสารการจัดการภาครัฐและ**

ภาคเอกชน, 24(2), 191-222.

วิกิพีเดีย. (2556). **BCG matrix**. สืบค้นจาก https://th.wikipedia.org/wiki/BCG_matrix

_____. (2559). **S-curve**. สืบค้นจาก <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:S-curve.png>

_____. (2560). **S-curve**. สืบค้นจาก https://commons.wikimedia.org/wiki/File:S-curve_-_final.png

Aghion, P. & Howitt. (1992). A model of Growth Through Creative Destruction. **Econometrica**, 60(2), 323-351.

Arbulu, I., Lath, V., Mancini, M., Patel, A. & Tonby, O. (2018). **Industry 4.0: Reinvigorating ASEAN**

Manufacturing for the Future. Singapore: McKinsey.

Barro, RJ & X Sala-i-Martin. (1995). **Economic Growth**. Singapore: McGraw-Hill Book Company, Inc.

Cook, P. & Kirkpatrick C. (1997). Globalization, regionalization and third world development,

Regional Studies, 31(1), 55-66.

Costa, C. (2012). **Evaluating Product Lines Using the BCG Matrix (VIDEO)**. Retrieved from

<http://www.youtube.com/watch?v=Uuuxs9gO8C0>

Grossman, GM & Helpman, E. (1991). Endogenous Product Cycle. **Economics Journal**, 101(408), 1214-1229.

Kirkpatrick, C. (1994). Institutional Capacity, Political Commitment and Export Assistance in Developing Countries. **Journal of international Development**, 6(5), 519-528.

Lim, C.Y. (2009). **Southeast Asia: The Long Road Ahead** (3rd ed.). n.p.: World Scientific.

Matthews, J. B., Jr., Buzzell, R. D., Levitt, T. & Frank, E. (1964). **Marketing: An Introductory Analysis**. New York: McGraw-Hill Book Company.

Sng, H. Y. (2010). **Economic Growth and Transition: Econometric Analysis of Lim's S-Curve Hypothesis**. Singapore: World Scientific Publishing.

Yah, L. C. (1996). The Trinity Growth Theory: The Ascendancy of Asia and the Decline of the West. **Accounting and Business Review**, 3(2), 175-199.

_____. (2005). Economic Theory and the east Asian Region. **Singapore Economic Review Conference**, 50(1), 495-512. Doi: 10.1142/S0217590805002177

_____. (2009). **Southeast Asia: The Long Road Ahead** (3rd ed.). Singapore: World Scientific Publishing.

CHANGES IN THE TOURIST SERVICES IN THE ERA OF DISRUPTIVE TECHNOLOGY

Supaphorn Akkapi^{1*}

^{1*}Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok, Thailand

Received: February 10, 2020, Revised: July 17, 2020, Accepted: July 18, 2020

Abstract

This article focuses on the 'Changes in the Service Model for Thai Tour Guides in the Era of Disruptive Technology.' The presentation begins with a review of information collated from several experts regarding the idea of disruptive technology, and the evolution of disruptive technology as it has developed and changed our personal life and the strategies of business management. Examples of new and innovative technology that disrupted the world in the last two decades are given to illustrate the changes in our personal life, society, and work. Similarly, the tourism industry has been disrupted, and consequently, the service model for the Thai tour guides in the era of technology disruption must adapt, as tourists' behaviors have changed. The author suggests that several options exist as to the direction of change in the service model for the Thai tour guides. Further research is necessary to establish best practice and preparation for those Thai tour guides working in the age of disruptive technology. New guidelines for changes in the service model for Thai tour guides will help employees in any organization to adapt to change and reduce unemployment.

Keywords: Disruptive Technology, Era, Change, Thai Tour Guide, Service Model

*Corresponding author. Tel.: 063 228 9555

Email address: supaporn.a@rmutk.ac.th

Introduction

Guided tours have been conducted since ancient times, and they have evolved and transformed through the centuries, adapting to ever-changing conditions in society. They are resilient but simultaneously open to change. One of the latest changes in guided tours is found within the sharing economy, reflecting a significant trend in tourism. The dynamics between social networks and offline technological developments, (get the original quote word for word, I can't reconstruct it) as well as by ideological claims of shared communities, sustainability and non-profit (Meged & Zillinger, 2018). The disruption of digital technology is ubiquitous. IDC research in 2019 revealed that more than 60% of global GDP would be digitized in 2022, and almost 7 trillion dollars of investment will be delivered to the IT sector. Growth in every industry requires the introduction of new solutions, additional innovations, and new ways to connect with their customers and markets. With growth opportunities, organizations need to understand the risks posed by these upcoming technologies and begin to create strategies and projects for integrating these technologies (Buccella, 2020).

Technology and innovation also disrupt the tourism industry. However, not all innovation is technological; sometimes, innovation arises in response to a problem or need. Sixty years ago, the manager of a busy hotel realized it was time for breakfast and none of the staff responsible for serving it had come to work. He decided to place a long table in the hall and layout everything the guests (formatting problem here needed to serve themselves; hence, the breakfast buffet was born. It may not have been a technological solution, but it was certainly an innovation. None the less digital transformation is affecting the tourism industry and changing the workplace and customer relationships; it is essential to understand that technology will continue to alter the workplace in ever more profound and more significant ways. Embracing innovation, companies can develop new markets, create new products, develop existing products, improve production methods, search for new resources and create new forms of organization (Martínez, 2020).

Figure 1

Source: Thairath (n.d.)

Figure 2 Technology: Disruptive Innovation in the Tourism Industry

Source: Martínez (n.d.)

In today's era of digital evolution, different generations understand the tourism environment and the various travel experiences in different ways. Some people live now, interacting with all five senses for excitement. Others prefer to share with close friends and their families, while others share on social media in real-time. Technology and integration of these patterns of behavior by the next generations is something to be understood and integrated into a new model of service for tour guides. If we take one step, we will move one yard. If we take two, we will progress two yards. Technology presents us with new realities; its progress is exponential as seen when users adopt different technologies. When we live in a time of change, we may not find it comfortable, it is not also easy when robots and artificial intelligence can replace, occupations in the tourism industry. It is the case that many jobs that are considered ordinary but necessary tend to be automated or replaced with new technology (Martínez, 2020). Tour guides need to change if they do not change their service models; the latest technology absolutely will change their workplace.

Disruptive Technology, the Technology that Changes the World

There is no commonly agreed definition of the term Disruptive Technology, but we can say that Disruptive Technology is a change of technology that creates markets and value for products and services using this technology and that it has a severe impact on or disruption to the demand/supply chain of the same product. This disruption may cause businesses using traditional technology to leave the market because of new competitive situations. Such technological changes entirely are often innovations but not necessarily so. These particular technological changes may help to increase efficiency, product quality or reduce traditional manufacturing costs. These new technologies are not necessarily at the technological frontier, but maybe technology that exists but, there are changes in specific components such as the quality, efficiency of the production process, the cost or the price that give suitable rise conditions for the adoption of preexisting technologies and prove popular in the market (Setthaphong Malisuwan, 2018).

In Thailand Disruptive Technologies influence and transform traditional economic mechanisms, through the adoption of innovations and new technologies, of digital technology, robotics, renewable energy, modern energy storage systems, the Internet of Things, Big data, and Blockchain, introduced to increase value and revenue for the industry.

Figure 3 Futuristic Technology

Source: ykai (n.d.)

To achieve results for Thailand 4.0 policy, the government must prepare and get the people ready and able to leverage the application and use of new technologies (Thanad Kaewcharoenphaisan, 2017). Bringing the government into the digital age is transformative change will open new dimensions for government 4.0 to meet the needs of a move to a digital lifestyle by Thai people in the future, conveniently and sustainably. The advancement of technology has reached a point that is radically changing our way of life, business, and the global economy. New developments such as wireless Internet, autonomous vehicles and advanced genetic technology (genomics) have the potential to change lifestyles and work. Leaders in both government and business sectors must not only be aware of what is about to happen but must also begin the preparation of the impact that will occur soon (Setthaphong Malisuwan, 2017).

Evolution of Disruptive Technology

In the past, it was believed that only faith, values, and religion could change people's lives, but just over 200 years later, humans realize that technology is a crucial factor in altering our world view and our lives very different, especially in the last 40 years technology has made the world a significantly different reality. Any society that cannot keep up with the changes will be discarded without seeing the dust. People in the western world realized the invention of printing by Johannes Gutenberg in 1439 had a profound effect on people's beliefs. Christianity spread through the publication of the Bible. Christianity spread all over the world as a result of technology. The digital technological revolution was beginning in 1969 when IT technology became a significant force for change. Changed the way of life of people. The evolution of technology does not stop, today there is a combination of technology, with IT, computers, and various branches of science being the mainstay. Today, some remarkable new achievements in technology are called disruptive technologies (Warakorn Samkoset, 2016).

Definition of 'Disruption'

Disrupt means to obstruct, hinder, or radically change from a preexisting state. Calling new technology disruptive technology is not necessarily pejorative; it is a technology that has changed many things from what they used to be. The critical point is that it affects people's livelihood, business, and lifestyle, in 1995, the term disruptive innovations were first used.

An early example of disruptive innovations was the Ford Model T, a car marketed in 1908 that became so popular that it replaced a large number of carriages in the United States, several of which were more technologically advanced and had a higher level of comfort. Whereas in Europe, the car was born 30 years before the Ford Model T, it was not a disruptive innovation because it was expensive, with few people using it. Because the Model T produced substantial societal change the horse and bus all but disappeared because of this innovation, it was indeed a disruptive innovation. The appearance of Wikipedia in the cyber world was a disruptive innovation. After all, it replaced the book series Encyclopedia Britannica, because it is free and easily accessible. Clayton M. Christensen, in the hit book *Innovator's Dilemma*, 1997, proposed that before being disruptive technologies, technology is about sustaining technology, which by increments develops to disruptive technology, finally unleashing a storm. At first, it may not be complete. However, it made a significant change (Warakorn Samkoset, 2016).

New and Innovative Technology that Disrupted the World

Figure 4 The 7 Biggest Technology Trends In 2020 Everyone Must Get Ready for Now

Source: Bernard Marr (2020)

The notion of disruptive innovations as a scientific concept in economics and social sciences was introduced by Christensen in his analysis of why some companies fail. Examples used in the tourism sector are Airbnb and Uber. Airbnb has transformed the market with a set of new benefits, mainly a minor reduction in quality and a significant decrease in price combined with easy and safe accessibility. When the Internet started about 30 years ago and now is used via smartphones it was a major (some will say radical)

innovation, by contrast, Airbnb is in itself a disruptive innovation, that is dependent on “normal” innovations fulfilling the criteria in the Oslo Manual. What will play an important role now is how new disruptive innovations will interplay with other innovative technology developments. McKinsey Global Institute, suggests 12 elements, as follows that will be of importance for the development of disruptive innovations.

(1) Mobile internet - internet technology that can be used anywhere in the world, such as laptop/smartphones, for example, remote diagnosis (Draw blood and using smartphones, measure blood glucose levels) or mobile banking, as a financial transaction move to the Internet.

(2) Automation of knowledge work. At this time, IBM has created a tool called Watson that can diagnose diseases based on information and symptoms, draft lawsuits and give legal advice on issues. Build "smart" software that can analyze the information provided.

(3) Internet of Things (IoT). IP addresses for all things from products to medicines, materials with small to minute sensors, to send information, for example, to check the quality of soil using sensors sprinkled remotely on the ground

(4) Advanced robotics - surgical robots for minimally invasive surgery and precision operations (De Vinci is a well-known name) or used in industrial plants or atomic power plant

(5) Cloud technology - data storage technology and integrated software which can help small businesses compete with the big business without having to invest high-cost computing.

(6) Autonomous vehicles, including drones, used as weapons of mass destruction for taking pictures of agricultural or forest products or water sources as well as cars, which have started to be used for some time in Europe and the United States.

(7) Next-generation genomics technology to improve gene development for treatment, as well as to develop the most beneficial species of plants and animals

(8) Next-generation storage - electric and energy storage technology such as lithium-ion batteries with high efficiency, create fuel cells to drive vehicle, as used in electric and hybrid cars

(9) 3Dprinting, 3D printing system, resulting in lower production costs, such as printing products, allowing customers to choose the right material at a cheap price also used in dentistry and medicine.

(10) Advanced materials production of new materials such as self-cleaning materials that returns to its original state, extra durable and light.

(11) Advanced oil and gas exploration and recovery, more advanced technology in exploration, drilling, resulting in more oil and gas.

(12) Renewable electricity technology to produce electricity from various sources That never runs out like generating electricity from sunlight, wind, waves, and hot springs with efficiency. There are numbers that, before 2050, there is a high possibility that the world's largest power source will be the sun.

These technologies do not stand still, and the exciting fact is that continuous (non-disruptive) technologies and innovations develop side by side with disruptive developments. It is progressive at all times, whether or not it is disruptive technologies depends on how well the affected people adapt. The critical thing to help is to have a positive attitude that it is an opportunity — not something to destroy and ready to be adapted for use. Technological and innovative changes result from research and development

in the industry. Consumer behaviors will cause the technology trajectory to move up. It may take some time for developers to make a difference. Of course, when the development and technological innovation is accessible and accepted by markets until there is a relentless change of technology and innovation that can undermine standards, standards in the market by taking over the market, according to Professor Clayton Christensen's theory.

Disruptive Technology, the Technology that Disrupted Tourism Industry

Figure 5 Augmented Reality: Introduction to the Interactive world

Source: Ananth (2018)

Disruptive Technology has entered the tourism industry and is moving high-speed parallel with traditional technological achievements. Currently, in the tourism industry, more than 50 per cent of transactional processes are digital procedures with a combination of online and offline user experiences, known as the seamless experience. This innovation results in the digital services and physical interaction in the tourism business no longer having a barrier. The user experience starts from the first page of the website, booking plane tickets or hotel rooms that anyone can manage so the users have a pleasant experience from the beginning to the end for their journey. A good experience will give a competitive advantage "Survivors are not strongest, but the ones who adapt best to the changing environment" (Charles Darwin) is an idea that describes the changing context in the digital age. Many businesses face the challenges of technology in a changing world. Although technology causes some firms to die, some also grow business, so how can Thai companies adapt and use technology to create opportunities? That is the question. We must crystallize into our concrete guidelines (Marketeer Team, 2017).

1) Disruptive Digital Innovation

Disruptive digital innovation and the sharing economy in hospitality and tourism services have been changed. The field has been of particular interest to academia recently. The concept of disruptive innovation provides alternative services and a package of benefits that are considerably smaller, simpler, cheaper and more convenient, driven by digital technology satisfying the needs of consumers. Mobile phones changed the game further, using GPS, Bluetooth and scanning technology, to provide more specific, targeted and interactive information to visitors. The sharing economy is part of the digital innovation that

creates an increased number of choices in society. According to the study by Adeyinka-Ojo and Kamariah Abdullah, there are four digital disruptive innovation platforms. Digital accommodation, digital transportation, digital shared food economy services, and digital travel planning and activities.

2) Sharing Economy in Hospitality and Tourism Context

The “Sharing economy” in hospitality and tourism is one of the economic sectors where the sharing economy has recorded tremendous growth. Homeowners or hosts share their homes with guests and tourists, drivers share their cars with riders or commuters and visitors. The goal of guests, visitors or tourists alike is to have a service delivery system that enhances sustainable tourism, authentic tourism and memorable experiences, and better value for their hard-earned money. In the accommodation sector, Airbnb is a leading platform of digital accommodation. Couch surfing, Homeaway, 9flats.com, and Stayz are also growing. In digital transportation, Uber is at the forefront of personal transport in the mobility sector. Grab, BlaBla Car, Getaround, and Liftshare are also popular. Uber and Airbnb are often viewed as creative destruction because it seems the business model of these two sharing economy platforms punctuated a stable equilibrium and transformed the labour market. Eatwith, Feastly, VizEat, Meal Sharing, Cookening, and Eat with a local.Com are listed as examples of the digital food shared economy services. In contrast, digital travel planning and activities are not only TripAdvisor and Expedia anymore. Vayable, tours by locals.com, VoomaGo, and trip4real also have their niche users. In fact, guided tours are part of a current paradigm shift that is transforming parts of our societies via the sharing economy (Meged & Zillinger, 2018).

3) Augmented Reality Transforming the Travel Sector

Augmented and virtual reality technologies are emerging as disruptive forces in the travel industry. Virtual reality (VR) and augmented reality (AR) technologies were selected by Lonely Planet as one of the trends expected to take the industry by storm. Whether igniting the travel bug with a 360-degree view or enhancing a historic trip with augmented re-enactments, this technology has the potential to completely overhaul the travel experience.

4) An Artificial Intelligence Audio Guide

An audio tour or audio guide is challenging professional tour guides. Although these electronic audio guides are not new to the tourism industry, it is gradually becoming popular among museum and art gallery visitors. In terms of advantages, audio guides are often in multilingual versions and also cheaper than personal tour guides. Cambodian tour guides for Angkor Wat, for example, are affected by the audio tour. The device enables foreign tourists to wander around the ancient site at their leisure without being hurried and rushed along by local guides. This technology disruption has raised concerns among tour guides about their livelihood. The devices may be rented by tourists or travel agents for US\$2.99 for the first month of use (The ASEAN Post Team, 2018).

Local tour guides need to cope with this disruption and adapt fast. They can no longer rely on just leading visitors to historic sites and telling stories. “Tourism is now more about rejuvenation, adventure, fulfilment, learning new skills and ‘being more of who you are’ than just ticking off places and things, and

flopping in the sun. Furthermore, experiential travel means getting access to other people's cultures, ways of life, food and environments. This trend explains precisely the concepts of Airbnb, 'belonging' or experiencing a place 'like a local'. Local guides can differentiate themselves in areas where phone apps cannot replicate. This innovation can include providing personalized services and private tours without the rush or organizing experiential tours, like tailor-made tour programmer. Not every traveler wants to go the do-it-yourself route, and excellent customer service is vital. Popular tour guides often receive glowing reviews by satisfied customers at travel sites such as TripAdvisor (The ASEAN Post Team, 2018).

Conclusion

Figure 6 Cambodia's tour guides face tech disruption

Source: The ASEAN Post Team (2018)

What is coming in tourism? What will the tourist sector have in the coming years? It is the question that all professionals in the travel industry would like to have answered. Although the future is uncertain, managers of the largest hotel groups and tour operators in the world have spoken. The entrepreneur's challenge will be to attract the talent of workers who are committed to this goal of improving customer experience. Above the standardization of protocols or the perfection in its execution, making the customer happy is what compensates, and the best way to neutralize failures or errors is to demonstrate closeness and empathy. In the business world, there are three types of clients: the guest, the client-employee and the intermediary. Furthermore, there always is a "war for talent" in the market; take care of the best.

In the tourism industry, Thai tourist guides have to understand how disruptive technologies and innovations are developing side by side with more continuous developments. In the discussions about tourism businesses, guides must understand what is happening in, for example, the tourist behaviors as well as the market trends of accommodation. We have continuous developments from general high standard hotels to specialized experiences. On the other side, we can look at Airbnb and Uber as a disruptive development, and the curriculum for teaching tourist guides must now consider the element of disruptive technologies. Based on the above reasons and curiosity, some resolution could be found by this research

project. Its results may answer the questions of 'How does the technology disrupt the service model of Thai tour guides in an age where technology is rapidly changing?

In term of research methods, mixed-methods may best suit. Questionnaires, in-depth interviews and focus-group can be employed as research tools. The quantitative data analyzed in the descriptive statistics, inferential statistics, for example, ANOVA, t-test, and Factor Analysis, Surveying and Exploratory Analysis (EFA). In contrast, qualitative data are analyzed in thematic analysis. It is also possible to continue further with research using this approach. Then the data collection must concentrate on comparing situations where we have parallel developments with continuous and disruptive technologies, for example in the accommodation sector where we can examine "normal" hotel developments with trends based on disruptive technologies like Airbnb. Consequently, the research results can be expected as follows:

1. The results can be the best practices for those Thai tour guides to follow as well as the direction of preparation for them in the era of technology disruption.
2. Understanding the background variables why tourists make different choices in the age of disruptive technology; consequently, Thai tour guides need to change their service models under the impact of technology that has changed the world.
3. RMUTK, Liberal Arts which provides education for undergraduate tourism students for many decades can also integrate this solution into the curriculum of teaching Thai tour guides
4. This solution could help the tourism business sector survives from the impact of this disruption; hence, the unemployment rate does not increase and create non-impact on society, economy and government.

References

- Buccella, D. (2020). **9 Biggest Risks to Disruptive Innovation and Technology in 2020**. Retrieved from <https://www.resolver.com/blog/risks-disruptive-innovation-technology/>
- Meged, J. W. & Zillinger, M. (2018). Disruptive network innovation in free guided tours. **Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism**, 18(1), 1-16. doi: 10.1080/15022250.2018.1497317
- Marketeer Team. (2017). **Technology Disruption 9 ways to reform the idea for the business world in the future MARKETEER TODAY**. Retrieved from <https://marketeeronline.co/archives/17673>
- Martínez, R. (2020). **DIGITAL TRANSFORMATION LATEST NEWS TOP LIST**. Retrieved from <https://urbannext.net/technology-disruptive-innovation-tourism-industry-2/>
- _____. (n.d.). **Technology: Disruptive Innovation in the Tourism Industry**. Retrieved from <https://urbannext.net/technology-disruptive-innovation-tourism-industry-2/>
- Setthapong Maliwansuwan. (2017). **Disruptive technologies**. Retrieved from <https://www.it24hrs.com/2016/disruptive-technologies-technology/>
- The ASEAN Post Team. (2018). **Cambodia's tour guides face tech disruption** [Photograph]. Retrieved from <https://theaseanpost.com/article/cambodias-tour-guides-face-tech-disruption>

- Thanad Kaewchareonphaisan. (2017). Strategic Human Resources in the 4.0 S Curve Ecosystem. **Journal of Public and Private Management**, 24(2), 188-220. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/ppmjjournal/article/view/107687>
- Thairath. (n.d.). **e commerce**. Retrieved from [https:// shorturl.at/cyHX8](https://shorturl.at/cyHX8)
- The ASEAN Post Team. (2018). **Cambodia's tour guides face tech disruption** [Photograph]. Retrieved from <https://theaseanpost.com/article/cambodias-tour-guides-face-tech-disruption>
- Warakorn Samkoset. (2016). **Know about Disruptive Technologies**. **Bangkok Business**. Retrieved from: <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/639505>
- ykai. (n.d.). **Earth globe 3d with business graphs technology**. **Business success concept**. **Charts and graphs cyber loop animation**. **Futuristic hologram planet earth**. Retrieved from <https://www.shutterstock.com/ru/video/clip-1032721853-earth-globe-3d-business-graphs-technology-success>

ภาคผนวก

ข้อมูลทั่วไปของวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

รูปแบบและเกณฑ์ต้นฉบับวารสาร: วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

1. ผู้ส่งบทความต้องสมัครสมาชิกในระบบ
 2. ผู้ส่งบทความ สามารถส่งได้ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
 3. เรื่องที่ส่ง ต้องเป็นบทความวิจัย หรือบทความวิชาการ ที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน หรืออยู่ในระหว่าง รอพิจารณาจากวารสารอื่น
 4. ต้นฉบับ ต้องมีเนื้อหาที่สมบูรณ์ พิมพ์หน้าเดียว ขนาด A4 พิมพ์ด้วย MS-Word รูปแบบอักษร ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ใช้ฟอนต์ TH SarabunPSK ขนาด 14 pts พิมพ์แบบเสมอนหน้า-หลัง (Justified) ตั้งค่านำกระดาษดังนี้ ซ้าย เท่ากับ 2.5 เซนติเมตร บน ขวา และล่าง เท่ากับ 2.5 เซนติเมตร ตามแบบฟอร์ม
 5. ประเภทของผลงาน มี 2 ประเภท
 - บทความวิจัย (Research Article)
 - บทความวิชาการ (Academic Article)
- 5.1 บทความวิจัย (Research Article) ความยาว 10-15 หน้า มีหัวข้อตามลำดับดังนี้
- ชื่อเรื่อง (Title): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
 - ชื่อผู้แต่ง (Author) และหน่วยงาน (Institution): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
 - บทคัดย่อ (Abstract): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 200-250 คำ
 - คำสำคัญ (Keywords): ไม่เกิน 7 คำ เรียงลำดับตามความสำคัญ โดยวางไว้ท้ายบทคัดย่อ รวมถึง Abstract และ Keywords ภาษาอังกฤษ ต้องสอดคล้องกับภาษาไทย
 - บทนำ (Introduction): นำเสนอความสำคัญ ที่มาของปัญหาวิจัย และสาระสำคัญจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives): ต้องมีความกระชับ และชัดเจนสอดคล้องกับการศึกษาวิจัย
 - การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review): อธิบายให้ตรงประเด็นในเนื้อหาของบทความรวมทั้งมีการอ้างอิงในเนื้ออย่างถูกต้อง
 - ระเบียบวิธีวิจัย (Methodology): อธิบายรายละเอียดวิธีการศึกษาให้กระชับ และเป็นขั้นตอน รวมทั้งกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
 - ผลการวิจัย (Results): ข้อค้นพบ อาจมีตาราง แผนภูมิ หรือภาพประกอบ ควรมีคำอธิบายที่ชัดเจน และพิมพ์แยกจากเนื้อหาของบทความ
 - อภิปรายผล (Discussion): อธิบายเหตุผลที่ได้จากการศึกษา แสดงความเชื่อมโยงกับสมมุติฐาน (ถ้ามี)
 - สรุป (Conclusion): สรุปผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย ข้อเสนอแนะ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และการนำไปใช้ในอนาคต
 - กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement) (ถ้ามี)
 - เอกสารอ้างอิง (References): ตามหลักเกณฑ์ APA Style

- 5.1 บทความวิชาการ (Academic Article): ความยาวไม่เกิน 5-10 หน้า นำเสนอประเด็นทางวิชาการที่ค้นคว้าได้จากเอกสารวิชาการทั่วไป สามารถสอดแทรกความเห็นของผู้เขียนได้บนพื้นฐานของการอ้างอิงทางวิชาการประกอบด้วย
- ชื่อเรื่อง (Title): ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
 - ชื่อผู้แต่ง (Author) และหน่วยงาน (Institution): ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - บทนำ (Introduction): นำเสนอสาระความสำคัญ ที่เกี่ยวข้อง
 - การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review): อธิบายให้ตรงประเด็นในเนื้อหาของบทความรวมทั้งมีการอ้างอิงในเนื้อหาอย่างถูกต้อง
 - เอกสารอ้างอิง (References): ตามหลักเกณฑ์ APA Style
6. การส่งต้นฉบับ ส่งผ่านระบบทาง Website เท่านั้น
7. การตรวจแก้ไข และยอมรับการตีพิมพ์
- 7.1 การติดต่อผู้แต่งเพื่อการตรวจแก้ไข หรือตอบรับ/ปฏิเสธการตีพิมพ์ จะกระทำผ่านทางอีเมล (email)
 - 7.2 บทความจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน
 - 7.3 กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาตีพิมพ์
8. เนื้อหาบทความวิจัย หรือบทความวิชาการเป็นความรับผิดชอบของผู้แต่ง
9. ลิขสิทธิ์บทความวิจัย หรือบทความวิชาการเป็นของวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

การอ้างอิงในเนื้อเรื่องและรายการอ้างอิง

ใช้วิธีการอ้างอิงตามรูปแบบ APA แต่ละรายการที่มีการอ้างอิงในเนื้อหาจะต้องมีรายการอ้างอิงที่สมบูรณ์ปรากฏอยู่ในรายการอ้างอิงท้ายบทความ

การอ้างอิงในเนื้อเรื่อง: ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนาม-ปี ระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และเลขหน้า โดยตำแหน่งของการอ้างอิงสามารถแสดงไว้ข้างหน้า หรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น

ตัวอย่างภาษาไทย

(กอแก้ว วงศ์พันธุ์, 2558)	ในกรณีอยู่หลังข้อความที่ต้องการอ้าง หรือ
กอแก้ว วงศ์พันธุ์ (2558)	ในกรณีอยู่หน้าข้อความที่ต้องการอ้าง

ตัวอย่างภาษาอังกฤษ

(Gilman, 2013)	ในกรณีอยู่หลังข้อความที่ต้องการอ้าง หรือ
Gilman, (2013)	ในกรณีอยู่หน้าข้อความที่ต้องการอ้าง

รายการอ้างอิง

ให้รวบรวมเอกสารทั้งหมดที่ใช้อ้างอิงไว้ท้ายบทความ จัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ถ้ามีเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เรียงภาษาไทยไว้ก่อน ใช้รูปแบบการลงรายการตามระบบ APA ดังตัวอย่าง

หนังสือ

สมเดช โรจน์ศรีเสถียร. (2559). **เทคนิคการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานด้านภาษีอากร**. กรุงเทพฯ: ธรรมนิติเพรส.
Gilman, Isaac. (2013). **Library Scholarly Communication Programs: Legal and Ethical considerations**. Oxford: Chandos.

บทความวารสาร

กนิฐา แสงกระจ่าง. (2559). มาตรฐานไอทีกับการดำเนินงานในห้องสมุดดิจิทัล. **การอาชีวะและเทคโนโลยีศึกษา**, 6(11), 32-48.
Rodgers, S. (2016). Minimally Processed Functional Food: Technological and Operational Pathways. **Journal of Food Science**, 81, R2309-R2319.

เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ

อังสนา ธงไชย. (2556). สถานการณ์การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในยุค OA. ใน สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. **สารสนเทศเพื่อการวิจัยในยุค Open Access**. การประชุมวิชาการ STKS ประจำปี 2556. ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัล กรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์

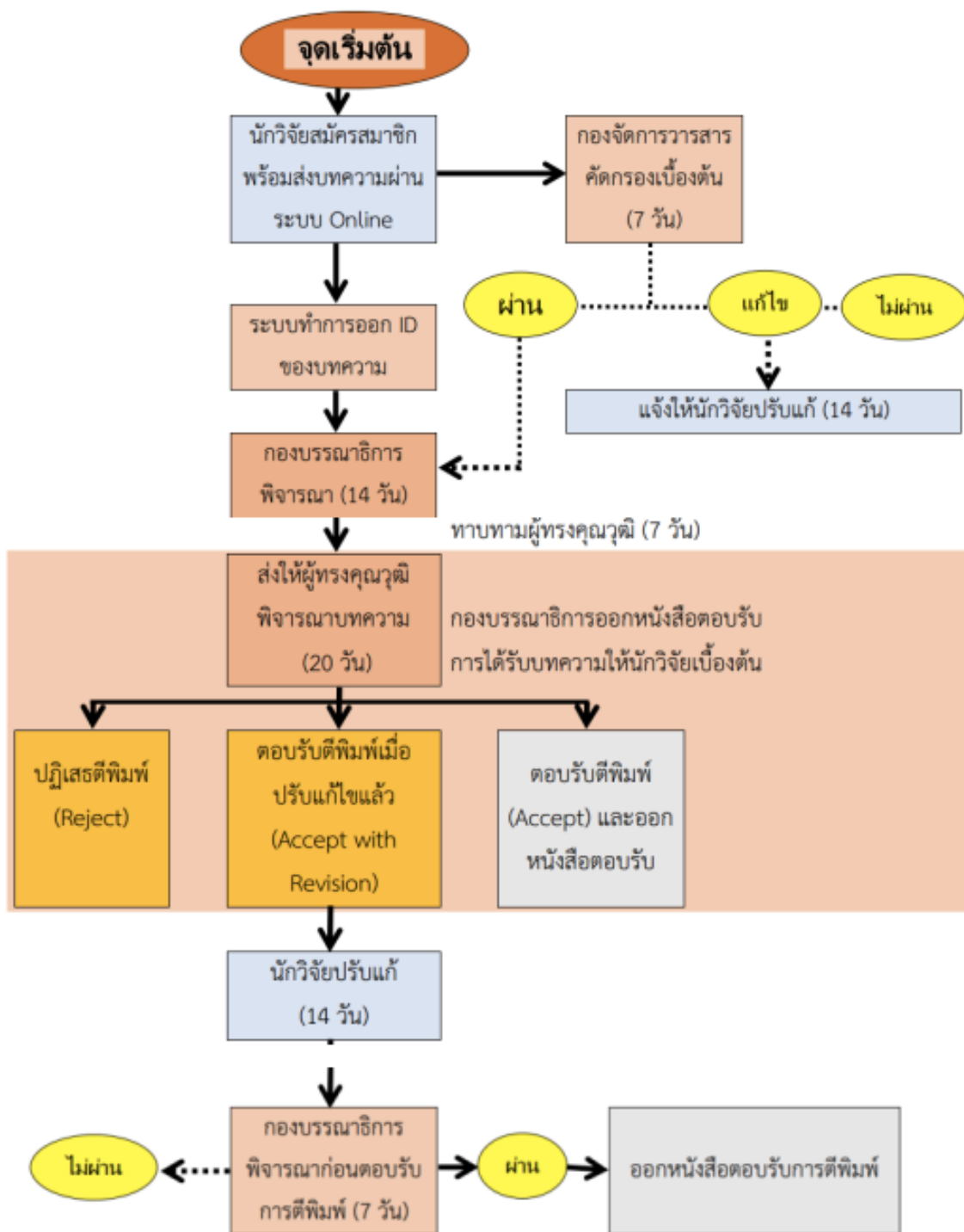
จักรพันธ์ วงศ์ฤกษ์ดี. (2553). **การพัฒนาระบบการสืบค้นข้อมูลอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ด้วยศัพท์สัมพันธ์** (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

สื่อออนไลน์

สรุปแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. (2560). สืบค้นจาก <https://www.slidesher.net/ssuser23b32c/12-2560-2564-70611200>.

Open science. (2017). Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Open_Science

ขั้นตอนการจัดทำวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

จริยธรรมในการตีพิมพ์

หน้าที่ของผู้เขียน

1. นักวิจัยจะต้องรับรองว่าเอกสารไม่เคยได้รับการตีพิมพ์มาก่อนหน้านี้ หรือตีพิมพ์ซ้ำซ้อน หรือส่งไปยังวารสารอื่นพร้อมกัน
2. นักวิจัยจะไม่กระทำการคัดลอก ลอกเลียนผลงานนั้น หรือรูปภาพ หรือข้อความ หรือรายละเอียดใด ๆ ของผู้อื่น ที่ทำให้เข้าใจผิดว่าผลงานนั้น หรือรูปภาพ หรือข้อความ หรือรายละเอียดใด ๆ เป็นของนักวิจัยเอง โดยไม่มีการอ้างอิง
3. นักวิจัยจะต้องเคร่งครัดในการใช้รูปแบบการเขียนบทความที่ทางวารสารกำหนด รวมทั้งรูปแบบการอ้างอิง
4. นักวิจัยจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา รูปภาพ ตาราง และรายละเอียดใด ๆ รวมทั้งในการอ้างอิงทั้งหมดภายในบทความ โดยจะไม่มีการอ้างอิงใด ๆ สำหรับการอ้างอิงที่ยังไม่ได้อ่าน และควรอ้างอิงจำนวนที่เหมาะสม
5. หากผลงานทางวิชาการของนักวิจัยเกี่ยวข้องกับการวิจัยในคน กลุ่มเปราะบาง นักวิจัยจะต้องแนบหนังสือรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์มาพร้อมต้นฉบับ
6. นักวิจัยต้องเปิดเผยแหล่งทุนการทำวิจัย
7. นักวิจัยต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ ก่อนการตีพิมพ์

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการจะพิจารณา ประเมินคุณภาพบทความ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร
2. บรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) โดยใช้ซอฟต์แวร์ตรวจจับที่น่าเชื่อถือ บทความที่ตรวจพบว่ามีการลอกเลียนแบบ บทความจะถูกพิจารณาหยุดการประเมินทันที และจะประสานไปยังนักวิจัยเพื่อให้ชี้แจง แล้วนำรายละเอียดสู่การหารือในการประชุมกองบรรณาธิการ เพื่อพิจารณา “ชลอ” หรือ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” ในการพิจารณาดำเนินการขั้นถัดไป
3. บรรณาธิการจะพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์เฉพาะบทความที่ดำเนินการตามระเบียบวิธีการที่ถูกต้อง ไม่ผิดจริยธรรม ศีลธรรมของสังคม โดยปราศจากอคติต่อบทความและนักวิจัย
4. บรรณาธิการจะคำนึงถึงความถูกต้อง ระเบียบวิธี และปฏิบัติตามกระบวนการในขั้นตอนของการพิจารณาบทความของวารสารอย่างเคร่งครัด เพื่อรักษามาตรฐานและคุณภาพของวารสาร

หน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องรักษาความลับของบทความที่ส่งมา จะหลีกเลี่ยงการเปิดเผยข้อมูลบางส่วน หรือทั้งหมดของบทความดังกล่าวให้กับหน่วยงาน หรือผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องในระหว่างกระบวนการตรวจสอบบทความ
2. ผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องพิจารณาคุณภาพบทความอย่างเคร่งครัดและรอบคอบ ด้วยหลักการทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความคิดเห็นส่วนตัวต่อเนื้อหาในบทความนั้น
3. ผู้ทรงคุณวุฒิควรประเมินบทความที่เหมาะสมกับสาขาความเชี่ยวชาญ เข้าใจในเนื้อหาของงานวิชาการนั้นอย่างแท้จริง
4. ผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องไม่อ้างอิงสิทธิ์ในเอกสารที่ส่งบางส่วน หรือทั้งหมดเป็นของตนเอง รวมทั้งไม่แสวงหาผลประโยชน์ใดจากบทความที่ตนเป็นผู้ประเมิน
5. กรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจพบการลอกเลียนแบบผู้ตรวจสอบจะต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที
6. ผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องพิจารณาบทความภายในระยะเวลาที่เหมาะสม หรือตามที่วารสารกำหนด

ข้อคิดเห็นที่ปรากฏ และแสดงในเนื้อหาบทความต่าง ๆ ในวารสารศิลปศาสตร์ มทร.กรุงเทพ

ถือเป็นความเห็น และความรับผิดชอบโดยตรงของผู้เขียน

